

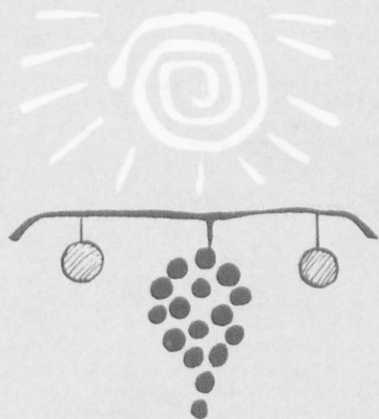
ΚΩΝ. Π. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΡ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ

ΟΡΗΚΕΥΤΙΚΑ

Α/Γ 95

Ι Ε Ρ Α
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α
Τ Η Σ
Π Α Λ Α Ι Α Σ
Δ Ι Α Θ Η Κ Η Σ
Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
203

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1970

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

IT

6

ΕΡΣ

Γαυδασιναριώνου (Καν. 7.)

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΑΛΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΣΤ

6

ΕΡΣ

Γεωσιωαναγιώτου (Καρ. Τρ.)

(ΚΩΝ. Π.) ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ΓΕΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ Μ. Ε.(ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΡ.) ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΡΙΖΑΡΕΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ - Ιστορία

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΛΛΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1971

Υπ. Γραφ. Διδ. Βιβλίου
αύξ. αριθ. εισαγ. 314 του έτους 1971

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1970

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ — ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Δύο εἶναι αἱ πηγαὶ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, τῆς θρησκείας μας: Ἡ ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ καὶ ἡ ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ.

Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν περιλαμβάνεται ὁλόκληρος ἡ διδασκαλία τῆς θρησκείας μας.

Ἀγία Γραφή καλοῦνται τὰ βιβλία τὰ περιέχοντα τὴν ἔγγραφον ὑπερφυσικὴν ἀποκάλυψιν τῆς θρησκείας μας.

Ἱερὰ Παράδοσις ὀνομάζεται ἡ προφορικὴ διδασκαλία τῆς θρησκείας μας, ἡ ὁποία μετεδόθη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα καὶ ἀργότερα περιελήφθη εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἡ Ἀγία Γραφή διαιρεῖται εἰς δύο μέρη:

Εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην.

Ἡ λέξις διαθήκη σημαίνει συμφωνία. Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὁμῶς σημαίνει καὶ ὑπόσχεσις.

Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι ἡ ὑπόσχεσις ἡ παλαιά, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας: Ἐὰν φυλάσσετε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἰσθε ὁ ἀγαπητός μου λαὸς καὶ θὰ σᾶς προστατεύσω πάντοτε. Ἐὰν δὲν φυλάσσετε τὰς ἐντολάς μου, θὰ εἰσθε δυστυχεῖς καὶ ἄξιοι τιμωρίας.

Καινὴ Διαθήκη εἶναι ἡ ὑπόσχεσις, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἐὰν μετανοήσητε, εἶπεν ὁ Κύριος, θὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ὅπου εἶναι ἡ αἰώνιος χαρὰ καὶ εὐτυχία. Ἐὰν δὲν μετανοήσητε καὶ μείνητε εἰς τὴν ἁμαρτίαν, θὰ τιμωρηθῇτε αἰωνίως καὶ θὰ εἰσθε δυστυχεῖς.

Καὶ αἱ δύο αὐταὶ **Διαθήκαι** εἶναι γραμμέναι εἰς διάφορα βιβλία, τὰ ὅποια ἔγραψαν ἱεροὶ ἄνδρες, ὅπως ὁ Μωϋσῆς, οἱ Προφῆται καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Οἱ ἱεροὶ αὐτοὶ ἄνδρες, διὰ τὰ γράφουν τὰ βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἐφωτίσθησαν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἦσαν δηλαδὴ **Θεόπνευστοι**. Ἐπομένως ὁλόκληρος ἡ Ἀγία Γραφή εἶναι **Θεόπνευστος**. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη περιλαμβάνει 49 βιβλία καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη 27.

Β'. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΣ

Τὰ 49 βιβλία τῆς Π. Διαθήκης σκοπὸν ἔχουν νὰ προπαρασκευάσουν τοὺς ἀνθρώπους, οὕτως ὥστε νὰ γίνουν ἱκανοὶ νὰ κατανοήσουν τὴν διδασκαλίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ὅτι ὁ Νόμος, δηλ. ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, εἶναι « παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν ». Αὐτὸ ἀκριβῶς μᾶς δεικνύει πόσον σπουδαία εἶναι ἡ Π. Διαθήκη.

Εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ τῆς Π. Διαθήκης, μὲ ἀπλοὺς λόγους ἀναφέρεται ἡ Δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ εὐτυχισμένη ζωὴ τῶν πρωτοπλάστων εἰς τὸν Παράδεισον, ἡ παρακὴ καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς. Ἀναφέρεται ἀκόμη, εἰς τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης, ἡ Ἱστορία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ ἡ πρόνοια, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἔλαβε, διὰ νὰ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ἀναφέρεται τέλος τὸ ἔργον καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ μάλιστα τῶν Προφητῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἀπέστείλε, διὰ νὰ διδάξουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς ὁδηγήσουν εἰς μετάνοιαν.

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Τὰ 49 βιβλία τῆς Π. Διαθήκης διαιροῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας.

Ι. Ἱστορικά, διότι περιλαμβάνουν ἱστορίαν.

1. Γένεσις	}	'Εγράφησαν ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως κατὰ τὸν ΙΓ' π. Χ. αἰῶνα.
2. Ἔξοδος		
3. Λευιτικόν		
4. Ἀριθμοὶ		
5. Δευτερονόμιον		

6. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ } Ἐγράφη ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Μωϋσέως
Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

7. Κριταὶ } Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Σαμουὴλ κατὰ τὸν ΙΑ'
8. Ρουθ } αἰῶνα π. Χ.

9. Βασιλειῶν Α'. }
10. Βασιλειῶν Β'. } Ἀγνωστος ὁ συγγραφεὺς τῶν βιβλίων αὐτῶν.
11. Βασιλειῶν Γ'. }
12. Βασιλειῶν Δ'. }

13. Παραλειπομένων Α'. }
14. Παραλειπομένων Β'. } Ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Ἑσδρα περὶ τὸ
15. Ἑσδρας Α'. } 450 π. Χ.
16. Ἑσδρας Β'. }
17. Νεεμίας }

18. Τωβὶτ }
19. Ἰουδὶθ } Οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων αὐτῶν εἶναι
20. Ἑσθῆρ } ἄγνωστοι.
21. Μακκαβαίων Α'. }
22. Μακκαβαίων Β'. }
23. Μακκαβαίων Γ'. }

II. Προφητικά, διότι εἰς αὐτὰ περιλαμβάνεται τὸ ἔργον καὶ ἡ διδασκαλία τῶν Προφητῶν καὶ μάλιστα αἱ Προφητεῖαι περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ Προφηταὶ εἶναι **μικροὶ καὶ μεγάλοι.** Τὰ βιβλία τῶν φέρουν τὸ ὄνομά των.

Βιβλία Μικρῶν Προφητῶν :

1. Ὡσηέ	7. Ναοὺμ
2. Ἀμὼς	8. Ἀββακὺμ
3. Μιχαίας	9. Σοφονίας
4. Ἰωήλ	10. Ἀγγαῖος
5. Ὀβδιὸν	11. Ζαχαρίας
6. Ἰωνᾶς	12. Μαλαχίας

Βιβλία Μεγάλων Προφητῶν :

1. Ἑσαΐας	5. Βαρουχ
2. Ἱερεμίας	6. Ἰεζεκιήλ
3. Θρηνοὶ Ἱερεμίου	7. Δανιήλ.
4. Ἐπιστολὴ Ἱερεμίου	

III. Ποιητικὰ ἢ διδακτικὰ, διότι εἶναι κυρίως γραμμένα εἰς ποιητικὸν λόγον.

1. Ἰώβ. Ὁ συγγραφεὺς του εἶναι ἄγνωστος.
2. Ψαλμοί. Συγγραφεὺς τῶν περισσοτέρων εἶναι ὁ Δαυὶδ.
3. Παροιμίαι. Συγγραφεὺς ὁ Σολομών.
4. Ἐκκλησιαστής. Ἔργον ἐπίσης τοῦ Σολομῶντος.
5. Ἄσμα Ἀσμάτων. Καὶ αὐτὸ ἔργον τοῦ Σολομῶντος.
6. Σοφία Σολομῶντος. Ὁ συγγραφεὺς του ἄγνωστος.
7. Σοφία Σειράχ. Ἐργάφῃ ὑπὸ τοῦ Σειράχ περὶ τὸ 180 π.Χ.

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Τὰ περισσότερα τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν. Μερικὰ μόνον ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

Πρὸ τῆς γεννήσεως ὁμοῦ τοῦ Χριστοῦ ἔγιναν μεταφράσεις τῆς Π. Διαθήκης χάριν τῶν Ἑβραίων, οἱ ὅποιοι ἔζων ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης καὶ δὲν ἐγνώριζον τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν.

Ἡ σπουδαιότερα μετάφρασις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἶναι ἡ μετάφρασις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τὴν μετάφρασιν αὐτὴν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου (285—246), ἔκαμαν 72 πολὺ μορφωμένοι ἐρμηνευταί. Ὀνομάζεται δὲ χάριν συντομίας, διὰ τὸ στρογγυλὸν τοῦ ἀριθμοῦ, μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα καὶ γράφεται τοιουτοτρόπως : **Μετάφρασις τῶν Ο'.**

Ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως αὐτῆς εἶναι ἡ Ἑλληνιστικὴ κοινὴ, δηλαδὴ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, τὴν ὁποίαν ὠμίλουν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι.

Ἡ μετάφρασις αὐτὴ ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ εἶναι ἡ ἐπίσημος μετάφρασις,

τὴν ὁποίαν χρησιμοποιεῖ ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Ἐκκλησία κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας. Θεωρεῖται δὲ ὡς Θεόπνευστος. Πιστεύομεν δηλαδή, ὅτι οἱ 72 μεταφρασταὶ ἐφωτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ τὸ μὴ κάμουν λάθη εἰς τὴν μετάφρασιν.

Ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ ἄλλαι ἀρχαῖαι Λατινικαί, Ἱταλικαὶ καὶ Συριακαὶ μεταφράσεις τῆς Π. Διαθήκης, ὅπως εἶναι ἡ Πεσιτώ, ἡ Ἱταλα καὶ ἡ Βουλγάτα. Σήμερον ἡ Π. Διαθήκη καὶ γενικῶς ἡ Ἁγία Γραφή κυκλοφορεῖ εἰς 1200 περίπου γλώσσας καὶ διαλέκτους εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Εἶναι τὸ πλέον διαδεδομένον βιβλίον εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πολλὰ ἑκατομμύρια πωλοῦνται κατ' ἔτος, διότι τὸ βιβλίον αὐτὸ δὲν διδάσκει μόνον, ἀλλὰ ἐνισχύει καὶ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι τὸ μελετοῦν, διὰ τὸ ἐκτελοῦν ὅσα γράφει. Εἶναι ἡ μοναδικὴ πηγὴ παρηγορίας εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἀνθρωπίνων υπάρξεων. Δίδει πτερὰ εἰς πάντα μελετητὴν τῆς, διὰ τὸ ἀνέβη ἀπὸ τὰ γήινα εἰς τὰ οὐράνια μὲ ὅπλα τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὸν θρίαμβον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ
ρ'

Τῆς ἡμέρας

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ
Του γράφει Ἰ. Μουῆς Φανερωμένης
Σαλαμίνος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Βιβλιοθήκης και Παιδείας

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΝ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

1. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ὁρατοῦ κόσμου

(Γενέσ. α' 1 - 25)

Οπου καὶ ἂν στρέψωμεν τὸ βλέμμα, θὰ παρατηρήσωμεν πράγματα τόσον ὠραία, τὰ ὅποια θὰ μᾶς κινήσουν τὸν θαυμασμόν. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, ὁ ἑναστρος οὐρανός, τὰ βουνά, οἱ ὠκεανοί, αἱ πηγαί, οἱ ποταμοὶ καὶ τόσα ἄλλα, παρουσιάζουν ἓν ἀσύγκριτον μεγαλεῖον, τὸ ὅποιον γεμίζει ἀπὸ ἐκπληξιν καὶ συγκίνησιν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν. Τὴ ποιικιλία ἀλήθειας, καὶ πόση ὠραιότης!

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου στρέφεται πρὸς τὸν δημιουργόν της καὶ ψιθυρίζει μὲ εὐγνωμοσύνην τὸν στίχον τοῦ ψαλμωδοῦ : « ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας » (Ψαλμ. ργ' 24).

Καὶ ὅμως προτοῦ νὰ δημιουργηθῇ ἡ γῆ καὶ ὁλος ὁ ἐξαίσιος αὐτὸς κόσμος, εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ ἀπέραντον χάος, ὅπου ὁ ἥλιος λάμπει τὴν ἡμέραν καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες τὴν νύκτα, δὲν ὑπῆρχε τίποτε, ἀπολύτως τίποτε. Παντοῦ σκότος, νέκρα καὶ σιωπὴ. Μόνον ὁ προαιώνιος Θεὸς ὑπῆρχεν, ὁ Αἰώνιος αὐτὸς πατὴρ μας, ὁ ὅποιος δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος. Καὶ ὁ Πανάγαθος Θεὸς μὲ τὴν ἀπειρον σοφίαν καὶ ἀπέραντον δύναμιν, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ μορφήν εἰς τὸ χάος καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἓνα ὠραῖον κόσμον.

Ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ Θεόπνευστος αὐτὴ βίβλος, ἀναφέρει, ὅτι ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ μηδενὸς μὲ μόνον τὸν λόγον Του. « Αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, Αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν » (Ψαλμ. ρμ' 5).

Ἐναφέρει ἀκόμη, ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας*.

Μὲ μόνον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐδημιουργήθησαν τὰ πάντα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδημιουργήθησαν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες.

Ἐν ἀπὸ τὰ ἄστρα αὐτὰ ποὺ λάμπουν εἰς τὸ θαυμαστὸν διάστημα, εἶναι καὶ ἡ Γῆ μας. Ἡ Γῆ ὅμως δὲν ἦτο τότε, ὅπως σήμερον. Βαθὺ καὶ πυκνὸν σκότος ἦτο ἡπλωμένον ἐπάνω της. Δὲν ὑπῆρχον οὔτε τὰ δάση, οὔτε οἱ λειμῶνες, οὔτε αἱ λίμναι, οὔτε τὰ δένδρα μὲ τὰ πράσινα φυλλώματα, οὔτε τὰ πολύχρωμα ἄνθη, οὔτε τὰ ζῶα, οὔτε τὰ πτηνά. Ἄνθρωποι δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη ἐπὶ τῆς Γῆς.

Μέσα εἰς τὴν πένθιμον αὐτὴν σιωπὴν, τὸ τρομακτικὸν κενὸν καὶ τὸ ζοφερὸν σκότος, ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

« Γενηθήτω φῶς ».

Καὶ ἀμέσως ἔγινε φῶς καὶ μία γλυκεῖα λάμψις ἐφώτισε τὴν γῆν.

Προστακτικὴ διὰ δευτέραν φορὰν ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ.

« Γενηθήτω στερέωμα ».

Ἐδημιουργήθη τότε ὁ ὠραῖος καὶ γαλανὸς οὐρανός, τὰ μεγάλα σύννεφα καὶ ἡ καθαρὰ ἀτμόσφαιρα. Ἐχωρίσθη τὸ ὕδωρ ποὺ ὑπῆρχεν εἰς τὴν Γῆν, ἀπὸ τὸ ὕδωρ ποὺ περιεῖχον τὰ σύννεφα.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ὕδατα ἐκάλυπτον τὴν γῆν, ὁ Θεὸς διέταξεν :

« Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά ».

Νὰ συναχθοῦν δηλαδὴ τὰ ὕδατα εἰς μεγάλους λάκκους τῆς γῆς καὶ νὰ φανῇ ἡ ξηρά. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔγιναν αἱ θάλασσαι, αἱ λίμναι, οἱ ὠκεανοὶ καὶ ἐφάνησαν αἱ νῆσοι καὶ αἱ μεγάλαι ἡπείροι.

Τότε ἐφύτρωσαν, κατὰ διαταγὴν πάλιν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς κάμπους τὰ εὐεργετικὰ δένδρα, τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια στολίζουν τὴν γῆν.

Κατόπιν ἐφάνη ἡ θαυμασία λάμψις τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων.

* Σημείωσις : Ἐδῶ δὲν ἐννοοῦνται 6 ἡμέραι μὲ 24 ὥρας ἡ κάθε μία, σύμφωνα μὲ τὴν ἰδικὴν μας μετρικὴν χρονικὴν ἀντίληψιν. Ἐννοοῦνται μεγάλα χρονικά διαστήματα.

“Εως τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν ὑπῆρχε μόνον ὕδωρ καὶ εἰς τὴν ξηρὰν ἐφύοντο μόνον δένδρα καὶ φυτά. Ὁ Θεὸς ὁμῶς ἔδωκε νέαν διαταγὴν.

«*Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ*».

Διέταξε, δηλαδή, ὁ Θεὸς τὰ ὕδατα νὰ παράγουν ἰχθῦς, διέταξε νὰ δημιουργηθοῦν τὰ πτηνὰ καὶ τελευταῖον διέταξε τὴν γῆν νὰ παράγῃ διάφορα εἶδη ζώων. Ἀπὸ τότε ἐγένισεν ἡ θάλασσα ἀπὸ ἀναριθμήτους ἰχθῦς ὄλων τῶν εἰδῶν καὶ ἡ ξηρὰ ἀπὸ πτηνὰ καὶ ζῶα μικρὰ καὶ μεγάλα. Ἐκτοτε ὅλα ὅσα πετοῦν εἰς τὸν ἀέρα, ὅσα ἔρπου καὶ περιπατοῦν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ὅσα κολυμβοῦν εἰς τὰς θαλάσσας, τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμούς ἐπλήθυναν εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν γεμίζουν ἀπὸ ὠραιότητα καὶ ζωῆς.

Οἱ κελαϊδισμοὶ τῶν πτηνῶν, ὁ βόμβος τῶν μελισσῶν, αἱ φωναὶ τῶν ζώων συνθέτουν ἓν εἶδος δοξολογικῆς μουσικῆς. “Ὅλα αὐτὰ ἔχουν δημιουργηθῇ με τὴν σοφίαν καὶ δίδουν τὴν ζωὴν εἰς τὴν Γῆν!

2. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀοράτου κόσμου

(Γενέσ. β' 1, Ψαλμ. η' 6, Ἰώβ λη' 7, Ψαλμ. ργ' 4, Ἐβρ. α' 14, Α' Πέτρ. ε' 8, Ματθ. ιζ' 21, Ἰουδ. 6 κ.ά.)

Κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὁ Θεός, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ὕλικόν καὶ ὁρατὸν κόσμον, ἐδημιούργησε καὶ ἄλλον, αὔλον καὶ ἀόρατον, πνευματικὸν κόσμον, τοὺς Ἀγγέλους.

Τοὺς Ἀγγέλους, ὅπως συνάγεται ἀπὸ διάφορα Ἀγιογραφικὰ ἀποσπάσματα, ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς πρὸ τοῦ ὕλικου κόσμου καὶ πρὶν νὰ πλάσῃ τὸν ἄνθρωπον: «*ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα ἤνεσάν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες ἄγγελοί μου*» (Ἰώβ λη' 7). “Ὅταν δηλαδή ἐδημιουργήθησαν τὰ ἄστρα, ἐσαγήνευσε τὸσον ἡ ἀκτινοβολία των καὶ ἡ ἀνεκφραστός ὠραιότης των τοὺς Ἀγγέλους, ὥστε μετὰ μεγάλην φωνὴν ὕμνησαν τὸν Θεόν. Φαίνεται, λοιπόν, ὅτι πρὸ τῆς δημιουργίας τῶν ἀστρικῶν κόσμων, οἱ ὅποιοι ἐδημιουργήθησαν τὴν τετάρτην ἡμέραν τῆς δημιουργίας, ἐδημιουργήθησαν οἱ Ἀγγελοι.

Ἀγγελοι ὀνομάζονται διότι ὡς κύριον ἔργον των ἔχουν νὰ ἀναγ-

γέλλουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δοξάζουν καὶ ἀνυμνοῦν Αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανόν.

Εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφὴν συχνὰ γίνεται λόγος περὶ τῶν Ἀγγέλων. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας, εἰς ἓν ὄραμά του, εἶδεν ἀγγέλους γύρω ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ ὑμνοῦν καὶ νὰ δοξάζουν τὸν Δημιουργὸν μὲ τὸν ὕμνον, τὸν ὁποῖον ψάλλουν κατὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν εἰς τοὺς Ναοὺς. «Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ Γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ». Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ἐξ ἄλλου, φέρει τὸ μήνυμα εἰς τὸν Ζαχαρίαν διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Προδρόμου. Ὁ ἴδιος Ἀγγελος ἀναγγέλλει εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου. Ἀγγελος εἰδοποιεῖ τὸν Ἰωσήφ νὰ φύγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ τὴν Θεοτόκον καὶ τὸ θεῖον βρέφος, διότι ὁ Ἡρώδης ἐπεδίωκε νὰ φονεύσῃ αὐτό. Οἱ Ἀγγελοι ἐνισχύουν τὸν Κύριον κατὰ τὴν προσευχὴν του εἰς τὴν Γεθσημανή, ὀλίγον πρὶν τὸν συλλάβουν οἱ Ἰουδαῖοι. Ἀγγελοι εἰδοποίησαν τοὺς Ἀποστόλους καὶ τὰς Μυροφόρους γυναῖκας, ὅτι ἀνέστη ὁ Χριστός.

Οἱ Ἀγγελοι προστατεύουν ἀκόμη τοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους καὶ εἶναι φύλακες καὶ ὁδηγοὶ εἰς τὴν ζωὴν μας.

Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἀναγράφει ρητῶς (Ματθ. ιη' 10), ὅτι κάθε πιστὸς ἔχει τὸν φύλακα Ἀγγελὸν του καὶ δι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία μας παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ μᾶς χαρίξῃ «Ἀγγελον εἰρήνης, πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν».

Οἱ Ἀγγελοι εἶναι πάρα πολλοὶ καὶ ἀποτελοῦν τάξεις ἢ τάγματα καὶ κάθε τάξις ἢ τάγμα ἔχει τὸ ὄνομά του.

*Ἀγγελοι, Ἀρχάγγελοι, Ἀρχαὶ
Ἐξουσίαι, Δυνάμεις, Κυριότητες
Θρόνοι, Χερουβείμ, Σεραφείμ.*

Συνολικῶς γνωρίζομεν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἐννέα τάγματα, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν πλῆθος Ἀγγέλων, οἱ ὁποῖοι ἡμέραν καὶ νύκτα δοξολογοῦν τὸν Θεὸν καὶ ἐργάζονται, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, ὑπάρχουν καὶ οἱ πονηροὶ καὶ κακοὶ ἄγγελοι, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται πονηρὰ πνεύματα ἢ δαίμονες ἢ διάβολοι.

Αὐτοὶ ἦσαν προηγουμένως ἀγαθοὶ Ἀγγελοι, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ὑπερ-

φάνειάν των περιέπεσαν εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τοιουτοτρόπως μετεπῆδυσαν ἀπὸ τὴν θείαν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν ἀθλιότητα καὶ δυστυχίαν. Ἀπὸ τότε ποὺ ἔχασαν τὴν εὐτυχίαν, ἀγωνίζονται νὰ παρασύρουν καὶ τοὺς ἀνθρώπους μακρὰν τοῦ Θεοῦ. Ὁ κορυφαῖος Ἀπόστολος Πέτρος γράφει, ὅτι ὁ ἐχθρὸς μας διάβολος ὡς λέων ἐξηγριωμένος περιπατεῖ μὲ σκοπὸν νὰ κατασπάρῃ ὅποιον εὖρη ἐμπρὸς τοῦ «*Νήψατε, γοηγορήσατε ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρνόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίῃ*» (Α΄ Πέτρ. ε' 8). Καὶ ὁ Κύριος διδάσκει, ὅτι μόνον μὲ τὴν προσευχὴν καὶ μὲ τὴν νηστείαν δυνάμεθα νὰ σωθῶμεν ἀπὸ τὸν διάβολον. Κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, ὁ διάβολος θὰ τιμωρηθῇ μὲ αἰώνιον κόλασιν καὶ θὰ καταλυθῇ ἡ ἐξουσία του.

3. Ὁ Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου

(Γενέσ. α' 26 - Β')

Εἶπομεν, ὅτι μόνον μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἡ ἀχανὴς ἔκτασις τοῦ σύμπαντος μετεμορφώθη εἰς ἐξαίσιον μεγαλουργημα. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν ὅλα, ὅσα βλέπομεν καὶ ἐκεῖνα ποὺ δὲν βλέπομεν καὶ ἀφοῦ εἶδεν, ὅτι ὅλα ἦσαν ἐκτάκτως ὠραῖα, ἀπεφάσισε νὰ δημιουργήσῃ τὸ τελειότερον δημιούργημά του, τὸν ἄνθρωπον.

Εἶπε λοιπὸν ὁ Θεός :

« Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν ».

Ἄς πλάσω, δηλαδή, ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ ὁμοιάσῃ μὲ ἐμέ. Αὐτὸς ἂς εἶναι ἀρχηγὸς ὅλων τῶν δημιουργημάτων. Καὶ ἐδῶ ἔκαμε διακριτικὴν ἐξαίρεσιν ὁ Θεός. Ἐπλάσε τὸν ἄνθρωπον μὲ ἰδιαίτεραν φροντίδα καὶ ὄχι μὲ μόνον τὸν λόγον Του, ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα δημιουργήματα. Ἐλαβε χῶμα καὶ ἀφοῦ ἔπλάσε τὸ τελειότερον ἀπὸ τὰ γήινα δημιουργήματά του, τοῦ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον πνοὴν ζωῆς. Τοιουτοτρόπως ἐγένεν ὁ ἄνθρωπος «*ψυχὴ ζῶσα*». Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη τοῦ Θεοῦ ἀποδεικνύει τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον του διὰ τὸ ὄν, τὸ ὁποῖον ἀπετέλεσε τὴν κορωνίδα τῆς Δημιουργίας. Ἡ ἰδιαίτερα ἀγάπη του φαίνεται ἀκόμη καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ὕλικά καὶ πνευματικά, τὰ ὁποῖα ἐχάρισεν εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Με στοργικὴν φροντίδα ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον, δηλαδὴ κήπον, εἰς τὴν τοποθεσίαν Ἐδὲμ καὶ ἐκεῖ ἔβαλε τὸν Ἀδὰμ¹. Τὸν κήπον αὐτὸν ἐστόλισε μὲ τὰ πλεον πολύχρωμα καὶ εὐώδη ἄνθη καὶ ὠραῖα καὶ καρποφόρα δένδρα, διὰ τὰ ἃ ζῇ εὐτυχὴς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος.

Ὁ Ἀδὰμ ἔλαβε ἐντολὴν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ἐργάζεται, νὰ φυλάσῃ τὸν Παράδεισον καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰ ἀγαθὰ του. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Θεὸς ἡλόγησε τὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὴν ζωὴν μας καὶ ἀποτελεῖ ἀληθινὴν χαρὰν καὶ εὐλογίαν.

Τὸ ἄμετρον ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ ὅμως ἐπροχώρησεν ἀκόμη περισσότερον. Διὰ τὰ ὁλοκληρώσῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐσκέφθη νὰ δημιουργήσῃ χάριν αὐτοῦ καὶ σύντροφον διὰ τὰ νὰ εἶναι μόνος.

«Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθόν».

Τότε ὁ Θεὸς ἐπλασεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδὰμ τὴν Εὕαν². Ὃταν ὁ Ἀδὰμ εἶδε τὴν Εὕαν, ἐνόησε, ὅτι αὕτη προῆλθεν ἐκ τῆς πλευρᾶς του.

«Τοῦτο νῦν ὁσίου ἐκ τῶν ὁστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς μου· αὕτη κληθήσεται γυνή».

Δηλαδή, αὐτὸ τὸ νέον δημιουργήμα ἐγένεν ἀπὸ τὰ ὀστᾶ καὶ τὸ σῶμα μου. Εἶναι ὅμοιον μὲ ἐμέ. Θὰ ὀνομασθῇ γυνή.

Με μεγάλην ἀγάπην ἡλόγησεν ἀκολουθῶς ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕαν, τὸ ἀρμονικὸν ζεῦγος τῶν πρωτοπλάστων καὶ τοὺς εἶπε νὰ πληθύνωνται εἰς τὴν Γῆν καὶ νὰ γίνουν κύριοι αὐτῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς δημιουργημάτων.

«Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεός λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς» (Γενέσ. α' 28).

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Θεὸς συνέστησε καὶ ἡλόγησε καὶ τὸ Μυστήριον τοῦ Γάμου καὶ τὴν οἰκογένειαν.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν ἔδωκεν μόνον ὑλικά ἀγαθὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὴν ἰδιαιτέραν του ἀγάπην πρὸς αὐτὸν ἔδειξε κυρίως μὲ τὰ πνευματικά ἀγαθὰ, μὲ τὰ ὁποῖα τὸν ἐφωδίασε καὶ κατ' ἐξοχὴν μὲ τὸ σπουδαιότερον ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἀθάνατον ψυχὴν. Ἡ ψυχὴ δὲν φθείρεται καὶ δὲν ἀποθνήσκει. Δὲν εἶναι ὑλική, ἀλλὰ πνευματικὴ

1. Ἀδὰμ εἶναι λέξις ἐβραϊκὴ καὶ σημαίνει γήινος (χωματένιος).

2. Εὕα εἶναι ἐβραϊκὴ λέξις καὶ σημαίνει ζωή.

ΔΚ-

NG

Ε

Ὁ δίκαιος Νῶε κρατῶν τὴν κιβωτὸν

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(14' αἰὼν)

καὶ ἄυλος. Εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ αὐτὴν τείνει ὁ ἄνθρωπος νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς Αὐτόν. Δύναται νὰ γίνῃ τέλειος ψυχικῶς, κατὰ χάριν, ὅπως ὁ Θεός. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀνυπολόγιστος ἀξία τῆς ψυχῆς, ἥτις εἰς ἀξίαν εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνωτέρα ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Ἰδοὺ τί εἶπε περὶ αὐτῆς ὁ Κύριος:

«Τὶ γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἂν τὸν κόσμον ὅλον κερδίσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Ματθ. ιστ' 26).

Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον μὲ ὅλως ἰδιαίτεραν φροντίδα καὶ τὸν κατέστησε κορωνίδα τῆς δημιουργίας ἐξ αἰτίας τοῦ προορισμοῦ, τὸν ὅποιον τοῦ ἔταξε, νὰ ὁμοιάσῃ δηλ. πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ χάριν καθιστάμενος τέλειος. «Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλομεν νὰ καταστῶμεν ἅγιοι, ποιοῦντες εἰς ὅλην τὴν ζωὴν μας τὸ θέλημα τοῦ Ἐπουρανίου Πατρὸς. Ὅταν καταστῶμεν ἅγιοι, θὰ τύχωμεν εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς θείας μακαριότητος καὶ δόξης. Θὰ ἀπολαύσωμεν τῆς τιμῆς νὰ βλέπωμεν τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Ὁ μέγας λοιπὸν καὶ ὕψιστος προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἀπόλαυσις τῆς δόξης καὶ τῆς χαρᾶς εἰς τὸν οὐρανόν. «Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς αὐτῶν» (Ματθ. ιγ' 43).

Μὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπεράτωσεν ὁ Θεὸς τὸ ὅλον ἔργον τῆς δημιουργίας εἰς τὰς ἑξ δημιουργικὰς ἡμέρας. Τὴν ἐβδόμην δὲ ἡμέραν ἀνεπαύθη ἀπὸ τῶν ἔργων Αὐτοῦ καὶ ἡλόγησε τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς ἀναπαύσεως. Δι' αὐτὸ ἡ ἡμέρα αὕτη ὠνομάσθη Σάββατον¹. Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ἀντὶ τοῦ Σαββάτου τιμῶμεν ἰδιαίτερώς τὴν Κυριακὴν. Κατ' αὐτὴν δοξάζομεν ἀπὸ κοινοῦ τὸν Θεὸν καὶ ἀναπαυόμεθα. Εἶναι δὲ ἡ Κυριακὴ, ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου, διότι κατ' αὐτὴν ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

4. Περὶ τῆς ἠθικῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων

(Γενέσ. γ')

Εἰς τὸν Παράδεισον ὑπῆρχον φυτὰ καὶ δένδρα παντὸς εἶδους. Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὕα, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς εἶχε φυτεύσει τὸν Παράδεισον, ἦσαν εὐτυχεῖς. Ὁ Θεὸς εἶχε καταστήσει τοὺς πρωτοπλάστους εὐδαίμονας.

1. Σάββατον = ἑβραϊκὴ λέξις ἡ ὅποια σημαίνει ἀνάπαυσις.

— Νὰ διαμένητε ἐδῶ εὐτυχεῖς. "Όλα εἶναι ἰδικά σας. 'Εξ ὅλων τῶν δένδρων νὰ λαμβάνητε τοὺς καρπούς. Μόνον ἀπὸ τὸ δένδρον, τὸ ὁποῖον ἐφύτευσα εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου, προσέξατε, νὰ μὴ φάγητε ἐκ τῶν καρπῶν του, διότι τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ παραβῆτε τὴν ἐντολήν μου καὶ θὰ φάγητε, θὰ ἀποθάνητε.

'Ο Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὕα, εἰς τὴν ἀρχήν, ἐπρόσεχον πολύ, νὰ μὴ παραβοῦν τὴν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ. "Όσον ἐπρόσεχον, ἔζων εὐτυχεῖς. Εἰργάζοντο καὶ ἐκαλλιέργουν τὸν κήπον των καὶ ἡ ἐργασία των ὑπῆρξεν εὐλογημένη καὶ τοὺς ἔδιδε χαράν.

"Όλα τὰ ζῶα ἐσέβοντο τοὺς πρωτοπλάστους καὶ ὑπηρέτουν αὐτούς. Ἀσθένειαν καὶ θάνατον δὲν ἐγνώριζον οἱ πρωτόπλαστοι, ὅσον ἐφύλαττον τὴν ἐντολήν. Ἦσαν ἡγαπημένοι μεταξὺ των καὶ ἐχαίροντο τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Τὸ μέγιστον ὅμως ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἀπελάμβανον, ἦτο, ὅτι ἡδύνατο τακτικῶς νὰ βλέπουν τὸν Θεὸν καὶ νὰ συνομιλοῦν μετ' Αὐτοῦ.

Τὸ δειλινὸν ἤρχετο ὁ Θεὸς εἰς τὸν Παραδείσον καὶ συνωμίλει μετὰ τῶν πρωτοπλάστων. Πόσον εὐτυχεῖς ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι! Μὲ πόσῃν διάθεσιν καὶ χαρὰν ἐγείροντο τὴν πρωΐαν διὰ νὰ δοξολογήσουν τὸν Πλάστην καὶ Πατέρα των!

Τὴν ἡσυχον ὅμως καὶ εὐχάριστον ζωὴν των ἤλθε νὰ ταράξῃ ἓνα θλιβερὸν γεγονός. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἐκάθητο ἡ Εὕα μόνη της, βλέπει τὸν ὄφιν πλησίον ἐνὸς δένδρου, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ ὡς ἄνθρωπος.

— Ἀληθῶς, Εὕα, ὁ Θεὸς δὲν σᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἀπολαμβάνητε ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ Παραδείσου;

— Ὁ Θεὸς μᾶς ἐδῶρησεν ὅλα τὰ καλὰ τοῦ παραδείσου, ἀπήντησεν ἡ Εὕα. Μόνον ἀπὸ τοὺς καρπούς τοῦ δένδρου ἐκείνου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ κήπου, μᾶς εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φάγωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνωμεν.

— Ὁχι, δὲν θὰ ἀποθάνητε, ἐὰν φάγητε. Ὁ Θεὸς γνωρίζει ὅτι, ὅταν φάγητε ἐξ αὐτοῦ, θὰ γίνητε καὶ σεῖς θεοὶ καὶ θὰ τὰ γνωρίζετε ὅλα.

Ἡ Εὕα μὲ περιέργειαν καὶ λαιμαργίαν ἐπρόσεξεν, ὅτι τὸ δένδρον ἦτο ὠραῖον καὶ οἱ καρποὶ του ἐφαίνοντο ἐλκυστικοί. Ἐπίστευσε δυστυχῶς εἰς τοὺς ψευδεῖς λόγους τοῦ διαβόλου, διότι ὁ ὄφις ἦτο ὁ διάβολος μεταμορφωθείς καὶ ἐλησμόνησε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐντολήν τοῦ

Θεοῦ. Ἀπὸ τότε ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον τὸ ψεῦδος. Ὁ διάβολος εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους.

Ἡ Εὐα ἔφαγε τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν καὶ ἔδωκε καὶ εἰς τὸν Ἀδάμ. Τὸ μεγαλύτερον κακὸν εἰς τὸν κόσμον ὑπῆρξεν ἡ πρᾶξις ἐκείνη τῆς Εὐας. Ἦτο ὄχι μόνον παρακοή, ἀλλὰ καὶ ἀπιστία, διότι ἐπίστευσαν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτοὺς ψευδῶς, ὅτι θὰ ἀποθάνουν. Ἀπὸ τότε εἰσῆλθεν ἡ ἁμαρτία εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρωτόπλαστοι ἔχασαν τὴν εὐτυχίαν των. Φόβος καὶ τρόμος τοὺς κατέλαβεν. Ἡ ἀγάπη τὴν ὁποίαν εἶχον μεταξύ των, ἤρχισε νὰ ὀλιγοστεύῃ, ὁ ἕνας ἀπέδιδε τὸ κακὸν εἰς τὸν ἄλλον. Ὅταν ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Θεοῦ, ἔτρεμον ἐκ τοῦ φόβου των. Διατὶ νὰ παρακούσουν τὸν Θεόν; Διατὶ νὰ πιστεύσουν εἰς τὸ ψεῦδος τοῦ διαβόλου;

Ἐπὶ τέλους ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Ἡ γλυκεῖα φωνή, τώρα τοὺς ἐφαίνετο τρομερά. Ἀντὶ νὰ τρέξουν, ὅπως πάντοτε, μετὰ χαρᾶς διὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν Θεόν, ἔτρεξαν νὰ κρυφθοῦν.

— Ἀδάμ, ποῦ εἶσαι; ἐφώναζεν ὁ Θεός.

— Ἦκουσα τὴν φωνήν σου καὶ ἐφοβήθην καὶ ἐκρύβην, διότι εἶμαι γυμνός.

— Ποῖος σὲ ἐπληροφόρησεν, ὅτι εἶσαι γυμνός; Μήπως ἔφαγες ἐκ τοῦ καρποῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου σοῦ ἀπηγόρευσα νὰ φάγῃς;

— Ἡ γυνὴ τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωκες μὲ παρέσυρε καὶ ἔφαγον.

— Διατὶ ἔκαμες αὐτὸ τὸ κακόν, Εὐα; εἶπε τότε πρὸς αὐτὴν ὁ Θεός.

— Ὁ ὄφις μὲ ἐξηπάτησεν. Ἀπήντησεν ἐκείνη.

Τότε ὁ Θεὸς ἐλυπήθη καὶ ἀπεφάσισε νὰ τιμωρήσῃ τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὐαν. Διέταξε νὰ φύγουν ἀμέσως ἐκ τοῦ Παραδείσου. Θὰ ἐργάζονται πλέον σκληρῶς. Μετὰ κόπου καὶ μόχθου θὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν, διὰ νὰ ἀποδίδῃ καρπούς.

Ἦρχισαν τότε νὰ κλαίουι πικρῶς οἱ πρόγονοί μας ἐκεῖνοι. Ἦσαν πλέον ἐκτὸς τοῦ Παραδείσου καὶ τὸν ἔβλεπον μακρόθεν. Εἶχον ἀπολέσει τὴν ὥραϊαν κατοικίαν καὶ τὴν αἰώνιον εὐτυχίαν των. Ταπεινωμένοι ἔφευγον μὲ θρήνους καὶ ἀνεζήτησαν ἄλλον τόπον διαμονῆς. Ὁ νέος αὐτὸς τόπος ἦτο πλήρης ἀκανθῶν. Τὸ αἶμα ἔρρεεν ἐκ τῶν χειρῶν των, ἐνῶ προσεπάθουν νὰ καθαρίσουν τὴν γῆν ἐκ τῶν ἀκανθῶν, αἱ ὁποῖαι ἐφύτρωνον πάλιν. Ἡ ζωὴ των ἐγινε μαρτυρικὴ.

Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης ἐκείνης ἁμαρτίας.

Ἡ πτώσις τῶν πρωτοπλάστων ὑπῆρξεν ἡ μεγαλύτερα καταστροφή τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται **προπατορικὸν ἀμάρτημα**, μᾶς βαρύνει καὶ σήμερον ὅλους.

Κάθε νέος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος γεννᾶται, φέρει μαζί του τὸ ἀμάρτημα ἐκεῖνο. Δι' αὐτὸ εὐκολώτερον βαδίζομεν πρὸς τὸ κακόν, διότι ἀκριβῶς ἐκληρονομήσαμεν τὴν ἀδυναμίαν τῶν προπατόρων μας, δηλαδή τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὕας. Αἱ ἀσθένειαι, ὁ θάνατος καὶ αἱ κακαίαι εἰσῆλθον ἀπὸ τότε εἰς τὸν κόσμον. Ὅσον ὁ καιρὸς παρήρχετο, τόσον καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεμακρύνοντο ἐκ τοῦ Θεοῦ, τόσον καὶ τὸ κακὸν ἐμεγάλωνεν εἰς τὸν κόσμον. Οἱ ἄνθρωποι μέσα εἰς τὸν ἀμαρτωλὸν βίον των ἔχασαν καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ περιέπεσαν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν.

Ὡ! Ἐὰν δὲν περιέπιπτον οἱ πρωτόπλαστοι εἰς τὴν ἀμαρτίαν, πόσον καλυτέρα θὰ ἦτο σήμερον ἡ ζωὴ! Πόσα κακὰ θὰ ἔλειπαν καὶ πόση χαρὰ καὶ ἀγάπη θὰ ἐβασίλευεν!

5. Τὸ Πρωτευαγγέλιον

(Γενέσ. γ' 15)

Ὅλιγον πρὸ τῆς ἐκδιώξεως τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου, ὁ Θεὸς ὥρισεν εἰς αὐτούς, καθὼς καὶ εἰς τὸν ὄφιν, ὠρισμένην ποινὴν διὰ τὸ ἀμάρτημά των. Εἰς τὴν Εὕαν εἶπεν, ὅτι μὲ πόνους καὶ στεναγμούς θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον τὰ τέκνα της. Εἰς τὸν Ἀδὰμ ὥρισε νὰ κερδίξῃ τὸν ἄρτον καὶ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν, μὲ πολὺν κόπον καὶ ἰδρώτα. Τὸν δὲ ὄφιν κατηράσθη, νὰ σύρεται μὲ τὸ στήθος καὶ τὴν κοιλίαν του.

Παρ' ὅλα ὅμως ταῦτα, δὲν ἔπαυσεν ὁ Οὐράνιος Πατὴρ μας νὰ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα του, τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕαν καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν. Τοὺς ἐτιμώρησε βεβαίως, διότι ἔπρεπε, καὶ τοὺς ἐξώρισεν ἐκ τοῦ Παραδείσου, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μένουν πλέον ἐκεῖ. Δὲν τοὺς ἄφησεν ὅμως εἰς τὴν τύχην των καὶ δὲν τοὺς ἐστέρησεν ἀπὸ καθε ἐλπίδα. Ἀπὸ τὴν πρώτην ἐκείνην στιγμὴν ἐσχέδιασε τὴν σωτηρίαν των.

Τὸ ἀμάρτημα, τὸ ὁποῖον διέπραξαν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὕα, ἔπρεπε νὰ ἐπανορθωθῇ. Πῶς ἦτο δυνατόν ὁ Πανάγαθος Δημιουργὸς νὰ ἀφήσῃ αἰωνίως ἀμαρτωλὸν τὸ πλάσμα του, τὸν ἄνθρωπον; Διὰ τοῦτο ἀ-

κριβῶς, ἐνῷ καθώριζε τὴν τιμωρίαν ἐκάστου, συγχρόνως ἀπεκάλυπτεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀπόφασίν του, ὅτι θὰ στείλῃ Σωτῆρα εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ Ἀγία Γραφή ἀναφέρει ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς κατηράσθη τὸν ὄφιν, συγχρόνως εἶπε καὶ εἰς τὸν διάβολον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐντὸς τοῦ ὄφους, δεικνύων πρὸς αὐτὸν τὴν Εὐαν :

« Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· **Αὐτὸς** σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν » (Γενέσ. γ' 15).

Δηλαδή, θὰ θέσω ἔχθραν μεταξὺ σοῦ καὶ μεταξὺ τῆς γυναικὸς καὶ μεταξὺ τῆς γενεᾶς τῆς ἰδικῆς σου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. **Αὐτὸς** θὰ σοῦ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν καὶ σὺ θὰ τραυματίσῃς Αὐτὸν εἰς τὴν πτέρναν. Ὡς ἀποτέλεσμα τῆς δηλ. Αὐτοῦ εἰς τὸν Σταυρικὸν θάνατον, ἀλλὰ ὁ σταυρικὸς θάνατος διὰ τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος εἶναι Θεὸς καὶ θὰ ἀναστηθῇ, εἶναι ὥσάν νὰ τραυματίζῃς Αὐτὸν ἀπλῶς εἰς τὴν πτέρναν.

Αἱ λέξεις αὗται, τὰς ὁποίας εἶπεν ὁ Θεός, φανερώνουν τὴν μεγάλην ἀγάπην Αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ λόγοι ἀκριβῶς οὗτοι εἶναι ἡ ἀκτίς τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον ἐφώτισε τὴν φοβερὰν στιγμὴν τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου.

Εἶναι ἡ πρώτη καὶ παλαιοτάτη **ἐπαγγελία** τοῦ Θεοῦ, περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ γυνὴ αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας ὠμίλησεν ὁ Θεός, εἶναι ἡ Παρθένος Μαρία καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Ἡ Εὐα ἡμάρτησε καὶ ἔφερε τὸ κακὸν εἰς τὸν κόσμον. Ἡ Παρθένος Μαρία ὑπῆρξεν ἡ γυνή, διὰ τῆς ὁποίας ἦλθεν ἡ σωτηρία εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Ἀδὰμ παρήκουσε τὸν Θεὸν καὶ ἔφερε τὸν θάνατον εἰς τὴν γῆν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ὑπήκουσεν εἰς τὸν Θεὸν μέχρι σταυρικοῦ θανάτου καὶ συνέτριψεν, ὅπως προεῖπεν ὁ Θεός, τὸν διάβολον, ἐνίκησε τὸν θάνατον καὶ ἐχάρισε τὴν ἀληθινὴν ζωὴν καὶ εὐτυχίαν εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς Αὐτὸν καὶ ἐκτελοῦν τὸ θέλημά Του.

Μὲ τὴν παρῆγορον αὐτὴν ἐλπίδα ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα ἔλαβον θάρρος καὶ ἤρχισαν τὴν νέαν δύσκολον ζωὴν των.

Οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους καὶ ἐφανέρωσεν εἰς αὐτοὺς τὴν πρώτην καλὴν εἴδησιν, τὴν πρώτην καλὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον, ὀνομάζονται **Πρωτευαγγέλιον**. Ἡ ἐπαγγελία αὕτῃ εἶναι ἡ πρώτη, διότι, καθὼς θὰ γνωρίσωμεν εἰς ἄλλα κεφάλαια τοῦ βιβλίου μας, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι πολλαὶ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Οἱ Ἑβραῖοι τὸν ἀναμενόμενον Σωτῆρα ὀνομάζουν **Μεσσίαν**, διὰ τοῦτο αἱ προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ Αὐτοῦ, λέγονται **Μεσσιανικαὶ προφητεῖαι**.

6. Ἄβελ καὶ Κάιν

(Γενέσ. δ')

Ο Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα, μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν των ἐκ τοῦ Παραδείσου, ἀπέκτησαν εἰς τὴν ἀρχὴν δύο τέκνα, τὸν Κάιν καὶ τὸν Ἄβελ. Ὁ Ἀδὰμ ἔκτισεν ἓν θυσιαστήριον καὶ ἐκεῖ ἐπάνω ἐθυσίαζε τὰ καλύτερα ἐκ τῶν ζώων καὶ ἐκ τῶν καρπῶν του, θέλων δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου νὰ δεῖξῃ εἰς τὸν Θεὸν τὴν μετάνοιάν του, διὰ τὸ ἁμάρτημα τὸ ὁποῖον διέπραξαν αὐτὸς καὶ ἡ Εὐα.

Εἰς τὰς θυσίας καὶ τὰς προσευχὰς αὐτὰς ἀσφαλῶς ἦσαν παρόντα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Ἀδὰμ καὶ ἔμαθον, ὅταν ἐμεγάλωσαν καὶ ἀπέκτησαν ἰδικὴν των περιουσίαν, νὰ θυσιάζουν τὰ καλύτερα προϊόντα καὶ ἀποκτήματά των εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ προσεύχονται.

Ὁ Κάιν ἦτο γεωργὸς καὶ ἔσπερνε καὶ ἐθερίζεν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἄβελ ἦτο ποιμὴν καὶ ἐβοσκε τὰ πρόβατα. Μίαν ἡμέραν ἀπεφάσισαν καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ νὰ προσφέρουν θυσίαν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Κάιν προσέφερεν ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργει. Ὁ Ἄβελ προσέφερεν ἐκ τῶν νεογενήτων προβάτων του τὸ καλῦτερον.

Τὰς θυσίας ὅμως καὶ τὰς προσευχὰς δέχεται ὁ Θεός, ὅταν γίνονται μὲ εὐλικρίνειαν καὶ ὅταν προέρχονται ἀπὸ ἀγαθοῦς ἀνθρώπων. Πολλοὶ ἄνθρωποι μεταβαίνουν νὰ προσευχηθοῦν εἰς τὸν Ναόν, ἀλλὰ μὲ εὐσέβειαν ὀλίγοι προσεύχονται. Ὅλιγοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι λατρεύουν εὐλικρινῶς τὸν Οὐράνιον Πατέρα μας. Τοιοῦτοτρόπως συνέβη καὶ μὲ τοὺς δύο ἀδελφούς. Ὁ Ἄβελ ἦτο καλὸς καὶ ἐλάτρευε μὲ εὐλικρίνειαν τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν θυσίαν καὶ τὴν προσευ-

χήν του. 'Ο Κάιν δὲν ἦτο καλός. 'Εθυσίασε καὶ προσηυχήθη ἐκ συνηθείας καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του.

'Ο Θεὸς βεβαίως, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὰς σκέψεις μας καὶ τὰ βάθη τῶν καρδιῶν μας, ἐγνώριζεν ὅτι Ὁ Κάιν ἦτο κακὸς καὶ δὲν ἐδέχθη τὴν θυσίαν του.

— Δὲν γνωρίζεις, τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, ὅτι καὶ θυσίαν ἂν μοῦ προσφέρῃς, ὅταν δὲν ἐκτελῇς τὰς ἐντολάς μου, ἀμαρτάνεις;

'Ο Κάιν ἐλυπήθη πολὺ. 'Αντὶ ὅμως νὰ παραδεχθῇ, ὅτι δὲν ἦτο καλὸς καὶ νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν, τί ἔκαμε; 'Ηρχισε νὰ φθονῇ τὸν καλὸν τοῦ ἀδελφόν.

Μίαν ἡμέραν λοιπὸν, λέγει ὁ Κάιν εἰς τὸν 'Αβελ.

— 'Ας κάμωμεν ὀλίγον περίπατον.

'Ο 'Αβελ ἐδέχθη ἀμέσως. 'Ενῶ ἐβάδιζον ὅμως ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου καὶ ὁ καλὸς ἀδελφὸς ὠμίλει μὲ ἀγάπην, ἔξαφνα ὁ Κάιν ἔπесεν ἐπάνω του ὡς θηρίον ἄγριον καὶ τὸν ἐφόνευσεν. 'Ο 'Αβελ ἐκυλίσθη αἱματωμένος καὶ νεκρὸς εἰς τὴν γῆν.

'Ολομόναχος τώρα ὁ Κάιν φεύγει μακρὰν ἀπὸ τὸν νεκρὸν-ἀδελφόν του τρέμων. 'Ετρεμε, διότι ὁ νόμος, ποῦ ὁ Θεὸς ἔβαλε ἐντὸς μας, διὰ νὰ μᾶς προτρέπῃ νὰ πράττωμεν τὸ καλὸν καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν τὸ κακόν, δηλαδὴ ἡ συνείδησίς μας, ἔλεγεν αὐστηρότατα εἰς τὸν Κάιν, ὅτι διέπραξε φοβερὸν ἔγκλημα καὶ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ ἡσυχάσῃ οὔτε στιγμήν.

— Κάιν, ποῦ εἶναι ὁ 'Αβελ, ὁ ἀδελφός σου; ἠκούσθη τρομερὰ ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε ὁ Κάιν, ἀντὶ νὰ συναισθανθῇ τὸ φοβερὸν κακόν, τὸ ὁποῖον διέπραξε καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν νὰ τὸν συγχωρήσῃ καὶ νὰ κλαύσῃ, ἀπήντησε μὲ αὐθάδεια.

— Καὶ μήπως ἐγὼ εἶνα φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου;

— Τί εἶναι τοῦτο τὸ ὁποῖον ἔκαμες Κάιν; 'Ηκούσθη πάλιν ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου μοῦ φωνάζει ἀπὸ τὴν γῆν. Θὰ τιμωρηθῇς διὰ τὸ μεγάλο κακόν. Εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν θὰ τρέμῃς καὶ θὰ στεναζῇς καὶ ἀνάπαυσιν δὲν θὰ εὑρῇς οὐδέποτε.

'Ιδοὺ ποῖος ἔκαμε τὸν πρῶτον φόνον εἰς τὸν κόσμον. 'Ο Κάιν ὁ ἀδελφοκτόνος.

'Ο φόνος εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἀμαρτήματα. Εἶναι τόσον φοβερὸν ἀμάρτημα, ὥστε ἡ 'Εκκλησία μας δὲν δέχεται τὸν φονέα νὰ γίνῃ κληρικός, ἔστω καὶ ἂν μετανοήσῃ καὶ συγχωρηθῇ. Οὐδεὶς ἔχει

τὸ δικαίωμα νὰ ἀφαιρέσῃ ζωὴν, οὔτε τοῦ ἄλλου, οὔτε τὴν ἰδικήν του. Ἡ ζωὴ μας ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Ἀργότερα ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὕαν ἓνα ἄλλο καλὸν τέκνον, τὸν Σὴθ καὶ ἄλλα πολλὰ τέκνα « υἱοὺς καὶ θυγατέρας », καθὼς ἀναφέρει ἡ Ἀγία Γραφή. Ἀπέθανε δὲ ὁ Ἀδὰμ εἰς ἡλικίαν ἑννεακοσίων τριάκοντα ἐτῶν.

7. Ὁ Κατακλυσμός

(Γενέσ. στ', ζ', η', θ')

Απὸ τὸν Σὴθ, τὸ ἀγαθὸν τέκνον τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὕας, ἐγεννήθησαν καλὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἦσαν εὐσεβεῖ κατὰ τὸν πατέρα των. Ἀκόμη καὶ οἱ ἔγγονοι καὶ οἱ δισέγγονοι τοῦ Σὴθ ὑπῆρξαν καλοὶ. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ τοῦ Σὴθ ὠνομάζοντο Σηθῖται.

Ἀντιθέτως, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Κάϊν, οἱ Καϊνῖται, ἦσαν κακοί, ὅπως καὶ ὁ πατήρ των.

Δυστυχῶς ὅμως ὕστερα ἀπὸ πολλὰ ἔτη καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σὴθ ἤρχισαν νὰ γίνωνται κακοὶ μὲ τὴν συναναστροφὴν τῶν Καϊνιτῶν καὶ γενικῶς ἡ κακία ἐβασίλευεν εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς ἀνθρώπους. Ὅσον ἐπληθύνοντο οἱ ἄνθρωποι, τόσο ἐπληθύνετο καὶ ἡ ἁμαρτία, τόσο καὶ ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἐλησμόνησαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι, ἐκτὸς τοῦ σώματος, εἶχον καὶ ψυχὴν πνευματικὴν πλασθεῖσαν κατ' εἰκόνα Θεοῦ. Ἐφρόντιζον μόνον διὰ τὸ σῶμα των. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεός :

— Δὲν θὰ μείνῃ πλέον τὸ πνεῦμα μου πλησίον αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, διότι εἶναι μόνον ἁμαρτωλοὶ σάρκες. Θὰ ἐξαφανίσω τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς γῆς.

Μόνον μία οἰκογένεια διεκρίνετο μέσα εἰς ὅλον ἐκεῖνον τὸν ἀσεβεῖ καὶ κακὸν κόσμον· ἡ οἰκογένεια τοῦ Νῶε.

Ὁ Νῶε ἦτο ἄνθρωπος δίκαιος καὶ εὐσεβεῖς. Αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του, τὰ τρία τέκνα των—Σὴμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ—καὶ αἱ γυναῖκες των, ἦσαν ὅκτω ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν ἐπύκναναν τὸν Θεόν. Αὐτοὶ μόνον δὲν θὰ κατεστρέφοντο. Ἐκατὸν εἴκοσιν ἔτη εἰργάζετο ὁ Νῶε διὰ νὰ κατασκευάσῃ τὴν Κιβωτόν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ παρακινήσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς μετάνοιαν. Καμμία ὅμως μετάνοια δὲν παρετρεῖτο. Αὐτοὶ ἐξηκολούθουν τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν διαφθοράν. Τέλος ὁ Νῶε εἰσῆλθε μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν Κιβωτόν, ἀφοῦ

παρέλαβε μαζί του, κατὰ διαταγὴν ἐπίσης τοῦ Θεοῦ, διάφορα ζῶα καὶ τροφὰς διὰ τὴν συντήρησίν των.

Ὅταν ἐτελείωσεν ὅλη ἡ προπαρασκευή, ὁ Θεὸς ἀνέβαλεν ἀκόμῃ τὴν ἔναρξιν τοῦ κατακλυσμοῦ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Ἀλλὰ περιεγέλων οἱ ἄσεβεῖς ἄνθρωποι τὸν εὐσεβῆ Νῶε. Τότε ἤνοιξαν «αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου» καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει, ὅτι καὶ τότε ἀκόμῃ ὁ Θεὸς διέταξε νὰ ἀνέρχωνται τὰ ὕδατα ὀλίγον κατ' ὀλίγον, μήπως τότε τοῦλάχιστον οἱ ἄνθρωποι συναισθανθοῦν καὶ μετανοήσουν. Ἀλλὰ εἰς μάτην. Τοιοῦτοτρόπως μόνον ὁ Νῶε, ἡ οἰκογένειά του καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὅποια ἦσαν ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ, ἐσώθησαν. «Πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς καὶ πᾶν, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀπέθανε».

Τοιοῦτοτρόπως οἱ μὲν κακοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν ἐφύλαττον τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ἐτιμωρήθησαν. Ὁ δίκαιος ὅμως καὶ εὐσεβὴς Νῶε εἶχε προστάτην τὸν Θεὸν καὶ ἐσώθη οἰκογενειακῶς, ἂν καὶ ὅλος ὁ κόσμος κατεστράφη.

Ἐν ἔτος περίπου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κατακλυσμοῦ ἡ ἀθώα περιστερὰ μὲ τὸν κλάδον τῆς ἐλαίας εἰς τὸ ράμφος της ἔφερε τὸ μήνυμα εἰς τὸν Νῶε, ὅτι μετ' ὀλίγον χρόνον, ἡδύνατο νὰ ἐξέλθῃ. Ἡ Κιβωτὸς εἶχεν ἐπικαθῆσαι ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἀρμενίας Ἀραράτ.

Πράγματι ἐξῆλθον ἐκ τῆς Κιβωτοῦ ὅλοι καὶ ἡ πρώτη πρᾶξις, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν, ἦτο νὰ κτίσουν θυσιαστήριον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐθυσίασαν καὶ ἡυχαρίστησαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν των. Προσηυχήθησαν καὶ οἱ ὅκτω ἐκεῖνοι εὐσεβεῖς ἄνθρωποι καὶ ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην των καὶ τὴν εὐλάβειάν των.

Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν προσευχὴν των, ἡλόγησε τὸν Νῶε καὶ ὑπεσχέθη ὅτι δὲν θὰ καταστρέψῃ πλέον τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ κατακλυσμοῦ. Ὡς ἀναμνηστικὸν σημεῖον τῆς ὑποσχέσεως ταύτης ὥρισε τὸ **Οὐράνιον τόξον**, τὸ ὁποῖον βλέπομεν καὶ σήμερον ὅλοι μας, ὅταν μετὰ τὴν βροχὴν προβάλλῃ εἰς τὸν οὐρανόν. Πόσον ὠραῖον εἶναι τὸ φωτεινὸν αὐτὸ τόξον μὲ τὰ λαμπρά του ἑπτὰ χρώματα καὶ μὲ πόσῃ χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν τὸ ὑποδεχόμεθα ὕστερα ἀπὸ τὴν νεροποντὴν! Εἶναι τόσον ὠραῖον, ὅσον ὠραία εἶναι καὶ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅσον ὠραία καὶ γλυκεῖα εἶναι ἡ ἀγάπη Του.

Μετὰ ταῦτα ὁ Νῶε καὶ τὰ τέκνα του ἤρχισαν νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν καὶ μάλιστα τὴν ἄμπελον.

Ὁ Νῶε ἔζησεν ἑννεακόσια πεντήκοντα ἔτη. Μετεβίβασε δὲ εἰς τοὺς υἱοὺς του τὰς ἱεράς ἀληθείας τῆς θρησκείας καὶ ἰδιαιτέρως προεφήτευσεν, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐγεννᾶτο ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Σὴμ.

8. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε

(Γενέσ. ια' 1-9)

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ ἔζων μὲ ἀγάπην καὶ εἰρήνην. Ἐφύλαττον τὰς θρησκευτικὰς ἀληθείας, ὠμίλουν τὴν ἰδίαν γλῶσσαν καὶ ἦσαν μία οἰκογένεια.

Ὅταν ὅμως οἱ ἄνθρωποι ἐπληθύνθησαν, ἤρχισαν νὰ διασπείρυνται καθ' ὁμάδας εἰς διάφορα μέρη, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ζήσουν.

Προτοῦ νὰ χωρισθοῦν, ἀπεφάσισαν νὰ κατασκευάσουν ἕνα πανύψηλον πύργον, διὰ νὰ μείνῃ τὸ ὄνομά των ἀθάνατον. Αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅταν θὰ ἔβλεπον τὸν πύργον αὐτόν, θὰ ἐθαύμαζον ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἔκτισαν.

Ἡ ἀπόφασις αὕτῃ σημαίνει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν πάλιν νὰ γίνωνται ὑπερήφανοι καὶ ἐγωισταί. Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι μεγάλη ἁμαρτία. «Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται» λέγει ἡ Ἁγία Γραφή. Εἶδε λοιπὸν ὁ Θεὸς τὴν ὑπερηφάνειάν των καὶ ἐσύγχυσε τὴν γλῶσσαν των. Ὁμίλουν μεταξύ των, χωρὶς ὁ ἕνας νὰ ἐννοῇ τὸν ἄλλον. Πῶς νὰ προχωρήσουν τώρα εἰς τὴν ἐργασίαν; ἤρχισαν νὰ φιλονεικοῦν μεταξύ των, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ συνεννοηθοῦν.

Ἀπογοητευμένοι τέλος καὶ λυπημένοι ἐγκατέλειψαν ἀτελείωτον τὸν πύργον των, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη **Πύργος τῆς Βαβέλ**, δηλαδή, πύργος τῆς συγχύσεως.

Εἰς τὸ ἴδιον ἐκεῖνο μέρος ἐκτίσθη ἀργότερον μία μεγάλη καὶ ὠραία πόλις, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Βαβυλὼν. Ἀλλὰ καὶ αὕτῃ σήμερον δὲν ὑπάρχει, διότι κατεστράφη διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν κατοίκων της.

Κατὰ τὴν παράδοσιν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σὴμ κατῴκησαν εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Χάμ εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὰ ἄλλα μέρη τῆς γῆς, ὅπως ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Αὐστραλία κατῴκηθησαν ἀργότερα.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔφερον μαζί των τὴν ἀνάμνησιν τῶν κυριωτέρων ἀληθειῶν τῆς θρησκείας καὶ πρὸ πάντων τὴν πίστιν, ὅτι εἰς καὶ μόνον εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός. Ἐνεθυμοῦντο ἀκόμη τὴν δημιουργίαν

τοῦ ἀνθρώπου, τὸν Παράδεισον, τὴν πτῶσιν τῶν πρωτοπλάστων, τὴν ὑπόσχεσιν περὶ ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος, τὸν κατακλυσμὸν.

Δυστυχῶς ὅμως καὶ πάλιν οἱ ἄνθρωποι ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἦρχισαν νὰ λατρεύουν ὅ,τι τοὺς ἔκαμεν ἐντύπωσιν. Τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τοὺς ἀστέρας, τὰ ὄρη, τὰ δάση, τοὺς ποταμούς. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ζῶα τὰ ἐλάτρευσαν ὡς θεοὺς. Τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργήθη ἡ πίστις εἰς πολλοὺς θεοὺς, ἡ **πολυθεΐα**. Τῶν ψευδῶν αὐτῶν θεῶν κατεσκεύασαν οἱ ἄνθρωποι ὁμοιώματα, δηλαδὴ ἀγάλματα ἐκ μαρμάρων ἢ λίθων ἢ ξύλων. Τὰ ἀγάλματα αὐτὰ λέγονται **εἰδωλα** καὶ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι πιστεύουν εἰς αὐτά, λέγονται **εἰδωλολάτραι**, ἡ δὲ θρησκεία των **εἰδωλολατρεία**.

Ἡ σύγχυσις τῶν γλωσσῶν καθὼς καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑπερφανείας ἐκείνης, τὸ ὅποιον ἦτο ἡ διχόνοια καὶ ὁ χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων, περιγράφεται εἰς ἓν ὠραῖον τροπάριον τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ ὅποιον ψάλλεται κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς.

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'.

*Ὅτε καταβάς
τὰς γλώσσας συνέχεε,
διεμέριζεν
ἔθνη ὁ Ὑψιστος·
ὅτε τοῦ πυρὸς
τὰς γλώσσας διένειμεν,
εἰς ἐνότητα
πάντας ἐκάλεσε·
καὶ συμφώνως δοξάζομεν
τὸ Πανάγιον Πνεῦμα.*

9. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῆς Παλαιστίνης

Ὀνομασία. Ἡ ὀνομασία Παλαιστίνη, προῆλθεν ἐκ τοῦ ὀνόματος **Φιλισταῖοι**. Εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἐζήσε καὶ ἔδρασεν ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός. Τὸν λαὸν αὐτόν, ὅπως θὰ διδαχθῶμεν, ἐξέλεξεν ὁ Θεός, διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος. Εἰς τὴν Παλαιστίνην ἀκόμη ἐγεννήθη, ἐκήρυξε καὶ ἔδρασεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Διὰ τοῦτο πρέπει δι' ὀλίγων νὰ γνωρίσωμεν τὴν χώραν αὐτήν.

Εἰς τὴν χώραν αὐτήν, πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, κατῴκουν οἱ ἀπόγονοι τοῦ ἐγγονοῦ τοῦ Νῶε, Χαναάν. Ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὠνομάζετο καὶ ἡ χώρα Χαναάν. Ἀργότερον ἔλαβε καὶ ἄλλα ὀνόματα. « Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας », « Γῆ Ἰσραήλ », « Γῆ Ἰούδα », « Ἀγία Γῆ », « Ἰουδαία ». Ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ ὀνομάζομεν σήμερον τὴν Παλαιστίνην, Ἀγίους Τόπους, διότι ἐκεῖ ἐγεννήθη, ἐδίδασκεν, ἐσταυρώθη καὶ ἀνέστη ὁ Κύριος. Παλαιστίνη ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ β' αἰῶνος π.Χ.

Ὅρια τῆς Παλαιστίνης ἦσαν : Ἀπὸ βορρᾶ, ἡ Συρία· ἀπὸ νότου, ἡ Πετραία Ἀραβία· ἀπὸ δυσμῶν, ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ ἀπὸ Ἀνατολῶν, ἡ Συριακὴ καὶ Ἀραβικὴ ἔρημος.

Διαιρέσεις τῆς χώρας. Ἡ χώρα διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ : Εἰς τὴν δυτικὴν ἢ τὴν κυρίως Χαναάν, πρὸς τὸ μέρος δηλαδὴ τῆς Μεσογείου καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Χαναάν, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Περαιά ἢ Ὑπεριορδανία.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ Παλαιστίνη ἐχωρίζετο εἰς ἐπαρχίας. Δυτικῶς τοῦ Ἰορδάνου, ἦτο ἡ Ἰουδαία, ἡ Σαμάρεια καὶ ἡ Γαλιλαία. Ἀνατολικῶς τοῦ Ἰορδάνου, ἦτο ἡ Περαιά καὶ ἡ Δεκάπολις.

Μορφή τοῦ ἐδάφους. Εἶναι χώρα ὄρεινή. Ἔχει ὅμως καὶ πεδιάδας. Αἱ πλέον ὀνομασταὶ εἶναι : Ἡ πεδιάς Ἰεσδραὲλ ἢ Ἐσδραλῶν, πρὸς τὰ σύνορα τῆς Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας, ἡ πεδιάς Σάρων καὶ ἡ περὶχωρος τοῦ Ἰορδάνου.

Ἐκ τῶν ὀρέων τῆς, ὀνομασταὶ εἶναι : Ὁ Λίβανος καὶ Ἀντιλίβανος, τὸ Ἑρμών ἢ Ἀερμών καὶ τὸ Θαβώρ.

Πρὸς τὸ μέσον τῆς Παλαιστίνης εἶναι τὸ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν. Πρὸς τὴν Φοινίκην εἶναι τὸ Καρμήλιον ὄρος. Ὅμοιως τὰ ὄρη Σιών, Μορία καὶ Ἀκρα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι κτισμένη ἡ Ἱερουσαλήμ. Τέλος τὸ γνωστὸν ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν ὁ κήπος τῆς Γεθσημανή.

Κλίμα καὶ ὕδατα. Τὸ κλίμα τῆς Παλαιστίνης εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος τῆς χώρας αὐτῆς, καθὼς συμπεραίνομεν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς, θὰ ἦτο τόσοσιν παραγωγικόν, ὥστε νὰ χαρακτηρίζεται ὡς γῆ « ρέουσα μέλι καὶ γάλα ».

Ὁ κυριώτερος ποταμὸς εἶναι ὁ Ἰορδάνης, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἐκ τοῦ

Ἀντιλιβάνου καὶ διερχόμενος διὰ τῆς λίμνης **Γεννησαρέτ** ἐκβάλλει εἰς τὴν **Νεκρὰν Θάλασσαν**.

Ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ μικροὶ χεῖμαρροι, ὅπως εἶναι ὁ **Χεῖμαρρος τῶν Κέδρων**. Λίμναι ὑπάρχουν δύο: Ἡ τῆς **Τιβεριάδος** καὶ ἡ **Νεκρὰ Θάλασσα**, ἡ ὁποία ὀνομάζεται τοιουτοτρόπως, διότι λόγῳ τῆς πυκνότητος τῶν ὑδάτων αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἐντὸς αὐτῆς ἰχθύς.

Πόλεις τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Μεταξὺ τῶν χωρίων καὶ τῶν πόλεων τῆς Παλαιστίνης κυριώτεραι ἦσαν: Ἡ Ἱερουσαλήμ, ἡ Σαμάρεια, ἡ Ἱεριχώ, ἡ Χεβρών, ἡ Σηλώ, ἡ Βηθλεέμ, ἡ Γαβών, ἡ Βαιθήλ.

Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου γνωσταὶ ὑπῆρξαν καὶ αἱ πόλεις **Κανᾶ**, **Ναῦν**, **Ναζαρέτ**, **Τιβεριάς**, **Βηθανία**, **Βηθσφαγή**, **Καπερναούμ**, **Βηθλεέμ** κ. ἄ.

Ἀρχαῖοι κάτοικοι καὶ γειτονικοὶ λαοί.—Πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τῶν Ἑβραίων οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὠνομάζοντο **Χαναναῖοι**. Ἦσαν εἰδωλολάτραι καὶ ἐλάτρευον τὸν ψευδῆ θεὸν **Βάαλ**, εἰς τὸν ὁποῖον προσέφερον ἀνθρωποθυσίας.

Γείτονες αὐτῶν ἐπίσης εἰδωλολάτραι ἦσαν νοτιοδυτικῶς οἱ **Φιλισταῖοι**, ἐκ νότου οἱ **Ἀμαληκῖται**, νοτιοανατολικῶς οἱ **Μωαβῖται** καὶ ἐξ ἀνατολῶν οἱ **Ἀμμωνῖται**.

Σήμερον εἰς τὴν Παλαιστίνην ἔχει ἰδρυθῇ τὸ κράτος τοῦ **Ἰσραήλ**. Ὑστερα δηλαδὴ ἀπὸ 2.000 περίπου ἔτη κατάρθωσαν οἱ Ἑβραῖοι, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν μεγάλων κρατῶν νὰ ἱδρῦσουν καὶ πάλιν τὸ κράτος τῶν. Εὐρίσκονται ὅμως εἰς ὀξεῖαν διαμάχην μὲ τοὺς Ἀραβας, εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν ὁποίων ὑπάγονται τὰ σπουδαιότερα Χριστιανικὰ μνημεῖα, ὡς ὁ Πανάγιος Τάφος, τὸ Σπήλαιον τῆς γεννήσεως κ.λ.π. Λόγῳ τῆς ἐμπολέμου αὐτῆς καταστάσεως μεταξὺ Ἑβραίων καὶ Ἀράβων δυσκόλως μεταβαίνουν οἱ προσκυνηταὶ εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς Γῆς.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΡΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΑΒΡΑΑΜ ΙΣΑΑΚ ΚΑΙ ΙΑΚΩΒ

1. Ἀβραάμ

(Γενέσ. ιβ' 1-9, ιγ' 1-13)

Εως τώρα ἐγνωρίσαμεν τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, τὴν πτῶσιν τῶν πρωτοπλάστων, τὸ βαρὺ ἁμάρτημα τοῦ Κάιν, τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἁμαρτωλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ.

Ἄλλ' ὁ Πανάγαθος Θεὸς δὲν θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, μήπως μετανόησιν καὶ ἐπιστρέψῃ. Πῶς ἦτο δυνατόν, ὁ στοργικὸς μας Πατὴρ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ πλέον ἀγαπητοῦ Του πλάσματος, τοῦ ἀνθρώπου; Ἀλλως τε ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδίωκε τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ Παραδείσου, συγχρόνως ἔδιδε καὶ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς σωτηρίας.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος κεφαλαίου θὰ ἀρχίσωμεν νὰ μανθάνωμεν, πῶς ὁ Θεὸς προπαρεσκεύασε τὴν ψυχικὴν μας σωτηρίαν.

Ἐπρεπε πρῶτον νὰ γνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι εἰς ποίαν ἀθλίαν κατάστασιν ὀδηγεῖ ἡ ἁμαρτία, ἔπρεπε νὰ ἀντιληφθοῦν μόνοι εἰς ποίαν καταστροφὴν ὀδηγεῖ ἡ περιφρόνησις τοῦ Θεοῦ θελήματος, ἔπρεπε μόνοι νὰ ἐπιθυμήσουν τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ εὐρεθῇ

Ένας εὐσεβῆς καὶ καλὸς ἄνθρωπος διὰ νὰ γίνῃ ὁ γενάρχης, ὁ ἀρχηγός, ὁ Πατριάρχης, καθὼς τὸν ὀνομάζει ἡ Ἁγία Γραφή.

Κατάλληλον πρόσωπον διὰ νὰ ἀναλάβῃ, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, νὰ βοηθήσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος ἦτο ὁ Ἀβραάμ.

Διεκρίνετο διὰ τὴν εὐσέβειαν, διὰ τὴν πίστιν, διὰ τὴν ὑπακοήν του εἰς τὸν Θεὸν καὶ διὰ τὰς ἄλλας ἀρετὰς καὶ τὰ χαρίσματα του. Ἦτο τὸ κατάλληλον ὄργανον τοῦ θείου θελήματος διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς σωτηρίας μας.

Οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν καὶ ἔζησε 2.000 περίπου χρόνια πρὸ Χριστοῦ. Πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ Θεός :

« Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ».

Δηλαδή, τοῦ ἔλεγε νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Νὰ μεταβῇ εἰς νέαν πατρίδα, τὴν ὁποίαν θὰ τοῦ ὑπεδείκνυνεν ὁ Θεός. Ἐὰν ὁ Ἀβραάμ ἔκαμνε τὸ θέλημα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, θὰ ἐγένετο ἡ γενεὰ του μέγα ἔθνος. **Ἀπὸ τὴν γενεὰν δὲ αὐτὴν θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Σωτὴρ τῶν ἀνθρώπων.** Αὐτὸ ἀκριβῶς σημαίνουν αἱ λέξεις : « καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς ».

Αὐτοὺς τοὺς λόγους εἶπεν ὁ Θεός. Ὁ Ἀβραάμ, πιστὸς ἀρχηγός, χωρὶς δισταγμὸν ὑπήκουσεν ἀμέσως. Ἐλαβε μαζί του τὴν σύζυγόν του Σάρραν, τὸν ἀνεψιόν του Λῶτ, τοὺς πολυπληθεῖς βοσκούς καὶ ὑπηρέτας του καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἦτο μεγάλη ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Πατριάρχης Ἀβραάμ. Ἐγκατέλειπε πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Ἐβάδισε πρὸς τὸ ἄγνωστον χωρὶς μέσα συγκοινωνίας. Διέτρεξεν ἀσφαλῶς μεγάλους κινδύνους ἐν μέσῳ πρωτογόνων καὶ ἀγρίων λαῶν. Τίποτε ὅμως δὲν τὸν ἐσταμάτησε, προκειμένου νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἐνεθυμεῖτο τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν ἐσκέπτετο παρὰ μόνον τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Ἐνεθυμεῖτο τὴν θείαν ὑπόσχεσιν περὶ σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους « καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς », καὶ αὐτὸ ἔκαμε τὸν θεοσεβῆ ἐκεῖνον Πατριάρχην νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ ὑπολογίξῃ κανένα κίνδυνον.

Φθάνει ἐπὶ τέλους εἰς τὴν εὐφορον καὶ ὠραίαν χώραν τῆς Χαναάν. Εἰς τὴν γῆν τῆς ὑποσχέσεως, τῆς ἐπαγγελίας, ὅπου ἔρρεε μέλι καὶ γάλα. Αὐτὴν τὴν χώραν δίδει ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀβραάμ δὲν εἶναι ἀχάριστος. Τὸ πρῶτον τοῦ ἔργου, μόλις φθάνει εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, εἶναι νὰ προσευχηθῇ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Πανάγαθον Θεὸν διὰ τὰς εὐεργεσίας Του.

Τὴν προσευχὴν ποτὲ δὲν τὴν λησμονεῖ. Εἰς κάθε περίστασιν δοξάζει, παρακαλεῖ καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀγαθότητα του.

Ὁ Ἀβραάμ εἰς τὴν νέαν τοῦ πατρίδα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὕλικά ἀγαθὰ καὶ τὰ πλούτη, μετέφερε καὶ πνευματικὰ ἀγαθὰ. Ἐφερε μαζί του :

1) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε τὸν κόσμον.

2) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν ἀγαθῶν Ἀγγέλων καὶ δαιμόνων.

3) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ περὶ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς ἁμαρτίας τῶν πρωτοπλάστων.

4) Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὑπαρξίν καὶ ἀθανάσιαν τῆς ψυχῆς.

5) Τὴν συναίσθησιν τοῦ χρέους διὰ τὸν σεβασμὸν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ.

6) Τὴν λατρείαν τοῦ μόνοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

7) Τὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς θυσίας ζώων.

Οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τῆς Χαναάν ὠνόμασαν τὸν Ἀβραάμ Ἰβρί, δηλαδὴ περάτην, ἐπειδὴ ἤλθεν ἀπὸ πέραν. Ἐπέρασε τὸν ποταμὸν Εὐφράτην. Τοιοῦτοτρόπως ἐκ τοῦ ἐπωνύμου Ἰβρί, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ ὠνομάσθησαν Ἑβραῖοι.

2. Ἰ σ α ἄ κ

(Γενέσ. ιζ' - ιη' 15, κα' 1 - 8, κβ' 1 - 19, κδ' 1 - 67)

Ο Θεός, ὅπως ἐμάθαμεν, ἔδωκε τὴν μεγάλην ἐπαγγελίαν (ὑπόσχεσιν) εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων του θὰ γεννηθῇ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Πράγματι ἡ γυναῖκα τοῦ Ἀβραάμ, ἡ Σάρρα, ἔπειτα ἀπὸ πολλὰς προσευχὰς ἠξιώθη νὰ γεννήσῃ υἱόν, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη Ἰσαάκ. Ὁ μικρὸς Ἰσαάκ, ὅπως θὰ ἴδωμεν, ἦτο ὑπάκουον καὶ καλὸν τέκνον.

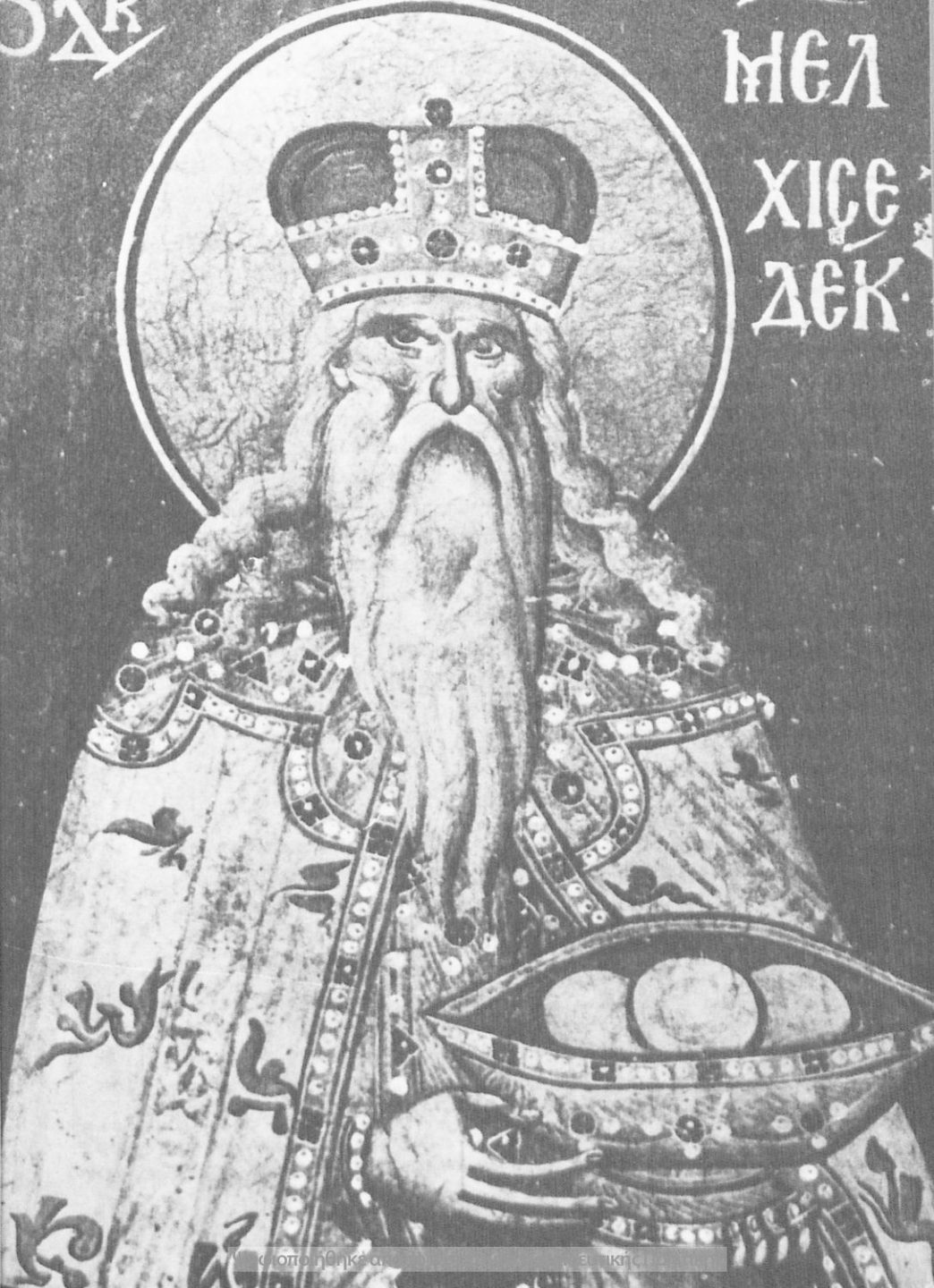
Μίαν ἡμέραν, διὰ νὰ δοκιμάσῃ ὁ Θεὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Ἀβραάμ, διέταξεν αὐτόν, νὰ παραλάβῃ τὸν υἱόν του Ἰσαάκ καὶ νὰ τὸν προσφέρῃ ὡς θυσίαν.

ΟΔΚ

ΜΕΛ

ΧΙΣΕ

ΔΕΚ

Ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(1Δ' αἰῶν)

Ὁ Μελχισεδέκ προσεικονίζει τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν (Γενέσ. ιδ', 18-20)

« Λαβὲ τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαάκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνένεγκον αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὁλοκάρπωσιν » (Γενέσ. κβ' 2).

Αὐτὸ τὸ ὁποῖον διέταζεν ὁ Θεὸς ἦτο πολὺ βαρὺ. Ἐπόνεσεν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀγαθοῦ πατρὸς, διότι ἔπρεπεν ὁ ἴδιος νὰ θυσιάσῃ τὸν ἠγαπημένον του Ἰσαάκ, τὸ προσφιλὲς αὐτοῦ καὶ μονάκριβον τέκνον του.

Ἀλλὰ ὁ Ἀβραάμ εἶχε βαθεῖαν πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἐγνώριζεν ὅτι ὅσα ἔχομεν ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον ἀνήκουν εἰς τὸν Θεόν. Δὲν ἐσκέφθη τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον πῶς θὰ ἐκτελέσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Δὲν ὑπελόγισε τὸν ἀγαπητόν του υἱόν. Δὲν ὑπελόγισε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς αὐτὸν ὁ Θεός, ὅτι θὰ ἐπολλαπλασιάζοντο ὡσὰν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ. Πῶς θὰ ἐγίνετο τοῦτο, ἀφοῦ ἐκαλεῖτο νὰ θυσιάσῃ τὸν μονογενῆ του υἱόν; Ἐφ' ὅσον ὅμως ὁ Θεὸς διέταζεν, ἔπρεπε νὰ γίνη τὸ θέλημά Του.

Παραλαμβάνει; λοιπόν, ὁ πιστὸς καὶ ὑπάκουος Ἀβραάμ τὸν υἱόν του Ἰσαάκ καὶ τὸν ὁδηγεῖ, κατόπιν πορείας τριῶν ἡμερῶν, εἰς τὸν τόπον τῆς θυσίας.

« — Πάτερ, εἶπεν ὁ μικρὸς Ἰσαάκ, μόλις ἔφθασαν.

— Τί ἐστί, τέκνον; ἀπήντησεν ὁ Ἀβραάμ.

— Ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα· ποῦ ἐστὶ τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὁλοκάρπωσιν;

— Ὁ Θεὸς ὀψεται ἐαυτῷ πρόβατον εἰς ὁλοκάρπωσιν, τέκνον ».

Ταῦτα εἶπον πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ μετ' ὀλίγον τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα.

Ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὁ Ἀβραάμ τοποθετεῖ τὸν ἠγαπημένον Ἰσαάκ, τὸν υἱόν του. Ὁ Ἰσαάκ ὑπάκουος καὶ πιστὸς υἱὸς θεοσεβεστάτου πατρὸς, δὲν φέρει ἀντίρρησην. Πρέπει νὰ θυσιασθῇ, ἀφοῦ αὐτὸ θέλει ὁ Θεός. Εἶναι ἀκριβῶς ὁ τύπος ἐνὸς ἄλλου Ἀθώου. Προεικονίζει τὸν ἁθῶν καὶ ἄκακον κατὰδικον τοῦ Γολγοθᾶ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος μετὰ 2.000 περίπου ἔτη ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς θυσίας τοῦ Ἰσαάκ, θυσιάζεται διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, πιστὸς εἰς τὸ θέλημα ἐπίσης τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὅμως δὲν εἶναι κακός. Εἶναι Πανάγαθος. Γνωρίζει τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ. Παρακολουθεῖ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἰσαάκ. Χαίρεται διότι πατὴρ καὶ υἱὸς εἶναι ἀληθινὰ τέκνα Του. Ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ

Ἰσαὰκ εἶναι ἄξιοι διὰ τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὅποιον ἐξέλεξεν αὐτοὺς ὁ Θεός.

Τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀβραὰμ εἶναι ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὸν υἱὸν του, τὸν συγκρατεῖ Ἄγγελος Κυρίου.

« Μὴ ἐπιβάλλῃς τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, — τοῦ λέγει — μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ μηδέν· νῦν γὰρ ἔγνω, ὅτι φοβῆ ἰσχυρὰ τὸν Θεὸν καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ ».

Ἀντὶ τοῦ Ἰσαὰκ ὁ Θεός ἀποστέλλει πρόβατον καὶ ὁ Ἀβραὰμ θυσιάζει αὐτὸ καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν. Ἔχει κερδίσει μεγάλην νίκην. Ἠγάπησε τὸν Θεὸν περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸ τέκνον του. Καὶ ὁ Θεὸς εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς μεγάλης του ἀγάπης ἐπαναλαμβάνει εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόσχασίν του.

« Καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φωνῆς ».

Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς θερμῆς πίστεως καὶ τῆς ὑποταγῆς πρὸς τὸν Θεόν. Εὐλογία Θεοῦ. Εὐτυχία ἀληθινή.

Εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἐτῶν, μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς του, ὁ Ἰσαὰκ ἐνυμφεύθη τὴν Ρεβέκκαν, κόρην εὐσεβῆ καὶ ἐνάρετον.

Ἀργότερον ἀπέθανε καὶ ὁ Ἀβραὰμ εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα πέντε ἐτῶν καὶ ἐτάφη ὑπὸ τοῦ Ἰσαὰκ εἰς τὸ σπήλαιον πλησίον τῆς πόλεως Χεβρών, ὅπου εἶχε ταφῆ καὶ ἡ Σάρρα.

Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τινα ἔτη συνέβη πεῖνα εἰς τὴν περιφέρειαν, εἰς τὴν ὁποίαν κατ'ἴκει ὁ Ἰσαὰκ, μετώκησεν οὗτος εἰς τὴν πόλιν Γέραρα. Ἐκεῖ ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεός καὶ ἐπανάλαβεν εἰς αὐτὸν ὅ,τι περίπου καὶ εἰς τὸν πατέρα του Ἀβραάμ.

« Παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην καὶ στήσω τὸν ὄρκον μου, ὃν ὤμοσα τῷ Ἀβραὰμ τῷ πατρί σου καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην καὶ εὐλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ».

Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι ὑπενόουν καὶ πάλιν τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

Μὲ τὰς ἐπανειλημμένας ὑπομνήσεις ἠθέληεν ὁ Θεός νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι

θὰ ἐκτελέσῃ πιστῶς τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τοὺς πρωτοπλάστους.

‘Ο Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα εἶναι τὸ δεῦτερον εὐλογημένον ἀνδρόγυνον τῶν προπατόρων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

‘Ο Ἰσαὰκ, καθὼς διηγεῖται ἡ Ἀγία Γραφή, ἠγάπησε πολὺ τὴν σύζυγόν του Ρεβέκκαν, ἡ ὁποία ἦτο σεμνή, εὐλαβὴς καὶ ἐνάρετος. Ἡ Ρεβέκκα ἦτο κόρη τοῦ Βαθουὴλ καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἐλιέζερ, ἐπιστάτην τοῦ Ἀβραάμ, ἔπειτα ἀπὸ προσευχὴν του. Ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφός της ἐθεώρησαν θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ στείλουν εἰς Χαναὰν τὴν ὠραίαν αὐτὴν κόρην, ὡς σύζυγον τοῦ Ἰσαὰκ.

3. Ἰακώβ

(Γενέσ. κε' 24-34, κς' 1-κη' 7)

Ο Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Ἰσαὰκ μάλιστα — ἐκτὸς τῆς ὑπακοῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε δεῖξει πρὸς τὸν πατέρα του, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ τὸν θυσιάσῃ εἰς τὸν Θεόν — ἔδειξε πολὺ καλὴν συμπεριφορὰν καὶ ὑποχωρητικότητα πρὸς ἕνα εἰδωλωλατρικὸν λαὸν τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὅποιοι τὸν ἠδίκησαν καὶ χωρὶς αὐτὸς νὰ ἀνταποδώσῃ τὴν ἀδικίαν.

Κατόπιν τούτου, ὁ βασιλεὺς τῶν Φιλισταίων Ἀβιμέλεχ ἐζήτησε συγγνώμην καὶ φιλίαν ἀπὸ τὸν Ἰσαὰκ.

Ἡ εὐλογημένη ὅμως αὐτῇ οἰκογένεια ἐστερεῖτο τέκνων. Δι' αὐτὸ ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἦσαν λυπημένοι.

Ὁ Ἰσαὰκ παρεκάλει θερμῶς τὸν Οὐράνιον Κύριον νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὸν τέκνα, διότι τὰ τέκνα εἶναι εὐλογία Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος εἰσακούει τὰς προσευχὰς τῶν εὐσεβῶν, εἰσήκουσε καὶ τὴν θερμὴν προσευχὴν τοῦ εὐσεβοῦς Ἰσαὰκ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν δύο υἱούς. Τὸν Ἡσαῦ καὶ τὸν Ἰακώβ. Ἦσαν δίδυμοι, ἀλλὰ πρωτότοκος ἐθεωρεῖτο ὁ Ἡσαῦ, διότι πρῶτος ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός του. Ὁ πρωτότοκος εἶχεν ἐξαιρετικὴν θέσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἦτο διάδοχος τοῦ πατρός. Ἐλάμβανε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς περιουσίας καὶ εἶχε καὶ πολλὰ ἄλλα δικαιώματα.

Ὁ Ἡσαῦ ἦτο κυνηγὸς καὶ εὕρισκετο τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἰακώβ ἠγάπα νὰ μένῃ εἰς τὴν σκηνὴν μαζὶ μὲ τὴν

μητέρα του Ρεβέκκιν. Ἐμενε συνήθως κοντὰ εἰς τὴν μητέρα του καὶ τὴν ἐβοήθει εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας.

Μίαν ἡμέραν ὁ Ἰακώβ ἐμαγείρευε φακὴν. Ὁ Ἡσαῦ μόλις εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκ τῶν ἀγρῶν κουρασμένος.

— Δῶσε μου ὀλίγην φακὴν, διότι πεινῶ, εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ.

— Δῶσε μου εἰς ἀντάλλαγμα τὰ πρωτοτόκιά σου, ἀπήντησεν ὁ Ἰακώβ.

— Ἐγὼ ἀποθνήσκω ἐκ τῆς πείνης. Τὶ νὰ κάμω τὰ πρωτοτόκια;

Τοιοῦτοτρόπως, λοιπόν, ἐπώλησεν ὁ Ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰακώβ, « ἀντὶ πινακίου φακῆς ».

Πόσον κακὴν συμπεριφορὰν ἔδειξαν καὶ οἱ δύο! Ὁ εἰς εἶναι ἀνάξιος νὰ ἔχη τὰ πρωτοτόκια καὶ πωλεῖ ταῦτα « ἀντὶ πινακίου φακῆς ». Ἠγάπησε περισσότερον τὰ ὑλικά ἀγαθὰ ἀπὸ τὰ πνευματικά.

Ὁ ἄλλος εὕρισκει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του εἰς μίαν στιγμὴν ἀνάγκης τὰ πρωτοτόκια.

Ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν τελειώνει μέχρις ἐδῶ. Ὅταν ὁ γέρον πατήρ των, ὁ Ἰσαὰκ δὲν ἔβλεπε πλέον ἐκ τοῦ γήρατος, ἐκάλεσε τὸν Ἡσαῦ διὰ νὰ τὸν εὐλογήσῃ ὡς πρωτότοκον.

— Πήγαινε τέκνον μου — εἶπε — νὰ μοῦ φέρῃς ἓνα καλὸν κυνήγιον νὰ φάγω, νὰ εὐφρανθῶ καὶ νὰ σὲ εὐλογήσω.

Αὐτὸ τὸ ἤκουσεν ἡ Ρεβέκκα. Ἐκάλεσεν ἀμέσως τὸν ἀγαπητόν της Ἰακώβ, ἠτοίμασε φαγητόν ἐκ τῶν ἐριφίων καὶ τοῦ εἶπε.

— Πήγαινε τὸ φαγητόν εἰς τὸν πατέρα σου, διὰ νὰ λάβῃς ἐπὶ τὴν εὐλογίαν.

Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐγένετο. Ὁ Ἰακώβ ἐξηπάτησε τὸν τυφλὸν γέροντα πατέρα του καὶ ἔλαβεν οὗτος τὴν εὐλογίαν.

Ὅταν ἐπέστρεψεν ὁ Ἡσαῦ φέρων τὸ κυνήγιον καὶ ἐπληροφορήθη τὴν νέαν αὐτὴν διαγωγὴν τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐθύμωσε τόσον πολὺ, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ φονεύσῃ αὐτόν.

Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἁμαρτίας.

Ὁ Ἡσαῦ ὁ λαίμαργος καὶ περιφρονητὴς τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν ἀπώλεσε τὰ πρωτοτόκια καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του.

Ὁ Ἰακώβ διὰ τὴν κακὴν συμπεριφορὰν του, ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ, τρέμων τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἡ Ρεβέκκα τὸν συνεβούλευσε νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἀδελφόν της Λάβαν. Ἐγκαταλείπει τοὺς γονεῖς καὶ τὴν πατρικὴν οἰκίαν καὶ φεύγει μακράν, διὰ νὰ τιμωρηθῇ ἀκόμη

διὰ τὸ ἀμάρτημά του. Ἡ μήτηρ Ρεβέκκα, ἡ ὁποία ἐβοήθησε τὸν Ἰακώβ διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν πατέρα του, τιμωρεῖται καὶ αὐτὴ σκληρῶς. Βλέπει τὴν οἰκογένειάν της νὰ διαλύεται. Ἀποχωρίζεται τὸν ἡγαπημένον της Ἰακώβ καὶ τὸν στέλλει μακράν της, εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Δοκιμάζει πόνον εἰς τὴν μητρικὴν της καρδίαν, διότι βλέπει τὸ μεγάλο μῖσος μεταξὺ τῶν υἱῶν της καὶ τρέμει μήπως ὁ Ἡσαῦ φονεύσῃ τὸν Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ φεύγει. Φεύγει ἀλλά, ὅπως φαίνεται, τὸν βαρύνουν τὰ ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν ἀπέναντι τοῦ ἀδελφοῦ του, διὰ τοῦτο σωτήριοι σκέψεις ἐπικρατοῦν ἐντός του. Εἶναι βέβαιοι ὅτι μετανοεῖ. Αὐτὸ μᾶς τὸ δεικνύει ἡ συνέχεια τῆς ζωῆς του. Εἰς αὐτὸν ὑπόσχεται ὁ Θεὸς προστασίαν καὶ εὐλογίαν. Καὶ προστασίαν καὶ εὐλογίαν ὑπόσχεται ὁ Θεὸς μόνον εἰς τοὺς ἀγαθοὺς καὶ εἰς τοὺς μετανοοῦντας.

Μὲ σκέψεις λοιπὸν μετανοίας βαδίζει πρὸς τὴν ἐξορίαν καὶ μὲ τὸν φόβον πάντοτε τοῦ ἀδελφοῦ του. Κουρασμένος ἀπὸ τὸν δρόμον κάθεται νὰ ἀναπαυθῇ. Ὁ ὕπνος δὲν ἄργεῖ νὰ τὸν καταλάβῃ καὶ ἐνῶ κοιμᾶται, ὀνειρεύεται.

« Καὶ ἰδοὺ, κλίμαξ* ἐστηρικμένη ἐν τῇ γῇ, ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς. Ὁ δὲ Κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς καὶ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ τοῦ πατρός σου καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ· μὴ φοβοῦ· ἡ γῇ, ἐφ' ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου· καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου, ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα, καὶ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἐπ' ἀνατολάς, καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ διαφυλάσσω σε ἐν τῇ ὁδῷ πάσης, οὗ ἂν πορευθῇς καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω, ἕως τοῦ ποιῆσαί με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι ».

Ὁ Ἰακώβ ἔντρομος ἐξύπνησε καὶ ἀνεφώνησε. « Πόσον φοβερὸς εἶναι αὐτὸς ὁ τόπος. Ἐδῶ εἶναι ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πύλη τοῦ Οὐρανοῦ ». Τὸ πρῶν πρὶν ξεκινήσῃ διὰ τὸ μακρινόν του ταξίδιον ἔθεσεν ἕνα λίθον, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἐποχῆς καὶ ἔχυσεν ἐπ' αὐτοῦ ἔλαιον εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θαυμαστοῦ αὐτοῦ ὀνείρου. Ὁνόμασε τὸν

* Ἡ κλίμαξ αὕτη προεικονίζει τὴν Θεοτόκον, ἡ ὁποία ἐγέννησε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεὸν μας καὶ ἤνωσε τὴν γῆν μὲ τὸν Οὐρανόν.

τόπον ἐκεῖνον **Οἶκον Θεοῦ** (ἐβραϊστί, Βαιθλὴλ) καὶ προσηυχήθη πρὸς τὸν οὐράνιον Κύριον, ὁ ὁποῖος τόσῃ ἀγάπῃ καὶ καλωσύνῃ ἔδειξεν εἰς τὸν μετανοήσαντα πλέον Ἰακώβ.

«Κυρίε μου καὶ Θεέ μου, σὲ παρακαλῶ νὰ εἶσαι μαζί μου καὶ νὰ μὲ διαφυλάττῃς εἰς τὸν δρόμον μου. Νὰ μὴ μοῦ λείψουν ὁ ἄρτος καὶ τὰ ἐνδύματα. Νὰ ἐπιστρέψω μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πατρικὴν μου οἰκίαν. Νὰ εἴσαι ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου καὶ ἐγὼ θὰ εἶμαι πιστὸς εἰς Σὲ πάντοτε».

Ἡ προσευχὴ αὐτὴ μᾶς δεικνύει ἀκριβῶς τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν εὐσέβειαν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν τοῦ τρίτου αὐτοῦ προπάτορος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ μὲ τὴν βοήθειαν πλέον τοῦ Θεοῦ συνεχίζει τὸν δρόμον του καὶ φθάνει εἰς τὴν Χαρράν. Ὁ θεὸς του Λάβαν τὸν ὑποδέχεται καὶ τὸν περιποιεῖται.

—Δὲν θέλω, τοῦ εἶπε, νὰ μοῦ ἐργάζεσαι δωρεάν. Πόσον μισθὸν θέλεις νὰ σοῦ προσφέρω διὰ τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν θὰ ἐκτελῇς ἐδῶ πλησίον μου;

—Θὰ ἐργασθῶ πλησίον σου ἐπὶ ἔτη καὶ θὰ λάβω ὡς σύζυγόν μου τὴν νεωτέραν κόρην σου Ραχὴλ, ἀπήντησεν ὁ Ἰακώβ.

Ὅταν παρῆλθον τὰ ἐπὶ ἔτη, ὁ Λάβαν ἐξηπάτησε τὸν Ἰακώβ, ὅπως αὐτὸς ἄλλοτε ἐξηπάτησε τὸν πατέρα του καὶ ἀντὶ τῆς Ραχὴλ τοῦ ἔδωκε τὴν Λείαν, τὴν μεγαλυτέραν κόρην του. Ὁ Ἰακώβ, τότε, ἐνθυμηθεὶς ἀσφαλῶς, ὅτι καὶ αὐτὸς ἄλλοτε ἠδίκησε τὸν ἀδελφόν του, εἰργάσθη ἐπὶ ἐπὶ ἔτη ἀκόμη διὰ νὰ λάβῃ καὶ τὴν Ραχὴλ. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἐθεωρεῖτο ἀμάρτημα ὁ γάμος μὲ περισσώτερας γυναῖκας. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀργότερον ἐξύψωσε τὴν γυναῖκα καὶ τὴν ἐξίσωσε πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ ἐπομένως κατήργησε τὴν πολυγαμίαν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ γυναῖκες ἐξελαμβάνοντο ὡς δοῦλαι ἢ τροφοὶ τῶν τέκνων, τὰ ὁποῖα ἤρχοντο εἰς τὸν κόσμον.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τιμίαν ἐργασίαν του ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησεν οἰκογένειαν καὶ ποίμνια καὶ πλοῦτη.

Εἶχεν ἄρκετὰ ἐργασθῇ καὶ εἶχε πλέον τιμωρηθῇ διὰ τὴν κακὴν του συμπεριφορὰν. Εἶχεν ὅμως μετανοήσῃ εἰλικρινῶς καὶ ἐπομένως εἶχε συγχωρηθῇ ἀπὸ τὸν πολυεύσπλαγχνον Θεόν. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ συμφιλιωθῇ καὶ μὲ τὸν ἀδελφόν του. Ἐπρεπε νὰ ταπεινωθῇ ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἡσαῦ καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ συγγνώμην. Αὐτὸ ἐχρειάζετο διὰ νὰ

ἀποδειχθῇ καὶ νὰ φανῇ καλύτερα εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ ἢ μετάνοια καὶ ἡ ἀγιότης τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ.

Ἡ πράξις αὐτὴ θὰ τὸν ἐπανάφερεν εἰς τὴν πατρικὴν τοῦ οἰκίαν καὶ θὰ τὸν ἀνεδείκνυνεν ἄξιον πρόγονον τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ αὐτὸ ἔκαμε. Ὁ καιρὸς ἔφθασεν. Ἐπρεπε νὰ κάμῃ ἰδικὴν τοῦ οἰκίαν, ἰδικὴν τοῦ οἰκογένειαν. Ἐπρεπε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ. Ἦτο ἔτοιμος πλέον.

Ἐλαβε μαζί τοῦ τὰς γυναῖκας τοῦ καὶ τὰ τέκνα, τὰ ὅποια ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεός, τὰ ποιμένα του, ὅλην τὴν περιουσίαν καὶ τοὺς ὑπηρέτας τοῦ καὶ ἐξεκίνησεν.

Ὅταν ἐπλησίαζεν εἰς τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν διέμενεν ὁ ἀδελφός του, ἀπέστειλεν ἀγγελιαφόρους, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς αὐτόν, ὅτι ἐπανέρχεται εἰς τὴν πατρίδα τοῦ.

— Νὰ ἀναγγείλῃτε εἰς τὸν Ἡσαῦ, ὅτι ἐπιστρέφει ὁ ἀδελφός του δοῦλος τοῦ καὶ τοῦ ζητεῖ συγγνώμην καὶ θέλει συγχώρησιν.

Οἱ ἀγγελιαφόροι ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν πρὸς τὸν Ἰακώβ, ὅτι ὁ Ἡσαῦ ἔρχεται πρὸς συνάντησίν τοῦ με τετρακοσίους ἄνδρας.

Ὁ Ἰακώβ ἐφοβήθη πολὺ, διότι δὲν ἐγνώριζε μὲ ποίας διαθέσεις ἔρχεται ὁ ἀδελφός του.

Εἶχεν ἤδη δεῖξει ἀπέναντι τοῦ Ἡσαῦ ταπεινώσιν καὶ τοῦ εἶχε ζητήσῃ συγγνώμην. Δὲν τοῦ ἀπέμενε πλέον παρὰ μόνον ἡ προσευχή. Αὐτὸ ἔκαμε.

«Ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἀβραάμ καὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου Ἰσαάκ, Κύριε, Σὺ ὁ ὅποιος μὲ διέταξες νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ μὲ κάμῃς εὐτυχῇ, ἀξιώσόν με τῆς δικαιοσύνης Σου καὶ τῆς ἀληθείας Σου. Φύλαξόν με ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀδελφοῦ μου, διότι φοβοῦμαι μήπως κάμῃ κακὸν εἰς ἐμὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν μου. Σὺ μοῦ ὑπεσχέθης, ὅτι θὰ μὲ κάμῃς εὐτυχισμένον καὶ θὰ πληθύνῃς τοὺς ἀπογόνους μου ὥσάν τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης».

Κατόπιν ἐξαπέστειλεν ὑπηρέτας μὲ πλοῦσια δῶρα πρὸς τὸν ἀδελφόν τοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο, ἐφρόντισε νὰ μεταφέρῃ εἰς ἀσφαλὲς καταφύγιον τὴν οἰκογένειάν τοῦ καὶ ὅ,τι ἄλλο ἡδύνατο.

Ἐκεῖνην τὴν νύκτα ἔμεινε μόνος. Ἡ Ἀγία Γραφή μᾶς διηγείται, ὅτι αὐτὴν τὴν νύκτα ἐγίνε μία πάλη μεταξὺ τοῦ Ἰακώβ καὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος ἀσφαλῶς ἐσυμβόλιζε τὸν Θεόν. Ἐπάλασαν ὅλην τὴν νύκτα καὶ τὸ πρῶτ' ὁ ἄνθρωπος ἠθέλησε νὰ φύγῃ, ἀλλ' ὁ Ἰακώβ τὸν ἐκράτησε.

— Δὲν θὰ σὲ ἀφήσω νὰ φύγῃς, ἂν δὲν μὲ εὐλογήσῃς.
 — Καὶ ποῖον εἶναι τὸ ὄνομά σου, ἀπήντησεν ὁ ἄνθρωπος.
 — Ἰακώβ ὀνομάζομαι.
 — Δὲν θὰ ὀνομάζεσαι πλέον Ἰακώβ, ἀλλὰ Ἰσραήλ, διότι ἐφάνης ἰσχυρὸς ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπομένως θὰ εἶσαι ἰσχυρὸς καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ ἠυλόγησε τὸν Ἰσραήλ, ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐσυμβόλιζε τὸν Θεόν. Ἰσραήλ σημαίνει ἰσχυρός. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ καλοῦνται Ἰσραηλῖται. Τὸ μέρος ἐκεῖνο ὠνόμασεν ὁ Ἰσραήλ **εἶδος Θεοῦ**, διότι εἶδε τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Αὐτὴ ἡ νυκτερινὴ πάλη παρυσιάζει τὸν δύσκολον ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλέον ἔτη ἡγωνίσθη ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ, διὰ νὰ συγχωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παλαιάν του συμπεριφορὰν καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἄξιος πρόγονος τοῦ Χριστοῦ μας. Ἡ τελικὴ ἀποκατάστασις ἀκολουθεῖ μετ' ὀλίγας ὥρας.

Ἀπὸ μακρόθεν ἐμφανίζεται ὁ Ἡσαῦ. Ὁ Ἰσραήλ (δηλ. ὁ Ἰακώβ) πίπτει καὶ τὸν προσκυνᾷ ἑπτὰ φορές. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐναγκαλιζονται καὶ κλαίουں. Πόσον συγκινητικὴ καὶ εὐλογημένη εἶναι ἡ στιγμή, ὅταν οἱ ἄνθρωποι μετανοοῦν! Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπανέρχεται καὶ μένει πάντοτε μαζί των.

Ὁ Ἰσραήλ παρυσιάζει εἰς τὸν Ἡσαῦ τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἐκεῖνος χαίρει διότι βλέπει τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἀλλ' ὁ Ἰσραήλ εἶχεν ὑποσχεθῇ εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ὅταν θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του θὰ ἐκτιζε θυσιαστήριον. Δὲν ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχασίν του. Μετέβη εἰς τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον εἶδε τὸ ὄνειρον καὶ ἤκουσε τὸν Θεόν, δηλαδή, εἰς τὴν Βαιθήλ καὶ ἐκτίσε τὸ θυσιαστήριον καὶ ἠυχαρίστησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν του. Μετὰ ταῦτα ἡ Ραχὴλ ἔτεκε τὸν τελευταῖον υἱὸν τοῦ Ἰακώβ, τὸν Βενιαμὴν καὶ ἀπέθανεν.

4. Ἰωσήφ

(Γενέσ. λγ' 1-20, λδ' 1-4, 16-29, λζ' 1-35)

Ο Ἰακώβ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Χαναὰν καὶ ἤρχισε νὰ τακτοποιῇ τὰ πράγματα, ποῦ εἶχε φέρει μαζί του ἀπὸ τὴν Μεσοποταμίαν, ἀνεκάλυψε μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων τῆς συζύγου του Ραχὴλ μερικὰ εἶδωλα, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἡ Ραχὴλ ἐκ τῆς πατρικῆς τῆς οἰκίας. Ἀμέσως κατέστρεψε τὰ εἶδωλα αὐτά, διότι δὲν ἤθελε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν οἰ-

κίαν του οί ψευδεῖς θεοί, τοὺς ὁποίους ἐλάτρευον οἱ συγγενεῖς του εἰς τὴν Μεσοποταμίαν. Ἐγνώριζεν ὅτι ὁ ἀληθινὸς Θεός, εἶναι ὁ Θεὸς τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον ὁ πάππος του Ἀβραάμ καὶ ὁ πατήρ του Ἰσαάκ. Εἰς αὐτὸν τὸν ἕνα καὶ μόνον Θεὸν ἐπίστευεν ὁ Ἰακώβ καὶ αὐτὸν ἐλάτρευεν.

Μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἔκαμε μεγάλην οἰκογένειαν. Ἀπέκτισε δώδεκα υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα τὴν Δείνα.

Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἦσαν : Ὁ Ρουβὴν, ὁ Συμεὼν, ὁ Λευὶ, ὁ Ἰούδας, ὁ Ἰσάακ, ὁ Ζαβουλὼν, ὁ Δάν, ὁ Νεφθαλεὶμ, ὁ Γάδ, ὁ Ἀσὴρ, ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Βενιαμίν.

Αὐτοὶ ἦσαν ἡ ἐλπίς του διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ ἐγένετο πατήρ μεγάλου λαοῦ καὶ ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων του θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Λυτρωτής.

Μεταξὺ τῶν τέκνων του ἦσαν ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Βενιαμίν. Ἦσαν τὰ μικρότερα καὶ διὰ τοῦτο ἐφρόντιζε περισσότερο περὶ αὐτῶν ὁ Ἰακώβ. Ἡ ἰδιαιτέρα αὐτῇ φροντίς του ἔκαμε τὰ ἄλλα τέκνα του νὰ ζηλεύουν. Ὅταν μάλιστα ὁ Ἰωσήφ ἐφόρεσεν ἕνα ὠραιότατον ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον τοῦ προσέφερον ὁ πατήρ του, ἤρχισαν νὰ φέρονται πρὸς αὐτὸν μὲ πολὺ κακὸν τρόπον. Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ, διατὶ φέρονται πρὸς αὐτὸν τόσον σκληρῶς. Παρὰ τὴν κακὴν των ὁμῶς συμπεριφορὰν, δὲν ἔπαυεν οὗτος νὰ ἀγαπᾷ αὐτούς.

Μίαν νύκτα ὁ Ἰωσήφ εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του, ὅτι ἐθέριζον εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοί του. Ἐξαφνα εἶδε τὰ δεμάτια τῶν ἀδελφῶν του νὰ πίπτουν καὶ νὰ προσκυνοῦν τὸ ἰδικόν του.

Μίαν ἄλλην νύκτα εἶδε πάλιν νὰ τὸν προσκυνοῦν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἑνδεκα ἀστέρες. Τὰ ὄνειρα αὐτὰ διηγήθη εἰς τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς του. Οἱ ἀδελφοί του ἐθύμωσαν πολὺ, διότι ἐφοβήθησαν, ὅτι τὰ ὄνειρα ἐσήμαινον, ὅτι θὰ ἐβασίλευεν ὁ Ἰωσήφ καὶ αὐτοὶ θὰ προσεκύνουν αὐτόν.

Διὰ τοῦτο ὅταν ὁ Ἰωσήφ μετέβη εἰς τοὺς ἀγρούς πρὸς συνάντησιν τῶν ἀδελφῶν του, οἱ ὁποῖοι ἔβοσκον τὰ ποίμνια, ἀπεφάσισαν οὗτοι νὰ κακοποιήσουν αὐτόν.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν ἔρριψαν εἰς ἕνα λάκκον. Ὑστερα ἀπὸ πρότασιν ὁμῶς τοῦ Ἰούδα, ἀπεφάσισαν νὰ πωλήσουν αὐτόν, ὥς δοῦλον, εἰς ἐμπόρους, οἱ ὁποῖοι μετέβαινον εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπωλήθη ὁ Ἰωσήφ εἰς τὸν ἀρχιμάγειρον τοῦ Φαραῶ Πετεφρῆν. Οἱ ἀδελφοί παρέστησαν τότε εἰς τὸν γέροντα πα-

τέρα των, ὅτι ἄγριον θηρίον κατέφαγε τὸν Ἰωσήφ. Ὁ Ἰακώβ ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῶν υἱῶν του καὶ ἔμεινεν ἀπαρηγόρητος.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Ἰωσήφ ἔζη εὐχαριστημένος. Κατόπιν ὅμως ἡ σύζυγος τοῦ Πετεφρῆ διέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν σύζυγόν της ὡς κακὸν καὶ ἀνῆθικον, διότι ὁ Ἰωσήφ δὲν ἤθελε νὰ διαπράξῃ ἁμαρτίαν, τὴν ὁποίαν ἤθελεν αὐτή.

Ἐρρίφθη τότε ἀδίκως εἰς τὰς φυλακάς. Καὶ ἐν τῇ φυλακῇ ὅμως διεφύλαξεν αὐτὸν ὁ Θεός. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἀφήκεν αὐτὸν ἀπροστάτευτον. Ἐκεῖ ἐξήγησε δύο ὄνειρα φυλακισμένων ὑπαλλήλων τοῦ Φαραώ.

5. Ὁ Ἰωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα

Τὸ πρῶτον ὄνειρον ἐξήγησεν εἰς τὸν ἀρχινοχόον, ὁ ὁποῖος εἶδεν, ὅτι ἔθλιβε σταφυλὰς καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Φαραώ καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι θὰ ἀπελευθερωθῇ καὶ θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του.

Τὸ δεύτερον ὄνειρον ἐξήγησεν εἰς τὸν ἀρχισιτοποιόν, ὁ ὁποῖος εἶδεν ὅτι εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του κάνιστρα μὲ γλυκίσματα καὶ κατήρχοντο τὰ ὄρνεα καὶ ἤρπαζον ταῦτα, καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ ἐφονεύετο. Τὰ ὄνειρα ἐπληθύνοντο.

Μετὰ δύο ἔτη ἐξήγησεν ἄλλα δύο ὄνειρα τοῦ ἰδίου τοῦ Φαραώ.

Τὸ πρῶτον ὄνειρον : « Ἐπτὰ ἀγελάδες ὠραῖαι καὶ παχεῖαι ἔβοσκον παρὰ τὸν Νεῖλον, ἀλλ' ἀνέβησαν ἄλλαι ἑπτὰ ἄσχημοι καὶ ἰσχναὶ καὶ κατέφαγον τὰς πρώτας ».

Τὸ δεύτερον ὄνειρον : « Ἐπτὰ στάχεις ὠραῖοι καὶ μεστοὶ ἐβλάστησαν παρὰ τὸν Νεῖλον, ἄλλοι ἑπτὰ στάχεις ἐβλάστησαν ἰσχνοὶ καὶ λεπτοὶ καὶ κατέφαγον τοὺς πρώτους ».

Ὁ Ἰωσήφ ἔδωκε τὴν ἐξῆς ἐρμηνείαν :

Θὰ προηγηθῶν ἑπτὰ ἔτη εὐφορίας καὶ θὰ ἐπακολουθήσουν ἄλλα ἑπτὰ ἔτη δυστυχίας. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τὰς ἀποθήκας ἄφθονος σῖτος.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἀπὸ τὰς καλὰς συμβουλὰς ἐξηρτάτο ἡ ζωὴ καὶ ἡ εὐημερία ὀλοκλήρου τοῦ Αἰγυπτιακοῦ λαοῦ, ὁ Φαραώ διώρισεν αὐτὸν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Ἰωσήφ ἐκυβέρνησε μὲ σοφίαν καὶ σύνεσιν καὶ ἐγένινε ὁ μέγας εὐεργέτης τῶν Αἰγυπτίων. Ἐνυμφεύθη δὲ τότε τὴν Ἀσινέθ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτησε δύο υἱούς, τὸν Ἐφραὶμ καὶ τὸν Μανασσῆν.

6. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον

Ο Ἰωσήφ εἶχε γεμίσει τὰς ἀποθήκας τῆς Αἰγύπτου με ἄφθονον σῖτον. Εἶχε κάμει προμηθείας διὰ πολλὰ ἔτη καὶ διὰ πολλοὺς λαοὺς. Τοῦτο ὑπῆρξε σωτήριον, διότι γρήγορα ἤρχισεν ὁ καιρὸς τῆς δυστυχίας. Ἡ πείνα ἐμάστιζε τόσοι τὴν Αἴγυπτον, ὅσον καὶ ὅλας τὰς γειτονικὰς χώρας. Δι' αὐτὸ πρεσβεῖαι ἀπὸ τὰς χώρας ποὺ ἐπείνων, ἔτρεχον εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσουν σῖτον. Τὸ ἴδιον ἔκαμε καὶ ὁ γέρον Πατριάρχης Ἰακώβ. Ἐστειλε τοὺς δέκα υἱοὺς του νὰ προμηθευθοῦν σῖτον. Ἐκράτησε κοντὰ του μόνον τὸν Βενιαμίν, εἰς τὸν ὁποῖον μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἡγαπημένου του Ἰωσήφ εἶχε συγκεντρώσει τὴν τρυφερὰν στοργήν του. Οἱ ἀδελφοὶ παρουσιάσθησαν εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου με χρήματα καὶ σάκκους. Ποῦ νὰ φαντασθοῦν ὅτι ὁ ἀδελφός των, τὸν ὁποῖον πρὶν ἀπὸ εἴκοσιν ἔτη ἐπώλησαν, ἦτο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, μετὰ τὸν Φαραώ, εἰς τὴν Αἴγυπτον; Ὁ Ἰωσήφ τοὺς εἶδε νὰ τὸν προσκυνοῦν, τοὺς ἤκουσε νὰ τοῦ ὁμιλοῦν, ἐπληροφόρηθη ὅτι ἤρχοντο ἀπὸ τὴν γῆν Χαναάν καὶ ἦσαν τέκνα τοῦ Πατριάρχου Ἰακώβ καὶ συνεκινήθη. Ἐπέστρεψε με τὴν μνήμην του εἴκοσιν ἔτη ὀπίσω, ἐνεθυμήθη τὰ ὄνειρα τὰ ὅποια εἶχεν ἰδῆ, τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἔριψαν οἱ ἀδελφοὶ του εἰς τὸν λάκκον καὶ μετὰ τὸν ἐπώλησαν ἀσπλάγχχνως ὡς δοῦλον, τὴν φυλακίσιν του, ὅλας τὰς θλίψεις καὶ τὰ βάσανά του. Ἐλυπήθη διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀδελφῶν του. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸν συνεκίνει ἡ ἐνθύμησις τοῦ πατρός του, τοῦ τόσοι τρυφεροῦ εἰς αὐτόν, καὶ τοῦ μικροτέρου ἀδελφοῦ του, τοῦ ὁμομητρίου πολυαγαπημένου Βενιαμίν. Πόσον, ἀλήθεια, εἶχε νοσταλγήσει τὸν ὑπέροχον αὐτὸν πατέρα καὶ τὸν γλυκύτατον ἀδελφόν! Μὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς σκληροὺς ἀδελφοὺς εἰς τὸ βάθος τοὺς ἠγάπα. Νὰ ἦσαν ἄραγε τόσοι κακοί, ὅπως πρὶν ἀπὸ τόσοι καιρόν; Ἀπεφάσισε νὰ τοὺς δοκιμάσῃ.

— Εἰσθε κατάσκοποι, τοὺς εἶπε, καὶ ἤλθατε νὰ κατασκοπεύσητε τὴν Αἴγυπτον. Ποῖος εἶναι ὁ πατήρ σας; Ἐχετε ἄλλους ἀδελφοὺς καὶ ποίους;

— Εἴμεθα τίμιοι ἄνθρωποι, εἶπον. Εἴμεθα δώδεκα ἀδελφοί. Ἠλθομεν ἐδῶ οἱ δέκα· ὁ ἓνας ἔμεινε κοντὰ εἰς τὸν πατέρα μας, ὁ ἄλλος ἔχει χαθῆ πρὶν ἀπὸ πολὺ καιρόν.

— Ἐνας ἀπὸ σᾶς νὰ ὑπάγῃ νὰ φέρῃ τὸν ἄλλον ἀδελφόν σας. Οἱ ἄλλοι θὰ κρατηθῶντε ἐδῶ.

Οἱ δέκα ἀδελφοὶ ἐταράχθησαν. Ἀγνοοῦντες ποῖος ἦτο ὁ ἄρχων,

εἶπον εἰς τὴν γλῶσσαν των: Δίκαια παθαίνουμε. Εἴμεθα ἔνοχοι διὰ τὸν ἀδελφόν μας, τὸν ὁποῖον ἐπωλήσαμεν.

Ὁ Ἰωσήφ ἔμαθεν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ᾔθελεν. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ εἶχον μετανόησι. Ἡ συγκίνησις τὸν ἔπνιγε. Διὰ τὰ μὴ τὸν ἀντιληφθῶν ἀπεμακρύνθη καὶ ἔκλαυσε κρυφίως. Ἀφοῦ ἀνεκουφίσθη μὲ τὰ δάκρυα, ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς καταπτοημένους ἀδελφούς του, οἱ ὅποιοι ἔτρεμον.

Μὴ φοβηθῆτε, τοὺς εἶπεν. Ἐνὰ μόνον θὰ κρατήσω. Οἱ ἄλλοι θὰ πάρετε τὸν σῖτον καὶ θὰ μεταβῆτε εἰς τὴν Χαναάν, διὰ τὰ μὲν μοῦ φέρητε τὸν ἀδελφόν σας. Ἐμείνεν ὁ Συμεὼν. Οἱ ἄλλοι ἐπῆγαν εἰς τὴν Χαναάν, ὅπου διηγῆθησαν εἰς τὸν Ἰακώβ ὅλα τὰ συμβάντα. Εἶχον μάλιστα ἀπορήσει, διότι εὗρον εἰς τοὺς σάκκους των τὰ χρήματα.

7. Ἡ ἀναγνώρισις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν

Μὲ δυσκολίαν ἔδωκεν ὁ Ἰακώβ τὸν Βενιαμὴν εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Ἐπείσθη ἀπὸ τὸν Ἰούδαν, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε μὲ πολλὴν λογικὴν. Ἄν δὲν μᾶς δώσῃς τὸν Βενιαμὴν, δὲν θὰ μᾶς δώσῃ ὁ ἄρχων σῖτον καὶ δὲν θὰ ἐλευθερώσῃ τὸν φυλακισμένον Συμεὼν. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἐπαναφέρω.

Τὸ καραβάνι τῶν ἀδελφῶν μὲ πλούσια δῶρα διὰ τὸν ἄρχοντα καὶ διπλὰ χρήματα, ἐπειδὴ ἐθεωρήθη ὅτι κατὰ λάθος ἐβαλαν οἱ ἀποθηκάριοι Αἰγύπτιοι τὰ χρήματα εἰς τοὺς σάκκους, ἐξεκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Ὅταν ἐφθασαν, παρουσιάσθησαν μὲ φόβον εἰς τὸν Ἰωσήφ. Ἐκεῖνος μὲ βαθυτάτην χαρὰν καὶ συγκίνησιν τοὺς εἶδεν ὅλους καὶ ἰδιαιτέρως τὸν Βενιαμὴν. Ἐδωκε διαταγὴν τὸ μεσημέρι νὰ παραθέσουν γεῦμα βασιλικὸν εἰς τὸ μέγαρόν του. Τοὺς ἔβαλε κατὰ σειρὰν ἡλικίας. Εἶχεν ἐλευθερώσει καὶ τὸν Συμεὼν. Ἐπειτα ἐγέμισε τοὺς σάκκους των σῖτον καὶ ἔβαλε καὶ πάλιν εἰς κάθε σάκκον ὅλα τὰ χρήματα. Εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὴν ἔβαλε τὸ ἀργυροῦν τοῦ ποτήριον. Ὅταν ἀπεμακρύνθησαν, ἔστειλεν ἐπιστάτην μαζί μὲ στρατιώτας διὰ νὰ τοὺς προσφάσῃ.

— Ποῖος ἀπὸ σᾶς, τοὺς ἐφώναζεν ἀπειλητικὰ, ἔκλεψε τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ ἄρχοντος;

Ἐκεῖνοι ἐξεπλάγησαν καὶ παρεκάλεσαν νὰ γίνῃ ἔρευνα. Ἐγίνε πράγματι ἔρευνα καὶ τὸ ποτήριον εὑρέθη εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὴν. Ὁ ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησεν ὀπίσω καὶ τοὺς παρουσίασεν εἰς τὸν Ἰωσήφ.

— Θὰ κρατήσω ὡς δούλον τὸν Βενιαμὴν, εἶπεν ἐκεῖνος. Οἱ ἄλλοι δύνασθε νὰ ἀναχωρήσετε.

—Κράτησε ἐμέ ὡς δοῦλον, ἀντέτεινεν ὁ Ἰούδας. Ἄν δὲν γυρίσῃ ὁ Βενιαμίν, ὁ γέρον πατήρ μας θὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν λύπην του. Ὁ Ἰωσήφ ἐδάκρυεν. Τὰ δάκρυά του ἤρχισαν νὰ τρέχουν. Εἶδε καθαρά τὴν μετάνοιαν τῶν ἀδελφῶν του.

—Εγὼ εἶμαι ὁ ἀδελφός σας Ἰωσήφ εἶπε καὶ ἐνηγκαλίσθη πρῶτον τρυφερώτατα τὸν Βενιαμίν καὶ ἔπειτα τοὺς ἄλλους τοῦ ἀδελφούς. Ὅλοι ἔκλαυσαν καὶ ἡ χαρὰ των ἦτο εἰλικρινὴς καὶ μεγάλη.

—Πηγαίνετε εἰς τὸν πατέρα μας καὶ νὰ ἔλθετε μαζί του ὅλοι σας ἐδῶ, διότι ἡ πεῖνα θὰ διαρκέσῃ πολλὰ ἔτη ἀκόμη, τοὺς εἶπεν.

8. Ὁ Ἰακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον

Ὁ Ἰακώβ ἀνέμενε τὰ τέκνα του μὲ ἀγωνίαν. Ὅταν τὰ εἶδεν ἐχάρη καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν. Μὲ ἀγαλλίασιν ὑπεδέχθη τὸν Συμεὼν καὶ τὸν Βενιαμίν. Μεγάλῃ ἦτο ἡ συγκίνησίς του, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ὅλα τὰ πλούσια δῶρα, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔδωσαν τὰ παιδιά του, προήρχοντο ἀπὸ τὸν ἀπολεσθέντα πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν Ἰωσήφ.

—Θεέ μου, Σὲ εὐχαριστῶ, ἐφώνησε, διὰ τὴν εἰδησιν αὐτήν. Ἀρκεῖ, ὅτι ζῇ ὁ ἡγαπημένος μου υἱός. Ἐτοιμασθῆτε, τέκνα μου, νὰ ἀναχωρήσωμεν. Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν Ἰωσήφ, πρὶν ἀποθάνω.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἓνα μεγάλο караβάνι διέσχισε τὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος ὠδήγει ἀπὸ τὴν Χαναάν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἰακώβ καὶ ὅλα τὰ τέκνα του μετὰ τῶν τέκνων των καὶ τῶν συζύγων των καὶ ὅλοι οἱ ὑπηρεταὶ των μὲ τὰ ποίμνιά των ἠκολούθουν. Ἐγκαίρως ὁ Ἰωσήφ ἔμαθεν ὅτι πλησιάζουν οἱ ἰδικοί του. Μέσα εἰς μίαν πολυτελεστάτην ἄμαξαν ὠδεύσε διὰ τὴν Γεσέμ, ἵνα ἐκεῖ ἀναμείνῃ καὶ ὑποδεχθῇ τὸν πατέρα του.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ ἡ συνάντησις τοῦ γέροντος Πατριάρχου καὶ τοῦ ἄρχοντος υἱοῦ, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ὡς κατασπαραγμένος ὑπὸ ἀγρίων θηρίων. Πατήρ καὶ υἱὸς ἐνηγκαλισμένοι ἀλλήλους ἀντήλασσαν ἀσπασμούς χύνοντες δάκρυα χαρᾶς.

Ἀπὸ τὴν Γεσέμ ἐφθασαν εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Φαραὼ εὐγνωμονῶν τὸν Ἰωσήφ διὰ τὰς τόσας εὐεργεσίας του εἰς αὐτὸν καὶ τὸν λαόν του, ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰακώβ καὶ τοὺς υἱούς του τὴν εὐφορον χώραν Ραμεσσή πρὸς κατοικίαν. Ἐκεῖ οἱ Ἰσραηλῖται φιλοξενούμενοι ἔζησαν πολλὰ ἔτη. Ὁ Ἰακώβ ἔζησεν ἀκόμη 17 ἔτη. Ὅταν ἀντελήφθη τὸ τέλος του, ἠϋλόγησε τὰ τέκνα του καὶ τὰς οἰκογενείας

των. Ἐκάλεσεν ἐπίσης καὶ ἠϋλόγησε τὰ δύο τέκνα τοῦ Ἰωσήφ. Ὅταν ἠϋλόγει τὸν Ἰούδα προεφήτευσεν, ὅτι τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν φυλὴν του καὶ ὅτι ἀπὸ αὐτὴν θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἡ τελευταία του θέλησις ἦτο νὰ τὸν ἐνταφιάσουν εἰς τὴν ἀγίαν γῆν Χαναάν, εἰς τὸν τάφον τῶν Πατριαρχῶν πατέρων του Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ. Ἰδιαιτέραν σημασίαν εἶχεν ἡ προφητεία τοῦ Ἰακώβ, ὅτι ἀπὸ τὴν γενεὰν τοῦ Ἰούδα θὰ προήρχετο ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου Ἰδοὺ ἡ προφητεία αὕτη, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἕκτη κατὰ σειρὰν ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἐγνωρίσαμεν μέχρι τοῦδε.

«Ἰούδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρες σου ἐπὶ νώτου τῶν ἐχθρῶν σου· προσκυνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός σου· σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ, νίε μου, ἀνέβης· ἀναπесὼν ἐκοιμήθης ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγερεῖ αὐτόν; οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν» (Γενέσ. μθ' 8-10).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰακώβ, προστάτης τῆς οἰκογενείας ἦτο ὁ Ἰωσήφ. Κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του παρεκάλεσε νὰ μεταφέρουν τὰ ὀστέα του εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ὁ Ἰωσήφ ἀπέθανε πλήρης δόξης. Ἡ Ἐκκλησία μας ὀνομάζει αὐτὸν διὰ τὰς ἀρετάς του «πάγκαλον Ἰωσήφ» καὶ θεωρεῖ τοῦτον ὡς τύπον καὶ σύμβολον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τὴν δὲ μνήμην του ἐορτάζομεν τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ, ὅτε μεταξὺ ἄλλων ἀναγιγνώσκεται καὶ ὁ ἐξῆς ὕμνος:

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'.

Ὁ Ἰακώβ ὠδύρετο
τοῦ Ἰωσήφ τὴν στέρησιν
καὶ ὁ γενναῖος
ἐκάθητο ἄρματι,
ὡς βασιλεὺς τιμώμενος
τῆς Αἰγυπτίας γὰρ τότε
ταῖς ἡδοναῖς μὴ δουλεύσας
ἀντεδοξάζετο
παρὰ τοῦ βλέποντος
τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας
καὶ νέμοντος
στέφος ἄφθοarton.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΩΝ
ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥΝΤΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Αἰγύπτῳ

(᾽Εξοδ. α' β')

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ, ἐπὶ πολλὰ ἔτη οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔζων
εὐτυχεῖς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἦρχισαν νὰ μαθηθῶν τεχνὰς καὶ ἐπιστήμας, διότι ἡ Αἴγυπτος
ἦτο τότε κέντρον μορφώσεως.

Ἡ Γεσέμ δὲν ἐχώρει πλέον αὐτοὺς καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἱδρυ-
σαν συνοικισμοὺς κατ' οἰκογενείας. Τοιοῦτοτρόπως διεχωρίσθησαν αἱ
δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ.

Καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον δὲν ἔπαυσαν νὰ λατρεύουν τὸν ἀληθινὸν
Θεόν. Ναοὺς βεβαίως δὲν εἶχον. Ἐνεθυμοῦντο ὅμως τὰς ὑποσχέσεις,
τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς εἶχε δώσει εἰς τοὺς Πατριάρχας καὶ μάλιστα περὶ
τῆς κατακτήσεως τῆς γῆς Χαναάν. Προσέφερον θυσίας καὶ εἶχον ὀλί-
γας ἐορτάς.

Συνήθιζον νὰ περιτέμνονται, διότι ἡ περιτομὴ ἦτο γνώρισμα τοῦ
πιστοῦ Ἰσραηλῆτου καὶ δὲν ἔτρωγον τὸ κρέας διαφόρων ζώων, τὰ ὁ-
ποῖα ἐθεωροῦντο ἀκάθαρτα συμφώνως πρὸς τὰς παραδόσεις τῶν πα-
τέρων των.

Δυστυχῶς ὅμως ἤρχισαν νὰ παραλαμβάνουν καὶ συνηθείας τῶν
εἰδωλολατρῶν Αἰγυπτίων καὶ μεταξὺ ἄλλων τὴν λατρείαν τοῦ μόσχου
ὡς Θεοῦ. Ἦρχισαν δηλαδὴ καὶ οἱ Ἰσραηλιταὶ νὰ διαφθείρωνται θρη-
σκευτικῶς καὶ ἠθικῶς.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐβλεπον τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ πληθύνωνται καὶ ἐφο-
βοῦντο μήπως μίαν ἡμέραν καταλάβουν τὴν χώραν των καὶ γίνουν
αὐτοὶ οἱ κύριοι.

Ὁ Φαραὼ Ραμσῆς ὁ Β' (1290 - 1223 π.Χ.) μετεχειρίσθη σκληρὰ
μέσα διὰ νὰ ἀνακόψῃ τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Διέταξε νὰ ρίπτωνται εἰς τὸν Νεῖλον ποταμὸν τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τὸ σκληρὸν αὐτὸ μέτρον ἔκαμε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας καὶ νὰ μετανοήσουν, διότι εἶχον λησμονήσει τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶδε τὴν μετάνοιάν των καὶ ἀπεφάσισε νὰ προστατεύσῃ καὶ λυτρώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων.

Τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς αὐτὴν ἐγεννήθη ὑπὸ τῆς Ἰσραηλιτικῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τῆς Ἰωχαβὲδ ἄρρεν τέκνον, τὸ ὁποῖον ἀπεκρύβη ὑπὸ τῆς μητρός του διὰ νὰ μὴ ριφθῇ εἰς τὸν ποταμὸν.

Ἡ ἀπόκρυψις ἐπὶ τινὰ χρόνον κατέστη δυνατὴ ἄργότερον ὅμως ἐκινδύνευον νὰ φανερωθοῦν καὶ νὰ τιμωρηθῇ ὁλόκληρος ἡ οἰκογένεια. Ἐλάβον λοιπὸν τὸ βρέφος καὶ τὸ ἐτοποθέτησαν ἐντὸς καλάθου εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Νείλου. Τοῦτο ἀνεῦρεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ, ἡ ὁποία ὄχι μόνον τὸ διέσωσεν ἐκ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ καὶ τὸ υἱοθέτησεν, ὀνομάσασα τοῦτο Μωϋσῆν, δηλαδὴ σεσωσμένον ἐκ τῶν ὑδάτων.

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μωϋσέως Μαριάμ, παρακολουθοῦσα ἐκ τοῦ μακρόθεν, ἔτρεξε καὶ ἠρώτησεν, ἐὰν ὑπῆρχεν ἀνάγκη τροφοῦ.

Τοιοιουτρόπως ὁ Μωϋσῆς παρεδόθη εἰς τὴν πραγματικὴν του μητέρα καὶ ἀνετράφη κατὰ τὰ Ἰσραηλιτικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ ἐγνώρισεν ὅτι ἦτο Ἰσραηλίτης. Ἐποτίσθη ἀπ' αὐτὴν μαζὶ μὲ τὸ μητρικὸν γάλα καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν θρησκείαν του.

Ἀργότερον παρέλαβεν αὐτὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραῶ, ἡ ὁποία τὸν ἐμόρφωσεν ὡς υἱὸν βασιλέως.

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ Ἰσραηλῖται ὑπέφερον πολὺ. Ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ κατασκευάζουν πλίνθους καὶ νὰ κτίζουν πόλεις. Ἡ ζωὴ των ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν ἐγίνετο σκληροτέρα.

Ὁ Μωϋσῆς παρηκολούθει μὲ πόνον καὶ ἀγανάκτησιν τὴν κατάστασιν αὐτὴν. Μίαν ἡμέραν μάλιστα ἠναγκάσθη νὰ κτυπήσῃ ἓνα Αἰγύπτιον τόσον δυνατὰ, ὥστε ἀπέθανεν οὗτος, διότι συμπεριεφέρετο μὲ σκληρότητα πρὸς ἓνα Ἰσραηλίτην.

Κατόπιν αὐτοῦ τοῦ κακοῦ ἔφυγεν ὁ Μωϋσῆς φοβούμενος τὴν ὀργὴν τοῦ Φαραῶ καὶ μετέβη εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ ἱερέως Ἰοθὼρ, Σεπφώραν καὶ ἡσχολεῖτο μὲ τὴν βοσκὴν τῶν προβάτων τοῦ πενθεροῦ του.

Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ

Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος (*Βυζαντινὸν Μουσεῖον*)

Ἡ εἰκὼν αὕτη θεωρεῖται ὁ ὀρθόδοξος τύπος ἀπεικονίσεως τῆς Ἀγίας Τριάδος.

2. 'Ο Μωϋσῆς

('Εξοδ. β' - ιγ')

Ο Μωϋσῆς καὶ εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ δὲν ἔπαυσε νὰ λατρεύῃ τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Διετῆρει τὰς ἀληθείας καὶ παραδόσεις τῆς θρησκείας του. Διετῆρει τὴν ἐθνικὴν του συνείδησιν καὶ ἐπεθύμει νὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποῖαν νὰ σωθῇ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἐπιθυμίαν του μάλιστα αὐτὴν βλέπομεν εἰς τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς τοὺς δύο υἱοὺς του. Τὸν ἕνα ὠνόμασε Γηρσάμ, τὸ ὁποῖον σημαίνει: Εἰμαι προσωρινὸς κάτοικος εἰς ξένην χώραν. Τὸν δεύτερον ὠνόμασεν 'Ελιέζερ, δηλαδὴ: 'Ο Θεὸς βοηθός.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ἔβασκε τὰ πρόβατα, εἶδε νὰ ἐξέρχωνται φλόγες ἀπὸ μίαν βάτον. 'Η βάτος ὅμως δὲν κατεκαίετο.

— Παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὄραμα τὸ μέγα τοῦτο, εἶπεν ὁ Μωϋσῆς.

'Ενῶ ἐπλησίαζεν, ἤκουσε φωνὴν ἐκ τῆς βάτου λέγουσαν:

« Μωϋσῆ, Μωϋσῆ. Μὴ ἐγγίσης ὧδε· λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος, ἐν ᾧ σὺ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστὶ· ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεὸς τοῦ πατρὸς σου, Θεὸς 'Αβραάμ καὶ Θεὸς 'Ισαὰκ καὶ Θεὸς 'Ιακώβ. 'Ιδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τῆς κρυστάλλου αὐτοῦ ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν· οἶδα γὰρ τὴν ὁδὴν αὐτῶν καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν, εἰς γῆν ρέουσαν μέλι καὶ γάλα... ».

— 'Ελα λοιπὸν τώρα. Θὰ σὲ ἀποστείλω πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ θὰ ὀδηγήσῃς τὸν λαόν μου μακρὰν τῆς Αἰγύπτου, εἶπεν ὁ Θεός.

— Ποῖος εἰμαι ἐγώ, ὁ ὁποῖος θὰ πορευθῶ πρὸς τὸν Φαραὼ καὶ θὰ ὀδηγήσω ἔξω τῆς Αἰγύπτου τοὺς υἱοὺς 'Ισραήλ; ἀπήντησεν ὁ Μωϋσῆς.

— Θὰ κάμῃς αὐτό, διότι θὰ εἰμαι μαζί σου.

Μετ' ὀλίγον ὁ Μωϋσῆς ἐξεκίνησε διὰ τὴν Αἴγυπτον. Καθ' ὁδὸν συνήντησε τὸν ἀδελφόν του 'Ααρών, ὁ ὁποῖος κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἤρχετο πρὸς συνάντησίν του. Εἶχεν ἀνάγκην τῆς βοηθείας τοῦ ἀδελφοῦ του ὁ Μωϋσῆς, διότι ἦτο βραδύγλωσσος.

Πρῶτον μετέβησαν καὶ ἀνεκοίνωσαν πρὸς τοὺς 'Ισραηλίτας τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς ἀναχωρήσεως ἐξ Αἰγύπτου. Ὁλος ὁ λαὸς ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Παρουσιάστησαν κατόπιν οί δύο άδελφοί εις τόν Φαραώ Μενεφθά τόν Α' (1223 - 1215 π.Χ.) καί τοῦ εἶπον :

« Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεός Ἰσραήλ· ἐξαπόστειλον τόν λαόν μου, ἵνα μοι ἑορτάσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ ».

— Ποῖος εἶναι αὐτός τοῦ ὁποίου θά εἰσακούσω τήν φωνήν, ὥστε νά ἀφήσω ἐλευθέρους τοὺς Ἰσραηλίτας; Δέν γνωρίζω τόν Κύριον καί δέν ἀπελευθερώνω τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀπήντησεν ὁ Φαραώ.

ἽΟ Θεός τότε ἐπέβαλε διαφόρους τιμωρίας εἰς τόν λαόν τῆς Αἰγύπτου, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται **πληγαί** τοῦ Φαραώ.

Παρά τὰς πληγάς, ὁ Φαραώ ἔμεινεν ἀμετανόητος. Τέλος ὁ Θεός ἔστειλε τήν δεκάτην καί σκληροτέραν ἐξ ὅλων, πληγῇ· Ἐθανάτωσε δηλαδή ὅλα τὰ πρωτότοκα τέκνα τῶν Αἰγυπτίων, ἀκόμη καί τῶν ζώων αὐτῶν.

ἽΟ Μωϋσῆς διέταξε τότε τοὺς Ἰσραηλίτας νά ἑορτάσουν τήν σωτηρίαν τῶν πρωτοτόκων των, τὰ ὁποῖα διεφύλαξεν ὁ Θεός, καθῶς καί τήν ἀπελευθέρωσίν των ἐκ τῆς Αἰγύπτου, διότι ἦτο βέβαιος ὅτι ἡ τελευταία πληγὴ θά ἐξηνάγκαζε τόν Φαραώ νά δώσῃ τήν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς Ἑβραίους.

ἽΗ ἑορτὴ αὕτη, ἡ ὁποία ὠνομάσθη Πάσχα, ἔγινεν ὥς ἐξῆς :

Κατ' ἐντολήν τοῦ Θεοῦ ἐπρομηθεύθη ἐκάστη οἰκογένεια ἀπὸ τὰς 10 τοῦ μηνός Νισάν (ἴσως Ἀπριλίου) ἄμνον ἑνός ἔτους, τόν ὁποῖον ἐθυσίασε κατὰ τήν ἐσπέραν τῆς 14ης τοῦ ἰδίου μηνός, ὅτε ἐπρόκειτο νά γίνῃ ἡ ἔξοδος. Μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἄμνου, τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νά μὴ συντριβῇ ὁστοῦν, ὥφειλον νά χρίσωσι τὸ ἀνώφλιον καί τοὺς παραστάτας τῆς θύρας τῶν οἰκιῶν των, ἵνα ἀναγνωρίξῃ ταύτας ὁ Ἄγγελος καί μὴ θανατώῃ τὰ τέκνα τῶν Ἑβραίων. ἽΕφαγον κατόπιν ψητὸν τόν ἄμνον μὲ ἄζυμον ἄρτον καί πικρὰ χόρτα, ἐνῶ ἦσαν ἑτοιμοὶ πρὸς ἀναχώρησιν.

ἽΕνῶ ἡ ἑορτὴ εὐρίσκετο πρὸς τὸ τέλος, ὁ Φαραώ ἐκάλεσε τόν Μωϋσῆν καί τόν Ἀαρών καί εἶπεν πρὸς αὐτούς.

« Ἀνάστητε καί ἐξέλθετε ἐκ τοῦ λαοῦ μου καί ὑμεῖς καί οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ· βαδίζετε καί λατρεύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν, καθὰ λέγετε ».

ἽΗ ἔξοδος ἔγινε περὶ τὸ 1220 π.Χ. ἽΕνῶ οἱ Ἰσραηλίται εἶχον ἔλθει εἰς τήν Αἴγυπτον ὥς οἰκογένεια, ἥδη μετὰ διαμονήν 430 περίπου ἐτῶν, μὲ τήν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου ἐξήρχοντο ὥς λαὸς πολυάριθμος. ἽΗ Π. Διαθήκη γράφει ὅτι μόνον οἱ δυνάμενοι νά φέρωσιν ὅπλα ἀνέρχοντο εἰς 600.000. ώΟ ὅλος πληθυσμὸς ὑπολογίζεται περὶ τὰ 2.000.000.

3. Ἡ διάβασις τῆς Ἑρυθρᾶς Θαλάσσης. Τὰ θαυμαστὰ γεγονότα τῆς ἐρήμου

(Ἐξοδ. ιδ', ιε, ιστ', ιζ')

Όταν οἱ Ἰσραηλῖται εἶχον προχωρήσει ἔξω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ περάσουν τὴν Ἑρυθρὰν θάλασσαν, ὁ Φαραώ, μετаноήσας διότι ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἔξοδον, τοὺς κατεδίωξε με ἄρματα, ἱππικὸν καὶ στρατόν. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐφοβήθησαν πολὺ. Ἐπερίμεναν τὴν καταστροφὴν τῶν, διότι ἡ δύναμις τῶν Αἰγυπτίων ἦτο μεγάλη καὶ ἡ θάλασσα τοὺς ἡμπόδιζε νὰ φύγουν. Ἦρχισαν τότε νὰ γογγύζουν κατὰ τοῦ Μωϋσέως.

— Δὲν ὑπῆρχον μνῆματα εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ μᾶς ὠδήγησες ἐδῶ διὰ νὰ ἀποθάνωμεν ; τοῦ ἔλεγον.

Ὁ Μωϋσῆς τοὺς καθυσύχασε.

— Μὴ φοβεῖσθε, ἔχετε θάρρος. Ὁ Κύριος θὰ μᾶς διασώσῃ. Οἱ Αἰγύπτιοι, τοὺς ὁποίους σήμερον βλέπετε, δὲν θὰ ὑπάρχουν αὐριοι.

Ἀμέσως ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπησε μετὰ τὴν ράβδον τοῦ τὴν θάλασσαν καὶ ἐσχηματίσθη ἓνα πέρασμα. Οἱ Ἰσραηλῖται διῆλθον διὰ τοῦ περάσματος καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν χωρὶς νὰ βραχοῦν. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐπεχείρησαν νὰ διέλθουν καὶ αὐτοί, ἀλλ' ἐνῶ εὐρίσκοντο εἰς τὸ πέρασμα τῆς θαλάσσης, ἠνώθησαν τὰ ὕδατα καὶ ἐπνίγησαν.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐσώθησαν. Ἐδόξασαν τότε τὸν Θεὸν καὶ ἦσαν πλέον ἐλεύθεροι νὰ συνεχίσουν τὴν πορείαν τῶν πρὸς τὴν Παλαιστίνην. Ὑπῆρχεν ὅμως ἓνα μεγάλο ἐμπόδιον, ἡ ἔρημος. Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη οἱ Ἰσραηλῖται περιεπλανήθησαν εἰς τὴν ἔρημον. Ὁ Μωϋσῆς συνήντησε πολλὰς δυσκολίας. Πολλάκις ὁ ἀχάριστος αὐτὸς λαὸς ἐξηγέρθη ἐναντίον τοῦ καὶ ἐζήτησε τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Προετίμων νὰ εἶναι δοῦλοι καὶ νὰ τρώγουν τὰ φαγητὰ τῶν Αἰγυπτίων, παρὰ ἐλεύθεροι καὶ νὰ στεροῦνται. Ὁ Μωϋσῆς ὅμως πάντοτε καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις κατέφευγεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ προσηύχετο καὶ παρεκάλει νὰ βοηθήσῃ τὸν λαόν Του. Ὁ Θεὸς ἤκουε τὰς προσευχάς του καὶ ἐβοήθει τοὺς Ἰσραηλίτας.

Ὁ Θεὸς ἔδειξε τὴν προστασίαν Του εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν μετὰ τὸν τρόπον θαυμαστόν, ὅταν εἶχον τελειώσει τὰ τρόφιμα.

— Τὸ βράδυ θὰ ἔχετε κρέας καὶ τὸ πρωτὶ ἄρτον, ὑπεσχέθη ὁ Θεός.

Πράγματι τὸ βράδυ ἐκεῖνο ἔπесαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραη-

λιτών ἀμέτρητα ὀρτύκια. Ἐπιπτον πλησίον τῶν σκηνῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν οἱ ὅποιοι τὰ συνελάμβανον εὐκόλως.

Τὸ πρωῒ, ὅταν ἐξύπνησαν, βλέπουν ἄλλο θέαμα. Ὁλη ἡ ἔρημος ἦτο γεμάτη με ἄσπρους σπόρους, οἱ ὅποιοι ὁμοιάζον με χιόνι.

— Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄρτος, τὸν ὅποιον σὰς στέλλει ὁ Θεός, εἶπεν ὁ Μωϋσῆς.

— Μὰ νού; Ἐλεγον οἱ Ἰσραηλῖται. Δηλαδή, τί εἶναι αὐτό; Ἐκ τῶν ἐβραϊκῶν λέξεων **Μὰ νού**, ὠνομάσθησαν οἱ ἄσπροι αὐτοὶ σπόροι **μάννα**.

Τὸ μάννα καὶ τὰ ὀρτύκια ἐπιπτον καθημερινῶς.

Ἀπὸ τὸ μάννα ἔπρεπε κάθε Ἰσραηλίτης νὰ συλλέγῃ κάθε ἡμέραν τόσον, ὅσον θὰ ἐχρειάζετο διὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐὰν συνέλεγον περισσότερον, αὐτὸ ἐσάπιζεν. Μόνον τὰς παραμονὰς τῶν ἑορτῶν καὶ τὴν Παρασκευὴν ἠδύναντο νὰ συλλέξουν διὰ δύο ἡμέρας, διότι κατὰ τὰς ἑορτάς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐργάζωνται. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐδιδάσκοντο οἱ Ἰσραηλῖται νὰ ἔχουν πάντοτε τὰς ἐλπίδας των εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφοῦ ἐχόρτασαν οἱ Ἰσραηλῖται μετὰ τὰ ὀρτύκια καὶ τὸ μάννα¹, ἐξέκίνησαν διὰ νὰ προχωρήσουν βαθύτερα εἰς τὴν ἔρημον. Ὅταν ἔφθασαν εἰς μίαν τοποθεσίαν Ραφιδείν, δὲν ὑπῆρχε καθόλου ὕδωρ. Ἦρχισαν πάλιν νὰ ἀπελπίζωνται καὶ νὰ γογγύζουν κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Δὲν ἐσκέφθησαν ὅτι εἶχον βοηθὸν τὸν Θεόν.

Ὁ Μωϋσῆς προσηυχήθη πάλιν εἰς τὸν Θεόν καὶ ὁ Θεὸς εἰσέηκουσε τὰς προσευχάς του.

— Πήγαινε, τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, ἐμπρὸς εἰς τὸν λαὸν αὐτόν. Ἀψήφησε τὰ παράπονα καὶ τὰς φωνάς του. Λάβε τὴν ράβδον σου καὶ προχώρει πρὸς τὸν βράχον Χωρήβ. Θὰ κτυπήσῃς τὸν βράχον καὶ θὰ ἐξέλθῃ ὕδωρ.

Πράγματι ἐξῆλθε ποταμὸς ὕδατος ἐκ τοῦ βράχου καὶ ἔπιον πάντες.

Τέλος μετὰ πορείαν τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐξόδου, ὕστερον ἀπὸ πολλὰς κακουχίας καὶ γογγυσμούς κατὰ τοῦ Μωϋσέως, ἐστρατοπέδευσαν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Σινᾶ, εἰς εὐρεΐαν πεδιάδα.

Καθ' ὅλην τὴν πορείαν ὁ Θεὸς ἐδείκνυε τὰ σημεῖα τῆς προστασίας Του. Διότι τὴν μὲν ἡμέραν προεπορεύετο αὐτῶν στήλη νεφέλης, ὡς ὁδηγὸς καὶ διὰ νὰ σκιαζῇ αὐτοὺς ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ νύκτα στήλη φωτός. Οὐδέποτε δὲ ἐστερήθησαν τροφῆς

1. Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τῆς διατροφῆς των ἐν τῇ ἐρήμῳ διὰ τοῦ «μάννα» ἐφύλαξαν ἐντὸς στάμνου μίαν ποσότητα, τὴν ὁποίαν διετήρησαν ἐπὶ πολὺ

καὶ ὕδατος. Ἄν καὶ εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην ἔμειναν τεσσαράκοντα ἔτη, ἐν τούτοις οὔτε τὰ ἐνδύματά των ἐφθάρησαν, οὔτε τὰ ὑποδήματά των.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἐπροστάτευσεν ἀκόμη αὐτοὺς καὶ ἐναντίον διαφόρων ἐχθρῶν, ὅπως ἦσαν οἱ Ἀμαληκῖται. Ἐναντίον αὐτῶν ἐπολέμησαν οἱ Ἰσραηλῖται καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐνίκησαν κατὰ τρόπον θαυμαστόν. Ὁ Μωϋσῆς παρηκολούθει τὴν μάχην ἀπὸ ἑνὸς ὕψους. Ὅσον εἶχε τὰς χεῖρας τοῦ ἠπλωμένου, ὥστε τὸ σῶμα τοῦ ὅλου νὰ σχηματίζῃ σταυρόν, νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἰσραηλῖται. Ὅταν αἱ χεῖρες τοῦ ἐπιπτον, νικηταὶ ἦσαν οἱ Ἀμαληκῖται. Τότε ἦλθον ὁ Ἀαρὼν καὶ ὁ Ὠρ καὶ ἐστήριζον τὰς χεῖρας τοῦ Μωϋσέως, ὥστε νὰ μὴ πίπτουν ἐκ τῆς κοπώσεως. Πράγματι μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου νικηταὶ ἐξῆλθον οἱ Ἰσραηλῖται μετὰ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Τὰ θαυμαστὰ αὐτὰ γεγονότα ἀποδεικνύουν, ὅτι ὅταν ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας δὲν πρέπει νὰ ἀπελπιζώμεθα ποτέ.

Τροπάριον ψαλλόμενον εἰς τὸν ἑσπερινὸν τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ κατὰ τὴν 14ην Σεπτεμβρίου σχετικὸν πρὸς τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ἐρήμου.

Ἦχος πλ. β'

Πρὸς τό "Ὀλην ἀποθέμενοι

Μωσῆς προετύπου σε, χεῖρας ἐκτείνας εἰς ὕψος
καὶ κατατροπούμενος Ἀμαλὴκ τὸν τύραννον,

Σταυρὲ τίμιε,

τῶν πιστῶν καύχημα, ἀθλητῶν στήριγμα,
Ἀποστόλων ἐγκαλλώπισμα. Δικαίων πρόμαχε,
πάντων τῶν Ὁσίων διάσωσμα·

διὸ σε ἀνυψούμενον βλέπονσα ἡ κτίσις εὐφραίνεται,
καὶ πανηγυρίζει, δοξάζουσα Χριστόν, τὸν διὰ σοῦ
τὰ διεστώτα συνάψαντα, ἅκρα ἀγαθότητι.

Ἄλλο ὥραιον τροπάριον σχετικὸν μετὰ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἶναι τὸ ἐξῆς :

Ἦχος πλ. δ'

Σταυρόν χαράξας Μωσῆς ἐπ' εὐθείας, ράβδῳ τὴν Ἐρυθρὰν διέτεμε, τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι τὴν δὲ ἐπιστρεπτικῶς Φαραὼ τοῖς ἄρμασι κροτήσας ἤνωσεν, ἐπ' εἵρους διαγράφας τὸ ἀήττητον ὄπλον· διὸ Χριστῷ ἄσωμεν, τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

4. Ὁ Δεκάλογος

(᾽Εξοδ. ιθ', κ', λβ')

Ὁ Θεὸς φροντίζει διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν τροφήν τοῦ σώματος, φροντίζει ὅμως περισσότερο διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν τροφήν τῆς ψυχῆς. Διὰ τοῦτο, ἐνῶ οἱ Ἰσραηλῖται εὐρίσκοντο ἐστρατοπεδευμένοι εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ Θεὸς ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν ἐπάνω εἰς τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν :

« Τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ Ἰακώβ καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· αὐτοὶ ἐωράκατε ὅσα πεποίηκα τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς ὥσει ἐπὶ πτερύγων ἀετῶν καὶ προσηγαγόμεν ὑμᾶς πρὸς ἑμμαντόν καὶ νῦν ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου, ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἔθνων... ».

Ὁ Μωϋσῆς ἀνεκοίνωσε ταῦτα εἰς τὸν λαόν. Ἀπεκρίθη δὲ ὁ λαός : « Ὅλα ὅσα εἶπεν ὁ Θεός, θὰ πράττωμεν καὶ θὰ ὑπακούωμεν ».

Ὁ Θεὸς εἶπεν ἀκόμη εἰς τὸν Μωϋσῆν, νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς Ἰσραηλῖτας νὰ ἐτοιμασθοῦν καὶ νὰ καθαρισθοῦν ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν νὰ εἶναι ἐτοιμοί, διότι θὰ ὁμίλει ὁ Θεὸς πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ὄρους Σινᾶ.

Πράγματι, τὴν πρώτην τῆς τρίτης ἡμέρας, μόνος ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἀνέβη εἰς τὴν κορυφήν τοῦ ὄρους. Ἠκούσθησαν κατόπιν βρονταί, ἤχος ἰσχυρὸς σάλπιγγος καὶ ἐφαίνοντο ἀστραπαὶ καὶ πυκνὰ νέφη καπνοῦ εἰς τὴν κορυφήν. Ὅλα αὐτὰ ἦσαν σημεῖα τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ λαὸς ἐφοβήθη πολὺ. Τότε ἠκούσθη φωνὴ βροντῶδης, ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ λέγουσα :

« 1) Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου... Οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροὶ πλὴν ἐμοῦ...

2) Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

3) Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ.

4) Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν· ἐξ ἡμέρας ἐργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου.

5) Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς.

6) Οὐ φονεύσεις.

7) Οὐ μοιχεύσεις.

8) Οὐ κλέψεις.

9) Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψεύδῃ.

10) Οὐκ ἐπιθυμήσεις.... ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστί».

Ἀφοῦ ἤκουσαν οἱ Ἰσραηλῖται τὰς δέκα ἐντολὰς ὑπεσχέθησαν, ὅτι θὰ τηρήσουν αὐτάς εἰς ὅλην τὴν ζωὴν. Τοιουτοτρόπως ἐκλείσθη μία συμφωνία εἰς τὸ ὅρος Σινᾶ μεταξὺ Θεοῦ καὶ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Ὁ Θεὸς ἐφάνέρωσε τὸ θέλημά του καὶ ὁ λαὸς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐκτελῇ τοῦτο. Αὐτὴ ἡ συμφωνία εἶναι ἡ **Π. Διαθήκη**.

Ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη, κατόπιν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους μετὰ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, διὰ νὰ λάβῃ γραπτῶς τὰς δέκα ἐντολὰς. Ἐπειδὴ ὁμως ἔμεινεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ λαὸς ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἀαρὼν νὰ κατασκευάσῃ **μόσχον χρυσοῦν**, τὸν ὁποῖον νὰ λατρεύσουν ὡς Θεόν.

Τόσον ἐλυπήθη ὁ Μωϋσῆς, ὅταν κατῆλθεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους διὰ τὸ ἀμάρτημα αὐτὸ τοῦ λαοῦ, ὥστε ἔρριψε κάτω καὶ συνέτριψε δύο λιθίνας πλάκας, τὰς ὁποίας ἐκράτει καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν γεγραμμέναί αἱ **δέκα ἐντολαί**.

Ὁ χρυσοῦς **μόσχος** κατεστράφη ἀμέσως καὶ ὁ Μωϋσῆς ἀνῆλθε καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ ἔλαβεν ἄλλας δύο πλάκας τοῦ Θεοῦ Νόμου. Κατεσκεύασε κατόπιν κιβώτιον ἀπὸ ξύλον πολύτιμον, χρυσομέτενον καὶ ἔθεσεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰς πλάκας. Τὸ κιβώτιον τοῦτο ὠνομάσθη **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**.

5. Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν

(Ἔξοδ. κε' - λα')

Μετὰ τὴν καθοδὸν του ἐκ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ὁ Μωϋσῆς ὠργάνωσε, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τὰ τῆς θείας Λατρείας. Κατεσκεύασε μίαν σκηνήν, ἡ ὁποία ὠνομάσθη **Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου**, διότι ἐντὸς αὐτῆς ἐφυλάσσετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, ἡ ὁποία περιεῖχε τὰς πλάκας, αἱ ὁποῖαι **ἐμαρτύρουν** τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου διηρεῖτο εἰς δύο μέρη: Εἰς τὸ **Ἅγιον** καὶ εἰς τὰ **Ἅγια τῶν Ἁγίων**. Ταῦτα ἐχωρίζοντο διὰ παραπετάσματος. Εἰς τὰ **Ἅγια τῶν Ἁγίων** ἐφυλάσσετο ἡ **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρχον ἐκτὸς τῶν πλακῶν καὶ ἄλλα ἱερὰ πράγματα. Πέριξ τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου ὑπῆρχεν αὐλή, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἦτο τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκαίοντο ὀλόκληρα ζῶα.

"Ωρισε κατόπιν ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἱερεῖς. Πρῶτον ὥρισε τὸν **Ἀρχιερέα**. Οὗτος ἦτο ὁ ἀνώτερος ἱερατικὸς βαθμὸς καὶ διηύθυνε τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα. Εἶχεν ἰδιαιτέραν λειτουργικὴν στολὴν καὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα αὐτό, ἐχρίετο εἰς τὴν κεφαλὴν μὲ ἡγιασμένον ἔλαιον. "Ωρισεν ἐπίσης τοὺς **ἱερεῖς**. Οὗτοι προσέφερον θυσίας, ἐδίδασκον τὸν λαὸν καὶ διεφύλαττον ἄσβεστον τὸ πῦρ εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων. Κατὰ τὴν χειροτονίαν των ἐχρίνοντο καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ μέτωπον μὲ ἔλαιον ἡγιασμένον.

Ἐκτὸς τοῦ **Ἀρχιερέως** καὶ τῶν **ἱερέων**, ἱερατικὰ πρόσωπα ἦσαν καὶ οἱ **Λευῖται**. Οὗτοι ἦσαν ἀπόγονοι τῆς φυλῆς τοῦ Λευὶ. Ἀπὸ τοῦ 25οῦ μέχρι τοῦ 50οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των ἔκαμνον ὅλας τὰς βοηθητικὰς ἐργασίας εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ εἰς τὰς θυσίας.

Ἐπειδὴ παρεπονοῦντο αἱ ἄλλαι φυλαί, διότι δὲν ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἱερεῖς, ὁ Θεὸς διέταξε τὸν Μωϋσῆν νὰ λάβῃ ἐξ ἐκάστης φυλῆς μίαν ράβδον ξηρὰν καὶ νὰ θέσῃ αὐτὰς εἰς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου. Τὴν ἱερωσύνην θὰ τὴν εἶχεν πλέον ἡ φυλὴ τῆς ὁποίας ἡ ξηρὰ ράβδος θὰ ἐβλάστανεν. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐβλάστησεν ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρών, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς Λευὶ. Ἡ ράβδος αὕτη ἡ βλαστήσασα, ἐφυλάσσετο κατόπιν, ὡς ἱερὸν κειμήλιον, ἐντὸς τῆς Κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης.

Ὁ Θεὸς ὥρισε τὰς διαφόρους θυσίας, αἱματηρὰς καὶ ἀναιμακτοὺς. Ἀναιμακτος θυσία ἦτο τὸ **θυμίαμα** ἐπὶ τοῦ **θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος**.

Διὰ τὰς αἱματηρὰς θυσίας ἐχρησιμοποιοῦντο βόες, αἰγες, πρόβατα, τρυγόνες καὶ περιστεραί. Οὐδεμία ὅμως θυσία ἐξ αὐτῶν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καθάρισῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Ἐπομένως καὶ οἱ Ἰσραηλῖται ἐξηκολοῦθουν νὰ φέρουν τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα. Αἱ θυσίαι αὐταὶ οὐδὲ ἁμαρτίας δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποπλύνουν, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: « ἀδύνατον γὰρ αἷμα τρώων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας » (Ἑβρ. ι' 4).

Αἱ θυσίαι αὐταὶ ὑπενθύμιζον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ὅτι ἦσαν ἁμαρτωλοὶ καὶ προεικόνιζον ἀκόμη τὴν μεγάλην θυσίαν τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ. Τέλος ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν καὶ πάλιν τοῦ Θεοῦ, ὥρισε τὰς ἐορτάς. Αἱ κυριώτεραι ἦσαν.

Τὸ Σάββατον, δηλαδὴ ἡ ἐβδόμη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεπαύοντο καὶ ἐλάτρευον τὸν Θεόν, διότι καθὼς γνωρίζομεν, τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἀνεπαύθη ὁ Θεὸς ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς δημιουργίας.

Ἡ πρώτη ἐκάστου μηνός, ἡ ὁποία ἐλέγετο ἐορτὴ τῆς **νουμηνίας**. Ἡ **ἐορτὴ τοῦ Πάσχα**, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπελευθερώσεως ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἰγυπτίων. Ἡ **Πεντηκοστή**, αὕτη ἐωρτάζετο τὴν 50ὴν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ Πάσχα, διὰ νὰ εὐχαριστήσουν οἱ Ἰσραηλῖται τὸν Θεὸν διὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν πρώτων καρπῶν. Ἡ **σκηνοπηγία**, ἐωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς διαμονῆς εἰς σκηνὰς εἰς τὴν ἔρημον.

Ἡ **ἡμέρα ἡ μεγάλη τοῦ ἐξιλασμοῦ**. Ἡ ἐορτὴ αὕτη ὑπενθύμιζεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι εἶναι ἁμαρτωλοὶ καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας.

Δι' ὅλων αὐτῶν τῶν θρησκευτικῶν διατάξεων καὶ τῶν ἐορτῶν οἱ Ἰσραηλῖται ἐλάτρευον τὸν Θεὸν καὶ ἐξεδήλωνον τὴν πίστιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα τῶν πρὸς Αὐτόν.

6. Ἡ ἠθικοκοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν

(Ἐξοδ. κα' - κγ')

Αἱ δέκα ἐντολαὶ ἡ ὁ δεκάλογος ὑπῆρξεν ἡ βάσις καὶ ὁ ὁδηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς τὰς μεταξὺ τῶν σχέσεις.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸν δεκάλογον ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι συμπληρωματικαὶ ἐντολαὶ τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι ἡρμῆνευον τὰς δέκα ἐντολάς. Αἱ συμπληρωματικαὶ αὐταὶ διατάξεις τοῦ Νόμου ἐδίδασκον ἐπίσης τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν διὰ τὰ πρὸς τὸν Θεόν, τοὺς ἱερεῖς, τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους καθήκοντά του. Ἐδίδασκον τὸν τρόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, ὠμίλουν περὶ τῆς οἰκογενείας, τῆς Πατρίδος καὶ περὶ τῆς σεμνότητος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Καὶ αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἀπετέλουν ἓν ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐθεώρει ἀρχηγὸν τὸν ἴδιον τὸν Θεὸν καὶ διὰ τοῦτο τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος ἐλέγετο καὶ « ἔθνος ἅγιον »

Αἱ κυριώτεραι τῶν συμπληρωματικῶν αὐτῶν διατάξεων τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κακολογεῖ τοὺς γονεῖς του νὰ καταδικάζεται εἰς θάνατον.

β) Νὰ μὴ κακολογήσῃς κωφὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ μὴ θέσῃς ἐμπρὸς εἰς τὸν τυφλὸν κάτι διὰ νὰ πέσῃ καὶ νὰ γελάσῃς.

γ) Ὅταν περνᾷ ὁ ἀνώτερός σου, νὰ σηκώνεσαι καὶ νὰ δεικνύῃς πάντοτε σεβασμὸν πρὸς αὐτόν.

δ) Νὰ μὴ ζυγίζῃς ποτὲ ἄδικα.

ε) Νὰ μὴ δωροδοκῇς.

στ) Νὰ μὴ καταπιέζῃς ξένον ἄνθρωπον.

ζ) Νὰ μὴ ἀδικήσῃς χήραν καὶ ὀρφανόν.

η) Νὰ μὴ παραδεχθῇς διαδόσεις διὰ τὸν ἄλλον.

θ) Καὶ γενικῶς (Λευϊτ. ιθ' 18) : « Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν ».

Ἐπρεπε ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται νὰ θεωροῦνται μεταξὺ τῶν ἀδελφοί. Ἰδιαιτέρως ἔπρεπε νὰ φροντίζουν διὰ τοὺς πτωχοὺς, διὰ τοὺς δούλους Ἑβραίους καὶ δι' ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὀφειλέται.

Κάθε ἑβδομὸν ἔτος, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο **Σαββατιαῖον**, ἐώρταζον ὅπως καὶ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν. Ἐπίσης ἐώρταζον τὸ ἔτος τὸ πεντηκοστόν, ἐκεῖνο δηλ. τὸ ὁποῖον ἤρχετο μετὰ ἐπτὰ ἐπτάδας ἢ ἐβδομάδας ἐτῶν. Τὸ ἔτος αὐτὸ ἐλέγετο **Ἰωβηλαῖον**, διότι ἤρχιζε μὲ μουσικὴν σάλπιγγος, ἢ σάλπιγξ δὲ ἐβρῆστί λέγεται **Ἰωβέλ**.

Κατὰ τὰ **Σαββατιαῖον** καὶ τὸ **Ἰωβηλαῖον** ἀφίνοντο ἐλεύθεροι οἱ δοῦλοι ἐβραῖοι. Ἐχαρίζοντο τὰ χρεὴ εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι λόγῳ πτωχείας δὲν εἶχον νὰ τὰ ἐπιστρέφουν. Ὁμοίως ἐπεστρέφοντο τὰ κτήματα εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τὰ ἔχασαν λόγῳ πτωχείας. Ἀκόμη κατὰ τὰ ἔτη αὐτὰ καὶ ἡ γῆ ἔμεινε ἀκαλλιέργητος διὰ νὰ ἀναπαυθῇ. Τέλος εἶχον οἱ Ἰσραηλῖται τὴν φιλόανθρωπον συνήθειαν νὰ ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸν καιρὸν τοῦ θερισμοῦ νὰ πηγαίνουν ὀπισθεν τῶν θεριστῶν καὶ νὰ συναθροίζουν τοὺς στάχους οἱ ὁποῖοι ἐπερίσσειον.

Οἱ Ἰσραηλῖται, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὅλας αὐτὰς τὰς καλὰς διατάξεις τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἦσαν πολὺ εὐτυχεῖς, ἐὰν αὐτὰς μόνον ἐτήρουν, εἶχον δυστυχῶς καὶ πολλὰς κακὰς συνηθείας. Ἐλεγον δηλαδὴ « ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου », ἀλλὰ « πλησίον » ὅμως ἐθεώρουν μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας. Τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐθεώρουν ὡς ἐχθροὺς

καὶ τοὺς ἐμίσουν. Ἐνόμιζον ἀκόμη ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Θεὸς μόνον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἐπῆρχον καὶ ἄλλαι ἀτέλειαι μεταξύ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἐλεγον ὅτι πρέπει νὰ ἐκδικούμεθα τοὺς ἐχθροὺς μας, «ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος». Ἐτιμῶρουν διὰ θανάτου τοὺς πύπτοντας εἰς μεγάλα ἁμαρτήματα ἢ ἐπέβαλλον ὡς ποινὴν τὸν λιθοβολισμόν ἢ τὴν μαστίγωσιν. Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἀκόμη τοῦ Μωϋσέως ὑπῆρχεν ὁ θεσμὸς τῆς δουλείας. Οἱ ἄνδρες ἠδύναντο νὰ λαμβάνουν ὡς σύζυγους πολλὰς γυναῖκας, ἔστω καὶ ἂν ἦσαν συγγενεῖς των. Αὐτὰ βεβαίως τὰ ἀπηγόρευσε καὶ τὰ κατεδίκασεν ὁ Χριστιανισμός.

Ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μωϋσέως διωργανώθη συστηματικῶς.

Τὸ σύνολον τῶν νόμων καὶ διατάξεων, οἱ ὅποιοι καθώριζον τοὺς κανόνας τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τοὺς ὁποίους ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τοῦ Μωϋσέως, ὀνομάζεται **Μωσαϊκὸς νόμος** ἢ καὶ ἀπλῶς **Νόμος**.

Ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Πατριαρχῶν, διὰ νὰ εἶναι τις μέλος τοῦ «ἐκλεκτοῦ λαοῦ» τοῦ Θεοῦ, ἤτο ἀνάγκη νὰ περιτμηθῇ. Ἡ περιτομὴ ἐγένετο τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεως καὶ κατ' αὐτὴν ἐδίδετο καὶ τὸ ὄνομα εἰς τὸ παιδίον.

Διὰ νὰ γίνῃ τις Ἰσραηλίτης, ἐὰν δὲν εἶχε γεννηθῇ τοιοῦτος, ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θρησκείαν του, νὰ περιτμηθῇ καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν. Οἱ προσερχόμενοι τοιοιτοτρόπως εἰς τὴν Ἰσραηλιτικὴν θρησκείαν ἐλέγοντο **προσῆλυτοι**.

7. Προφητεία τοῦ Μωϋσέως περὶ τοῦ Σωτῆρος

(Ἀριθμ. κα' 4-9, κς' 12-14, Δευτ. κη')

Ο Θεὸς πάντοτε ἐπροστάτευσε τοὺς Ἰσραηλίτας εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἐνῷ εἶχον ἴδει τόσα θαυμαστὰ δείγματα τῆς προστασίας τοῦ Θεοῦ, ἤλθον στιγμαὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἐγόγγυζον καὶ πάλιν κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Ὅταν μάλιστα ἐπλησίαζον εἰς τὴν γῆν Χαναὰν ἔχασαν τελείως τὴν ἐλπίδα των πρὸς τὸν Θεόν καὶ ἐφοβούντο, ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ νικήσουν τοὺς Χαναναίους καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

Ὅσάκις ἐδείκνυν ὀλιγοπιστίαν, ὁ Θεὸς ἐπέβαλλε διαφόρους τιμω-

ρίας. Μίαν φοράν απέστειλε δηλητηριώδεις ὄφεις, οἱ ὅποιοι ἐθανάτω-
νον τοὺς Ἰσραηλίτας. Τότε μετενόησαν καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Μωϋσῆ
νὰ προσευχηθῇ εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν. Ὁ Μωϋσῆς,
κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κατεσκεύασε χαλκοῦν ὄφιν, τὸν ὅποιον ὕψω-
σεν εἰς στύλον καὶ ὅσοι προσέβλεπον πρὸς αὐτὸν ἐσώζοντο. Ὁ ὕψω-
θεὶς ὄφιν συμβολίζει τὸν σταυρικὸν θάνατον τοῦ Σωτῆρος, ὁ ὅποιος
ἐσταυρώθη διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν οἱ Ἰσραηλῖται ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὸν Θεὸν μό-
λις παρήρχετο ὁ κίνδυνος. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς νὰ
περιπλανῶνται ἐπὶ τεσσαράκοντα περίπου ἔτη εἰς τὴν ἔρημον καὶ νὰ
μὴ εἰσέλθουν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας παρὰ μόνον οἱ νεώτεροι.

Τὴν τιμωρίαν αὐτὴν ὑπέστη καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μωϋσῆς, διότι παρή-
κουσε τὸν Θεόν, ὅταν τὸν συνεβούλευσε νὰ διατάξῃ ἕνα βράχον νὰ ἀνα-
βλύσῃ ὕδωρ. Ὁ Μωϋσῆς ἀντὶ νὰ διατάξῃ, ἐκτύπησε τὸν βράχον διὰ
τῆς ράβδου του.

Τοιοιουτοτρόπως ἐτιμωρήθη, νὰ ἰδῇ μακρόθεν μόνον τὴν Χαναάν.

Ὁ Μωϋσῆς ὅταν προησθάνη τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του, ἐκάλεσε
τὸν λαὸν εἰς γενικὴν συνάθροισιν καὶ ἔδωκε τὰς τελευταίας του συμ-
βουλὰς. Ὁμίλησε περὶ τῆς προστασίας καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἐξή-
γησε διὰ τελευταίαν φοράν τὸν Νόμον καὶ συνεβούλευσε τοὺς Ἰσρα-
ηλίτας νὰ τὸν φυλάττουν καὶ νὰ μένουν πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Μεταξὺ τῶν λόγων τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Μωϋσῆς, κατὰ τὰς τε-
λευταίας ἐκείνας στιγμὰς τῆς ζωῆς του, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
προεφήτευσεν καὶ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος.

« Προφῆτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ
Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ». Τὰς ἰδίας αὐτὰς λέξεις πε-
ρίπου εἶχεν ἀκούσει ὁ Μωϋσῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος τοῦ εἶχεν
εἶπει ἄλλοτε: « Προφῆτην ἀναστήσω αὐτοῖς (δηλ. τοῖς Ἰσραηλίταις)
ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, ὥσπερ σε καὶ δώσω τὰ ῥήματα ἐν τῷ στόματι
αὐτοῦ καὶ λαλήσει αὐτοῖς καθ' ὅτι ἂν ἐντείλωμαι αὐτῷ » (Δευτερ. ιη' 18).

Δηλαδή Προφῆτην, ὁ ὅποιος θὰ κατὰγεται κατὰ σάρκα ἀπὸ τὸ γένος
σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου θὰ σοῦ ἀποστείλῃ κάποτε Κύριος ὁ Θεός
σου. Ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ Προφῆτης ἐκεῖνος, εἰς αὐτὸν πλέον θὰ ὑπακούετε.

Τέλος ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Ναβαῦ καὶ εἶδε μακρόθεν τὴν
Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐδόξασεν τὸν Θεόν καὶ ἀπέθανε περὶ τὸ ἔτος

1260 π.Χ. εἰς ἡλικίαν 120 ἔτων. Ὁ λαὸς ἐπένησεν αὐτὸν ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας καὶ ἔλεγον. « Δὲν παρουσιάσθη ἀκόμη εἰς τὸν Ἰσραηλῆτικὸν λαὸν Προφήτης καθὼς ὁ Μωϋσῆς ».

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην του εἰς τὰς 4 Σεπτεμβρίου.

Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ Μωϋσῆς, ὁ σοφὸς νομοθέτης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ἐφανερώσεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας τὸ θέλημα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Οἱ νόμοι του ἦσαν σοφοὶ καὶ δίκαιοι ἄνωτεροι ἀπὸ τοὺς νόμους ὧν τῶν ἄλλων λαῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τοὺς νόμους τοὺς ὁποίους ἔγραψε, πρῶτος τοὺς ἐφήρμοσε. Ἐδίδε τὸ καλὸν παράδειγμα πρὸς ὅλους. Ἐπίστευε πολὺ εἰς τὸν Θεὸν καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ λαὸς βλέπων τὴν πίστιν τοῦ Μωϋσέως ἐπίστευε καὶ αὐτός. Ὁ Μωϋσῆς ὑπῆρξε μέγας πατριώτης καὶ θεοπρόβλητος ἀρχηγός. Θὰ εἶναι εὐχῆς ἔργον, ἂν ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κρατῶν καὶ τῶν λαῶν ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά του καὶ ἀποβοῦν πρότυπα θάρρους, ὑπομονῆς, διορατικότητος, χρηστότητος καὶ καλωσύνης. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὴν γρανιτώδη θέλησιν καὶ ἐργατικότητα, ὁ Μωϋσῆς, εἶχε κάτι ποῦ ἐσπάνιζε καὶ σπανίζει. Τὴν ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ὅπου ὑπάρχει τόσο θερμὴ πίστις, δημιουργοῦνται καὶ μεγάλα ἔργα. Οἱ αἰῶνες θὰ διαδέχωνται ἀλλήλους, ἀλλὰ ὁ Μωϋσῆς θὰ μένῃ πάντοτε ὁ Μέγας Ἀρχηγός, Νομοθέτης καὶ Προφήτης.

8. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ

(Ἰησ. Ναυῆ α')

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐγεννήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλῖται ἦσαν ὑπόδουλοι εἰς τὸν Φαραώ. Εἶχε γνωρίσει τὴν δυστυχίαν τοῦ λαοῦ καὶ πόθος του ἦτο νὰ βοηθήσῃ καὶ ἐκεῖνος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του. Δι' αὐτὸ ἔγινε βοηθὸς τοῦ Μωϋσέως. Ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν σεβασμὸν καὶ ἦτο πρόθυμος εἰς κάθε ἐργασίαν. Πλησίον τοῦ Μωϋσέως ἐγνώρισε πολλὰ πράγματα καὶ ἦτο ὁ πλέον κατάλληλος διάδοχος αὐτοῦ.

Τὸν διέκρινεν ἀνδρεία καὶ θάρρος καὶ ἡγάπα τὴν πατρίδα του. Ἦτο δίκαιος καὶ εἶχε ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸν Θεόν. Ἦτο ἀκόμη καλὸς στρατιώτης καὶ δι' αὐτὸ ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχηγία κατὰ τὴν μάχην ἐναντίον τῶν Ἀμαληκιτῶν. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καθὼς γνωρίζομεν, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐνίκησεν.

“Όταν ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ διὰ νὰ λάβῃ τὰς πλάκας τῆς Διαθήκης, παρέλαβε μαζί του καὶ τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ.

Ἐνῶ εὐρίσκοντο οἱ Ἰσραηλῖται πλησίον τῆς Χαναάν, ὁ Μωϋσῆς, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, ἀπέστειλε δώδεκα ἄνδρας διὰ νὰ παρατηρήσουν τὴν χώραν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εἰσῆρχοντο μετ’ ὀλίγον. Οἱ δώδεκα οὗτοι ἐπέστρεψαν φέροντες πλουσίους καρποὺς εἰς χεῖρας των καὶ εἶπον εἰς τὸν Μωϋσῆν, ὅτι ἡ χώρα ἦτο πολὺ ὠραία καὶ εὐφορος, ἀλλ’ ὅτι ὁ λαὸς αὐτῆς ἦτο ἰσχυρὸς καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ὀχυρωμέναι.

“Όταν ἤκουσαν αὐτὰς τὰς πληροφορίας οἱ Ἰσραηλῖται ἐφοβήθησαν καὶ ἤρχισαν πάλιν νὰ γογγύζουν ἐναντίον τοῦ Μωϋσέως.

— Καλύτερα, ἔλεγον, νὰ εἴχαμεν ἀποθάνει εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρὰ νὰ ἀποθάνωμεν τώρα εἰς τὴν ἔρημον.

Δὲν ἤθελαν νὰ προχωρήσουν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐκλέξουν ἀρχηγόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανάφερεν αὐτοὺς εἰς Αἴγυπτον.

‘Ο Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ μαζί με ἄλλους προσεπάθησαν νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ ἑνα τοιοῦτον σκοπόν. ‘Ο Ἰησοῦς τοὺς εἶπεν :

— Ἐὰν ὁ Κύριος θέλῃ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν χώραν αὐτὴν, θὰ μᾶς ἀξιῶσῃ νὰ νικήσωμεν αὐτούς.

Οἱ Ἰσραηλῖται ὅμως δὲν ἤθελαν νὰ ἀκούσουν. Ἐλάβον λίθους διὰ νὰ λιθοβολήσουν τὸν Ἰησοῦν καὶ τοὺς ὁπαδοὺς του. Ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐφάνη ὅμως ὁ Θεὸς ἐντὸς τῆς νεφέλης καὶ τοὺς ἠμπόδισεν. ‘Ο Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ διωρίσθη ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωϋσέως ἀρχηγὸς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

“Όταν ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς, ὁ Κύριος παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ εἶπε :

« Μωϋσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκε· νῦν οὖν ἀναστὰς διάβηθι τὸν Ἰορδάνην, σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς... οὐκ ἀντιστήσεται ἄνθρωπος κατενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου, καὶ ὥσπερ ἤμην μετὰ Μωϋσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω σε.... οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου καὶ μελετήσεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, ἵνα εἰδῇς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα· τότε εὐδοθήσῃ » (Ἰησ. Ναυῆ α’).

Δηλαδή : ‘Ο δούλος μου Μωϋσῆς ἀπέθανεν. Τώρα λοιπὸν ἐγερθεῖς

πέρασε μαζί με τὸν λαόν μου τὸν Ἰορδάνην καὶ εἰσελθε εἰς τὴν χώραν τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς δώσω... κανεὶς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ σᾶς ἀντισταθῇ, ἐφ' ὅσον ζῆς. "Ὅπως ἤμουν μετὰ τοῦ Μωϋσέως, τοιοῦτοτρόπως θὰ εἶμαι καὶ μαζί σου καὶ δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω... Ποτὲ νὰ μὴ ἀφήσῃς ἐκ τῶν χειρῶν σου τὰ βιβλία τοῦ Νόμου μου. Νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ μελετᾷς τὸν νόμον μου, διὰ νὰ γνωρίσῃς νὰ ποιῆς τὸ θέλημα μου. Τότε θὰ πηγαίνουν ὅλα καλά.

Ὁ Ἰησοῦς ἔδωκεν ὁδηγίας εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. "Ὅλοι ἦσαν πρόθυμοι νὰ ἐκτελέσουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

9. Κατάκτησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς Χαναάν

(Ἰησ. Ναυῆ στ')

Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐκλήθη νὰ συνεχίσῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἦτο πολὺ δύσκολον. Δὲν ἔπρεπε νὰ ὁδηγήσῃ μόνον τοὺς Ἰσραηλίτας μέχρι τῆς Γῆς τῆς Ἐπαγγελίας. Ἐπρεπε πρῶτον νὰ κυριεύσῃ διὰ πολέμου τὴν Χαναάν καὶ δευτέρον νὰ διανείμῃ αὐτὴν εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ κατάκτησις ἤρχισεν ἀπὸ τὴν ὀχυρὰν πόλιν Ἰεριχώ, ἡ ὁποία ἦτο ἡ πρώτη πόλις μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ἰορδάνου.

Ὁ Ἰορδάνης εἶχε πλημμυρίσει κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας. Ἡ διάβασις ἐγίνε πάλιν διὰ θαύματος, ὅπως ἐγίνε περίπου καὶ ἡ διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπορεύοντο οἱ ἱερεῖς βασιτάζοντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Ἀμέσως τὰ ὕδατα ἐχωρίσθησαν καὶ ἐγίνε διάδρομος ξηρᾶς. Οἱ ἱερεῖς ἔμειναν εἰς τὸν διάδρομον αὐτὸν μέχρις ὅτου διῆλθεν ὅλος ὁ λαός. Μόλις διῆλθεν ὅλοι, τὰ ὕδατα καὶ πάλιν ἠνώθησαν.

Μετὰ τὴν διάβασίν των ἐστρατοπέδευσαν εἰς Γάλγαλα πλησίον τῆς Ἰεριχοῦς. Ἐκεῖ ἔστησαν δώδεκα λίθους ἀναμνηστικούς, τοὺς ὁποίους εἶχον λάβει ἀπὸ τὸν διάδρομον ξηρᾶς, ἐκ τοῦ ὁποίου διέβησαν τὸν Ἰορδάνην. Εἰς τὴν τοποθεσίαν αὐτὴν Γάλγαλα ἐώρτασαν τὸ Πάσχα καὶ ἤρχισαν νὰ τρέφονται με καρποὺς τῆς Χαναάν. Τότε ἔπαυσε πλέον τὸ μάχνα.

Κατόπιν ἐπὶ ἐξ ἡμέρας ἔκαμνον ἀπὸ ἑνα γύρον, ὥσάν λιτανείαν,

πέριξ τῆς Ἱεριχοῦς. Προεπορεύοντο σαλπίζοντες ἑπτὰ ἱερεῖς καὶ ἡκολούθουν οἱ λοιποὶ φέροντες τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης. Τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, περιῆλθον τὰ τεῖχη ἑπτὰ φορές. Τὴν τελευταίαν φορὰν ἐκραύγασαν ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται καὶ ὡς ἐκ θαύματος τὰ τεῖχη κατέρρευσαν καὶ ὁ λαὸς ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν.

Ἐπροχώρησαν κατόπιν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐκυρίευσαν πόλεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν ὀχυρὰν πόλιν Γαβαὼν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ὑπετάγησαν χωρὶς μάχην.

Ἐκεῖ ὅπου συνήντησαν μεγάλην ἀντίστασιν ἦτο ἡ βόρειος Χαναάν. Τριάκοντα καὶ εἰς βασιλεῖς μὲ πεζικόν, ἵππικόν καὶ πενταχόσια πολεμικὰ ἄρματα ἐξῆλθον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ Θεὸς ἐβοήθησε καὶ πάλιν τοὺς Ἰσραηλίτας, οἱ ὅποιοι τελικῶς ἔγιναν κύριοι τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς γῆς Χαναάν.

Ἡ δευτέρα ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ κάμῃ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἦτο ἡ διανομὴ τῆς χώρας εἰς τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ διανομὴ ἐγίνετο διὰ κλήρου. Ἡ χώρα διηρέθη εἰς ἑννέα καὶ ἡμίση τεμάχια, τὰ ὁποῖα ἔλαβον αἱ ἑννέα καὶ ἡμίσεια φυλαί. Δύο καὶ ἡμίσεια φυλαί, δηλ. ἡ φυλὴ τοῦ Ρουβὴν, ἡ φυλὴ τοῦ Γὰδ καὶ ἡμίσεια τοῦ Μανασσῆ, εἶχον λάβει μερίδιον ἐνῶ ἀκόμη ἔζη ὁ Μωϋσῆς ἐκ τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρας.

Εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Λευὶ δὲν ἐδόθη κλῆρος. Αὐτὴ θὰ ἦτο διασκορπισμένη εἰς ὅλας τὰς ἄλλας φυλὰς διὰ νὰ ἐκτελῇ τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα, ὡς ἱερατικὴ φυλὴ. Εἰς αὐτὴν ἐδόθησαν τεσσαράκοντα ὀκτὼ πόλεις διεσπαρμέναι εἰς τὰς ἄλλας φυλὰς καὶ ὀλίγοι ἄγροι διὰ τὰ ζῶα τῶν Λευιτῶν. Ἐπρεπε νὰ ἴδωσι ὅτι αἱ ἄλλαι φυλαὶ νὰ συντηροῦν αὐτούς.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ ἔργον τοῦ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ συνεβούλευσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν, ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν δέκα ἐτῶν. Ἡ σπουδαιότερα ἀρετὴ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἦτο ἡ δικαιοσύνη. Διένειμεν ἀκριβοδικαίως τὴν χώραν τῆς Παλαιστίνης εἰς ὅλας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Οὐδεὶς εὐρέθη παραπονούμενος. Τὸ παράδειγμά του μᾶς διδάσκει, ὅτι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ εἴμεθα δίκαιοι. Διὰ τὴν δικαιοσύνην του καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς του, ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὸν Ἰησοῦν ὡς ἅγιον καὶ ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν 1ην Σεπτεμβρίου.

ΤΟ ΣΙΝΑ ΟΡΟΣ

Ὁ Μεσσης ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ
Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος (Μονὴ Σινᾶ)

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΚΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

1. Οί Κριταί

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλῖται εὐρέθησαν χωρὶς ἀρχηγόν. Βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ζήσουν ὡς ἔθνος καὶ νὰ συμπληρώσουν τὸ ἔργον τῆς κατακτήσεως τῆς Παλαιστίνης χωρὶς ἀρχηγόν.

Κατ' ἀρχὰς ἐκυβερνᾶτο ἐκάστη φυλὴ ἐκ τῶν γεροντοτέρων ἀνδρῶν αὐτῆς.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰσραηλῖται, παρὰ τὰς πολλὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας εἶχον ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ἦσαν ἀχάριστοι. Πολλάκις ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσαν τὰ εἰδωλα. Ἦρχισαν ἐπίσης μετὰ τὴν τῶν δώδεκα φυλῶν ἔχθραν καὶ φιλονικεῖται. Ὁ Θεὸς δὲν ἄφηγεν αὐτοὺς ἀτιμωρήτους. Ἐξήγειρε διαφόρους ἐχθρικοὺς λαοὺς, εἴτε ἐκ τῶν γειτόνων, εἴτε ἐξ ἐκείνων τῶν Χαναναίων, τοὺς ὁποίους οἱ Ἰσραηλῖται ἀκόμη δὲν εἶχον ὑποτάξει καὶ ὑπεδούλωνον αὐτούς. Δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ σταθῶσι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ δὲν ἐγνώριζον τί νὰ κάμουν, λέγει ἡ Ἁγία Γραφή.

Οἱ Ἀμαληκῖται, οἱ Ἀμμωνῖται καὶ πρὸ πάντων οἱ Φιλιισταῖοι ἦσαν οἱ φοβεροὶ ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἡ καταπίεσις καὶ ἡ θλίψις τοῦ πολέμου καὶ τῆς σκληρᾶς δουλείας ἔφερεν αὐτοὺς εἰς συναίσθησιν τῶν ἁμαρτιῶν των, μετενόουν καὶ ἐζήτουν βοήθειαν καὶ προστασίαν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ἔστειλε τότε ὁ Κύριος ἄνδρας γενναίους καὶ πιστοὺς εἰς Αὐτόν, οἱ ὅποιοι ἔσωζον αὐτούς.

Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἐν καιρῷ μὲν πολέμου ἦσαν οἱ στρατηγοί. Ὅταν ὁ

πόλεμος ἐτελείωνε, μὲ τὴν νίκην πάντοτε τῶν Ἰσραηλιτῶν, τότε οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἀνελάμβανον νὰ κυβερνοῦν καὶ νὰ δικάζουν τοὺς Ἰσραηλίτας, νὰ κρίνουν δηλαδὴ τὰς διαφορὰς μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Δι' αὐτὸ ὠνομάσθησαν **Κριταί**. Οἱ Κριταὶ μόλις ἐτελείωναν τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον εἶχεν ἀναθέσει εἰς αὐτοὺς ὁ Θεός, ἐπέστρεφον πολλάκις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν τῶν ζωὴν. Ἐπομένως οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔμενον πάλιν χωρὶς ἀρχηγὸν καὶ ἐπανήρχοντο εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ πάλιν ὁ Θεὸς ἔστειλε τιμωρίας καὶ πάλιν οἱ Ἰσραηλιταὶ μετενόουν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Θεὸς εἶναι Πανάγαθος, συνεχῶς αὐτοὺς καὶ ἀνεδείκνυε νέον Κριτὴν. Ἐχομεν λοιπὸν δέκα περίπου Κριτάς, οἱ ὅποιοι κατὰ διαστήματα ἔσωσαν καὶ ἐκυβέρνησαν τοὺς Ἰσραηλίτας. Μεταξὺ τῶν Κριτῶν ὑπῆρξε καὶ μία γυνή. Σπουδαιότεροι ἐκ τῶν Κριτῶν ὑπῆρξαν: Ἡ Δεββώρα, ὁ Γεδεὼν, ὁ Ἰεφθάς, ὁ Σαμψών, ὁ Ἡλὶ καὶ ὁ Σαμουὴλ, τοὺς ὁποίους θὰ γνωρίσωμεν εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια.

2. Δ ε β β ὠ ρ α

(Κριτῶν δ', ε')

Μέγαν κίνδυνον διέτρεχον οἱ Ἰσραηλιταὶ ἀπὸ τοὺς Χαναναίους, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Σισάρα κατέθλιβον αὐτοὺς ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη. Μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπῆρχε μία γυνὴ σπουδαία, ὀνομαζομένη Δεββώρα. Αὕτη ἐκάθητο κάτωθεν φοίνικος καὶ μετέβαινον πρὸς αὐτὴν οἱ Ἰσραηλιταὶ διὰ νὰ ἐκδικάσῃ τὰς ὑποθέσεις τῶν. Εἰς τὴν Κριτὴν Δεββώραν ἀνέθεσεν ὁ Θεὸς νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν λαόν Του ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν Σισάρα. Ἐκάλεσε τότε ἡ Δεββώρα ἕναν στρατηγὸν Ἰσραηλίτην, τὸν Βαράκ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Δὲν σὲ διέταξεν ὁ Θεὸς νὰ μεταβῇς εἰς τὸ ὄρος Θαβὼρ καὶ νὰ λάβῃς μαζί σου δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, ἐκ τῶν φυλῶν Νεφθαλεὶμ καὶ Ζαβουλών, μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ νικήσῃς τὸν Σισάρα;

— Ἐὰν ἔλθῃς μαζί μου — ἀπήντησε πρὸς αὐτὴν ὁ Βαράκ — θὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Ἐὰν δὲν ἔλθῃς, δὲν θὰ ἐκστρατεύσω.

— Θὰ ἔλθω μαζί σου — εἶπεν ἡ Δεββώρα — ἀλλὰ ἡ νίκη θὰ ἀνήκῃ εἰς ἐμέ.

Πράγματι ὁ Βαράκ ἔλαβε τοὺς δέκα χιλιάδας ἀνδρας καὶ μετέβη εἰς τὸ Θαβὼρ. Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Σισάρα ἡτοιμάσθη καὶ

αὐτὸς πρὸς πόλεμον. Συνεκέντρωσεν ἑνεακόσια σιδηρᾶ ἄρματα καὶ πλῆθος στρατοῦ.

— Ἐφθασεν ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος θὰ παραδώσῃ τὸν ἔχθρον εἰς χεῖρας σου, εἶπεν ἡ Δεββώρα πρὸς τὸν Βαράκ.

Διὰ πρώτην φοράν τότε οἱ Ἰσραηλῖται, ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς των εἰς τὴν Χαναάν, συνεννοῦνται εἰς ἓν ἔθνος ὑπὸ τὴν Δεββώραν διὰ τὰ πολεμήσουσαν ἐναντίον τοῦ ἔχθρου. Κατὰ τοῦ πανισχύρου Σισάρα ὁ Βαράκ παρέταξε μόνον δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν Ἰσραηλιτῶν παρὰ τὸν ποταμὸν Κισὼν. Ἐξαφνα ἦλθεν ἰσχυρὰ καταιγὶς καὶ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἐπέφερε μεγάλας καταστροφάς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Χαναναίων. Οὗτοι ἐτρομοκρατήθησαν καὶ ἐνόμισαν ὅτι καὶ ἡ φύσις ἀκόμη ἦτο ἐναντίον των. Τότε οἱ Ἰσραηλῖται ὁμοῦν κατ' αὐτῶν μετὰ τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀναγκάζουν νὰ τραποῦν εἰς ἄτακτον φυγὴν. Ὁ ἴδιος ὁ Σισάρα προσπαθεῖ νὰ σωθῇ καὶ αὐτὸς διὰ τῆς φυγῆς, ἀλλ' εὕρισκει τὸν θάνατον ὑπὸ γυναικὸς Ἰσραηλίδος εἰς τὴν σκηνὴν τῆς ὁποίας κατέφυγεν. Αὕτη κατὰ τὴν ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκοιμᾶτο ὁ Σισάρα τὸν ἐφόνευσε διὰ τοῦ πασσάλου τῆς σκηνῆς. Τοιοῦτοτρόπως ὁ πόλεμος ἤρχισε διὰ γυναικὸς καὶ ἐτελείωσε διὰ γυναικὸς. Οἱ Ἰσραηλῖται ἠλευθερώθησαν καὶ ἄλλιν μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου. Ἡ Δεββώρα ἀνεδείχθη ἡρώς τῆς Π. Διαθήκης. Ἀμέσως μετὰ τὴν νίκην ἔψαλε πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τὰ εὐχαριστήσῃ Αὐτόν, λαμπρὸν ὕμνον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐκ τῶν ὠραιότερων ὕμνων τῆς Π. Διαθήκης καὶ ὀνομάζεται «ὠδὴ τῆς Δεββώρας».

3. Γ ε δ ε ὦ ν

(Κριτῶν σι', ζ', η')

Μετά τὴν νίκην τῆς Δεββώρας ἐναντίον τῶν Χαναναίων ἐπηκολούθησεν εἰρήνην τεσσαράκοντα ἐτῶν.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Ἰσραηλῖται καὶ ἄλλιν ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐλάτρευσαν τὰ εἰδῶλα καὶ περιέπεσαν εἰς πολλὰ ἁμαρτήματα. Ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν των ὑπῆρξεν ἡ ὑποδούλωσις των εἰς τὸν βάρβαρον λαὸν τῶν Μαδιανιτῶν. Ἐπτὰ ὁλόκληρα ἔτη ἔμειναν δοῦλοι. Τόσον ὑπέφερον, ὥστε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἶχον καταφύγει εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰ σπήλαια καὶ ἐκρύπτοντο ἐκεῖ. Δὲν ἠδύναντο νὰ σπεύρουν εἰς τοὺς ἀγρούς των, διότι οἱ Μαδιανῖται ἤρχοντο καὶ ἤρπαζον τοὺς καρπούς.

Ἡρπαζον τὰ ποιμένα τῶν καὶ ἔφθασαν εἰς σημεῖον μεγάλης δυστυχίας. Τότε καὶ πάλιν ἐνεθυμήθησαν τὸν Θεόν. Ἡρχισαν νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ παρακαλοῦν διὰ τὴν ἀνάδειξιν νέου ἀρχηγοῦ. Ὁ Πανάγαθος Θεὸς εὐσπλαχνίσθη καὶ πάλιν τὸν λαὸν Του καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς διὰ Προφήτου :

« Ἐγὼ εἰμι ὃς ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς, ἐξ οἴκου δουλείας ὑμῶν, καὶ ἐρρυσάμην ὑμᾶς ἐκ χειρῶν Αἰγύπτου καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόντων ὑμᾶς καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν καὶ ἔδωκα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν καὶ εἶπα ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, οὐ φοβηθήσεσθε τοὺς Θεοὺς τοῦ Ἀμορραίου, ἐν οἷς ὑμεῖς κάθησθε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου ».

Ἔστειλε κατόπιν ὁ Θεὸς τὸν Ἀγγελὸν Του πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωᾶς, Γεδεὼν, ὁ ὁποῖος ἐκείνην τὴν στιγμὴν εὕρισκετο εἰς τὸ ἀλώνιον καὶ ἐρράβδιζε τοὺς στάχεις διὰ νὰ καθάρισῃ τὸν σῖτον καὶ νὰ τὸν ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοὺς Μαδιανίτας. Ὁ Ἀγγελος ἐκάθησε κάτω ἀπὸ μίαν βεβυθίαν καὶ εἶπε πρὸς τὸν Γεδεὼν.

« Κύριος μετὰ σοῦ, ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων ».

Ὁ Γεδεὼν ἐθαύμασε διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ ἠρώτησε τὸν Ἀγγελον:

— Εἶναι μαζί μας ὁ Κύριος; Ἀλλὰ τότε διατί μᾶς ἔχουν εὔρει τόσα κακά; Ποῦ εἶναι τὰ τόσα θαύματα, τὰ ὅποια διηγοῦνται οἱ πατέρες μας ὅτι ἔκαμεν ὁ Θεός; Δὲν μᾶς ἔσωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον; Τώρα διατί μᾶς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Μαδιανιτῶν;

Ὁ Ἀγγελος τότε ἀπήντησεν:

« Πορεύου ἐν τῇ ἰσχυρί σου ταύτῃ καὶ σώσεις τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς Μαδιάμ· ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε ».

Ὁ Γεδεὼν ἐδίστασεν εἰς τὴν ἀρχήν, ὅχι ἀπὸ φόβον, ἀλλὰ ἀπὸ ταπεινοφροσύνην. Ὁ Ἀγγελος τοῦ ἔδωκεν ὅμως θάρρος μὲ τοὺς ἐξῆς λόγους:

« Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ, καὶ πατάξεις τὴν Μαδιάμ ὡσεὶ ἄνδρα ἓνα ».

Ὁ Γεδεὼν ἀμέσως ἔφερε φαγητόν, διὰ νὰ περιποιηθῇ τὸν ξένον διότι δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο Ἀγγελος. Ὁ Ἀγγελος τὸν διέταξε νὰ τοπο-

θετήσῃ τὸ φαγητὸν καὶ τὸ κρέας εἰς ἓνα λίθον καὶ νὰ χύσῃ ἐπάνω τὸν ζω-
μόν. Ἀμέσως ἤγγισε μὲ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου τοῦ ὁ Ἄγγελος τὰ φαγητὰ
καὶ ἀνέβη πῦρ ἐκ τῆς πέτρας καὶ κατέκαυσεν αὐτά. Τότε ἀντελήφθη ὁ
Γεδεών, ὅτι ὁ ξένος ἦτο ὁ Ἄγγελος Κυρίου καὶ ἀνεβόησεν:

« Ἄ, ἂ, Κύριέ μου, Κύριε, ὅτι εἶδον τὸν Ἄγγελον Κυρίου πρόσωπον
πρὸς πρόσωπον ».

Ὁ Κύριος τότε ἔδωκε θάρρος εἰς τὸν Γεδεών:

« Εἰρήνῃ σοι, μὴ φοβοῦ, οὐ μὴ ἀποθάνῃς ».

Ὁ Γεδεών δὲν ἐδίστασε πλέον. Θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτο νὰ ἀπελευθε-
ρώσῃ αὐτὸς τοὺς συμπατριώτας του. Τὴν νύκτα ἐκείνην ἔλαβε μαζί του
δέκα ἀνθρώπους ἀνδρείους καὶ κατέστρεψε τὸ θυσιαστήριον καὶ συνέ-
τριψε τὸ ἄγαλμα τοῦ ψευδοῦς Θεοῦ τῶν εἰδωλολατρῶν Βάαλ. Τὸν Θεὸν
αὐτὸν προσεκύνουν οἱ Μαδιανῖται.

Μόλις οἱ Μαδιανῖται ἔμαθον τὸ κατόρθωμα αὐτοῦ τοῦ Γεδεών
ἔστειλαν ἐναντίον του μεγάλην στρατιωτικὴν δύναμιν. Ὁ Γεδεών συνε-
κέντρωσε καὶ αὐτὸς τριάκοντα δύο χιλιάδας Ἰσραηλίτας. Παρεκάλεσε
κατόπιν τὸν Θεὸν νὰ κάμῃ ἓνα θαῦμα, διὰ νὰ τὸν ἐνισχύσῃ εἰς τὴν πί-
στιν.

— Κύριε — εἶπε πρὸς τὸν Θεὸν ὁ Γεδεών — ἂν εἶναι ἀληθὲς ὅτι θὰ
σώσῃς δι' ἐμοῦ τὸν λαόν σου, κάμε ὥστε εἰς τὸ μαλλί, τὸ ὅποῖον θὰ θέσω
εἰς τὴν ἄλωνα, νὰ πέσῃ δρόσος, ἐνῶ γύρω θὰ εἶναι ξηρασία. Τὴν ἄλλην
ἡμέραν ὁ Γεδεών ἤλθε καὶ ἔλαβεν εἰς χεῖρας του τὸ μαλλί τὸ ὅποῖον
ἦτο πολὺ ὑγρόν, ἐνῶ γύρω ἦσαν ὅλα ξηρά.

— Κύριε — εἶπε πάλιν ὁ Γεδεών — κάμε ὥστε νὰ πέσῃ δρόσος εἰς
τὴν γῆν, ἐνῶ τὸ μαλλί νὰ μείνῃ ξηρόν. Καὶ ὁ Κύριος ἔκαμε καὶ τὸ νέον
θαῦμα.

Μὲ μεγάλην πίστιν καὶ θάρρος ἐξεκίνησαν τότε διὰ νὰ νικήσουν
τοὺς Μαδιανίτας.

— Δὲν ἔχεις ἀνάγκην τόσων στρατιωτῶν — εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τὸν
Γεδεών.

Τότε ἐξαπέστειλε τοὺς περισσοτέρους καὶ ἐκράτησε μόνον τριακο-
σίους διὰ νὰ φανῇ ὅτι ὁ Κύριος θὰ ἦτο ὁ νικητὴς καὶ ὄχι τὸ πλῆθος τῶν
Ἰσραηλιτῶν.

Τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα διὰ τὴν μάχην. Ὁ Γεδεών τὴν νύκτα ἐπλη-

σίασε τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ τὴν δύναμιν των Ἐκεῖ ἤκουσεν ἓνα στρατιώτην νὰ διηγῇται τὸ ὄνειρόν του εἰς τὸν ἄλλον:

— Εἶδα χθὲς εἰς τὸν ὕπνον μου — ἔλεγεν — ὅτι ἓνα κρίθινον ψωμὶ ἐκύλισεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἐπάνω εἰς τὰς σκηνάς μας καὶ μᾶς ἔφερε μεγάλην καταστροφὴν.

— Αὐτὸ σημαίνει — εἶπεν ὁ ἄλλος — ὅτι τὸ στράτευμα τοῦ Γεδεὼν θὰ μᾶς νικήσῃ.

Ὅταν ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Γεδεὼν ἔλαβε θάρρος περισσότερον καὶ ἡδ-
χαρίστησε θερμῶς τὸν Θεόν. Ἐφθασεν εἰς τοὺς στρατιώτας του καὶ διέ-
ταξε νὰ λάβουν ὅλοι ἀπὸ μίαν σάλπιγγα, ἀπὸ μίαν πηλίνην στάμνον,
ἀπὸ μίαν λαμπάδα καὶ νὰ διαχωρισθοῦν εἰς τρεῖς ὁμάδας.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐπλησίασαν ἀπὸ διάφορα μέρη τὸ ἐχθρικὸν
στρατόπεδον. Ἦναψαν τὰς λαμπάδας, ἔσπασαν τὰς στάμνους διὰ νὰ
γίγη θόρυβος καὶ ἐσάλπιζον δυνατὰ ἐνῶ ἐφώναζον:

«Ρομφαία τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεὼν».

Οἱ Μαδιανῖται ἐξύπνησαν ἔντρομοι καὶ ζαλισμένοι ἀλληλοεφονεύ-
οντο. Ἡ νίκη ἦτο μεγάλη. Ὁ λαὸς ἔζησεν εὐτυχῆς καὶ ἐδόξαζε τὸν
Θεόν. Ὅταν ἔχωμεν τὴν ἐλπίδα μας εἰς τὸν Θεόν, δὲν πρέπει νὰ μᾶς
καταλαμβάνῃ ὁ φόβος. Ὁ Γεδεὼν ἀπέθανε γέρων καὶ οἱ Ἰσραηλῖται
τὸν ἔθαψαν μὲ μεγάλας τιμὰς.

Τὸ μαλλὶ εἰς τὸ ὅποῖον ἔπεσεν ἡ δρόσος ἐνῶ παντοῦ ἦτο ξηρασία,
συμβολίζει, κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν Ὑπεραγίαν
Θεοτόκον καὶ ἀειπάρθενον Μαρίαν, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθεν ὁ Σωτὴρ τοῦ
κόσμου. Ψάλλει, λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία μας εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν χαι-
ρετισμῶν τῆς Θεοτόκου μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ἐξῆς ὠραῖον τροπάριον:

Ἐκ τῆς στ' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος

τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου

*«Ἐκ σοῦ ἡ δρόσος ἀπέσταξε,
φλογμὸν πολυθείας, ἡ λύσσα,
ὄθεν βοῶμεν σοι*

Χαῖρε ὁ πόκος ὁ ἐνδροσος, ὃν Γεδεὼν
Παρθένε προεθεάσατο».*

* Πόκος σημαίνει τὸ σύνολον τοῦ ἐκ τῆς κουρᾶς προβάτου, ἐρίου, δη-
λαδὴ ἓνα δέμα μαλλιῶ.

4. Ἰεφθάε

(Κριτῶν ια')

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεδεών, οἱ Ἰσραηλῖται ἤρχισαν καὶ πάλιν τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων. Νέαι τιμωρίαι ἦλθον ἐνεκα τῆς διαγωγῆς των αὐτῆς. Οἱ Ἀμμωνῖται λαὸς ἐχθρικός καὶ φιλοπόλεμος ὑπεδούλωσαν αὐτούς.

Μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπῆρχον καὶ μερικοὶ γενναῖοι, οἱ ὅποιοι ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα δὲν ᾔθελον νὰ ὑποταχθῶν εἰς τοὺς Ἀμμωνίτας. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτο ὁ Ἰεφθάε. Πρὸς αὐτὸν μετέβησαν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ δεχθῇ νὰ γίνῃ Κριτῆς, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτούς ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁ Ἰεφθάε φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔλαβε θάρρος καὶ ἐδέχθη νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν Ἀμμωνιτῶν μὲ τοὺς ὀλίγους ὁπαδούς, τοὺς ὁποίους εἶχε μαζί του.

Ὅπως ἄλλοτε ὁ Γεδεών, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰεφθάε εἶχεν ὅλην τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο προτοῦ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μάχην εἶπε πρὸς τὸν Θεόν:

— Ἐάν, Κύριε, παραδώσῃς εἰς χεῖρας μου τὸν ἐχθρόν, μόλις ἐπιστρέψω ἐκ τῆς μάχης θὰ θυσιάσω εἰς Σὲ τὸ πρῶτον πρᾶγμα, τὸ ὅποιον θὰ συναντήσω εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἔταξεν εἰς τὸν Θεὸν ὁ Ἰεφθάε, δὲν ἦτο διόλου συνεισότης. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει θυσίας. Ὁ Ἰεφθάε ὅμως ἐνόμισεν, ὅτι τοιοῦτοτρόπως θὰ ἡγοχαρίσται τὸν Θεόν. Θὰ ἰδῇτε ὅμως πόσον μετενόησε διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν του αὐτήν.

Μετ' ὀλίγον ὁ Ἰεφθάε ἐπέτυχε λαμπρὰν νίκην ἐναντίον τῶν Ἀμμωνιτῶν. Ἡ χαρὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν περιγράφεται. Τὴν ὥραν ὅμως κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσῆρχετο ὁ Ἰεφθάε εἰς τὴν οἰκίαν του, βλέπει τὴν μοναχοκόρην του. Τότε ἐνεθυμήθη τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς τὸν Θεόν. Φαντασθῇτε τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀπελπισίαν του.

— Ἄ, ἄ, κόρη μου, πόσον εἶμαι τεταραχμένος. Σὲ ἔταξα εἰς τὸν Κύριον καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀθετήσω τὸν λόγον μου.

— Πάτερ μου, κάμε, ὥπως ὑπεσχέθης εἰς τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος σὲ ἐβοήθησε νὰ νικήσῃς τὸν ἐχθρόν. Σὲ παρακαλῶ μόνον ἐπίτρεψόν μοι νὰ μεταβῶ μὲ τὰς φίλας μου εἰς τὴν ἐξοχὴν ἐπὶ δύο μῆνας.

Ὁ Ἰεφθάς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κόρην του νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ᾔθελεν. Μετὰ δύο μῆνας ἐπέστρεψεν. Τὶ ἀκριβῶς ἔγινε μετὰ; Ἡ Ἀγία Γραφή λέγει ὅτι ὁ Ἰεφθάς «ἐποίησεν ἐν αὐτῇ εὐχὴν αὐτοῦ, ἣν ᾗῤατο καὶ αὕτη οὐκ ἔγνω ἄνδρα». Οὗτοι οἱ λόγοι σημαίνουν ἴσως, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἰεφθάς δὲν ὑπανδρεύθη, ἀλλ' ἔμεινε παρθένος, διὰ νὰ ὑπηρετῇ εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν ζωὴν τὸν Θεόν.

Ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας κατ' ἔτος αἱ κόραι τῶν Ἰσραηλιτῶν μετέβαινον εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ ἐνεθυμοῦντο τὴν καλὴν καὶ ἡρώϊκην κόρην τοῦ Ἰεφθάς.

5. Σ α μ ψ ὦ ν

(Κριτῶν ιδ' - ις')

Οἱ φοβερώτεροι ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καθὼς γνωρίζομεν, ἦσαν οἱ Φιλισταῖοι. Κατ'ῶκον μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς θαλάσσης, πλησίον τῆς φυλῆς τοῦ Συμεών. Πρωτεύουσα αὐτῶν ἦτο ἡ Γάζα. Οἱ Φιλισταῖοι, λοιπόν, ὑπεδούλωσαν πάλιν τοὺς Ἰσραηλίτας, διότι προσεκύνησαν πάλιν τὰ εἰδῶλα. Αὐτὴν τὴν φορὰν ἡ τιμωρία ὑπῆρξε μεγάλη. Τεσσαράκοντα ἔτη ἔμειναν ὑπόδουλοι. Μετενόησαν ὅμως εἰλικρινῶς. Ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ τοὺς βοηθήσῃ καὶ πάλιν. Ἐξῆς τότε εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Δάν μία γυναίκα, ἡ ὁποία δὲν εἶχε τέκνον. Ἐξαφνα Ἀγγελος Κυρίου ἀνήγγειλεν εἰς αὐτήν, ὅτι θὰ ἀπέκτα τέκνον.

— Τὸ τέκνον αὐτὸ πρέπει νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὸν Θεόν. Νὰ μὴ πῆν ποτὲ οἶνον καὶ νὰ μὴ κόψῃ ποτὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του.

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Ἀγγελος καὶ ἔγινεν ἄφαντος.

Μετὰ ἑννέα μῆνας ἐγεννήθη ἐν ὑγιᾶ παιδίον, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη **Σαμψών**. Ὅταν ἐμεγάλωσεν, ἐμνηστεύθη μίαν κόρην ἐξ ἄλλης χώρας.

Μίαν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν μετέβαινεν ὁ Σαμψών νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν μνηστήν του, εἶδεν ἕνα μικρὸν λέοντα. Ὁ λέων ὥρμησε νὰ κατασπαράξῃ τὸν Σαμψών, ἀλλ' αὐτὸς ἐπάλαισε μετ' αὐτοῦ καὶ ἐφόνευσεν αὐτὸν ὡς ἐρίφιον. Ὀλίγας ἡμέρας ἀργότερον διήρχετο ἀπὸ τὸ μέρος ποῦ εἶχε φονεύσει τὸν λέοντα καὶ εἶδεν ἐν παράξενον θέαμα. Εἰς τὸ στόμα τοῦ φονευθέντος λέοντος ὑπῆρχον μέλισσαι μὲ μέλι. Ἐλαβεν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἔφαγεν. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐπισήμων ἀρραβάνων του ἔθεσεν ἐν αἰνίγμα εἰς τοὺς προσκεκλημένους του.

— Τὶ εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τρώγεται καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τρώγει; Τὶ εἶναι ἐκεῖνο τὸ γλυκύ, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ ἰσχυρόν;

Αὐτὸ βεβαίως τὸ αἰνίγμα ἦτο τὸ παράξενον ἐκεῖνο θέαμα, τὸ ὁποῖον εἶδεν ὁ Σαμφὼν εἰς τὸ στόμα τοῦ λέοντος. Δηλαδή αἱ μέλισσαι καὶ τὸ μέλι. Οὐδεὶς ὅμως ἠδύνατο νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Ὁ Σαμφὼν εἶπε τὸ μυστικὸν εἰς τὴν μνηστὴν του καὶ ἐκεῖνη τὸ ἐπρόδωσεν εἰς τοὺς συμπατριώ-
τας τῆς, διότι δὲν ἦτο Ἰσραηλίτις αὐτή. Μόλις τὸ ἔμαθαν αὐτοί, εἶπον εἰς τὸν Σαμφὼν ὅτι ἐξήγησαν τὸ αἰνίγμα.

— Τὶ γλυκύτερον μέλιτος καὶ τὶ ἰσχυρότερον λέοντος; Αὐτὴ ἦτο ἡ ἐξήγησις τοῦ αἰνίγματος.

Ὁ Σαμφὼν ἔλασε καὶ ἔδωκε τὰ δῶρα, τὰ ὅποια εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς προσκεκλημένους του. Ἐθύμωσεν ὅμως καὶ δὲν ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὴν γυναῖκα αὐτήν, ἡ ὁποία δὲν ἐκράτησε τὸ μυστικόν. Ὅταν μάλιστα ἔμαθεν, ὅτι ὑπανδρεύθη αὕτη μὲ ἓνα ἐκ τῶν προσκεκλημένων ἐκείνων, ἠγνόησεν ὅτι δὲν ἦτο καθόλου καλὴ καὶ πρὸς ἐκδίκησιν κατέκλυσε τὰ χωράφια τῶν συμπατριωτῶν τῆς. Παρ' ὀλίγον νὰ γίνῃ πόλεμος τότε μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν Φιλισταίων διὰ τὸ ἐπεισόδιον αὐτό. Διὰ νὰ μὴ γίνῃ πόλεμος, οἱ Ἰσραηλῖται παρέδωσαν δεδεμένον μὲ καλῶδια τὸν Σαμφὼν εἰς τοὺς Φιλισταίους. Αὐτὸς ὅμως ἔσπασε τὰ δεσμά, ὥσάν νὰ ἦσαν κλωσταὶ καὶ μὲ τὴν σιαγὸνα φονευθέντος ὄνου ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθρούς. Ἀπὸ τότε ὁ Σαμφὼν ἔγινεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν Φιλισταίων. Ἦτο ἀφιερωμένος, καθὼς γνωρίζομεν, εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἶχε πάντοτε τὴν προστασίαν Του καὶ εἰς τὸν Θεὸν ὤφειλε τὴν ἑκτακτον δυνάμιν του.

Ἄλλ' ὁ Σαμφὼν εἶχε μίαν μεγάλην ἀδυναμίαν. Δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ μυστικὸν ὅσον σπουδαῖον καὶ ἂν ἦτο. Δι' αὐτὸ καὶ ἐταπεινώθη πολὺ. Μία γνωστὴ του γυναῖκα, ἡ Δαλιδᾶ, τὸν ἠρώτησεν, διατὶ εἶναι τόσο δυνάτῃς. Ὁ Σαμφὼν δὲν εἶπε κατ' ἀρχὰς τὴν ἀλήθειαν. Ἡ πονηρὰ ὅμως καὶ κακὴ Δαλιδᾶ καθημερινῶς τὸν ἠρώτα, ὥστε κατάρθρωσε νὰ μάθῃ, ὅτι ἡ δυνάμεις του ὤφειλετο εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, τὰς ὁποίας κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ δὲν εἶχε κόψει ποτέ. Ἡ Δαλιδᾶ ἐπρόδωσε τὸ μυστικὸν εἰς τοὺς ἐχθρούς τοῦ Σαμφὼν καὶ ἐνῶ οὗτος ἐκοιμᾶτο, ἐξύρισαν τὴν κεφαλὴν του καὶ τὸν συνέλαβον. Τὸ γεγονὸς ἐπανηγυρίσθη ὑπὸ τῶν Φιλισταίων. Κάποτε εἰς μίαν ἐορτὴν, ἔφεραν καὶ τὸν Σαμφὼν, τὸν ὁποῖον εἶχον τυφλώσει, διὰ νὰ τὸν περιγελάσουν. Ἡ ταπεινώσις τὴν ὁποίαν ὑπέστη ἦτο μεγάλη. Προσφυχήθη τότε εἰς τὸν Θεὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐχθρούς του. Ἐνῶ, λοιπόν, ἦτο ὄρθιος,

ἐστηρίχθη εἰς δύο στύλους τοῦ οἰκήματος, εἰς τὸ ὅποιον ἐγένετο ἡ ἐορ-
τὴ καὶ εἶπεν:

— Ἀποθανέτω ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.

Ἐκίνησε τοὺς στύλους καὶ ἔπесεν ἡ στέγη καὶ κατεπλάκωσε τοὺς πάντας.

Ὁ Σαμψὼν ἀποθνήσκων, ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐνταφιάσῃ εἰς τὰ ῥεῖπια ἐκεῖνα περισσοτέρους ἐχθροὺς ἀπ' ὅσους εἶχε θανατώσει εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν. Τὴν μεγάλην αὐτὴν καταστροφὴν ἔμαθεν εὐθὺς ὅλη ἡ χώρα. Οἱ συγγενεῖς τοῦ Σαμψὼν ἔλαβον τὸ σῶμα του καὶ ἔθαψαν αὐτὸ εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ὁ ἀνδρεῖος καὶ πιστὸς εἰς τὸν Θεὸν αὐτὸς Ἰσραηλῆτης, ἀλλὰ καὶ ἐπιπόλαιος, διότι δὲν ἐγνώριζε νὰ φυλάττῃ τὰ σπουδαῖα μυστικὰ τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδος καὶ τῆς οἰκογενείας, ἐκυβέρνησε τοὺς Ἰσραηλίτας, ὡς Κριτὴς, ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.

6. Ἥλει καὶ Σαμουὴλ

(Α' Βασιλ. α', β', γ', δ')

Αλλος σπουδαῖος Κριτὴς τῶν Ἰσραηλιτῶν, μετὰ ἀπὸ τὸν Σαμψὼν, ὑπῆρξεν ὁ Ἥλει. Οὗτος κατ΄ἔλκει εἰς τὴν πόλιν Σηλώ, πλησίον τῆς Σικηνῆς τοῦ Μαρτυρίου, διότι συγχρόνως ἦτο καὶ Ἀρχιερεὺς. Συνήθεια ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ μεταβαίνει ὁ λαὸς ἡμέρας τινὰς κατ' ἔτος εἰς τὴν Σηλώ, διὰ νὰ προσκυνήσῃ εἰς τὴν Σικηνὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ νὰ ἐορτάσῃ τὰς διαφόρους ἐορτάς.

Εἰς τὰς ἐορτάς αὐτάς μετέβαινον καὶ ὁ Ἰσραηλῆτης Ἐλκανά, μετὰ τῆς γυναικὸς του Ἀννης, ἡ ὁποία ἦτο λυπημένη, διότι δὲν εἶχε τέκνον. Ἡ ἀτεκνία κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους ἔθεωρεῖτο ἐντροπή, διότι ἀπὸ ἀτέκνους γονεῖς δὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ γεννηθῇ ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας.

Ἡ Ἀννα κατ' ἔτος ἤρχετο εἰς τὴν πόλιν Σηλώ, καὶ μὲ δάκρυα παρκαλεῖ τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγε:

— Κύριε, σὲ παρακαλῶ νὰ εὐσπλαχνισθῇς ἐμὲ τὴν δούλην Σου καὶ νὰ μοῦ δώσης υἱόν. Σοῦ ὑπόσχομαι νὰ τὸν ἀφιερῶσω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Σου.

Ὁ Ἀρχιερεὺς Ἥλει, ὁ ὁποῖος ἐπρόσεξε τὴν προσευχὴν τῆς Ἀννης, εἶπεν εἰς αὐτήν.

— Πήγαινε εἰς τὸ καλὸν καὶ ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δώσῃ ὅ,τι ἐζήτησες.

Ὁ Θεὸς ἤκουσε πράγματι τὴν προσευχὴν τῆς Ἀννης καὶ τῆς ἔδωκεν υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασε Σαμουήλ, δηλαδὴ Θεοδωρήτον.

Ὅταν ὁ Σαμουήλ ἐμεγάλωσεν ὀλίγον, ἡ μήτηρ του Ἀννα ἦλθεν εἰς τὴν Σηλᾶ καὶ ὅπως ὑποσχέθη εἰς τὸν Θεόν, τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀρχιερέα Ἡλεί.

Ἡ Ἀννα, εὐτυχὴς πλέον, ἐδόξαζε τὸν Θεόν διὰ τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον τῇς ἔδωκε, τὸν Σαμουήλ. Εἶπε λοιπὸν μίαν ὥραιαν προσευχὴν:

« Ἡ καρδιά μου εἶναι πολὺ εὐχαριστημένη, διότι ὁ Θεός μου με ἐδόξασεν. Μὲ ἔσωσεν ἀπὸ τοὺς ἐμπαιγμοὺς τῶν ἐχθρῶν μου. Αὐτὸ τὸ ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ δείξῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκτὸς ἐκείνου ἄλλος Θεὸς ἄγιος καὶ δίκαιος. Δι' αὐτό, ποτὲ μὴ ὑπερφανεύσθε, ὦ ἄνθρωποι, καὶ ποτὲ νὰ μὴ προφέρουν τὰ χεῖλη σας λόγους ἐγωιστικούς. Διότι ὁ Θεὸς τὰ γνωρίζει ὅλα καὶ Αὐτὸς κρίνει τὰς πράξεις μας. Τοὺς δυνατοὺς κάμνει ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς δυνατοὺς, τοὺς χορτασμένους κάμνει νηστικούς καὶ τοὺς πεινῶντας χορταίνει, εἰς τὴν ἄτεκνον γυναῖκα δίδει πολλὰ τέκνα καὶ τὴν πολύτεκνον κάμνει ἀσθενῇ. Διότι ὁ Κύριος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κάμνει πτωχοὺς καὶ πλουσίους, ἐνδόξους καὶ ταπεινοὺς. Ὁ Κύριος ἐκπληρῶνει τὰς προσευχὰς τοῦ πιστοῦ καὶ εὐλογεῖ τὸν δίκαιον ἄνθρωπον. Ἄς μὴ καυχᾶται λοιπὸν ὁ φρόνιμος διὰ τὴν φρόνησίν του, οὔτε ὁ πλούσιος διὰ τὰ πλούτη του. Τὸ καύχημα τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ εἶναι ἡ γνώσις τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ καλὰ καὶ δίκαιαι πράξεις. Αὐτὰς θὰ κρίνῃ ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ ».

Μετὰ τὴν προσευχὴν αὐτὴν ἡ Ἀννα ἀνεχώρησεν. Ὁ Σαμουήλ ἠγάπησε τὸν Ναὸν καὶ ἡ χαρὰ του ἦτο μεγάλη, ὅταν ἐβοήθει τὸν ἱερέα εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἐπρόσεχε πάντοτε νὰ φέρεται μετ' εὐλάβειαν καὶ προσοχὴν. Δὲν ἔκαμε καμμίαν ἀνησυχίαν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, δὲν ὠμίλει καὶ ὅταν ἔπρεπε νὰ φέρῃ τίποτε εἰς τὸν ἱερέα ἐβάδιζεν ἡσύχως. Ἡ συμπεριφορὰ του πρὸς ὅλους ἦτο πολὺ καλὴ. Ἦτο καλῦτερος ἀπ' ὅλους τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ναοῦ καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ τέκνα τοῦ Ἡλεί, τὰ ὁποῖα δὲν ἐφέροντο καλῶς εἰς τοὺς πιστοὺς, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο νὰ προσευχήθουν εἰς τὸν Ναὸν καὶ νὰ προσφέρουν θυσίας. Ἐνῶ ἔπρεπε νὰ δέχωνται τὰς προσφορὰς τῶν πιστῶν, ἐκεῖνοι ἤρπαζον μόνοι των ὅσα ἤθελον. Ἡ ἁμαρτία αὐτὴ ἦτο μεγάλη, ἦτο ἀσέβεια πρὸς τὸν Θεόν καὶ δι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ἐτιμώρησεν αὐτοὺς σκληρῶς.

Ὁ Σαμουήλ ὅμως δὲν παρεσύρθη ἀπὸ τὸ κακὸν παράδειγμα τῶν ἄλλων. Ὁ Ἡλεί ἦτο ἱκανοποιημένος μετ' τὸν μικρὸν Σαμουήλ, ὁ ὁποῖος

ἐφόρει ἓνα λινὸν στιχάριον, τὸ ὁποῖον τοῦ ἔφεραν ἡ μήτηρ του κατ' ἔτος.

Μία νύκτα, ἐνῶ ὁ Σαμουὴλ ἐκοιμᾶτο, ἤκουσε φωνήν, ἡ ὁποία τὸν ἐκάλει:

— Σαμουήλ, Σαμουήλ !

Ἄμέσως ὁ Σαμουὴλ ἔτρεξε πρὸς τὸν Ἥλει καὶ τὸν ἠρώτησε, τί ᾔθελεν.

— Δὲν σέ ἐφώναξα ἐγώ — εἶπεν ὁ Ἥλει — πήγαινε νὰ κοιμηθῇς.

Αὐτὸ ἐπανελήφθη τρίς. Ὁ Ἥλει ἠνόνησε τότε, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ θαύματος, δι' αὐτὸ τὴν τρίτην φορὰν εἶπεν εἰς τὸν μικρὸν Σαμουήλ, ὅταν τὸν καλέσουν καὶ πάλιν νὰ ἀπαντήσῃ:

« Αἰεὶ, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλος σου ».

Πράγματι ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσε πάλιν καὶ τοῦ ἐφανέρωσε πολλὰ μέλλοντα γεγονότα καὶ μάλιστα περὶ τῆς τιμωρίας τῶν κακῶν υἱῶν τοῦ Ἥλει. Ἀπὸ τότε ὅλοι ἀνεγνώρισαν τὸν Σαμουήλ ὡς προφῆτην Κυρίου.

Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους οἱ Φιλισταῖοι ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν, τοὺς ἐνίκησαν καὶ ἤρπασαν τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης.

Οἱ Φιλισταῖοι μετέφερον τὴν Κιβωτὸν εἰς τὴν πόλιν Ἀζωτον, ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεγάλα κακὰ ἔγιναν εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς ἱεροσυλίας ταύτης, δι' αὐτὸ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψουν τὴν Κιβωτὸν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἡ δουλεία ὅμως ἐξηκολούθει. Ὁ Σαμουήλ συνεβούλευσε τοὺς συμπατριώτας του νὰ μετανοήσουν, διότι πάσχουν ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας των. Οἱ Ἰσραηλιταὶ ἤκουσαν αὐτόν, προσηυχήθησαν, μετενόησαν καὶ ἀνέδειξαν Κριτὴν των τὸν Σαμουήλ. Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος Κριτής. Ἐκυβέρνηα καὶ ἐδίκαζε μὲ δικαιοσύνην. Προσηύχετο πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν παρεκάλει νὰ προστατεύσῃ τὸ ἔθνος του. Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὰς προσευχὰς καὶ ἀπηλευθέρωσε τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τοὺς Φιλισταίους. Ὁ Σαμουήλ παρέλαβεν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν τὸ ἔθνος του. Ἀνύψωσε τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν. Ἐδίδαξεν εἰς τὸν λαὸν νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν Θεῖον Νόμον. Κατέστρεψε τὰ εἰδωλα, ἐπέτυχεν ἀλληλεγγύην μεταξὺ τῶν διαφόρων φυλῶν.

Τοιοιουτρόπως ἔσωσε τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀποσύνθεσιν.

Ὁ Σαμουὴλ ἔδρυσεν ἐπίσης εἶδος θεολογικῶν σχολῶν, μὲ σκοπὸν νὰ προπαρασκευάζουν τοὺς μέλλοντας διδασκάλους τῆς ἀληθινῆς θρησκείας. Αἱ σχολαὶ αὗται ὠνομάσθησαν **προφητικαί**.

Ὁ Σαμουὴλ ἐκυβέρνησε δικαίως καὶ θεαρέστως τὸν λαὸν ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη καὶ ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας.

Τὴν μνήμην του ὡς προφῆτου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 20ὴν Αὐγούστου.

7. Οἱ βασιλεῖς

Προτοῦ ἀποθάνῃ ὁ Σαμουὴλ, εἶχεν ὀρίσει ὡς Κριτὰς τοὺς δύο υἱοὺς του, Ἰωὴλ καὶ Ἀβιά. Δὲν ἦσαν ὅμως οὗτοι συνετοί. Δὲν εἶχον φόβον Θεοῦ. Δὲν ἐξετέλουν τὰ καθήκοντά των πρὸς τὸν λαόν. Ἐδέχοντο δῶρα καὶ ἔκαμνον ἀδικίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν ἤλθον πρὸς τὸν Σαμουὴλ, πρὸ τοῦ θανάτου του καὶ ἐζήτησαν νὰ ὀρίσῃ εἰς αὐτοὺς βασιλέα, ὅπως εἶχον καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη. Ὁ Σαμουὴλ ἐθεώρησε τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν ὡς ἀσέβειαν κατὰ τοῦ Θεοῦ, διότι μόνος Κύριος καὶ Βασιλεὺς εἶναι ὁ Θεός. Ὁ λαὸς δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Σαμουὴλ καὶ τοιοῦτοτρόπως ἠναγκάσθη οὗτος, φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, νὰ δώσῃ βασιλέα εἰς τὸ ἔθνος.

8. Σ α ο ὺ λ

(*Α' Βασιλ. θ' - ιε'*)

Περὶ τὸ 1040 π.Χ. ἐξελέγη πρῶτος βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ Σαοὺλ, υἱὸς τοῦ Κεὶς, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Βενιαμίν. Ἡ ἀνάδειξις του ὡς βασιλέως ἐγένεν ὡς ἐξῆς: Οὗτος ἐζήτηι τὰς ἀπολεσθείσας ὄνους τοῦ πατρὸς του καὶ ἐπειδὴ δὲν εὗρισκεν αὐτάς, κατέφυγεν εἰς τὸν Σαμουὴλ διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῇ. Προηγουμένως ὁ Θεὸς εἶχεν εἰδοποιήσῃ τὸν Σαμουὴλ, ὅτι θὰ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ὁ Σαοὺλ καὶ νὰ χρίσῃ αὐτὸν ὡς βασιλέα. Εἶπε, λοιπόν, ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Σαμουὴλ:

— Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος περὶ τοῦ ὁποίου σοὶ εἶπον· οὗτος θέλει ἄρχει ἐπὶ τὸν λαόν μου.

Πράγματι ὁ Σαμουὴλ ἔχυσεν ἔλαιον εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Σαοὺλ καὶ ἔχρισε τοῦτον βασιλέα. Τοῦτο ἐγένετο καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα βασιλεῖς, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦτο ὠνομάζοντο χριστοὶ τοῦ Κυρίου.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν του ὁ Σαοὺλ εὗρε καθ' ὁδὸν ομάδα Προφητῶν καὶ ἦλθεν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ φωτισθεῖς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἤρχισε νὰ προφητεύῃ. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι εἶδον τὸν Σαοὺλ, τὸν υἱὸν τοῦ Κεῖς, μεταξὺ τῶν Προφητῶν προφητεύοντα, ἔλεγον:

— Καὶ Σαοὺλ ἐν Προφήταις;

Ἀργότερον ὁ γέρων πλέον Σαμουὴλ συνεκάλεσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ ἐκλέξουν βασιλέα καὶ ὁ κληρὸς ἔπεσεν εἰς τὸν Σαοὺλ.

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς, ἐφώναζαν τότε ὅλοι καὶ ἀνεγνώρισαν αὐτὸν ὡς βασιλέα

Κατ' ἀρχὰς ὁ Σαοὺλ ἐκυβέρνησε συμφώνως πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνίκησε πολλοὺς ἐχθροὺς τοῦ ἔθνους. Διὰ τοῦτο ὁ λαὸς ἠγάπα αὐτόν. Δυστυχῶς ὅμως ἡ δόξα καὶ αἱ νίκαι ἔκαμαν αὐτὸν νὰ λησμονήσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζήσῃ ζωὴν κακὴν. Διὰ τοῦτο ὁ Σαμουὴλ, ὁ ὅποιος ἔζη ἀκόμη, εἶπε πρὸς τὸν Σαοὺλ:

— Ἐπειδὴ ἐλησμονήσας τὸν Θεόν, δὲν θὰ εἶσαι πλέον βασιλεὺς.

Κατ' ἐντολὴν δὲ τοῦ Θεοῦ μετέβη ὁ Σαμουὴλ εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ ἔχρισε νέον βασιλέα, τὸν μικρότερον υἱὸν τοῦ Ἰεσσαί, τὸν Δαυτὶδ.

Ὁ βασιλεὺς Σαοὺλ ἐν τῷ μεταξὺ, λόγῳ τῶν ἁμαρτιῶν του, περιέπεσεν εἰς ἀπελπισίαν καὶ μελαγχολίαν. Ὁ φθόνος καὶ ἡ καχυποψία ἔκαμαν τὸν βίον του ἀβίωτον. Ἐνεκα τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἐκλήθη εἰς τὴν αὐλὴν ὁ Δαυτὶδ, διὰ νὰ ψυχαγωγῇ τὸν βασιλέα μετὰ τὴν μουσικὴν τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν. Δυστυχῶς ὅμως ὄχι μόνον δὲν ἐθεραπεύθη ὁ Σαοὺλ, ἀλλὰ ἠθέλησε νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Δαυτὶδ. Ἐσώθη ὅμως οὗτος, διότι τὸν ἐβοήθησεν ὁ υἱὸς τοῦ Σαοὺλ Ἰωνάθαν, ὁ ὅποιος ἦτο εἰλικρινὴς καὶ καλὸς φίλος τοῦ Δαυτὶδ.

Ἀργότερον εἰς μάχην τινα ἐναντίον τῶν Φιλισταίων ἐνίκηθησαν οἱ Ἰσραηλῖται. Οἱ υἱοὶ τοῦ Σαοὺλ ἔπεσαν ἡρωικῶς, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Ἰωνάθαν. Ὁ Σαοὺλ ὁ ἴδιος τραυματισθεὶς καὶ φοβούμενος μήπως συλληφθῇ, ἠὺτοκτόνησεν. Ὁ λαὸς ἐπένησε μεγάλως. Ὁ Δαυτὶδ ἂν καὶ εἶχε καταδιωχθῇ ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ, ἐν τούτοις ἐλυτρήθη πολὺ καὶ ἔκλαυσε διὰ τὸν Σαοὺλ, πρὸ πάντων δὲ διὰ τὸν φίλον του Ἰωνάθαν. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ διεσώθη καὶ εἰς ὠραιότατον ποίημα τοῦ Δαυτὶδ, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται εἰς τὴν Π. Διαθήκην*.

* Ὁ θρῆνος αὐτὸς τοῦ Δαυτὶδ, διὰ τὸν βασιλέα Σαοὺλ καὶ τὸν ἠγαπημένον φίλον του Ἰωνάθαν, εὐρίσκεται εἰς τὸ βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης, τὸ ὅποιον ὀνομάζεται Βασιλειῶν Β' (Κεφ. α' στίχ. 19-27).

9. Δ α υ ῖ δ

(Α' Βασιλ. ιστ', ιζ', ιη', ιθ', κ.ε.)

Εἶδομεν, ὅτι ὁ Σαμουὴλ κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ ἔχρισε βασιλεῖα τὸν Δαυῖδ. Ἀλλὰ δὲν ἀνέλαβεν οὗτος ἀμέσως τὴν βασιλείαν, διότι ἔζη ἀκόμῃ ὁ Σαούλ. Γνωρίζομεν ἐπίσης ὅτι ὁ Δαυῖδ ἐκλήθη εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τὰ ψαλμοποιήματα τὸν ἀσθενῆ πλέον Σαούλ. Δὲν εἶναι ὅμως ἡ μοναδικὴ αὐτῇ περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Δαυῖδ ἐφάνη χρήσιμος εἰς τὸν Σαούλ.

Ὅταν ὁ Σαούλ ἔπρεπε νὰ πολεμήσῃ πρὸς πανίσχυρον ἐχθρόν, τοὺς Φιλισταίους καὶ ἐνῶ τὰ δύο στρατεύματα ἦσαν ἔτοιμα διὰ τὴν μάχην, ἔξαφνα εἰς στρατιωτὴς μὲ ἀνάστημα γίγαντος, ὀνομαζόμενος Γολιάθ, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου καὶ μὲ περιφρόνησιν πολλὴν εἶπε πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας:

— Διὰ τί θέλετε νὰ πολεμήσωμεν; Ὅποιος ἀπὸ σᾶς τολμᾷ, ἄς ἔλθῃ νὰ παλαίσῃ μαζί μου. Ἄν μὲ φονεύσῃ, οἱ Φιλισταῖοι θὰ γίνουν δοῦλοι σας. Ἄν τὸν φονεύσω ἐγώ, θὰ γίνετε σεῖς δοῦλοι μας.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐτρόμαξαν ὅταν εἶδον τὸν γίγαντα αὐτὸν νὰ τοὺς προσβάλλῃ τοιοῦτοτρόπως καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ὑψώσῃ τὸ ἀνάστημά του, διὰ νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς αὐτόν.

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἔλεγε τὰ ἴδια προκλητικὰ λόγια ὁ Γολιάθ, ἀλλ' οὐδεὶς Ἰσραηλίτης ἐτόλμα νὰ πολεμήσῃ παρ' ὅλας τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας ἔδιδεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἡγωνίζετο πρὸς τὸν ὑβριστὴν αὐτὸν γίγαντα.

Μίαν ἡμέραν ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον ὁ Δαυῖδ, διὰ νὰ φέρῃ τροφὰς εἰς τοὺς ἀδελφούς του, οἱ ὅποιοι ἦσαν στρατιῶται καὶ ἤκουσε τὰς ὑβρεῖς τοῦ Γολιάθ. Παρουσιάσθη, λοιπόν, εἰς τὸν βασιλεῖα Σαούλ καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι αὐτὸς θὰ πολεμήσῃ πρὸς τὸν Φιλισταῖον Γολιάθ.

— Δὲν θὰ δυνηθῇς, τέκνον μου, νὰ παλαίσῃς, ἐπειδὴ εἶσαι ἀκόμῃ νέος, ἐνῶ αὐτὸς ὁ γίγας εἶναι γυμνασμένος εἰς τὸν πόλεμον. Ὁ Δαυῖδ ὅμως ἐπέμεινε καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ πολεμήσῃ. Ἐφόρεσε, λοιπόν, τὸν βαρὺν ὀπλισμόν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ οὔτε ἐν βῆμα ἀπὸ τὸ βάρος. Διὰ τοῦτο ἐγκατέλειψε τὰ ὅπλα καὶ ἔλαβε μίαν σφενδόνην. Ὁ Γολιάθ ὅταν εἶδε τὸν Δαυῖδ νὰ ἔρχεται μὲ τὴν σφενδόνην, ἐγέλασε καὶ εἶπε:

— Νέε, νομίζεις ὅτι εἰμαι σκύλος καὶ ἔρχεσαι νὰ πολεμήσῃς μὲ σφεν-

δόνην; Ἐλα καὶ ἐγὼ θὰ δώσω τὸ κρέας σου νὰ τὸ φάγουν τὰ ζῶα·

— Ἐρχεσαι — ἀπήντησεν ὁ Δαυὶδ — νὰ μὲ κτυπήσῃς μὲ κοντάρι καὶ μὲ σπαθί, ἐγὼ ὅμως ἔρχομαι ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων καὶ μὲ τὴν βοήθειαν Αὐτοῦ θὰ σὲ νικήσω.

Οἱ δύο ἀντίπαλοι ὥρμησαν ἐναντίον ἀλλήλων.

Ὁ μικρόσωμος καὶ νεαρὸς Δαυὶδ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐσφενδόνισε τὸν Γολιάθ καὶ τὸν ἔρριψε νεκρόν. Οἱ Φιλιισταῖοι, ὅταν εἶδον νεκρὸν τὸν γίγαντά των, ἐφοβήθησαν πολὺ καὶ ἐτράπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐνίκησαν καὶ ἔγιναν κύριοι τῶν ἐχθρῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαοὺλ οἱ Ἰσραηλῖται ἀνεκήρυξαν βασιλεῖα τὸν Δαυὶδ. Ἀνηγγορεύθη ὅμως βασιλεὺς μόνον τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, διότι αἱ ἄλλαι φυλαὶ παρασυσρόμεναι ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγον Ἀβεννήρ, ἀνηγόρευσαν βασιλεῖα τὸν υἱὸν τοῦ Σαοὺλ, Ἰεβοσθέ. Μετὰ ἐπτὰ ἔτη ἀπέθανον καὶ ὁ Ἀβεννήρ καὶ ὁ Ἰεβοσθέ καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ Δαυὶδ ἀνεγνωρίσθη βασιλεὺς ὑφ' ὅλων τῶν φυλῶν. Ἦτο τότε ἡλικίας 37 ἐτῶν.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δαυὶδ, τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος ἔφθασεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν μεγαλείου καὶ δόξης. Ἐκυρίευσεν τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς Ἱερουσαλὴμ, δηλαδὴ τὸν λόφον Σιών, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχε κυριεύσει ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ κατέστησε τὴν Ἱερουσαλὴμ πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου. Πάντοτε ὑπῆρξε νικητὴς τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἔθνους του. Τὸ βασίλειόν του εἶχε μεγάλην ἔκτασιν, ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν μέχρι τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ὀρόντου μέχρι τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου. Ὁ Δαυὶδ διωργάνωσε τὸ Κράτος του καὶ ἐσωτερικῶς. Ὁργάνωσε τὸν στρατὸν, τὴν διοίκησιν, τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν καὶ ἔκαμεν ὠραία οἰκοδομήματα. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν Δαυὶδ μεγάλον βασιλεῖα ἦτο ἡ πίστις του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸ πάντων ἡ θερμὴ ἀγάπη του πρὸς Αὐτόν. Ὅλας τὰς ἐπιτυχίας του ἀπέδιδεν ὁ Δαυὶδ εἰς τὸν Θεόν. Ἐπραξε πᾶν τὸ δυνατόν νὰ τονώσῃ τὴν πίστιν τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν θρησκείαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ὁ Δαυὶδ ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ μετέβησαν εἰς Καριαθιαρείμ, ὅπου εὕρισκετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, μετέφερον αὐτὴν ἐπισήμως εἰς τὴν Σιών καὶ ἐτοποθέτησαν αὐτὴν προσωρινῶς εἰς σκηνήν, διότι ἐσκέπτετο νὰ κτίσῃ ἀργότερον μεγαλοπρεπῆ Ναόν. Μετὰ τὴν μεταφορὰν τῆς Κιβωτοῦ, ἡ Ἱερουσαλὴμ κατέστη ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν κέντρον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ.

Ὁ Προφήτης Ἰερεμίας

Τοιχογραφία τοῦ Πρωτάτου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἀποδιδομένη εἰς τὸν Πανσέληνον
(ΙΔ' αἰὼν)

Ἐφρόντισε κατόπιν ὁ Δαυὶδ νὰ τακτοποιήσῃ καλύτερον τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ὡρῖσεν, ὅπως οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀποτελοῦν εἴκοσι τέσσαρας τάξεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ὑπηρετοῦν καθ' ἑβδομάδας εἰς τὸν Νάον. Αἱ τάξεις αὗται ἐλέγοντο ἐφημερίαί. Εἰσήγαγεν εἰς τὴν θείαν λατρείαν τὴν ψαλμωδίαν καὶ τὴν ποίησιν. Αὐτὸς ὁ ἴδιος συνέλεξε τοὺς παλαιότερους θρησκευτικοὺς ὕμνους καὶ συνέταξεν ὁ ἴδιος νέους, οἱ ὁποῖοι ἐψάλλοντο ἀπὸ χορὸν μουσικῶν ψαλτῶν μὲ ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο ψαλτήριον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ὕμνοι αὐτοὶ ὠνομάσθησαν **Ψαλμοί**.

Σπουδαιόταται εἶναι αἱ προφητεῖαι τοῦ Δαυὶδ περὶ τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος, τὰ πάθη του, ὁ θάνατός του καὶ ἡ Ἀνάστασις του προλέγονται εἰς τοὺς ὠραίους ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ.

Ὁ Θεὸς μάλιστα ὑπεσχέθη εἰς αὐτόν, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς του θὰ προέλθῃ ὁ Μεσίας. Ἀτυχῶς ὁ Δαυὶδ περιέπεσεν εἰς ἁμαρτίαν. Ὁ Θεὸς ἔστειλεν εἰς αὐτόν τὸν προφῆτην Νάθαν διὰ νὰ τὸν ἐλέγξῃ. Ὁ Δαυὶδ μετενόησε ἀμέσως.

— Ἠμάρτηκα τῷ Κυρίῳ, εἶπε καὶ ἐξωμολογήθη εἰς τὸν Νάθαν.

Ὁ Δαυὶδ ἐτιμωρήθη ἀρκετὰ διὰ τὴν ἁμαρτίαν. Ἐπαθε θλιβερὰ οἰκογενειακὰ δυστυχήματα. Ἀπέθανεν ἓν τέκνον του καὶ ἕτερος υἱός του ὁ Ἀβσαλὼμ ἐπανεστάτησε κατ' αὐτοῦ καὶ ἐξεθρόνισεν αὐτὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Τέλος ὁ Θεὸς συνεχώρησε, κατόπιν εὐλικρινοῦς μετανοίας, τὸν Δαυὶδ.

Ὅταν ἐπλησίασεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου του, ὥρῖσεν ὡς διάδοχόν του τὸν υἱόν του Σολομῶντα.

— Φύλαττε, — εἶπε πρὸς αὐτόν — τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου περιπατῶν εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

Ἐβασίλευσεν ἐν ὧν τεσσαράκοντα ἔτη καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 70 ἐτῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν Κυριακὴν μετὰ τὰ Χριστούγεννα. Ἐν ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ἔργων τοῦ Δαυὶδ εἶναι οἱ **Ψαλμοί**, οἱ ὁποῖοι ἀναγινώσκονται ἢ ψάλλονται καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐκ τῶν δύο παρατιθεμένων ὠραίων ψαλμῶν, ὁ μὲν 8ος ἐξυμνεῖ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγαθότητά Του πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὁ δὲ 109 εἶναι προφητικὸς, διότι ὁμιλεῖ διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι ἀπόγονος τοῦ Δαυὶδ, θὰ καθίσῃ ἐπὶ θρόνου καὶ θὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθρούς.

Ψαλμός Η' (8)

2. Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ὅτι ἐπλήσθη ἡ μεγαλοπρεπεία σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.
3. ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν.
4. ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας·
5. τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν;
6. ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν,
7. καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,
2. Κύριε ὁ Θεὸς καὶ δεσπότης ἡμῶν πόσον θαυμαστὴ καὶ λαμπρὰ εἶναι ἡ δύναμις Σου καὶ ἡ σοφία Σου εἰς ὅλην τὴν γῆν, ὥστε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὑμνοῦν τὸ ὄνομα Σου, διότι ἡ μεγαλοπρεπεία Σου, ὑψώθη ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.
3. Καὶ τὰ νήπια καὶ τὰ βρέφη τὰ ὅποια θηλάζουν Σὲ ὑμνοῦν. Ἀπὸ τοῦ στόμα αὐτῶν ἔκαμες τέλειον ὕμνον, διὰ τὴν ἀποστομωθοῦν οἱ ἐχθροὶ Σου καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀπὸ ἐκδίκησιν ἀρνοῦνται τὸ ὄνομά Σου.
4. Ὅταν βλέπω τοὺς οὐρανοὺς κόσμους, τοὺς ὁποίους διὰ μόνων τῶν δακτύλων σου ἐπλασες, τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα, τὰ ὅποια ἐτοποθέτησες εἰς τὸν οὐρανόν, ὡς θεμέλιον ἀσφαλές, σκέπτομαι·
5. Τί εἶναι ὁ τόσο μικρὸς ἄνθρωπος παραβαλλόμενος μὲ τὸ ἄχανές σύμπαν, ὥστε νὰ ἐνθυμῆσαι αὐτόν; Ἡ τί εἶναι κάθε υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὴν προνοῆς καὶ φροντίξης δι' αὐτόν;
6. Τὸν ἐπλασες ὀλίγον κατώτερον ἀπὸ τοὺς ἀσώματους ἀγγέλους, ἀλλὰ τὸν ἐστεφάνωσες μὲ δόξαν καὶ τιμὴν,
7. καὶ ἀφ' οὗ τὸν κατέστησες κύριον καὶ βασιλέα ἐπὶ τῶν κτισμάτων σου ὅλων, τὰ πάντα ὑπέταξες ὑπὸ κάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ,

8. πρόβατα καὶ βόας ἀπάσας,
ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ
πεδίου,

9. τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θα-
λάσσης, τὰ διαπορευόμενα
τροίβους θαλασσῶν.

10. Κύριε ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς
θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου
ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

8. τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας, ἀλ-
λὰ καὶ τὰ ἄγρια θηρία τοῦ ἀγροῦ

9. καὶ τὰ πτηνὰ ποὺ πετοῦν εἰς
τὸν ἀέρα καὶ τὰ ψάρια ποὺ ζοῦν ἐντὸς
τῆς θαλάσσης καὶ τὰ μεγάλα κήτη
ποὺ διασχίζουν τοὺς ὠκεανούς.

10. Κύριε ὁ ἐξουσιαστὴς ἡμῶν, πό-
σον θαυμάζεται καὶ ὑμνεῖται τὸ ὄνομα
Σου, ἀπὸ ὅλων τοὺς ἀνθρώπους τῆς
γῆς.

Ψ α λ μ δ ς Ρ Θ' (109)

1. Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυ-
ρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν
μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχ-
θροὺς σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου.

2. ῥάβδον δυνάμεως ἐξαπο-
στελεῖ σοι Κύριος ἐκ
Σιὼν καὶ κατακυριεύει
ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου·

3. μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ
τῆς δυνάμεώς σου ἐν ταῖς
λαμπρότησι τῶν ἁγίων
σου· ἐκ γαστροῦ πρὸ ἑωσ-
φόρου ἐγέννησά σε·

4. ὥμοσε Κύριος καὶ οὐ με-
ταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς
εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τάξιν
Μελχισεδέκ·

1. Εἶπεν ὁ Κύριος ὁ Θεὸς εἰς τὸν
Κύριόν μου τὸν Μεσσίαν. Κάθισε εἰς
τὴν τιμητικὴν πρὸς τὰ δεξιὰ μου θέσιν,
ἕως ὅτου θέσω τοὺς ἐχθρούς σου ὑπὸ
τοὺς πόδας σου, ὥστε νὰ στηρίξεις αὐ-
τοὺς ἐπ' αὐτῶν (τῶν ἐχθρῶν σου).

2. Ἀπὸ τὴν Σιών θὰ ἀποστείλῃ εἰς
σέ ὁ Κύριος σκῆπτρον ἰσχυρὸν καὶ νὰ
καταστῇς κύριος τῶν ἐχθρῶν σου, ἀνα-
δεικνυόμενος ἐν μέσῳ αὐτῶν νικητὴς.

3. Ἰδική σου εἶναι ἡ ἐξουσία, τὴν
ὁποίαν θὰ ἐξασκήσῃς τὴν ἡμέραν ποὺ
θὰ ἀναδευχθῇς νικητὴς, ἀνάμεσα εἰς τὴν
λαμπρότητα τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἁ-
γίων σου, διότι σὲ ἐγέννησα πρὶν νὰ δη-
μιουργήσω τὰ ἄστρα καὶ ὅλην τὴν κτίσιν.

4. Ὁρκίσθη ὁ Κύριος καὶ δὲν θὰ
ἀλλάξῃ ἀπόφασιν, καὶ εἶπε: Σὺ εἶσαι
ἱερεὺς αἰώνιος σὺν τὸν Μελχισεδέκ,
ὁ ὁποῖος ἦτο ἱερεὺς καὶ βασιλεὺς.

5. Κύριος ἐκ δεξιῶν σου συν-
έθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς
αὐτοῦ βασιλεῖς·

6. κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πλη-
ρώσει πτώματα, συνθλά-
σει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολ-
λῶν·

7. ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίε-
ται· διὰ τοῦτο ὑψώσει κε-
φαλὴν.

5. Ὁ Κύριος παριστάμενος εἰς
τὰ δεξιὰ σου θὰ κατασυντρίψῃ βασι-
λεῖς κατὰ τὴν ἡμέραν, ποῦ θὰ ὀργισθῇ.

6. Θὰ δικάσῃ καὶ θὰ κρίνῃ μεταξὺ
τῶν ἐθνῶν, θὰ γεμίσῃ τὴν γῆν με πτώ-
ματα, θὰ κατασυντρίψῃ τὰς κεφαλὰς
πολλῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

7. Θὰ εἶναι ὁ Πατέρας τόσον τα-
πεινός, ὥστε διὰ νὰ παύσῃ τὴν διψαν
του θὰ πῇ ὕδωρ ἀπὸ χεῖμαρρον, ποῦ
θὰ συναντήσῃ εἰς τὸν δρόμον του· διὰ
αὐτὴν του ὅμως τὴν ταπείνωσιν θὰ
ὑψωθῇ καὶ θὰ δοξασθῇ.

10. Σ ο λ ο μ ῶ ν

(Γ' Βασιλ. β' κ. ε.)

Ὁ Βασιλεὺς Σολομὼν ὀλίγον χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πα-
τρός του ἤκουσε μίαν νύκτα τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ νὰ λέγῃ πρὸς αὐτόν:

— Αἴτησαί τι αἶτημα σεαυτῷ.

Ὁ Σολομὼν ἀπήντησε:

— « Σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου Δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέ-
γα, καθὼς διήλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύ-
τητι καρδίας μετὰ σοῦ, καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο δοῦναι
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· καὶ νῦν, Κύριε,
ὁ Θεός μου, σὺ ἔδωκας τὸν δούλον σου ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ
ἐγὼ εἰμι παιδάριον μικρὸν καὶ οὐκ οἶδα τὴν ἔξοδόν μου καὶ τὴν εἰσοδόν
μου, ὁ δὲ δούλος σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω λαόν πολύν, ὃς
οὐκ ἀριθμηθήσεται· καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν καὶ δια-
κρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοῦ συνιεῖν ἀνὰ μέσον ἀγαθοῦ
καὶ κακοῦ· ὅτι τίς δυνηθήσεται κρίνειν τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον; ».
(Γ' Βασιλ. γ' 6 - 9).

Οἱ λόγοι οὗτοι ἤρσαν εἰς τὸν Θεόν, διότι ὁ Σολομὼν δὲν ἐζήτησε πλοῦτη καὶ δόξαν, ἀλλ' ἐζήτησε σοφίαν καὶ σύνεσιν, τὰς ὁποίας ἔλαβε παρὰ τοῦ Κυρίου.

Σοφός, λοιπόν, καὶ φρόνιμος καὶ δίκαιος βασιλεὺς ὑπῆρξεν ὁ Σολομὼν.

Συντόμως ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ σοφία καὶ ἡ σύνεσις τοῦ Σολομῶντος. Μίαν ἡμέραν * ἐκάθητο εἰς τὸ κριτήριον καὶ ἔκρινε τὰς διαφορὰς τῶν ὑπάρχοντων του. Παρουσιάσθησαν τότε δύο γυναῖκες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη κλαίουσα εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα:

— 'Εγὼ διέμενον εἰς ἓν δωμάτιον μετὰ τῆς ἄλλης γυναίκος. Ἡ κἀθε μία εἶχε τὸ βρέφος της. Εἰς τὸ δωμάτιον αὐτὸ οὐδεὶς ἄλλος ὑπῆρχε. Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἀπέθανε τὸ ἱδικόν της βρέφος καὶ ἐσηκώθη σιγὰ σιγὰ, ἤρπασε τὸ ἱδικόν μου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θέσιν του τὸ ἱδικόν της τὸ νεκρόν. "Ὅταν ἐξύπνησα, ἤρχισα νὰ κλαίω διότι ἐνόμισα ὅτι ἀπέθανε τὸ τέκνον μου, ἔπειτα ὁμως παρετήρησα, ὅτι δὲν ἦτο ἱδικόν μου, ἀλλὰ τῆς κακῆς αὐτῆς γυναίκος.

Ἡ ἄλλη γυναῖκα τότε ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν.

— Αὐτὴ ἐπνιξεν εἰς τὸν ὕπνον της τὸ τέκνον της. Τὸ ἱδικόν μου ζῇ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Εἶναι αὐτὸ ἐδῶ.

Ὁ Βασιλεὺς ἀμέσως διέταξε νὰ σφαγῇ τὸ βρέφος καὶ νὰ λάβουν καὶ αἱ δύο γυναῖκες ἀνά ἓν τεμάχιον. Τὶ συνέβη τότε; Ἡ μία γυναῖκα ἤρχισε νὰ κλαίῃ:

— "Ὅχι, εἶπε, καλύτερα νὰ λάβῃ τὸ τέκνον μου ἡ ἄλλη γυναῖκα, παρὰ νὰ σφαγῇ τοῦτο. Ἡ ἄλλη γυναῖκα, ἔλεγεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διαταγὴ τοῦ βασιλέως καὶ νὰ σφαγῇ τὸ βρέφος καὶ ἄς μὴ τὸ ἔχῃ καμμία ἐκ τῶν δύο. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἤθελε καὶ ὁ Σολομὼν.

— Νὰ δοθῇ ἀμέσως τὸ βρέφος εἰς ἐκείνην ἡ ὁποία δὲν ἤθελε νὰ σφαγῇ τοῦτο. Ἀπὸ τὴν ἀγάπην της, ἐγνώρισα τὴν ἀληθινὴν μητέρα.

"Ὅλος ὁ κόσμος ἐθαύμασε τὴν σοφίαν καὶ ἡὐχαρίστησε τὸν συνετὸν καὶ δίκαιον βασιλέα.

Κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς βασιλεὺς ἐφθασεν εἰς τόσῃν δόξαν καὶ τόσῃν δυνάμει ὅσον ὁ Σολομὼν.

Ὁ Σολομὼν ἐξεδήλωσεν ἐπίσης τὴν σοφίαν του διὰ τῶν συγγραμμάτων του. Συνέγραψε σοφὰ συγγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων σώζονται αἱ

* Γ' Βασιλειῶν γ' 16-28.

Παροιμίες, ὁ Ἐκκλησιαστής καὶ τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι βιβλία τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σολομῶντος ὑπῆρξεν εἰρηνική. Τὸ ὠραιότερον καὶ σπουδαιότερον ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ὑπῆρξεν ὁ **Ναὸς τοῦ Σολομῶντος**. Ἐκατὸν πεντήκοντα χιλιάδες ἔργατῶν εἰργάσθησαν, διὰ νὰ τελειώσουν ἐπὶ ἑπτὰ καὶ ἡμισυ ἔτη τὸν Ναὸν ἐκεῖνον. Ὁ Ναὸς ἐκτίσθη εἰς τὸν λόφον Σιών ὅμοιος πρὸς τὴν Σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, εἶχε δὲ δύο μέρη. Τὸ **Ἅγιον** καὶ τὰ **Ἅγια τῶν Ἀγίων**. Τὰ μέρη αὐτὰ ἐχωρίζοντο διὰ πολυτίμου παραπετάσματος. Ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης μετεφέρθη μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐτέθη εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων. Ὁ Ναὸς εἶχε προσέτι δύο αὐλὰς: Τὴν ἐσωτερικὴν διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ τὴν ἐξωτερικὴν διὰ τὸν λαόν. Τὰ πάντα εἰς τὸν Ναὸν ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ πολυτίμων μετάλλων καὶ χρυσοῦ. Καὶ αἱ σκίδες ἀκόμη ἦσαν ἐστρωμέναι μὲ πλάκας χρυσοῦ.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ ἔγιναν μὲ μεγαλοπρέπειαν. Ὁ Σολομὼν προσυγχήθη καὶ ἡχοχρίσθησε τὸν Κύριον. Παρακάλεσε νὰ εἰσακούωνται αἱ προσευχαί, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀναπέμπωνται ἐκ τοῦ Ναοῦ τούτου. Ἐκτοτε ὁ Ναὸς οὗτος ἐθεωρήθη ὡς ἡ μόνη ἐπίγειος κατοικία τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλαι αἱ θυσαίαι ἐκ μέρους τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔπρεπε νὰ γίνωνται εἰς τὸν Ναὸν αὐτόν.

Ὁ Σολομὼν ἔκαμε καὶ πολλὰ ἄλλα ἔργα πολιτισμοῦ. Ἐκτίσε τεῖχος περίξ τῶν Ἱεροσολύμων. Ἐκτίσε πλησίον τοῦ Ναοῦ μεγαλοπρεπὴ ἀνάκτορα. Ὁ θρόνος τοῦ ἦτο κατεσκευασμένος ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν. Ἐπροστάτευσε τὰς τέχνας, ἀνέπτυξε τὴν ναυτιλίαν, προήγαγε τὸ ἐμπόριον καὶ ἔφερεν εὐτυχίαν εἰς τὸν λαόν. Τοιαύτην δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν ἀπέκτησεν, ὥστε ἄλλοι βασιλεῖς μακρόθεν ἀπέστελλον πρὸς αὐτὸν πλούσια δῶρα καὶ ἤρχοντο νὰ ἐπισκεφθοῦν αὐτόν, ὅπως μία περίφημος βασίλισσα, ἡ βασίλισσα τοῦ Σαβᾶ.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ μεγάλη πολυτέλεια διέφθιρε τὸν Σολομῶντα, ὥστε ἐλησμόνησεν οὗτος τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς ὠργίσθη διὰ τὴν διαγωγὴν αὐτὴν τοῦ Σολομῶντος καὶ ἐτιμώρησεν αὐτόν μὲ μεγάλας συμφοράς. Μετὰ τὸν θάνατον μάλιστα τοῦ Σολομῶντος ἐπέτρεψε νὰ διχασθῇ τὸ ἰσχυρὸν καὶ μέγα βασίλειον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ νὰ ἔλθουν μεγάλαι συμφοραὶ καὶ εἰς τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος ἐπίσης ἐκ τῆς μεγάλης εὐτυχίας ἐλησμόνησε τὸν Θεόν.

Ὁ Σολομὼν ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἐβδομήκοντα ἐτῶν καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ 40 ἔτη, ὅπως καὶ ὁ πατὴρ του Δαυὶδ.

11. Ἡ διαίρεσις εἰς δύο βασιλεία καὶ ἡ καταστροφή των ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων

(1' Βασιλ. ιβ', ιγ', ιδ' κ.ε.)

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος βασιλεὺς ἀνεκνήρυχθη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ υἱὸς του Ροβοάμ. Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐνθρόνισίν του ὁ λαὸς ἐζήτησεν ἐλάττωσιν τῆς φορολογίας. Ὁ Ροβοάμ ὅμως συμπεριεφέρθη μὲ ἀλαζονείαν καὶ εἶπεν ὅτι καὶ φόρους μεγαλυτέρους καὶ τιμωρίας μεγαλυτέρας θὰ ἐπιβάλῃ. Ὁ λαὸς ἐπανεστάτησεν. Αἱ δέκα φυλαὶ ἐξέλεξαν βασιλέα των τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ καὶ ἀπέτελεσαν τὸ **βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ** μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σιχέμ. Αἱ ἄλλαι δύο φυλαὶ τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμὴν ἔμειναν πισταὶ εἰς τὸν Ροβοάμ καὶ ἀπέτελεσαν τὸ **βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα** μὲ πρωτεύουσαν τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐκ τοῦ χωρισμοῦ αὐτοῦ ὅσοι ἀνῆκον εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ ὠνομάσθησαν Ἰσραηλῖται καὶ ὅσοι ἀνῆκον εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα ὠνομάσθησαν Ἰουδαῖοι. Ὁ διχασμὸς ἔφερε συντόμως κακὰ ἀποτελέσματα. Μεταξὺ τῶν δύο βασιλείων ἔγιναν πόλεμοι καταστρεπτικοί, οἱ ὅποιοι ἐξησθένησαν αὐτούς, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ πολεμήσουν πλέον νικηφόρως πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθρούς. Ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶς ἐξέπεσαν. Εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Ἱεροβοάμ ἀπηγόρευεν εἰς τοὺς ὑπάρχους του νὰ μεταβαίνουν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ δυστυχῶς κατεσκεύασεν εἰδωλα, δύο χρυσοὺς μόσχους, τοὺς ὁποίους ἔστησεν εἰς δύο σημεῖα τοῦ βασιλείου του καὶ διέταξε νὰ λατρεύωνται οἱ μόσχοι οὗτοι ὡς Θεοί.

Ἐπὶ τῶν διαδόχων του ἡ κατάστασις ἐχειροτέρευεν. Εἰς μάλιστα ἐκ τῶν διαδόχων, τοῦ ὁ Ἀχαάβ, ἐνυμφεύθη τὴν εἰδωλολάτριν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία μετὰ μανίας ἐπολέμησε τοὺς ἐναπομείναντας πιστοὺς εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των. Ἰδρυσεν εἰδωλολατρικοὺς ναοὺς εἰς τὸν Βαὰλ καὶ εἰς τὴν Ἀστάρτην, παρὰ τὰς φωνὰς τῶν Προφητῶν, οἱ ὅποιοι ἐδίδασκον ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Βεβαίως μετὰ τῶν βασιλείων τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ ἀνεφάνησαν καὶ εὐσεβεῖς βασιλεῖς, ὅπως ὁ Ἰηοῦ, ὁ Ἰωάχαζ καὶ ὁ Ἰωάς, ἀλλὰ ἦσαν τόσον ὀλίγοι, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπαναφέρουν τὸν λαὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἀσεβείας ὑπῆρξεν ἡ καταστροφή τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, οἱ ὅποιοι ἔσπραν αἰχμαλώτους τοὺς καλυτέρους Ἰσραηλῖτας εἰς τὴν Ἀσσυρίαν. Ἐκεῖ ἐλησμόνησαν καὶ Θεὸν

καὶ ἔθνος καὶ ἐχάθησαν μεταξύ τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας καὶ οὐδέποτε πλέον ἐπέστρεψαν εἰς τὴν χώραν των. Ἡ χώρα τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔγινεν ἀποικία τῶν Ἀσσυρίων. Ἐκεῖ ἤλθον καὶ κατῴκησαν ἄποικοι Ἀσσύριοι, οἱ ὅποιοι ἀνεμίχθησαν μετὰ τῶν ἐλαχίστων Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀπομείνει καὶ ἔγινεν εἷς νέος λαὸς μετὰ πρωτεύουσαν τὴν Σαμάρειαν. Οὗτοι ὠνομάσθησαν **Σαμαρείται** καὶ ἐλάτρευον μὲν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ εἶχον μερικὰς διαφοράς. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων ὑπῆρχεν ἄσπονδον μῖσος.

Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα διετήρησε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Διετήρησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὴν δυναστείαν τοῦ Δαυὶδ, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ προήρ-χeto ὁ Χριστός.

Δυστυχῶς ὅμως καὶ αὐτὸ τὸ βασίλειον ἐξέπεσεν. Ὁ Βασιλεὺς Ροβοὰμ ἀντὶ νὰ συνετισθῇ μετὰ τὸ πάθημα, τὸ ὅποιον ἔπαθεν, ἐλησμόνησε καὶ αὐτὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐλάτρευσε τὰ εἰδωλα καὶ παρέσυρε καὶ τὸν λαὸν μετὰ τὸ κακὸν του παραδειγμα. Τοῦτον ἐμιμήθησαν καὶ οἱ διάδοχοί του. Ἡ χειροτέρα ἐποχὴ ἦτο ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβασίλευσεν ἡ ἄσεβης Γοθολία καὶ ἀργότερον ὁ βασιλεὺς Μανασσῆς.

Καὶ οἱ δύο ἐφόνευσαν πολλοὺς Προφῆτας, οἱ ὅποιοι ἐκήρυττον μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ὑπῆρξαν βεβαίως καὶ βασιλεῖς εὐσεβεῖς ὅπως ὁ Ἰωσαφάτ, ὁ Ἰωάθαμ, ὁ Ἐζεκίας καὶ ὁ Ἰωσίας, ἀλλὰ δὲν κατῴρθωσαν νὰ σώσουν τὸν λαὸν τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς. Ἡ τιμωρία ἤλθε σκληρὰ καὶ διὰ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Τὸ 586 π.Χ. ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσορ ὁ Β' ἐκυρίευσεν τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ κατέλυσε τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἦρπασε τὰ σκεύη καὶ ἔκαυσε τὸν Ναὸν καὶ κατέσφαξε τοὺς Ἰουδαίους. Ἐτυφλώθη ὁ βασιλεὺς Σεδεκίας καὶ ἐσύρθη καὶ οὗτος αἰχμάλωτος μετὰ τῶν διασωθέντων ἐκ τῆς σφαγῆς εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἡ αἰχμαλωσία αὕτη λέγεται **αἰχμαλωσία ἢ μετοικεσία Βαβυλῶνος**.

12. Ἡ Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία

(Δ' Βασιλ. κε', Δανιήλ α')

Οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ὅποιοι ὠδηγήθησαν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ὑπέφερον ἀπεριγράπτους στερήσεις καὶ κακουχίας, ἐνῶ ἐβάδιζον πρὸς τὴν Βαβυλῶνα. Εἰς ὥρατος ψαλμός, ὁ 136, περιγράφει τὰς κακουχίας αὐτάς.

Οἱ Βαβυλώνιοι, οἱ ὅποιοι ὠδήγουν τοὺς Ἰουδαίους, ἐπρότεινον πρὸς αὐτοὺς νὰ ψάλλουν ἕνα θρησκευτικὸν ὕμνον. Ὁ ποιητὴς ἐνθυμεῖται τὸ γεγονὸς αὐτὸ καὶ ψάλλει.

Ψαλμὸς ΡΑΣΤ' (136)

1. Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών.
2. Ἐπὶ ταῖς ἱτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.
3. Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ὧδων καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ὧδων Σιών.
4. Πῶς ἄσωμεν τὴν ὧδὴν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας;
5. Ἐὰν ἐπιλάβωμαί σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθεῖν ἡ δεξιὰ μου.
6. Κολληθεῖν ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μὴ σου μνησθῶ, ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλήμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου.
7. Μνήσθητι, Κύριε, τῶν νύκτων Ἐδὼμ τὴν ἡμέραν Ἱερουσαλήμ τῶν λεγόντων ἔκκενοῦτε, ἔκκενοῦτε, ἕως τῶν θεμελίων αὐτῆς.
8. Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος, μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου, ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν.
9. Μακάριος ὃς κρατήσῃ καὶ ἑδαφιεῖ τὰ νήπιά σου πρὸς τὴν πέτραν.

Τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας ὑπέφερον πολὺ. Ἦσαν διασκορπισμένοι καὶ ἔζων ἐν μέσῳ λαῶν μὲ ξένα ἥθη καὶ ξένην θρησκείαν. Μετὰ τὰ δύο ἔτη ἡ ζωὴ ἤρχισε νὰ γίνεται καλυτέρα. Ὁ Ναβουχοδονόσορ παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου. Εἰργάζοντο ἐλευθέρως καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔλαβον μεγάλα ἀξιώματα εἰς τὴν πολιτείαν. Τόσον καλυτέρα ἐγένεν ἡ ζωὴ, ὥστε ἤρχισαν νὰ ἀποστέλλουν βοηθήματα πρὸς τοὺς ἐναπομείναντας εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ πτωχοὺς Ἰουδαίους.

Οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι, αὐτοὶ δηλ. οἱ ὅποιοι ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, δὲν ἐγνώριζον τὴν ἐβραϊκὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ τὴν γλῶσσαν τῆς Ἀραχώρας εἰς τὴν ὁποίαν παρέμενον καὶ ἡ ὁποία ἐλέγετο γενικῶς Ἀραμαϊκῇ. Διὰ τοῦτο ἡ γλῶσσα αὕτη τὴν ὁποίαν ὠμίλουν οἱ νεώτεροι Ἰουδαῖοι καὶ ὅταν ἀκόμη ἐπανῆλθον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὀνομάζεται Ἀραμαϊκῇ. Οἱ αἰχμάλωτοι Ἰουδαῖοι κατὰ παραχώρησιν τοῦ Ναβουχοδονόσορος εἶχον αὐτοδιοίκησιν τινα καὶ ἔζων κατὰ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμά των.

Μεγάλην πικρίαν ἡσθάνοντο διότι δὲν εἶχον Ναόν. Οὔτε ἦτο δυνατόν εἰς τὴν ξένην χώραν νὰ ἰδρύσουν τοιοῦτον. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο ἀνάγκη νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ λατρεύουν τὸν Θεόν, συνηθρίζοντο πλησίον τῶν Προφητῶν, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσωμεν εἰς ἄλλο κεφάλαιον ἢ εἰς ὠρισμένα οἰκήματα, τὰ ὁποῖα ὠνομάσθησαν **Συναγωγαί**. Τοιουτοτρόπως οἱ πλείστοι εὐρισκόμενοι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ Ἰουδαῖοι διετήρησαν τὴν πάτριον θρησκείαν καὶ εἶχον τὸν πόθον νὰ ἐπιστρέψουν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

13. Ἡ Παλαιστίνη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν καὶ τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας

(Α' *Εσδρας β', γ' κ. ε.)

Ολίγα ἔτη ἀργότερον οἱ Μῆδοι καὶ οἱ Πέρσαι περὶ τὸ 538 π.Χ. ἐκυρίευσαν τὴν Βαβυλῶνα. Ὑπὸ τὴν νέαν αὐτὴν κυριαρχίαν οἱ Ἰουδαῖοι διήρχοντο ἡσύχως. Ὅταν ἀπέθανον ὁ Καμβύσης καὶ ὁ Δαρεῖος, βασιλεὺς ἐγένινεν ὁ Κῦρος. Ἐν ἐκ τῶν πρώτων διαταγμάτων τοῦ Κύρου ἦτο, νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἀνοικοδομήσουν τὸν Ναόν των.

Μεγάλην χαρὰν ἡσθάνθησαν οἱ Ἰουδαῖοι. Δὲν ἀπεφάσισαν ὅμως νὰ ἐπιστρέψουν ὅλοι. Πολλοὶ εἶχον γεννηθῇ εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ δὲν ἤθελον νὰ φύγουν. Ὅλοι ὅμως καὶ αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἔμειναν, προσέφερον βοήθειαν διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ. Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται καθὼς καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλῶν Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν ἐπρωτοστάτησαν κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν. Ἀρχηγὸς τῶν πεντήκοντα χιλιάδων περίπου Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιστρέψουν, ἐτέθη ὁ Ζοροβάβελ. Οὗτος κατήγετο ἐκ τοῦ Δαυὶδ καὶ ἦτο πρόγονος τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Θεοτόκου. Ὅλοι ἐπίσης οἱ Βαβυλώνιοι προσέφερον πολλὰ πράγματα εἰς τοὺς ἐπαναπατρίζομένους καὶ ἐנדύματα καὶ ζῶα. Ὁ ἴδιος ὁ Κῦρος προσέφερεν εἰς τὸν Ζοροβάβελ 5500 ἱερὰ σκευὴ ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀρπάσει ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐκ τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Δὲν περιγράφεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις τῶν ἐπιστρεφόντων, ὅταν ἐπάτησαν εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν. Τὰ αἰσθήματα τῆς χαρᾶς των τὰ ἐκφράζει ὠραιότατα ὁ 125 ψαλμός.

1. Ἐν τῷ ἐπιστρέφει Κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών ἐγενήθημεν ὥσει παρακεκλημένοι.

2. Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως, τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἑμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν.

3. Ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, ἐγενήθημεν εὐφρανόμενοι.

4. Ἐπίστρεψον, Κύριε, τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὥς χειμάρρους ἐν τῷ νότῳ.

5. Οἱ σπεύροντες ἐν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλιάσει θεωροῦσι.

6. Πορευόμενοι ἐπορεύοντο καὶ ἔκλαιον βάλλοντες τὰ σπέρματα αὐτῶν· ἐρχόμενοι δὲ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἰρόντες τὰ δράγματα αὐτῶν.

Ἦρχισαν τότε νὰ καλλιεργοῦν τὰ πατρικά των κτήματα. Πολιτικός Ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ζοροβάβελ καὶ θρησκευτικὸς ὁ Ἀρχιερεὺς Ἰησοῦς.

Ἡ πρώτη φροντίς των ἦτο ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ. Ἐώρτασαν τὴν μεγάλην ἐορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος (535) ἤρχισεν ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἐτελείωσεν ἐπὶ βασιλείᾳ τῶν Περσῶν Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου, περὶ τὸ 516 π.Χ. Τὰ ἐγκαίνια ἔγιναν μεγαλοπρεπῶς, ἀλλὰ ὁ νέος οὗτος Νὰὸς δὲν εἶχε τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ παλαιοῦ.

Ὅσοι ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμειναν εἰς τὴν Βαβυλῶνα διεσκορπίσθησαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη καὶ ἵδρυσαν Ἰουδαϊκὰς κοινότητας. Οἱ ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης διασκορπισθέντες Ἰουδαῖοι, ὠνομάσθησαν Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς.

Μετὰ ὀγδόντα περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐπέστρεψαν καὶ ἄλλαι 1.500 οἰκογένειαι αἰχμαλώτων ὑπὸ τὸν ἱερέα Ἑσδρα. Τὸ 458 π.Χ. ἔφθασαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Ἑσδρας μαζί μὲ τὸν διορισθέντα ἀργότερον ἑπαρχον Νεεμίαν προσεπάθησαν νὰ ἀναδιοργανώσουν τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν. Ἀπηγόρευσαν τοὺς γάμους μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ εἰδωλολατρῶν. Ὁ ἔγγονος ὁμοῦ τοῦ ἀρχιερέως, Μανασσῆς, δὲν ὑπήκουσε καὶ δὲν ἐγκατέλειψε τὴν εἰδωλολατρὴν σύζυγόν του, κόρην τοῦ Πέρσου σατράπου τῆς Σαμαρείας. Μετέβη

εἰς τὴν Σαμάρειαν, ἔκτισεν ἄλλον Ναὸν εἰς τὸ ὄρος Γαριζὶν καὶ τοιοῦτοτρόπως συνετέλεσεν, ὥστε νὰ μεγαλώσῃ τὸ μῖσος μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν.

Ὁ Ἑσδρας διέταξε νὰ ἀναγινώσκεται τακτικῶς εἰς τὰς Συναγωγὰς ὁ Νόμος. Ἐκανε μάλιστα καὶ τὴν πρώτην συλλογὴν τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης εἰς ἓνα τόμον, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη **Κανὼν τῆς Π. Διαθήκης**. Τέλος ὁ Ἑσδρας συνήθροισε τὸν λαὸν εἰς ἐπίσημον τελετὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθησαν ὅλοι, ὅτι θὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ.

14. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας

(*Α' Μακκαβαίων α', β' κ. ε., Β' Μακκαβαίων γ'*)

Διακόσια ὀλόκληρα ἔτη ἔμειναν ὑπὸ τοὺς Πέρσας οἱ Ἰουδαῖοι. Ὃταν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος περὶ τὰ τέλη τοῦ 331 π.Χ. ἐπολέμει ἐναντίον τῶν Περσῶν καὶ ἐπολιόρκει τὴν Δαμασκὸν καὶ τὴν Τύρον, ἔστειλεν ἀντιπροσωπείαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐζήτηι ὑποταγὴν. Ὁ Ἀρχιερεὺς δὲν ἐδέχθη. Ἀργότερον ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἐφθασε πρὸ τῶν Ἱεροσολύμων.

Οἱ Ἰουδαῖοι ὄχι μόνον ὑπετάγησαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπεδέχθησαν μετὰ πομπῆς. Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος συνεκινήθη ἐκ τῆς ὑποδοχῆς καὶ συνεπάθησεν αὐτούς. Ὃταν μάλιστα τοῦ ἔδειξαν τὴν προφητείαν τοῦ Προφήτου Δανιήλ, ἡ ὁποία ἔλεγεν, ὅτι θὰ ᾔτο ὁ καταλυτὴς τοῦ Περσικοῦ κράτους, ἠὺχαριστήθη καὶ προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Μετεχειρίσθη φιλικῶς τοὺς Ἰουδαίους καὶ αὐτοὶ πάλιν ἱκανοποιημένοι ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Ἑλληνος Βασιλέως, κατετάγησαν εἰς τὸν στρατὸν του καὶ τὸν ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἡ Ἰουδαία πότε περιεπιπτεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἰγύπτου, πότε εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Σελευκιδῶν τῆς Συρίας, διότι καθὼς γνωρίζομεν, οἱ διάδοχοι τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐδιχάσθησαν.

Ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ἐπὶ 100 ἔτη ἡ Παλαιστίνη ἔμεινεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Πτολεμαίων, οἱ ὁποῖοι περιεποιήθησαν πολὺ τοὺς Ἰουδαίους.

Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν συνεκεντρώθησαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ προ-

ώδευσαν εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἐτέλουν ἐλευθέρως τὰ τῆς λατρείας των καὶ ὠμίλου τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Οὗτοι ὠνομάσθησαν Ἑλληνισταὶ Ἰουδαῖοι. Χάριν αὐτῶν μάλιστα ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ Β' ὁ Φιλάδελφος, διὰ τὴν ἐξυπηρετήσιν τὰς θρησκευτικὰς των ἀνάγκας, διότι δὲν ἐγνώριζον οὗτοι τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, διέταξε νὰ γίνῃ μετάφρασις τῆς Π. Διαθήκης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἀνέλαβον τότε 72 σοφοὶ Ἰουδαῖοι, οἱ ὅποιοι ἐγνώριζον καὶ τὴν ἑβραϊκὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ μετέφρασαν τὴν Π. Διαθήκην. Ἡ μετάφρασις αὕτη, καθὼς γνωρίζομεν, λέγεται μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα καὶ γράφεται ὡς ἐξῆς: Μετάφρασις τῶν Ο'. Εἶναι τὸ ἐπίσημον κείμενον τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀναγινώσκονται αἱ διάφοροι περικοπαὶ τῆς Π. Διαθήκης κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ ἀκολουθίας.

Μὲ αὐτὴν τὴν μετάφρασιν ἐγνώρισαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ οἱ Ἕλληγες καὶ αὕτη μετεφράσθη σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τῶν χριστιανικῶν λαῶν.

Ἀπὸ τοῦ 198 π.Χ. ἡ Ἰουδαία ὑπῆχθη εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν Σελευκιδῶν. Κατ' ἀρχὰς ἡ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τοὺς Σελευκίδας ὑπῆρξε καλὴ. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν πρωτεύουσάν τοῦ βασιλείου αὐτοῦ Ἀντιόχειαν.

Ἀργότερον ὅμως ἤρχισαν νὰ πιέζουν τοὺς Ἰουδαίους μὲ βαρυτάτους φόρους καὶ τὸ χειρότερον ἐξ ὅλων ἦτο, ὅτι ὁ Σέλευκος Δ' ὁ Φιλοπάτωρ ἀπεφάσισε νὰ ἀρπάσῃ καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Ἀπέστειλε τὸν ὑπουργόν του Ἡλιόδωρον, ὁ ὅποιος εἰσῆλθε βιαίως εἰς τὸν Ναόν. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ κάμῃ τὸ κακὸν αὐτό, διότι Ἄγγελος Κυρίου ἐπλήγωσεν αὐτὸν μὲ ρομφαίαν φλογίνην καὶ τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς. Τότε ἐζήτησεν οὗτος συγχώρησιν καὶ ἐθεραπεύθη, ἐπέστρεψε δὲ χωρὶς νὰ ἀρπάσῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ναοῦ.

Ὁ διωγμὸς τῶν Σελευκιδῶν ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων ἔλαβε θρησκευτικὸν χαρακτῆρα. Οἱ Σελευκίδαι ἠθέλησαν νὰ κάμουν εἰδωλολάτραις ὅλους τοὺς Ἰουδαίους καὶ πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθησαν κάθε μέσον. Ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων διεφθάρη ἀπὸ τοὺς διαφόρους, οἱ ὅποιοι ἀνελάμβανον τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως. Πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐγιναν εἰδωλολάτραι. Ἄλλοι ὑπέστησαν ἥρωικῶς μαρτυρικὸν θάνατον καὶ τέλος ἄλλοι ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Σελευκιδῶν.

15. Οἱ Μακκαβαῖοι

(Γ' Μακκαβαίων σι', Α' Μακαβ. β')

Μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Σελευκιδῶν, ἦτο ὁ γέρον Ἑλεάζαρος καὶ οἱ ἑπτὰ παῖδες μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν.

Ὁ Ἑλεάζαρος ἦτο πιστὸς Ἰουδαῖος. Τοῦτον ἤθελον νὰ ἀναγκάσουν νὰ φάγῃ χοιρινὸν κρέας, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἀπηγόρευεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Ἐὰν ἔτρωγε, τοῦτο θὰ ἐσήμαινεν, ὅτι ὁ Ἑλεάζαρος ἠρνεῖτο τὴν Ἰουδαϊκὴν Θρησκείαν. Ὁ Ἑλεάζαρος ἠρνήθη νὰ φάγῃ. Τότε ὠδήγησαν αὐτὸν πρὸς τὸ μαρτύριον, εἰς τὸ ὅποιον προσῆλθε μὲ χαρὰν μεγάλην. Καθ' ὁδὸν προέτρεπον αὐτὸν ἄνθρωποι τοῦ βασιλεῶς νὰ φάγῃ κρέας ἄλλο καὶ νὰ ὑποκριθῇ, ὅτι τρώγει κρέατα θυσιῶν, **εἰδωλόθυτα**, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του. Ὁ Ἑλεάζαρος ὁμοῦς μὲ θάρρος ἔλεγε: « Δὲν ἀξίζει εἰς τὴν ἰδικήν μου ἡλικίαν νὰ ὑποκριθῶ, διὰ νὰ ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων. Διότι καὶ ἂν ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων, δὲν θὰ ἀποφύγω τὴν τιμωρίαν τοῦ Παντοκράτορος οὔτε ἐδῶ, οὔτε εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ».

Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαρτυρίου ἔλεγε: « Μόνον τὸ σῶμα μου πάσχει· ἡ ψυχὴ μου ὁμοῦς αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν, διότι πάσχω ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ». Τοιοῦτοτρόπως ἀπέθανεν ὁ γέρον πιστὸς εἰς τὸν Θεόν.

Ἄλλο ἀξιοθαύμαστον παράδειγμα θυσίας, χάριν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ὑπῆρξε τὸ μαρτύριον τῶν ἑπτὰ παιδῶν.

Ἀφοῦ συνελήφθησαν οὗτοι μετὰ τῆς χήρας μητρὸς των, προσήχθησαν εἰς τὸν βασιλεῆα. Ὁ Ἀντίοχος προσεπάθησε νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν μὲ ἀπειλὰς καὶ δαρμούς. Τότε ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς εἶπε: « Κάχιστε τῶν ἀνθρώπων, σὺ μὲν ἀφαιρεῖς τὴν ζωὴν ταύτην, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς τοῦ κόσμου θὰ ἀναστήσῃ ἡμᾶς εἰς νέαν καὶ αἰωνίαν ζωὴν ».

Μὲ γεναιότητα ὅλοι ὑπέμειναν τὸ μαρτύριον. Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ θανατωθῇ ὁ τελευταῖος, ὁ Ἀντίοχος εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του, νὰ πείσῃ τὸν τελευταῖον τῆς τέκνον, νὰ ἀρνηθῇ τὴν Ἰουδαϊκὴν Θρησκείαν διὰ νὰ ζήσῃ. Ἡ ἡρώϊκὴ καὶ πιστὴ ἐκείνη μήτηρ ἐστράφη πρὸς τὸ τέκνον τῆς καὶ εἶπε: « τέκνον μου, παρατήρησε τὸν σὺρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ὁ

Θεὸς ἐδημιούργησεν ὅλα ὅσα ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον καθὼς καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ μὴ φοβηθῇς τὸν δῆμιον· νὰ φανῇς ἀντάξιος τῶν ἀδελφῶν σου, διὰ νὰ σὲ εὕρω μαζί των εἰς τὴν αἰωνίαν ζωὴν ». Τότε ὁ νέος εἶπε πρὸς τοὺς δημίους: « Τὶ περιμένετε; Δὲν ὑπακούω εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον ».

Τέλος ἐμαρτύρησεν ὁ νέος καὶ μετ' ὀλίγον ἡ μήτηρ του.

Τὸ μαρτύριον τοῦ γέροντος Ἑλεζάρου καὶ τῶν ἑπτὰ παιδῶν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τὴν 1ην Αὐγούστου.

Ἄλλοι Ἰουδαῖοι, καθὼς εἴπομεν, ἐπανεστάτησαν κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. Τὸ σύνθημα τὸ ἔδωκεν περὶ τὸ 167 π.Χ. ὁ γέρον ἱερεὺς Ματταθίας. Οὗτος μετὰ τῶν πέντε υἱῶν του ἡγανάκησαν ἐκ τῆς καταπίεσεως αὐτῆς τῶν Σελευκιδῶν, ἔφυγον ἐκ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πατρίδα των Μωδεὶν.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἔφυγε μετὰ τῶν υἱῶν του εἰς τὰ ὄρη καὶ ἐκάλεσε καὶ ὄσους ἤθελον νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Πολλοὶ συνηθροίσθησαν πλησίον του καὶ ὁ ἱερεὺς ἀγὼν ἤρχισε κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. Μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν ὁ ἱερεὺς Ματταθίας καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀγῶνος ὁ τριτότοκος υἱὸς του Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, ἐξ αὐτοῦ ὀνομάσθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ Μακκαβαῖοι.

Οὗτος ἐνίκησε πολλάκις τὰ στρατεύματα τῶν Σελευκιδῶν ἂν καὶ ἦσαν πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἰδικά του. Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ μάχη, προπαρεσκευάζετο πάντοτε διὰ νηστείας καὶ προσευχῆς. Ἐντὸς δύο ἐτῶν ὁ Ἰούδας ἐκυρίευσε τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἡ πρώτη ἐργασία του ἦτο ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἡ περιποίησις τοῦ Ναοῦ. Ἐώρτασε μεγαλοπρεπῶς τὰ ἐγκαίνια καὶ κατεσκευάσεν ὀχυρὰ τεῖχη γύρω ἀπὸ τὸν Ναόν, διὰ νὰ τὸν προφυλάττῃ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.

Μετὰ τὸν ἐνδοξόν, εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, θάνατον τοῦ Ἰούδα, τὸν ἀγῶνα ἐξηκολούθησαν οἱ ἀδελφοὶ του.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν παρουσιάζονται καὶ αἱ δύο θρησκευτικαὶ αἵρέσεις, τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων. Οἱ Φαρισαῖοι κατ' ἀρχὰς ἦσαν καλοί. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὰς πρώτας ἀρχὰς των καὶ κατήντησαν νὰ θεωροῦν τοὺς ἑαυτοὺς των ἀγίους. Ἐφρόντιζον νὰ τηροῦν τυπικῶς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον, ἀλλ' οὐσιαστικῶς δὲν ἐτήρουν αὐτόν. Οἱ Σαδδουκαῖοι πάλιν δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν μετὰ θάνατον

ζωὴν καὶ εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν ὑπαρξίν
'Αγγέλων καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν.

Ὑπῆρχεν ἀκόμη καὶ ἡ αἵρεσις τῶν Ἑσσαιῶν. Οὗτοι ἦσαν μοναχοί.
Ἔζων ἄγαμοι αὐστηρότατον βίον. Ἀλλὰ προσήχοντο εἰς τὸν "Ἡλιον
καὶ εἶχον καὶ αὐτοὶ διαφόρους ἄλλας καινοτομίας εἰς τὴν θρησκείαν.

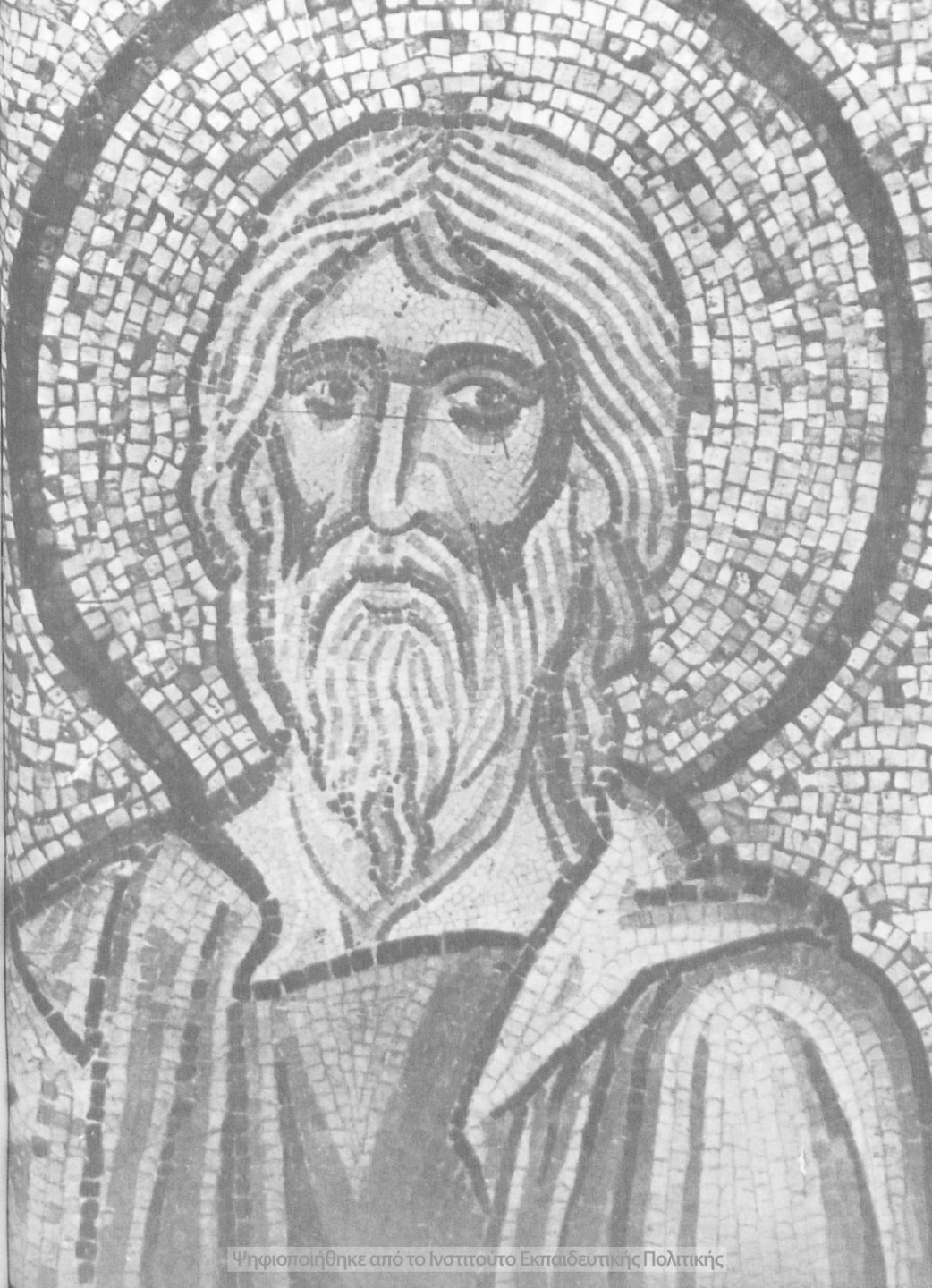
Σιγὰ σιγὰ ἡ θρησκεία κατέπεσε τελείως. Αἱ δύο τάξεις Φαρισαίων
καὶ Σαδδουκαίων ἀλληλομισοῦντο. Πότε ἐπεκράτουν οἱ πρῶτοι καὶ
πότε οἱ δεῦτεροι. Ἡ κατάστασις αὕτῃ ἐξησθένησε τὸ κράτος καὶ ἡ δυ-
ναστεία τῶν Μακκαβαίων ἐβάδιζε πρὸς τὸ τέλος τῆς. Μεταξὺ τῶν τε-
λευταίων διαδόχων τῶν Μακκαβαίων, Ἰωάννου Ὑρκανοῦ τοῦ Β' καὶ
Ἀριστοβούλου τοῦ Β' ἤρχισεν ἐμφύλιος πόλεμος διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρ-
χιερέως. Καὶ οἱ δύο ἐκάλεσαν ὡς διαιτητὴν τὸν Ρωμαῖον στρατηγὸν
Πομπήιον, ὁ ὅποιος ἐζήτηι μίαν τοιαύτην εὐκαιρίαν. Ἐβάδισε λοιπὸν
οὗτος μετὰ τοῦ στρατοῦ του κατὰ τῆς Παλαιστίνης, τὴν ὁποίαν ἐκυ-
ρίευσεν τὸ 63 π.Χ. καὶ ὑπεδούλωσε τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν
κράτος.

16. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους

Ὅταν ὁ Πομπήιος κατέλαβε τὴν Παλαιστίνην, τὴν πολιτικὴν ἐξουσί-
αν ἤσκει πλέον ὡς **ἐπίτροπος** τῶν Ρωμαίων ὁ Ἀντίπατρος, Ἰου-
δαῖος κατὰ τὴν θρησκείαν κακὸς ὅμως καὶ διεφθαρμένος ἄνθρωπος. Μετ'
ὀλίγα ἔτη ὁ υἱὸς του Ἡρώδης ἐγένινεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν βασιλεὺς καὶ κα-
τέσφαξεν ὅσους ἦσαν συγγενεῖς τῶν Μακκαβαίων καὶ αὐτὴν τὴν γυ-
ναῖκα του ἀκόμη ἐπειδὴ κατήγετο ἐξ αὐτῶν. Ὁ Ἡρώδης ἦτο μισητὸς
εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ Ἡρώδης εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος
ἐζήτηι νὰ φονεύσῃ καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅταν ἐπληροφορήθη παρὰ
τῶν Μάγων, ὅτι ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Αὐτὸς ἐφόνευσεν
τὰς δέκα τέσσαρας χιλιάδας τῶν ἀθῶων νηπίων τῆς Βηθλεέμ, διὰ νὰ
φονευθῇ μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ ὁ Χριστός.

Διῶριζε καὶ ἔπαυεν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἐτοποθέτει ἀνθρώπους ἰδι-
κούς του εἰς τὸ ἀξίωμα αὐτό. Ἐκτύπησε τὸ Ἰουδαϊκὸν Συνέδριον καὶ
ἠθέλησε νὰ μεταβάλλῃ τὴν Ἀγίαν Πόλιν Ἱερουσαλὴμ εἰς κέντρον πο-
λυτελείας καὶ ἁμαρτίας.

Τὸ μῖσος τοῦ λαοῦ κατεπραύνθη, ἀφ' ὅτου ὁ Ἡρώδης ἀνοικοδόμη-
σεν τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Ἀλλὰ πάλιν τὸ μῖσος ἐμεγάλωσε, διότι

Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας
Ψηφιδωτὸν τῆς Μονῆς Δαφνίου (I A' αἰών)

ἔθεσεν ἐπάνω εἰς τὴν κυρίαν θύραν τοῦ Ναοῦ χρυσοῦν ἀετόν, σύμβολον τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας.

Τὸ τέλος τοῦ Ἡρώδου ὑπῆρξεν οἰκτρὸν. Ἐσάπισε ζωντανός. Διὰ διαθήκης, τὸ βασίλειον τῆς Παλαιστίνης, διένειμε μεταξὺ τῶν τριῶν υἱῶν του, Ἀντίπα, Φιλίππου καὶ Ἀρχελάου.

Πάντως ἡ ζωὴ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τὸν Ρωμαϊκὸν ζυγὸν ἦτο ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Πτολεμαίων. Ἐπαθον βεβαίως μεγάλας συμφοράς, ἀλλὰ ἀπέκτησαν καὶ ἀρκετὰ προνόμια.

Ἡ Παλαιστίνη ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ Ἐπιτρόπων ἢ Ἡγεμόνων, οἱ ὅποιοι ἐξηρτῶντο ἀπὸ τὸν ἐπαρχὸν τῆς Συρίας, ἡ ὁποία ἦτο Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία.

Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐγκατεστάθη μόνιμος στρατιωτικὴ φρουρά, ὀνομαζομένη **σπεῖρα**.

Ἐνῶ κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπλήρωναν οἱ Ἰουδαῖοι φόρον πρὸς τοὺς Ρωμαίους, ἀργότερον κατηργήθη αὐτὸ τὸ προνόμιον καὶ ἤρχισαν νὰ καταβάλλουν φόρους.

Τοὺς φόρους ἐνοικίαζον πλούσιοι Ρωμαῖοι, οἱ ὅποιοι ἱδρουν τελωνεῖα εἰς διάφορα μέρη καὶ διώριζον εἰσπράκτορας ἢ ἐπιστάτας, οἱ ὅποιοι ὀνομάζοντο **τελῶναι**. Αὐτοὶ ἦσαν κυριολεκτικῶς τύραννοι τοῦ λαοῦ.

Ἡ Ἱερουσαλήμ κατέστη πόλις τῆς ἀμαρτίας. Ἐλάχιστοι Ἰουδαῖοι ἦσαν οἱ ἀληθεῖς πιστοί, οἱ ὅποιοι ἀνέμενον τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσία. Δυστυχῶς οἱ περισσότεροι Ἰουδαῖοι ἀνέμενον τὸν Μεσσίαν ὡς ἐθνικὸν ἀρχηγὸν καὶ κατακτητὴν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπανίδρυν ἰσχυρὸν τὸ Ἰουδαϊκὸν κράτος.

Αἱ ἀντιλήψεις αὗται εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μὴ ἐννοήσουν καὶ νὰ μὴ πιστεύσουν οἱ πλεῖστοι Ἰουδαῖοι εἰς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ παραμένουν ἀκόμη καὶ σήμερον μακρὰν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅπως θὰ γνωρίσωμεν καὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς τῆς Κ. Διαθήκης, ἦλθεν εἰρηνικός, πρᾶος καὶ ταπεινός, ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῆς θρησκευτικῆς καταπτώσεως καὶ τῆς ἡθικῆς παρακμῆς τῶν Ἰουδαίων.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙ' ΑΛΛΩΝ ΕΥΣΕΒΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

1. Ἰὼβ

Εἰς τὴν Αὐσίτιδα χώραν ἔζη κάποιος ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος Ἰὼβ, « ἀληθινός, ἄμεμπτος, δίκαιος, θεοσεβής, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος », ὡς λέγει ἡ Ἀγία Γραφή. Εἶχεν ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας καὶ κτήματα καὶ ζῶα καὶ πλούτη ἅπειρα. Ἦτο εὐτυχὴς καὶ ἐδόξαζε καθημερινῶς τὸν Θεόν.

Τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν ἐφθόνησεν ὁ διάβολος. Εἶπε, λοιπόν, εἰς τὸν Θεόν, ὅτι ὁ Ἰὼβ, εἶναι πιστὸς καὶ εὐσεβής, διότι ἔχει κάθε εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ποθήσῃ ἀνθρώπου καρδιά. Καὶ ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶναι Παντογνώστης καὶ γνωρίζει τὰ πάντα, ἐγνώριζεν ὅτι ἡ πίστις τοῦ Ἰὼβ ἦτο πραγματικὴ καὶ ὄχι φαινομενικὴ. Διὰ νὰ ἀποδείξῃ δὲ αὐτό, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν διάβολον νὰ πειράξῃ τὸν Ἰὼβ, χωρὶς ὅμως νὰ θίξῃ τὴν ὑγίαν καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ ὁ Ἰὼβ ἐκάθητο εὐτυχὴς καὶ ἀμέριμνος, ἔρχεται ἓνας ὑπηρέτης καὶ τοῦ λέγει:

— Ληστὰι ἤλθον καὶ ἔκλεψαν τὰ βόδια καὶ τοὺς ὄνους καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ὑπηρέτας. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην καὶ ἤλθον νὰ σοῦ ἀναγγεῖλω τὴν συμφοράν.

Δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμη, ὅταν ἄλλος ὑπηρέτης ἐφθασε τρέχων.

— Φωτιά ἐπεσεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔκαυσε τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ποιμένας. Μόνος ἐγὼ ἐσώθην καὶ ἤλθον νὰ ἀναγγεῖλω τὸ κακόν.

Τὴν ἰδίαν ὥραν τρίτος ὑπηρέτης ἐφώναζεν:

— Ληστὰι ἤρπασαν τὰς καμήλους καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ὑπηρέτας.

Καὶ τέταρτος ἀγγελιαφόρος τὴν ἰδίαν ὥραν ἔφθανε, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ καὶ νέαν συμφορὰν, μεγαλυτέραν αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἄλλας.

— "Ὅλα τὰ τέκνα σου, υἱοὶ καὶ θυγατέρες, ἔτρωγον καὶ ἔπινον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλυτέρου ἀδελφοῦ των. Δυνατὸς ἄνεμος ἔπνευσε καὶ ἔρριψε τὴν στέγην καὶ ὅλοι ἐτάφησαν κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια.

Ἐσχηκώθη τότε ὁ Ἰώβ, ἔσχισε τὸ ἔνδυμά του, εἰς ἔνδειξιν πένθους, κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐξύρισε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφοῦ ἔπρεπε μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, προσεκύνησε τὸν Θεόν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ πίστις του καὶ ἡ ἐλπίς παρέμειναν σταθεραὶ καὶ εἶπε:

« Γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ. Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλατο ὥς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὗτω καὶ ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας ».

Ὅταν εἶδεν ὁ διάβολος, ὅτι τόσαι συμφοραὶ συγχρόνως δὲν ἐκλόμισαν τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπομονὴν τοῦ ἀνδρός, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεόν, νὰ πειράξῃ τὸν Ἰώβ καὶ εἰς τὸ ἴδιόν του τὸ σῶμα. Ὁ Θεός, διὰ νὰ ἀναδειχθῇ ἀκόμῃ λαμπρότερον ἡ πίστις τοῦ Ἰώβ, ἔδωκε τὴν ἄδειαν. Μόνον ἡ ζωὴ τοῦ Ἰώβ δὲν ἔπρεπε νὰ θιγῇ.

Φοβεραὶ πληγαὶ ἐκάλυψαν τότε τὸ σῶμα τοῦ Ἰώβ καὶ πόνοι φρικτοὶ τὸν ἐβασάνιζον. Μόνος, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, ἔζηε τὰς πληγὰς του μὲ ὕστρακον διὰ νὰ ἀνακουφίζεταί ὀλίγον. Εἰς τὴν τόσῃν δυστυχίαν ἦλθον νὰ προστεθοῦν καὶ οἱ πικροὶ λόγοι τῆς γυναικὸς του.

— Μέχρι πότε θὰ κάμνης ὑπομονήν; Ἐχασες τὰ πάντα, τέκνα, περιουσίαν, δόξαν, ὄνομα. Βλασφήμησε, λοιπόν, τὸν Θεὸν καὶ ἄς ἀποθάνῃς.

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἰώβ ἀπήντησεν:

« Ἰνα τί ὥσπερ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας οὕτως; Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς Κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ ὑπείσομεν; » (ὑποφέρομεν).

Τὸν ἴδιον καιρὸν, τρεῖς φίλοι τοῦ Ἰώβ, βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες, πληροφορηθέντες τὰς συμφορὰς τοῦ Ἰώβ, ἐκίνησαν ἀπὸ τὰς χώρας αὐτῶν καὶ ἦλθον νὰ παρηγορήσουν αὐτόν.

Ὅταν ἀντίκρυσαν τὴν τόσῃν αὐτοῦ δυστυχίαν, ἐστάθησαν ἀμίλητοι καὶ ἄφωνοι ἑπτὰ ἡμερόνυχτα.

Τέλος ἤνοιξε ὁ Ἰώβ τὸ στόμα του καὶ κατηράσθη τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη.

Τότε οί φίλοι του προσεπάθησαν νά τοῦ ἀποδείξουν ὅτι ἡ τόση του συμφορὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἁμαρτιῶν του, αἱ ὁποῖαι ἐπέφερον τήν ὀργήν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰωβ ὅμως ἔλεγεν, ὅτι εἶναι ἀθῶος καί ὅτι καμμίᾳ ἁμαρτίᾳ του δέν ἦτο τόσον μεγάλη, διὰ νά ἐπισύρῃ τήν τρομεράν αὐτῇ τιμωρίαν. Οἱ φίλοι του ὅμως ἐπέμενον νά τόν ὀνομάζουν ἁμαρτωλόν.

Τότε ὁ Θεός ἐπεμβαίνει καί ἐν μέσῳ λαίλαπος καί νεφῶν λέγει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι δέν ἔχουν δικαίωμα νά συζητοῦν καί νά κρίνουν τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, διότι πολλάκις εἶναι ἀνίκανοι νά τὰς ἐννοήσουν. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ρυθμίζει τὰ πάντα καί προνοεῖ περὶ πάντων, γνωρίζει τὸ ἀληθές συμφέρον τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι πρέπει ἀγογγύστως νά ὑποτάσσωνται εἰς τὸ θεῖον Του θέλημα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰωβ μετενόησε, διότι κατηράσθη τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη, μετενόησαν δὲ καί οἱ φίλοι του, διότι τὸν ὠνόμασαν ἁμαρτωλόν. Καί ὁ Θεός ἀνταμείβων τὴν πίστιν καί τὴν ὑπομονὴν τοῦ Ἰωβ ἀπήλλαξεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν καί ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἄλλους υἱοὺς καί θυγατέρας καί ποίμνια καί κτήματα καί πλοῦτη καί ἀγαθὰ διπλάσια ἀπὸ τὰ προηγούμενα.

Καί ἔζησεν ὁ Ἰωβ εὐτυχής, ἔτη πολλὰ « καί ἐτελεύτησε πρεσβύτερος καί πλήρης ἡμερῶν ». Διὰ τὰς ἀρετάς του ἐθεωρήθη ἅγιος καί ἐορτάζεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τὰς 6 Μαΐου.

Τὸ ὄνομα καί ἡ ἱστορία τοῦ Ἰωβ εἶναι γνωστὰ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, "Ὅταν θέλωμεν νά εἴπωμεν, ὅτι ἕνας ἄνθρωπος ἔχει μεγάλην ὑπομονήν. λέγομεν, ὅτι ἔχει Ἰωβιον ὑπομονήν.

Πρέπει, λοιπόν, νά ὑπομένωμεν εἰς τὰς θλίψεις. Ὅπως ὁ χρυσὸς καθαρίζεται μέσα εἰς τὴν φωτιάν, τοιοῦτοτρόπως καί ὁ ἄνθρωπος ἐξάγνιζεται μὲ τὰς θλίψεις καί τὰς δοκιμασίας.

2. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ

(Λαυὲλ γ')

Κατὰ τὸ ἔτος 586 π.Χ. ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος Ναβουχοδονόσορ ὁ Β', ἤλθε καί ἐπολιόρησε τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀποτέλεσμα τῆς πολιούρκιας ἦτο ἡ νίκη τοῦ Ναβουχοδονόσορος καί ἡ αἰχμαλωσία χιλιάδων Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι δέσμιοι μετεφέρθησαν εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Εἶχον περάσει ἀρκετὰ ἔτη εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν

ὁ Ναβουχοδονόσορ διέταξεν ἀξιωματικούς τῆς αὐλῆς του νὰ ἐκλέξουν νέους ὑγιεῖς καὶ ἠθικούς ἐκ τῶν καλυτέρων οἰκογενειῶν τῶν Ἰουδαίων, διὰ νὰ τοὺς προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἐξέλεξαν λοιπὸν νέους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, ὁ Δανιήλ, ὁ Ἀνανίας, ὁ Ἀζαρίας καὶ ὁ Μισάηλ. Εἰς τοὺς νέους αὐτοὺς ἔδωσαν ὀνόματα βαβυλωνιακά. Ὀνόμασαν τὸν μὲν Δανιήλ Βαλτάσαρ, τοὺς τρεῖς δὲ ἄλλους Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγώ.

Διέταξεν ἐπίσης ὁ βασιλεὺς νὰ ἐνδύσουν αὐτοὺς μὲ τὰ λαμπρότερα φορέματα καὶ νὰ δίδουν εἰς αὐτοὺς βασιλικὸν φαγητόν. Οἱ νέοι ὅμως οὕτοι, πιστοὶ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν νόμον καὶ φοβούμενοι τὸν Θεόν, δὲν ᾔθελον νὰ τρώγουν ἀπηγορευμένα διὰ τοὺς Ἰσραηλίτας φαγητά. Ἦθελον νὰ νηστεύουν καὶ ἐτρωγον μόνον ὅσπρια καὶ ἔπινον μόνον ὕδωρ. Ἐνεκα τῆς εὐλαβείας των ὁ Θεὸς ἡλόγει αὐτοὺς καὶ τὰ φαγητά ἐκεῖνα, ὅχι μόνον δὲν ἀδυνάτησαν αὐτοὺς, ἀλλὰ ἔκαμαν αὐτοὺς ἰσχυροὺς εἰς τὸ σῶμα. Ἡ δὲ πίστις των εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των ἔκαμεν αὐτοὺς ἰσχυροὺς εἰς τὴν ψυχὴν.

Τὴν πίστιν των αὐτὴν καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των ἀπέδειξαν εἰς μίαν κρίσιν καὶ σπουδαίαν περίστασιν.

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ κατεσκεύασε πελωρίαν εἰκόνα του ἐκ χρυσοῦ. Ἔστειλε λοιπὸν ἀγγελιαφόρους εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κράτους καὶ διέταξε νὰ συγκεντρωθῶν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὅλοι οἱ κατὰ τόπους ἄρχοντες καὶ ἡγεμόνες, διὰ νὰ παρευρεθῶν εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς λαμπρᾶς εἰκόνας. Καὶ ὅταν ἡ ἡμέρα ἔφθασε καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιστῆμων καὶ τοῦ λαοῦ, εὐρίσκετο συγκεντρωμένον, κήρυξ μετέδωκε τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως. Ὅταν αἱ σάλπιγγες καὶ τὰ ἄλλα μουσικὰ ὄργανα δώσουν τὸν σύνθημα, ὑποχρεοῦνται ἅπαντες, λαὸς καὶ ἄρχοντες πίπτοντες νὰ προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα τὴν χρυσήν, τὴν ὁποίαν ἔστησεν ὁ Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς. Ὅστις θὰ ἡρνεῖτο, θὰ ἐρρίπτετο ζῶν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην.

Ἄλλ' οἱ τρεῖς Ἰουδαῖοι παῖδες, οἱ ὅποιοι εἶχον διδαχθῇ νὰ λατρεύουν καὶ νὰ προσκυνοῦν τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν, δὲν ἐδειλίασαν πρὸ τῆς φοβερᾶς ἀπειλῆς, ἀλλὰ ἠρνήθησαν νὰ προσκυνήσουν τὴν χρυσὴν εἰκόνα, διὰ νὰ μὴ παραβοῦν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ.

Μόλις ὁ βασιλεὺς ἐπληροφορήθη τὴν ἄρνησιν τῶν νέων, ὠργίσθη φοβερὰ καὶ διέταξε νὰ ὀδηγηθῶν οἱ παῖδες ἐνώπιόν του. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐκεῖνοι ἔμειναν σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν. Εἰς τὰς ἀπειλάς τοῦ βασι-

λέως ἀπὴν-τησαν « ἐστὶ Θεὸς ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς, ὃ ἡμεῖς λατρεύομεν, δυνατὸς ἐξελέσθαι (νὰ λυτρώσῃ) ἡμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ».

Τότε ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ πυρακτωθῇ ἐπταπλασίως ἡ κάμιнос καὶ νὰ ριφθοῦν ἐντὸς αὐτῆς οἱ τρεῖς εὐσεβεῖς Ἰουδαῖοι παῖδες. Ἡ διαταγὴ ἐξετελέσθη.

Παράξενον ἔμως· ἀντὶ θρήνων καὶ κλαυθμῶν, γλυκεῖα μουσικὴ καὶ ἀρμονικὴ ψαλμωδία ἤκούετο ἐκ τῆς καμίνου. Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες, διέκρινον ἐντὸς τῆς καμίνου τοὺς τρεῖς νέους ἐλευθέρους ἀπὸ τὰ δεσμά των νὰ προσεύχωνται καὶ τέταρτον νέον ἐν μέσῳ αὐτῶν λαμπρὸν καὶ ὠραῖον ὡς Ἄγγελον.

Πράγματι ἦτο Ἄγγελος, ὁ ὁποῖος τὴν φλόγα τοῦ πυρὸς, εἰς δρόσον μετέβαλεν.

Πρὸ τοῦ μεγάλου θαύματος, ὁ βασιλεὺς μετενόησε καὶ διέταξε νὰ ἐλευθερωθοῦν οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἐξῆλθον τῆς καμίνου σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς.

Τότε ὁ βασιλεὺς ἀνεφώνησεν: « Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγῶ, ὃς ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατο (ἔσωσε) τοὺς παῖδας αὐτοῦ ». Ἔστειλε δὲ διαταγὴν εἰς ὅλον τὸ βασίλειον καὶ διέταξε νὰ σέβωνται πάντες τὸν Θεὸν τῶν τριῶν παίδων, ἄλλως θὰ τιμωροῦνται αὐστηρά, διότι ὁ Θεὸς οὗτος εἶναι μέγας καὶ ἰσχυρὸς, « ἡ βασιλεία αὐτοῦ, βασιλεία αἰώνιος καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν ».

Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι ἡ μέχρι θανάτου πίστις τῶν τριῶν παίδων, ἔσωσεν αὐτοὺς, ἐγνώρισε δὲ καὶ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν εἰς πολλοὺς ἄλλους.

Ὕμνος τῶν τριῶν Παίδων

(Ἐκ τοῦ Τριφδίου)

« Τὸν Κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ἄγγελοι Κυρίου, οὐρανοὶ Κυρίου, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, πᾶσαι αἱ δυνάμεις Κυρίου, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, ἥλιος καὶ σελήνη, ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, τὸν Κύριον.

Εὐλογεῖτε, φῶς καὶ σκότος, νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πᾶς ὄμβρος καὶ δροσός, πάντα τὰ πνεύματα τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πῦρ καὶ καῦμα, ψυχὸς καὶ καύσων τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, δροσοὶ καὶ νιφετοί, πάγοι καὶ ψυχὸς τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πάχνη καὶ χιόνες, ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, γῆ, ὄρη καὶ βουνοὶ καὶ πάντα τὰ φερόμενα ἐν αὐτῇ,
 τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πηγαί, θάλασσα καὶ ποταμοί, κήτη καὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασι τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, εὐλογεῖτω Ἰσραὴλ τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, ἱερεῖς Κυρίου, δοῦλοι Κυρίου, τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, πνεύματα καὶ ψυχὰι δικαίων, ὅσοι καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, Ἀνανία, Ἀζαρία, καὶ Μισαήλ, τὸν Κύριον.
 Εὐλογεῖτε, Ἀπόστολοι, προφῆται καὶ μάρτυρες Κυρίου τὸν Κύριον.
 Εὐλογοῦμεν, Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.
 Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
 Αἰνοῦμεν, εὐλογοῦμεν καὶ προσκυνοῦμεν τὸν Κύριον.
 Τὸν Κύριον ὑμνοῦμεν καὶ δοξολογοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας ».

3. Ρ ο ὺ θ

(Ροῦθ)

Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Κριτῶν, ἔζη εἰς τὴν Βηθλεὲμ ὁ Ἑλιμέλεχ μετὰ τῆς γυναικὸς του Νωεμὶν καὶ τῶν δύο υἱῶν του. Ἐπειδὴ όμως ἐπῆλθε μεγάλη πείνα εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὁ Ἑλιμέλεχ παρέλαβε τὴν οἰκογένειάν του καὶ μετέβη εἰς τὴν χώραν Μωάβ. Ἐκεῖ μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν, ἔμεινε δὲ ἡ Νωεμὶν μετὰ τοὺς υἱούς της, οἱ ὅποιοι ἐνυμφεύθησαν γυναικας Μωαβίτιδας, ὁ μὲν Μααλὼν τὴν Ὀρφά, ὁ δὲ Χελαιὼν τὴν Ροῦθ.

Μετὰ δέκα ἔτη, ἀπέθανον καὶ οἱ δύο υἱοὶ ἄτεκνοι. Τότε ἡ Νωεμὶν, ἐπειδὴ εἶχε παρέλθει καὶ ἡ πείνα, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτῆς Χαναάν. Αἱ δύο νύμφαι της ἠθέλησαν νὰ τὴν ἀκολουθήσουν, ἀλλὰ ἡ Νωεμὶν συνεβούλευσεν αὐτάς με ἐπιμονὴν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς οἰκίας τῶν πατέρων των. Τότε ἡ Ὀρφά κλαίουσα ἀπεχαιρέτη-

σε τὴν πενθεράν της καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς της. Ἡ Ροὺθ ὅμως δὲν ἐδέχθη νὰ ἀποχωρισθῇ τῆς πενθερᾶς της καὶ εἶπεν: «ὅπου ἂν πορευθῇς, πορεύσομαι καὶ οὐ ἐὰν ἀλλισθῇς ἀλλισθήσομαι ὁ λαὸς σου, λαὸς μου, καὶ ὁ Θεὸς σου Θεὸς μου καὶ οὐ ἐὰν ἀποθάνῃς, ἀποθανοῦμαι, κακεὶ ταφήσομαι.». Τόσον πολὺ ἡγάπα ἡ Ροὺθ τὴν μητέρα τοῦ συζύγου της, ὥστε τὰ πάντα ἐδέχετο νὰ ὑποφέρῃ, διὰ νὰ μὴ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν ἀβοήθητον καὶ μόνην εἰς τὴν γεροντικὴν της ἡλικίαν.

Συγκεκινημένη ἡ Νωεμὶν ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσιν τῆς Ροὺθ, ἐδέχθη νὰ τὴν συνοδεύσῃ. Ἐφθασαν εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἐκεῖ, διὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἔπρεπε νὰ ἐργασθῶν. Ἦτο ἡ ἐποχὴ τοῦ θερισμοῦ. Ἡ Ροὺθ, ἡ ὁποία ἐγνώριζεν, ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, πρόθυμα ἐδέχθη νὰ ἐργασθῇ εἰς τοὺς ἀγρούς. Μετέβαινε λοιπὸν εἰς τὰ κτήματα τοῦ πλουσίου Βοῶζ, ὅπισθεν τῶν θεριστῶν καὶ συνέλεγε στάχεις, τοὺς ὁποίους ἄφηνον οὗτοι διὰ τοὺς πτωχοὺς, συμφώνως πρὸς ἐντολὴν τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου.

Ὁ Βοῶζ ἐπρόσεξε τὴν ἐργατικὴν καὶ σεμνὴν Ροὺθ καὶ ὅταν ἐπληροφορήθῃ ὅτι ἦτο ἡ νύμφη τῆς Νωεμὶν καὶ ὅτι εἰργάζετο διὰ νὰ συντηρῇ καὶ τὴν πενθεράν της, τὴν ἐπλησίασε καὶ τῆς εἶπεν: «Θὰ μένῃς νὰ ἐργάζεσαι μετὰς ἄλλας γυναῖκας εἰς τοὺς ἀγρούς μου. Θὰ ἔχῃς ὅλας τὰς ἀμοιβὰς τὰς ὁποίας λαμβάνουν καὶ αἱ ἄλλαι ἐργάτριαι.».

Ἡ Ροὺθ, ἔσκυψε καὶ προσεκίνησε τὸν Βοῶζ, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της καὶ τὴν χαρὰν της. Ἐχάρη δὲ πολὺ καὶ ἡ Νωεμὶν, διότι ἡ Ροὺθ θὰ εἰργάζετο εἰς τοῦ Βοῶζ τὰ κτήματα.

Ὁ Θεὸς ὅμως ἡλόγησε περισσότερον τὴν Ροὺθ διὰ τὴν ἀφοσίωσίν της καὶ τὰς ἀρετάς της. Μετ' ὀλίγον ὁ Βοῶζ ἐνυμφεύθη τὴν Ροὺθ, μετὰ τὴν εὐχὴν τῆς πενθερᾶς της. Ἀπέκτησε δὲ υἱόν, ὅστις ὠνομάσθη Ὡβήδ, τοῦ ὁποίου υἱὸς ἦτο ὁ Ἰεσσαί, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Δαυὶδ. Ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Δαυὶδ ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Οὕτω ἡ Μωαβίτις Ροὺθ, διὰ τὰς ἀρετάς της, ἡξιώθη νὰ συγκαταλέγῃται μεταξὺ τῶν προγόνων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, ὅπου ἀναγράφεται ἡ γενεαλογία τοῦ Χριστοῦ, ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τῆς Ροὺθ ὡς ἑξῆς:

«...Βοῶζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὡβήδ ἐκ τῆς Ροὺθ, Ὡβὶδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα...».

4. Ἐσθῆρ

(Ἑσθήρ)

Μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι ὡς αἰχμάλωτοι ὠδηγήθησαν εἰς τὴν Περσίαν καὶ ἔμενον ἐκεῖ, ἦτο καὶ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ ἡ ὄρφανὴ ἀνεψιά του Ἑσθήρ.

Ὁ Μαρδοχαῖος εἶχεν ἐπιδείξει ἀφοσίωσιν καὶ πίστιν εἰς τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην, τοῦ ὁποῦ τοὺς ζῶντας ἐσωσεν, ἀποκαλύψας τὰς ἐγκληματικὰς προθέσεις δύο συνοματῶν, τοὺς ὁποίους τυχαίως ἤκουσε νὰ σχεδιάζουν τὴν δολοφονίαν τοῦ βασιλέως. Ἡ πρᾶξις αὕτη καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μαρδοχαίου κατεγράφη εἰς τὸ βιβλίον τῶν σπουδαίων συμβάντων τοῦ βασιλείου.

Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἡ βασίλισσα Ἀστίν, ἐξώργισε τὸν βασιλέα, διότι δὲν ὑπήκουσε εἰς τὰς διαταγὰς του. Τοῦτο ἐθεωρήθη ὅτι ἀπέτελει κακὸν παράδειγμα, διὰ τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλείου καὶ ἀπεφασίσθη ν' εὗρεθῇ ἄλλη βασίλισσα, ἱκανὴ νὰ ἐννοήσῃ τὸ ὑψηλὸν τῆς ἀξιώμα.

Συνεκεντρώθησαν, λοιπόν, πολλοὶ νεάνιδες διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς βασιλίσσης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ Ἑσθήρ. Ταύτην ἐξέλεξεν ὁ βασιλεὺς διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν σεμνότητά της.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν ἦλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ ἐτοιμασθῇ ἐπὶ ἓν ἔτος διὰ τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα. Εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐπεσκέπτετο αὐτὴν συχνὰ ὁ Μαρδοχαῖος καὶ συνεβούλευεν αὐτήν. Τῆς συνέστησε δὲ νὰ κρύψῃ τὴν Ἰσραηλιτικὴν καταγωγὴν της, τὴν θρησκείαν της καὶ ὅτι ἦτο συγγενὴς του.

Μετὰ ἓν ἔτος ἐφόρεσεν ὁ βασιλεὺς τὸ στέμμα εἰς τὴν Ἑσθήρ καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν βασίλισσαν. Ἄν καὶ ἡξιώθη τοιαύτης τιμῆς, δὲν ἐλησμόνησε ποτὲ ἡ Ἑσθήρ τὴν καταγωγὴν της καὶ τὸν Θεὸν τῶν πατέρων της.

Τοῦτο ἀπέδειξεν, ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι διέτρεξαν φοβερὸν κίνδυνον.

Ἐνας κακὸς καὶ πονηρὸς αὐλικός, ὁ Ἀμάν, κατῴρωσε νὰ ἐξαπατήσῃ διὰ τῶν κολακειῶν του τὸν βασιλέα καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὕψιστα τοῦ βασιλείου ἀξιώματα. Τόση δὲ ἦτο ἡ ματαιοδοξία του, ὥστε ἐξήτησε καὶ ἐπέτυχεν ἀπὸ τὸν Ἀρταξέρξην, νὰ σταλῇ εἰς ὅλον τὸ κράτος διαταγή, νὰ προσκυνοῦν ὅλοι τὸν Ἀμάν.

Μόνος ὁ Μαρδοχαῖος, πιστὸς εἰς τὴν θεῖαν ἐντολὴν «*Κύριον τὸν*

θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις», ἡρνήθη νὰ προσκυνήσῃ τὸν Ἀμάν.

Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Ἀμάν, ὠργίσθη καὶ ἐζήτηε τρόπον νὰ θανατώσῃ τὸν Μαρδοχαῖον καὶ ὅλους τοὺς Ἰουδαίους.

Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ ἀποσπάσῃ διαταγὴν τοῦ βασιλέως, διὰ τῆς ὁποίας θὰ κατεδικάζοντο ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι.

Κατηγόρησεν αὐτούς, ὅτι δὲν ὑπακούουν εἰς τὰς βασιλικὰς διατάγας καὶ δίδουν κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους ὑπηκόους. Οὕτω ἐξώργισε τὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη ἀμέσως νὰ υπογράψῃ τὸ διάταγμα, τὸ ὁποῖον ὥριζε τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι ἔπρεπε νὰ θανατωθοῦν.

Μόλις ἐπληροφορήθη ὁ Μαρδοχαῖος τὴν μεγάλην συμφορὰν, ἡ ὁποία ἔμελλε νὰ πλήξῃ τοὺς συμπατριώτας του, ἔσχισε τὰ φορέματά του, ἐφόρεσε σάκκον, ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στάχτην, ὅπως συνήθιζον οἱ Ἑβραῖοι, ὅταν εἶχον πένθος καὶ ἐκάθησε περίλυπος εἰς τὴν θύραν τῶν ἀνακτόρων. Εἰδοποίησε δὲ τὴν βασίλισσαν διὰ τὴν φοβεράν διαταγὴν καὶ παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν βασιλέα καὶ νὰ παρακαλέσῃ αὐτὸν νὰ χάρισῃ τὴν ζωὴν εἰς τοὺς συμπατριώτας της.

Ἀλλὰ διὰ νὰ παρουσιασθῇ κανεὶς εἰς τὸν βασιλέα δὲν ἦτο πρᾶγμα ἀπλοῦν. Ἐπρεπε νὰ ἔχη προσκληθῇ ἀπὸ τὸν βασιλέα, ἄλλως ἐκινδύνευε νὰ θανατωθῇ, ἔστω καὶ ἂν ἦτο ἡ βασίλισσα.

Ἡ Ἑσθήρ ὅμως ἡγάπα τοὺς συμπατριώτας της καὶ ἐπίστευεν εἰς τὸν Θεόν. Παρήγγειλε διὰ τοῦ Μαρδοχαίου εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ νηστεύσουν καὶ νὰ προσευχηθοῦν ὅλοι εἰς τὸν Θεόν.

Ἀφοῦ καὶ ἡ ἰδία ἐνήστευσε καὶ προσηυχῆθη θερμῶς τρεῖς ἡμέρας, ἔλαβε θάρρος καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἐζήτησεν ὡς χάριν νὰ μεταβῇ οὗτος μετὰ τοῦ Ἀμάν εἰς τὰ ἰδιαίτερα διαμερίσματα της δι' ἐπίσημον γεῦμα. Ὁ βασιλεὺς ἐδέχθη εὐχαρίστως.

Τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ βασιλεὺς εἶχεν ἀϋπνίαν. Ἐζήτησε τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον κατέγραφε τὰ σπουδαῖα γεγονότα καὶ διέταξε νὰ τοῦ ἀναγνώσουν ἐξ αὐτοῦ. Ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἀνεγράφετο, ὅτι ὁ Μαρδοχαῖος ἀνεκάλυψε τὴν συνομωσίαν κατὰ τῆς ζωῆς του, ὁ βασιλεὺς ἠρώτησε, ποῖαν ἀμοιβὴν ἔλαβεν ὁ ξένος ἐκεῖνος διὰ τὴν σπουδαίαν αὐτὴν ὑπηρεσίαν του. Οἱ αὐλικοὶ ἀπήντησαν ὅτι δὲν τοῦ ἐδόθη καμμία ἀμοιβή.

Ἐνῶ ὁ βασιλεὺς ἐζήτηε πληροφορίας διὰ τὸν Μαρδοχαῖον, ἐφθασεν

εἰς τὴν αὐλὴν ὁ Ἀμάν. Ἐκάλεσε τότε αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ἡρώ-
τησε:

— Εἰπέ μου, Ἀμάν, ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἀποφασίσῃ νὰ τιμήσῃ ἓνα ἄν-
θρωπον ἰδιαιτέρως, τί πρέπει νὰ κάμῃ;

Ὁ Ἀμάν ἐσκέφθη « ἀσφαλῶς ἐγὼ εἶμαι αὐτὸς τὸν ὅποιον σκέπτε-
ται ὁ βασιλεὺς νὰ τιμήσῃ ». Ἀπήντησε λοιπόν:

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πρέπει νὰ εἶναι ἐνδεδυμένος μὲ φορέματα βα-
σιλικά, νὰ κάθεται ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως, εἰς δὲ τῶν ἐνδοξο-
τέρων τῆς αὐλῆς ἀρχόντων νὰ ὀδηγῇ τὸν ἵππον τοῦ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς
πόλεως κρᾶζων μεγαλοφώνως: Ἴδου πῶς ὁ βασιλεὺς τιμᾷ τοὺς ἐκλε-
κτοὺς του.

— Καλὴ εἶναι ἡ συμβουλὴ σου, — ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς. — Σοῦ ἀνα-
θέτω λοιπὸν νὰ ἐνδύσῃς βασιλικά τὸν Ἰουδαῖον Μαρδοχαῖον καὶ νὰ πε-
ριφέρῃς αὐτὸν ἐφιππον ἀνὰ τὴν πόλιν κρατῶν τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου.
Αὕτῃ εἶναι ἡ διαταγὴ μου, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ.

Κεραινοπλήκτος ἔμεινεν ὁ Ἀμάν, ὅταν ἤκουσε τὴν διαταγὴν, ἡναγ-
κάσθη ὅμως νὰ ὑπακούσῃ, διότι ἄλλως ἦτο χαμένος.

Ἀλλ' ὁ Θεὸς τοῦ ἐπεφύλασσε καὶ ἄλλην τιμωρίαν μεγαλυτέραν.

Ὁ βασιλεὺς, τὸσον ἡὐχαριστήθη εἰς τὸ γεῦμα ἀπὸ τὰς περιποιή-
σεις καὶ τὴν ἀγάπην τῆς Ἑσθῆρ, ὥστε τῆς ὑπεσχέθη νὰ τῆς παραχωρή-
σῃ οἰανδήποτε χάριν ἐζήτει, ἕως τὸ ἥμισυ τοῦ βασιλείου του.

Τότε ἡ Ἑσθῆρ ἐπεκαλέσθη τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐπιείκειαν τοῦ βα-
σιλέως διὰ τὸ ἔθνος τῆς, ἀποκαλύψασα διὰ πρώτην φορὰν τὴν ἐβραϊ-
κὴν καταγωγὴν τῆς καὶ τὰ καταχθόνια καὶ φοβερά σχέδια τοῦ πανούρ-
γου καὶ κακοῦ Ἀμάν.

Οὗτος ἀντιληφθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἐσύρετο πρὸς τῆς Ἑ-
σθῆρ καὶ παρεκάλει αὐτὴν νὰ δείξῃ εὐμένειαν καὶ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν
του. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς καλέσας τοὺς φρουρούς, διέταξε νὰ κρεμασθῇ εἰς
τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἀγχόνην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐτοιμάσει αὐτὸς ὁ Ἀμάν,
διὰ τὸν Μαρδοχαῖον. Ἀκόμῃ, ἠχύρωσε τὸ σκληρὸν καὶ ἄδικον διάτα-
γμα τῆς καταδίκης τῶν Ἰουδαίων, τὸν δὲ Μαρδοχαῖον διώρισεν εἰς τὴν
θέσιν τοῦ Ἀμάν.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ Θεὸς ἤμειψε τὸν πιστὸν Μαρδοχαῖον καὶ ἐτι-
μώρησε τὸν κακὸν Ἀμάν.

5. Ἰουδιθ

(Ἰουδιθ)

Περὶ τὸ ἔτος 350 π.Χ. οἱ Πέρσαι, ἀφοῦ ἐκυρίευσαν τὸ βασιλείον τοῦ Ἰσράήλ, ἐπέτεθον ἐναντίον τοῦ ἄλλου Ἑβραϊκοῦ βασιλείου, τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα.

Στρατηγὸς τῶν Περσῶν ἦτο ὁ περίφημος Ὀλοφέρνης, ὁ ὁποῖος κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως του, εἰσέβαλεν μὲ χιλιάδας στρατοῦ καὶ ἄρματα μάχης, εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Ἰούδα. Ἐλεηλάτει καὶ κατέστρεψεν ἐντελῶς τὰς πόλεις, σπείρων παντοῦ τὸν θάνατον καὶ τὴν καταστροφὴν.

Τρομαγμένοι οἱ Ἰουδαῖοι, προσεπάθουν νὰ ἐπισκευάσουν τὰ τεῖχη τῶν πόλεων, οἱ δὲ γενναιότεροι κατέλαβον τὰ στενὰ τῶν ὁρέων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ διήρχοντο οἱ ἐχθροὶ διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ λαὸς ἐνδεδυμένος φορέματα πένθους, προσήύχeto μὲ θρήνους εἰς τὸν Θεὸν διὰ νὰ τοὺς σώσῃ.

Ὁ ἴδιος ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὁ Ἰωακείμ, περιήρχeto τὰς πόλεις, ἐνεθάρρυνε τὸν λαόν καὶ προέτρεπεν ὅλους νὰ πιστεύουν καὶ νὰ προσεύχωνται. Ὁ Θεός, ἔλεγε, δὲν θὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ καὶ πάλιν. Πολλάκις ἔσωσε τὸν λαόν μας. Καὶ τώρα μὲ τὴν προσευχὴν, θὰ νικήσωμεν τοὺς ἐχθρούς. Ἀρχεῖ νὰ ἔχωμεν πίστιν εἰς τὸν Θεόν.

Τὰ ἴδια ἔγραφε καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ὀχυρᾶς πόλεως Βετυλούα καὶ συνεβούλευσεν αὐτοὺς μὲ κάθε θυσίαν νὰ ἐμποδίσουν τὴν προέλασιν τοῦ Ὀλοφέρνηος.

Ὅταν ἐπληροφορήθη τοῦτο ὁ Ὀλοφέρνης, διέταξε νὰ πολιορκηθῇ ἡ πόλις καὶ νὰ κυριευθῇ.

Ἡ ἀντίστασις ὅμως τῶν κατοίκων ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὅλα τὰ μέσα ἀπέβαινον μάταια.

Τότε, διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς κατοίκους νὰ παραδοθῶν, κατέστρεψε τὴν πηγὴν καὶ τὸ ὑδραγωγεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὕδρευeto ἡ πόλις. Τὸ μέτρον τοῦτο ὑπῆρξεν ἀποτελεσματικόν. Οἱ κάτοικοι, κουρασμένοι καὶ ἐξηντλημένοι ἀπὸ τὴν πολιορκίαν, ἤρχισαν νὰ ὑποφέρουν τρομερὰ ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ὕδατος. Πολλὰ παιδιὰ καὶ γέροντες ἀπέθανον καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἐναπομείναντες ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθῶν.

Τὴν κρίσιμον αὐτὴν ὥραν ἐστάθη εἰς τὸ μέσον μία ὡραία, εὐσεβὴς καὶ φιλόπατρις γυναῖκα, ἡ Ἰουδιθ, χήρα τοῦ Μανασσῆ.

— "Ἀρχοντες, εἶπε, δὲν πρέπει νὰ παραδώσῃτε τὴν πόλιν. Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος ἔσωσε μὲ θαύματα τοὺς πατέρας μας εἰς παρομοίας περιστάσεις, θὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ τώρα. Ἄς ἔχωμεν πίστιν εἰς Αὐτὸν.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἔδωσαν θάρρος εἰς ὅλους. Ἐπειτα ἡ Ἰουδιθ συνέχισεν:

— Σεῖς ὑπερασπισθῆτε μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τὴν πόλιν. Ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ θὰ συναντήσω τὸν Ὀλοφέρνην.

Αὐτὰ εἶπεν ἡ Ἰουδιθ καὶ ὅλοι ὑπήκουσαν. Ἐκείνη, ἀφοῦ πρῶτον προσουχήθη θερμῶς εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα της, ἐξῆλθε τῆς πόλεως μὲ μίαν μόνον πιστὴν δούλην καὶ ἐβάδισε πρὸς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον. Εἰς τοὺς φρουρούς, οἱ ὁποῖοι τὴν συνέλαβον, εἶπε νὰ τὴν ὀδηγήσουν εἰς τὸν Ὀλοφέρνην, διότι εἶχε νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ μερικὰ μυστικά, τὰ ὁποῖα θὰ τὸν ἐβοήθουν νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν.

"Ὅταν τὴν παρουσίασαν εἰς τὸν στρατηγόν, τοῦ εἶπε:

— Μισῶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ θέλω νὰ καταστραφοῦν. Θὰ σοῦ γνωρίσω τὰ μυστικά τους καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ γίνῃς κύριος τῆς Βετυλούα. Διὰ νὰ πιστεύσῃς ὅτι λέγω τὴν ἀλήθειαν, κράτησέ με ὡς δούλην.

Ὁ Ὀλοφέρνης ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς Ἰουδιθ καὶ ἀφοῦ τὴν ἐκράτησεν εἰς τὸ στρατόπεδον, τῆς ἐπέτρεψε νὰ κυκλοφορῇ ἐλευθέρως ἡμέραν καὶ νύκτα. Ἡ Ἰουδιθ μίαν νύκτα, ἐνῷ ὁ Ὀλοφέρνης ἐκοιμᾶτο, τὸν ἐφόνευσεν. Ἐπειτα ἀνενόχλητος, ἐπέρασε τὸ στρατόπεδον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Βετυλούα. Ὅταν οἱ Πέρσαι ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ στρατηγοῦ των, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν καὶ ἔφυγον.

Τοιοῦτοτρόπως, χάρις εἰς τὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν πίστιν τῆς Ἰουδιθ, ἐσώθη ἡ πόλις ἀπὸ τὴν καταστροφὴν καὶ οἱ κάτοικοί της ἀπὸ τὴν σφαγὴν.

6. ΤΩΒΙΤ

(Τωβίτ)

Ὁ Τωβίτ ἐγεννήθη εἰς Θίσβην τῆς Ἰουδαίας. Ἀνετράφη ὑπὸ τῆς μάμμης του Δεββώρας, ἡ ὁποία τοῦ ἐδίδαξε νὰ εἶναι εὐσεβὴς καὶ ἀκριβὴς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων του. Ὅταν ἔγινεν ἄνδρας, ἐνυμφεύθη τὴν Ἄνναν καὶ ἀπέκτησεν υἱόν, τὸν Τωβίαν.

Ὅταν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων ἐνίκησε τοὺς Ἰουδαίους, μεταξὺ

τῶν αἰχμαλώτων, τοὺς ὁποίους ὠδήγησεν εἰς Νινευτὶ, ἦτο καὶ ὁ Τωβίτ μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐνῶ πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἐλησμόνησαν τὴν πάτριον θρησκείαν, ὁ Τωβίτ ἔχεν μόνον ἔμεινε πιστός, ἀλλὰ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του ἐβοήθει τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην καὶ ἔθαπτε τὰ σώματα ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐφόνευεν ὁ βασιλεὺς, παρὰ τὴν ἀντίθετον αὐτοῦ διαταγὴν, διότι ὁ Μωσαϊκὸς νόμος ὥριζε, νὰ μὴ μένουν ἄταφα τὰ σώματα τῶν νεκρῶν.

Κάποτε ὅμως ὁ Τωβίτ ἔχασε αἰφνιδίως τὸ φῶς του. Τυφλὸς πλέον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ. Τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας ἀνέλαβεν ἡ σύζυγός του Ἄννα, ἡ ὁποία ἤρchiσε νὰ ἐργάζεται. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀρκετὸς ὁ μισθὸς αὐτῆς διὰ τὴν συντήρησίν των καὶ αἱ στερήσεις αὐτῶν ἦσαν μεγάλαι. Τότε ὁ Τωβίτ ἐνεθυμήθη, ὅτι, τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο πλούσιος, εἶχε δανείσει χρήματα πολλὰ εἰς τὸν συγγενῇ του Γαβὰήλ, ὁ ὁποῖος διέμενεν εἰς Ράγους τῆς Μηδίας. Ἐκάλεσε λοιπὸν τὸν υἱὸν του Τωβίαν καὶ τοῦ εἶπε νὰ πορευθῇ εἰς Ράγους, διὰ νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματα ἀπὸ τὸν Γαβὰήλ. Συγχρόνως, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μήπως ἀποθάνῃ, ἔδωκεν εἰς τὸν υἱὸν του Τωβίαν τὰς τελευταίας του συμβουλὰς. Τοῦ εἶπε νὰ τιμᾷ πάντα τὴν μητέρα του καὶ νὰ μὴ λυπήσῃ ποτὲ αὐτήν. Νὰ εἶναι δίκαιος καὶ ἐλεήμων. Νὰ ἀποφεύγῃ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ νὰ ἀγαπᾷ τοὺς ἀνθρώπους « ὁ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσης.... ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου πεινῶντι καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμνοῖς... ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει Κύριον τὸν Θεὸν καὶ παρ' αὐτοῦ αἰτήσον, ὅπως αἱ ὁδοὶ σου εὐθελῇ γένωνται ». Ὁ Τωβίας ἤκουσε μὲ προσοχὴν τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρὸς του καὶ ὑποσχέθη νὰ τηρῇ αὐτὰς καθ' ὅλην τὴν ζωὴν του. Ἐδέχθη δὲ εὐχαρίστως νὰ μεταβῇ εἰς Ράγους. Ἐπρεπεν ὅμως νὰ εὔρῃ κάποιον ἐμπειρον καὶ πιστὸν ὁδηγόν, διότι ἡ χώρα τῆς Μηδίας εὐρίσκετο μακρὰν καὶ ἦτο ἄγνωστος εἰς τὸν Τωβίαν. Ἐξῆλθε λοιπὸν τῆς οἰκίας διὰ νὰ εὔρῃ ὁδηγόν, ὅτε συνήντησε πρὸ τῆς θύρας ἄνδρα, τοῦ ὁποίου ἡ μορφή καὶ τὸ παράστημα τοῦ ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν. Οὗτος ἐδέχθη εὐχαρίστως νὰ συνοδεύσῃ τὸν Τωβίαν. Ὁ νέος αὐτὸς ἦτο ὁ Ἀγγελος Ραφαήλ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἀπέστειλε διὰ νὰ ὁδηγήσῃ τὸν Τωβίαν.

Ὁ Ἀγγελος δὲν ἐφάνερωσε ποῖος ἦτο. Εἶπεν ὅτι ὀνομάζεται Ἀζαρίας, υἱὸς τοῦ Ἀνανία, συνεφώνησε μάλιστα καὶ τὴν ἀμοιβὴν του.

ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀγγέλου καὶ τὰς εὐχὰς τῶν συγκεκινημένων γονέων του ἀνεχώρησεν ὁ Τωβίας.

Μετὰ ὁλοήμερον πορεῖαν ἐφθασαν πλησίον τοῦ ποταμοῦ Τίγριτος

καὶ ἐστάθησαν διὰ τὰ ἀναπαυθοῦν καὶ τὰ λουσθοῦν. Μόλις ὅμως ὁ Τωβίας εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὕδωρ, μέγας ἰχθὺς ἐφάνη ἐρχόμενος πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἄγγελος τότε τοῦ ἐφώναζε τὰ συλλαβὰς αὐτὸν καὶ τὸν σύρη ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. Ὅταν αὐτὸ ἐγίνετο, τοῦ εἶπε τὰ φυλάξῃ τὴν χολὴν καὶ τὴν καρδίαν, διότι ὁ καπνὸς αὐτῶν εἶναι φάρμακον καὶ μάλιστα διὰ τὴν τύφλωσιν τῶν ὀφθαλμῶν.

Τὴν ἐπομένην ἔφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ραγουήλ, ὅπου ὁ Τωβίας κατὰ συμβουλὴν τοῦ Ἀγγέλου ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Σάρραν. Ὁ δὲ Ραφαήλ, κατὰ παράκλησιν τοῦ Τωβία, μετέβη εἰς Ράγους τῆς Μηδίας καὶ ἔλαβε ἐκ τοῦ Γαβαήλ τὰ χρήματα.

Τέλος ἐπέστρεψαν μετὰ τὴν Σάρραν εἰς Νινευτ, ὅπου μετὰ ἀγωνίαν ἀνέμενον αὐτὸν οἱ γονεῖς του. Μόλις ἡ μήτηρ ἐγνώρισεν αὐτὸν μακρόθεν, ἔσπευσε νὰ ἀναγγεῖλῃ τοῦτο εἰς τὸν Τωβίτ, ὁ ὁποῖος καίτοι τυφλὸς ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ υἱοῦ του. Ἐνηγκαλίσθη τοῦτον εὐθὺς ὁ υἱὸς του καὶ ἔχρισε τοὺς τυφλοὺς ὀφθαλμοὺς του μετὰ τὴν χολήν. Παρευθὺς οἱ ὀφθαλμοὶ ἠνοιχθήσαν καὶ εἶδεν ὁ Τωβίτ τὸν υἱὸν του καὶ ἠυλόγησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν θεραπείαν του.

Μετὰ ταῦτα ἐκάλεσαν τὸν ξένον, ἵνα λάβῃ τὸν συμφωνηθέντα μισθόν. Ἀλλ' ἐκεῖνος εἶπεν: « Ἐγὼ εἰμὶ Ραφαήλ, εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἁγίων Ἀγγέλων, οἱ προσαναφέρουσι τὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων καὶ εἰσπορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ Ἁγίου ». Ἐγὼ ἀνέφερον εἰς τὸν Θεὸν τὸν Ἅγιον, τὰς προσευχὰς σου, τὰς καλὰς σου πράξεις καὶ ἐλεημοσύνας. Καμμία ἀπὸ τὰς πράξεις αὐτὰς δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τώρα μετὰ ἀπέστειλε διὰ τὰ σὲ θεραπεύσω καὶ σὲ βοηθήσω εἰς τὴν δυστυχίαν σου.

Ὅταν ἤκουσαν αὐτά, ὁ Τωβίτ καὶ ὁ υἱὸς του, ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὸν φόβον των. Ἀλλ' ὁ Ἄγγελος εἶπε πάλιν « μὴ φοβεῖσθε, εἰρήνη ὑμῖν ἔσται τὸν δὲ Θεὸν εὐλογεῖτε εἰς τὸν αἰῶνα... καὶ γράψατε πάντα τὰ συντελεσθέντα εἰς βιβλίον ». Ἀφοῦ εἶπεν αὐτὰ ὁ Ἄγγελος ἔχασθη.

Ὁ Τωβίτ ἔζησε τὰ ὑπόλοιπα, μετὰ τὴν θεραπείαν, ἔτη τῆς ζωῆς του, ποιῶν ἐλεημοσύνας καὶ φοβούμενος τὸν Κύριον.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΩΝ

1. Ο ἱ Προφήται

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος, τὸ Ἰσραηλιτικὸν βασίλειον ἤρχισε νὰ παρακμάζῃ. Εἰς αὐτὸ συνετέλεσεν ἡ διαίρεσις τῶν Ἑβραίων καὶ ἡ δημιουργία δύο βασιλείων, τοῦ ἑνὸς μὲ Βασιλέα τὸν υἱὸν τοῦ Σολομῶντος Βοβοάμ καὶ τοῦ ἄλλου μὲ Βασιλέα τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, συνέβη ἐν σπουδαιότατον γεγονός. Ἐνεφανίσθησαν πολλοὶ ἐμπνευσμένοι Προφῆται.

Παλαιότερον εἶχον προφητεύσει τὰ μέλλοντα γεγονότα μεγάλοι ἄνδρες, ὅπως ὁ Νῶε, ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακώβ, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Σαμουὴλ κλπ. Αὐτὴν ὅμως τὴν ἐποχὴν ἐμφανίζονται περισσότεροι.

Προφήτης εἶναι κυρίως ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος κατὰ θεῖαν ἀποκάλυψιν προλέγει τὰ μέλλοντα. Προφῆται ὅμως ἐλέγοντο καὶ οἱ εὐσεβεῖς ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἐδίδασκον τὸν λαὸν νὰ ἀκολουθῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Ἔργον δηλαδὴ τῶν Προφητῶν ἦτο νὰ διδάσκουν τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, νὰ ἀναχαιτίζουσιν τὸν λαὸν ἀπὸ τὸν κατήφορον τῆς ἁμαρτίας, νὰ κηρύττουν μετάνοιαν, νὰ ἀποδεικνύουν εἰς τὸν λαόν, ὅτι ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ἦτο προπαρασκευαστικὸς τοῦ νέου Νόμου, τοῦ μέλλοντος νὰ ἔλθῃ Μεσσίου.

Οἱ Προφῆται ἐκήρυττον εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς πλατείας, τὰς αὐλὰς τοῦ Ναοῦ καὶ εἰς στιγμάς ἀνάγκης καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα πρὸς αὐτοὺς τοὺς Βασιλεῖς.

Οἱ Προφῆται διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας, εἰς τοὺς **μεῖζονας** (δηλ. τοὺς μεγάλους) καὶ τοὺς **ἐλάσσονας** (δηλαδὴ τοὺς μικροὺς). Ἡ ὀνομασία αὕτη καὶ ἡ κατάταξις προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἑκτασιν τῶν συγ-

Ὁ Προφήτης Ἡλίου
Φορητὴ εἰκὼν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος (Βυζαντινὸν Μουσεῖον)

γραμμαμάτων των. Σπουδαῖοι καὶ ὀνομαστοὶ Προφῆται ἦσαν καὶ ὁ Ἡλίας ὁ Θεσβίτης καὶ ὁ μαθητὴς του Ἐλισσαῖος. Οἱ δύο οὗτοι δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ δωδεκαπρόφητον, διότι δὲν ἀφῆκαν συγγράμματα. Μείζονες Προφῆται εἶναι: ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἰερεμίας, ὁ Ἰεζεκιήλ, καὶ ὁ Δανιήλ. Ἐλάσσονες εἶναι: ὁ Ὡσηέ, ὁ Ἀμώς, ὁ Μιχαίας, ὁ Ἰωήλ, ὁ Ὀβδιού, ὁ Ἰωνᾶς, ὁ Ναούμ, ὁ Ἀββακούμ, ὁ Σοφονίας, ὁ Ἀγγαῖος, ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ Μαλαχίας.

2. Ὁ προφήτης Ἡσαΐας

(Ἡσαΐας)

Εἰς ἐκ τῶν Καλυτέρων προφητῶν εἶναι ὁ Ἡσαΐας. Ἐζήσεν ὀκτακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἦτο πολὺ μορφωμένος καὶ εὐφυής. Ἐκ τοῦ γάμου του ἀπέκτησε δύο υἱούς.

Μίαν ἡμέραν ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος εἶδε τὸν Θεὸν ὡς ὄραμα, καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ γύρω του οἱ Ἄγγελοι ἔπαλλον: « Ἄγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος Σαβαώθ πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ ».

Εἰς ἐκ τῶν Ἀγγέλων ἐπλησίασε τὸν Ἡσαΐαν, ἐκαθάρισε τὰ χεῖλη του, διὰ νὰ εἶναι ἄξιος νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ προφητικὸν ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

« Τίνα ἀποστείλω καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; »

« Ἰδοὺ ἐγὼ εἰμὶ — ἀπήντησεν ὁ Ἡσαΐας — ἀποστείλόν με ».

« Πορεύθητι — εἶπεν ὁ Ἄγγελος — καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ ἄκοῃ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἰδῆτε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰδοῦμαι αὐτούς ».

Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἔλεγε πρὸς τὸν Ἡσαΐαν, ὅτι ἔπρεπε νὰ κηρύξῃ εἰς τὸν λαὸν μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν, διότι φοβερὰ κακὰ ἐπερίμεναν αὐτοὺς ἐὰν δὲν μετενόουν.

Καθὼς γνωρίζομεν, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχον διχασθῇ τὰ βασίλεια, ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαὸς εἶχεν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του. Οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευον εἰς ψευδεῖς θεοὺς καὶ

ἡ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων εἶχε καταντήσῃ θρησκεία μόνον τῶν τύπων καὶ τῶν τελετῶν.

Ὁ Ἡσαΐας ἔλυπεῖτο διὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν καὶ ἡσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ κηρύξῃ καὶ νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ λαοῦ. Δι' αὐτὸ διαρκῶς ἔλεγεν:

— Ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ λατρεύητε Αὐτὸν μὲ τὰ χεῖλη σας, ἀλλὰ μὲ τὴν καρδίαν σας.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν κατάπτωσιν καὶ πολλὰ ἄλλα κακία ἐβασίλευον κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἡσαΐου. Οἱ ἄρχοντες ἦσαν ἄδικοι. Οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἐγωῖσταί. Ἡγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὰς ἐπιδείξεις.

Ὁ Ἡσαΐας μὲ τὰ κηρύγματα ἐφώναζε καὶ ἐπανελάμβανεν.

— Οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἔχουν αἱ θυσίαι τὰς ὁποίας προσφέρετε εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς δὲν θέλει τὰς νηστείας σας καὶ τὰς ἐορτάς σας, ἀφοῦ ἡ ζωὴ σας εἶναι ἀμαρτωλὴ. Μετανοήσατε, καθαρῖσατε τὰς ψυχὰς σας καὶ ἀποβάλετε τὴν πονηρίαν. Μάθετε νὰ κάμετε τὸ καλὸν καὶ νὰ βοηθῆτε τὴν χήραν καὶ τὸ ὀρφανόν. Μετανοήσατε καὶ ἐξομολογηθῆτε καὶ ὁ Θεὸς θὰ σᾶς συγχωρήσῃ. Ἐὰν κάμετε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θὰ εὐτυχῆσετε. Ἐὰν δὲν κάμετε τὸ θέλημά Του σᾶς περιμένουν σκληραὶ τιμωρίαι.

Ὁ Ἡσαΐας προεφῆτευσε πολλοὺς πολέμους καὶ αἰχμαλωσίας καὶ καταστροφάς, αἱ ὁποῖαι συνέβησαν ἀργότερον. Μὲ αὐστηράν φωνὴν ἔφθασε καὶ μέχρι τοῦ βασιλέως καὶ τὸν συνεβούλευσεν, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθη ἡ φωνὴ του καὶ συμφοραὶ ἤλθον εἰς τὸν λαόν.

Ὁ Ἡσαΐας θεωρεῖται ὡς ὁ « μεγαλοφωνότατος » τῶν Προφητῶν καὶ ὡς « **Εὐαγγελιστὴς προφήτης** », διότι προεφῆτευσε τόσον ζωηρῶς τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὥστε νομίζει κανεὶς, ὅτι εἶδε τὰ γεγονότα ὁ ἴδιος ὁ Προφήτης. Προεφῆτευσεν, δηλαδὴ, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ ἐγεννᾶτο ἐκ Παρθένου, ὅτι θὰ ὀνόμαζον αὐτὸν Ἐμμανουήλ, ὅτι θὰ ἦτο Θεὸς σοφὸς καὶ δυνατός, θὰ ἔκρινε μὲ δικαιοσύνην τὸν ταπεινὸν καὶ τὸν πτωχόν, θὰ ἔσωζε τοὺς ἀμαρτωλοὺς, θὰ ἡλευθέρωνε τοὺς αἰχμαλώτους καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνην. Τέλος μὲ τὸν Σταυρικόν του θάνατον θὰ ἔσωζε τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν.

Ὁ Ἡσαΐας ἀπέθανε μαρτυρικῶς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλέως Μανασσῆ, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν παράδοσιν, τοῦ ἀπέκοψε τὰ διάφορα μέλη τοῦ σώματός του μὲ πριόνι ξύλινον, διὰ νὰ ἀποθάνῃ ἀργὰ ἀργὰ καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ὑποφέρῃ περισσότερον. Ὁ Ἡσαΐας εἶναι ἅγιος τῆς Ἐκ-

κλησίας μας καὶ ἐορτάζεται εἰς τὰς 9 Μαΐου. Μερικαὶ ἀπὸ τὰς προφητείας του περὶ τοῦ Σωτῆρος εἶναι αἱ ἑξῆς:

Ἡ ἐκ παρθένου γέννησις τοῦ Σωτῆρος

« Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον· ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἑμμανου-ήλ » (Ἡσ. ζ' 14).

Ὁ Σωτήρ, ἄρχων εἰρήνης

« ὅτι παιδίον ἐγενήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βου-λῆς ἄγγελος... ἐγὼ γάρ ἄξω εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἀρχοντας, εἰρήνην καὶ ὑ-γείαν αὐτῶ· μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον » (Ἡσ. θ' 6).

Περὶ τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος

« ... Οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῶ οὐδὲ δόξα· καὶ εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος δὲ κάλλος· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντα τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· ἄνθρωπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μα-λακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἡτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογί-σθη. Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτόν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν... ὥς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὥς ἀμνὸς ἐναν-τίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφρονος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα· ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον » (Ἡσ. νγ' 2-5).

3. Ὁ προφήτης Ἱερεμίας

(Ἱερεμίας)

Ο Προφήτης Ἱερεμίας συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν μεγάλων Προ-φητῶν. Ἐζήσεν ἐξάχουσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν δηλ. τῆς αἰχμαλωσίας καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Παλαιστίνην.

Εἶχε μεγάλην πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα.
"Ἦθελε νὰ βλέπῃ τὸν λαὸν νὰ τηρῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ προφητικὸν ἄξίωμα, ὅταν ἦτο ἀκόμη νέος. Ἰδοὺ πῶς ὁ ἴδιος ὁ Ἱερεμίας διηγεῖται τὴν πρόσκλησιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός :

« Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με· πρὸ τοῦ με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαί σε καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μητρὸς ἡγίακά σε, προφήτην εἰς ἔθνη τέθεικά σε » (Ἱερεμ. α', 5).

Αὐτοὶ οἱ λόγοι σημαίνουν τὰ ἑξῆς:

« Σὲ γνωρίζω πρὶν ἀκόμη σὲ πλάσω εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς σου καὶ πρὶν γεννηθῆς σὲ προώρισα νὰ γίνῃς προφήτης μου ».

Εἰς τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἱερεμίας ἀπήντησε μὲ ταπεινοφροσύνην:

« Ὡ Δέσποτα Κύριε, ἐγὼ εἰμαι νέος ἀκόμη καὶ δὲν γνωρίζω νὰ ὀμιλῶ ».

« Θὰ εἶμαι μαζί σου ὅπου σὲ ἀποστέλλω — ἀπήντησεν ὁ Θεός —. Ἰδοὺ σοῦ ἔδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου. Σὲ κατέστησα σήμερον Προφήτην εἰς τὰ ἔθνη ».

Ὁ Ἱερεμίας ἤρχισεν ἀμέσως νὰ προφητεύῃ. Προανήγγειλε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, ὡς τιμωρίαν Θεοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. Κατέγραψε τὰς προφητείας του καὶ ὁ λαὸς ἐδιάβαζε μὲ προσοχὴν αὐτάς. Κάποτε διὰ νὰ κάμῃ μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν ἢ προφητεία του περὶ τῆς δουλείας, ἢ ὁποία ἀνέμενε τὸν λαόν, ἐνεφανίσθη δημοσίᾳ μὲ ἀλυσσίδας εἰς τὸν λαιμόν. "Ἠλεγχε μὲ θάρρος τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ, διότι ἐθεώρει αὐτοὺς ὑπαίτιους τῆς καταστροφῆς. Ὁ Ἱερεμίας πολλάκις ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ συνεβούλευσε τὸν ἀσεβῆ βασιλέα Σεδεκίαν, ἀλλ' ἐκεῖνος ὅχι μόνον δὲν ἤκουεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὸν περιέπαιζεν. Αἱ τιμωρίαι ὅμως δὲν ἤργησαν νὰ ἔλθουν καὶ νὰ ἐπαληθεύσουν οἱ λόγοι τοῦ Προφήτου. Ἐβδομήκοντα ὁλόκληρα ἔτη, καθὼς γνωρίζομεν, ἔμειναν αἰχμάλωτοι οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν Βαβυλῶνα.

Πολλοὺς διωγμοὺς καὶ φυλακίσεις ὑπέστη ὁ Ἱερεμίας, διότι εἶχε τὸ θάρρος νὰ κηρύττῃ τὴν ἀλήθειαν.

Ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ἐνδόξου πόλεως τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔχυσε πικρὰ δάκρυα ὁ μέγας αὐτὸς Προφήτης μαζί μὲ τὸν καλὸν διοικητὴν τῆς Παλαιστίνης Γοδολιάν καὶ τὸν μαθητὴν του Βαρούχ. Ὑπάρχει

ἀκόμη τὸ μικρὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται **Θρήνοι** τοῦ Ἱερεμίου καὶ ἐν ἄλλο, ἡ **ἐπιστολὴ** πρὸς τοὺς ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλώτους, εἰς τὸ ὁποῖον συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν.

Αἱ προφητεῖαι του, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων προφητῶν, ἀποτελοῦν ἰδιαίτερον βιβλίον τῆς Π. Διαθήκης.

Ὁ Ἱερεμίας προσεφῆτευσεν ἐπίσης ὅτι θὰ ἔλθουν ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς θὰ ἀνεγείρῃ « νέον Ἰσραήλ » διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον νέαν ζωὴν.

Ἐφρονεῖθι πιθανῶς εἰς Αἴγυπτον, διότι ἤλεγχε τοὺς συμπατριώτας του διὰ τὴν ἄρνησιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν τὴν 1ην Μαΐου.

Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Θρήνων τοῦ Ἱερεμίου

(Κεφ. Γ' 25 - 39)

Ὑποταγὴ εἰς τὸ θεῖον θέλημα *

25 Ὁ Κύριος εἶναι ἀγαθὸς εἰς τὸν ἐλπίζοντα εἰς αὐτόν,
εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἐκζητεῖ αὐτόν.

26 Εἶναι καλὸν νὰ περιμένῃ τις ἡσυχῶς
βοήθειαν ἀπὸ τὸν Κύριον.

27 Εἶναι καλὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον νὰ βαστάξῃ τὸν ζυγὸν εἰς τὴν νεότητά του.

28 Ὡς κάθεται μόνος ἐν σιωπῇ
ἐφ' ὅσον τοῦτο ἐπεβλήθη ἐπ' αὐτοῦ.

29 Ὡς βάλλῃ τὸ στόμα του εἰς τὸ χῶμα,
ἴσως ὑπάρξῃ ἐλπίς.

30 Ὡς προσφέρῃ τὴν παρειάν του εἰς τὸν ραπιστὴν,
ὥς χορτασθῇ - μετ' ὀνειδισμόν.

* Ἀθ.αν. Χαστούπη: Μετάφρασις διωρθωμένου Ἑβρ. Κειμένου. Ἐκ τῆς Π. Διαθήκης. Σελ. 751. Ἐκδ. Σ. Δημητράκου 1955.

- 31 Διότι ὁ Κύριος δὲν θὰ ἀπορρίπτῃ
αὐτὸν διὰ παντός.
- 32 καὶ ἂν θλίψῃ,
θὰ δείξῃ συμπάθειαν κατὰ τὸ πλούσιον ἔλεός του·
- 33 διότι δὲν θλίβει ἐκουσίως
οὔτε πικραίνει τοὺς ἀνθρώπους.
- 34 Ἡ συντριβὴ ὑπὸ τοὺς πόδας
ὄλων τῶν δεσμίων τῆς χώρας,
- 35 ἡ στέρησις τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου
ἐνώπιον τοῦ Παντοδυνάμου,
- 36 ἡ ἀδικία ἀνθρώπου κατὰ τὴν δίκην του,
εἶναι πράγματα, τὰ ὅποια δὲν θέλει ὁ Κύριος.
- 37 Τίς δύναται νὰ εἴπῃ τι, καὶ νὰ γίνῃ,
χωρὶς νὰ προστάξῃ ὁ Κύριος;
- 38 Ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ὑψίστου
δὲν ἐξέρχονται τὰ κακὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ;
- 39 Περὶ τίνας δύναται νὰ παραπονεθῇ ὁ ἄνθρωπος;
Ἄς γίνῃ κυρίαρχος τῶν ἁμαρτιῶν του!

Ἡ αὐτὴ περικοπὴ κατὰ μετάφρασιν τῶν Ο΄

- 25 Ὁ Ἀγαθὸς Κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτόν, ψυχὴ ἢ ζητήσῃ αὐτόν ἀγα-
θόν.
- 26 καὶ ὑπομενεῖ καὶ ἡσυχάζει εἰς τὸ σωτήριον Κυρίου.
- 27 Ὁ Ἀγαθὸν ἀνδρὶ ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ.
- 28 Καθήσεται κατὰ μόνας καὶ σιωπήσεται, ὅτι ἤρην ἐφ' ἑαυτοῦ.
- 30 Δώσει τῷ παίοντι αὐτόν σιαγὸνα, χορτασθήσεται ὀνειδισμῶν.

- 31 "Οτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπόσεται Κύριος.
 32 "Οτι ὁ ταπεινῶσας οἰκτειρήσει κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ.
 33 "Οτι οὐκ ἀπεκρίθη ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ καὶ ἐταπείνωσεν υἱοὺς ἀνδρός.
 34 Τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς,
 35 τοῦ ἐκκλίνειν κρίσιν ἀνδρός, κατέναντι προσώπου Ὑψίστου,
 36 καταδικάσαι ἄνθρωπον ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν Κύριος οὐκ εἶπε.
 37 Τίς οὕτως εἶπε καὶ ἐγενήθη; Κύριος οὐκ ἐνετείλατο.
 38 Ἐκ στόματος Ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται τὰ κακὰ καὶ τὸ ἀγαθόν;
 39 Τὶ γογγύσει ἄνθρωπος ζῶν, ἀνὴρ περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ;

4. Ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ

(Ἰεζεκιήλ)

Ο προφήτης Ἰεζεκιήλ ἔζησε πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα, πιθανῶς περὶ τῷ 597 π.Χ. Μετεφέρθη καὶ αὐτὸς αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐκεῖ ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ προφητικὸν ἄξιωμα. Εἶδεν ἐν ὁράματι τὸν Θεὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου καὶ ἤκουσε τοὺς ἑξῆς λόγους:

«Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐξαποστέλλω ἐγὼ σε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, τοὺς παραπικραίνοντάς με, οἵτινες παρεπύκρναν με, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης εἰ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου μὴ φοβηθῇς αὐτοὺς μηδὲ ἐκστής ἀπὸ προσώπου αὐτῶν...». (Ἰεζεκιήλ β', 3-6).

Προεῖδε τὴν τελικὴν κατάλυσιν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων. Ὅπως ὁ Ἱερεμίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας εἰργάσθη καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν

εἰργάσθη καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Τὸ βιβλίον του, τὸ ὁποῖον περιέχει τὰς προφητείας καὶ τὰ κηρύγματα, προτρέπει τοὺς Ἰουδαίους νὰ κάμουν ὑπομονὴν διὰ τὰ παθήματά των καὶ λέγει, ὅτι τὰ παθήματα αὐτὰ θὰ ἐξαγνίσουν αὐτοὺς διὰ τὰς ἀμαρτίας των. Κηρύττει εἰς αὐτοὺς νὰ μετανοήσουν καὶ ὑπόσχεται, ὅτι θὰ ἐλευθερωθοῦν καὶ προλέγει τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίας.

Τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἐφάνέρωσε πρὸς τὸν Ἰεζεκιήλ ὁ Θεὸς δι' ὀράματος. Μετέφερεν αὐτὸν εἰς κοιλάδα, ὅπου ἦσαν ξηρὰ ὅστ' ἄνθρώπων καὶ προέτρεψεν αὐτὸν νὰ διατάξῃ τὰ ὅστ' ἂν ἀποκτήσουν σάρκα καὶ νὰ λάβουν ζωὴν.

Πράγματι αὐτὸ καὶ συνέβη. Τὸ ὄραμα αὐτὸ ἐσήμαινεν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, ὅπως ἀκριβῶς τὰ ὅστ' ἔλαβον ζωὴν.

Ὁ Ἰεζεκιήλ προεῖπεν, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ θὰ εἶναι παγκόσμιος.

Ὁ Προφῆτης οὗτος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ 570 π.Χ. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν τὴν 23ην Ἰουλίου.

Τὸ ὄραμα περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας κατὰ τὸν ὄρθρον τοῦ Μ. Σαββάτου, μόλις οἱ χριστιανοὶ ἐπιστρέψουν εἰς τὸν Ναὸν ἐκ τῆς περιφορᾶς τοῦ Ἐπιταφίου.

Ὅραμα τῶν ξηρῶν ὁστών· ἀναβίωσις τοῦ Ἰσραὴλ ὡς ἔθνους

« Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Κυρίου καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι Κύριος καὶ ἔθηκε με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὁστέων ἀνθρώπων· καὶ περιήγαγέ με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ, καὶ ἰδοὺ πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπῳ τοῦ πεδίου, ξηρὰ σφόδρα. καὶ εἶπε πρὸς με· νῆ ἄνθρωπον, εἰ ζήσεται τὰ ὁστέα ταῦτα; καὶ εἶπα· Κύριε Κύριε, σὺ ἐπίστη ταῦτα· καὶ εἶπε πρὸς με· προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὅστ' ἂν ταῦτα καὶ ἔρεῖς αὐτοῖς· τὰ ὅστ' ἂν τὰ ξηρὰ, ἀκούσατε λόγον Κυρίου. τότε λέγει Κύριος τοῖς ὁστέοις τούτοις· ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκα, καὶ ἐκτενώ ἐφ' ὑμᾶς δέρμα καὶ δώσω πνεῦμα μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμὶ Κύριος. καὶ ἐπροφήτευσά καθὼς ἐνετείλατό μοι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγε τὰ ὅστ' ἂν ἐκότερον πρὸς

τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαιναν ἐπ' αὐτὰ δέρμα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ' αὐτοῖς. καὶ εἶπε πρὸς με' προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα, προφήτευσον, νιὲ ἀνθρώπου, καὶ εἰπὼν τῷ πνεύματι· τάδε λέγει Κύριος· ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἔλθῃ καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους, καὶ ζησάτωσαν. καὶ ἐπροφήτευσά καθότι ἐνετείλατό μοι· καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ἔζησαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν, συναγωγὴ πολλὴ σφόδρα. καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς με' λέγων· νιὲ ἀνθρώπου, τὰ ὅσα ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ἐστί, καὶ αὐτοὶ λέγουνσι· ξηρὰ γέρονε τὰ ὅσα ἡμῶν, ἀπόλωλεν ἡ ἐλπίς ἡμῶν, διατεφωνίκαμεν. διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἰπὼν πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίγω τὰ μνημεία ὑμῶν καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ἐν τῷ ἀνοίξει με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀναγαγεῖν με ἐκ τῶν τάφων τὸν λαόν μου. καὶ δώσω πνεῦμα μου εἰς ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος· λελάληκα καὶ ποιήσω, λέγει Κύριος » (Ἰεζ. λξ', 1 - 14)

5. Ὁ προφήτης Δανιὴλ

(Δανιὴλ)

Ο Δανιὴλ ἐπίσης συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν μεγάλων Προφητῶν. Οὗτος κατεῖχε μεγάλα κυβερνητικὰ ἀξιώματα καὶ ἡσίκησε τὸ προφητικόν του ἔργον μεταξὺ τῶν ἐπισήμων. Πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἀργότερον τῶν Περσῶν ἀπέδειξε τὸ ψεῦδος τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Τὸ βιβλίον ποὺ περιέχει τὰς προφητείας καὶ τὰ ὁράματά του περιλαμβάνεται εἰς τὴν Π. Διαθήκην.

Ὁ Δανιὴλ ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ χάρισμα νὰ ἐρμηνεύῃ ὄνειρα καὶ ἄλλα αἰνίγματα, ὅπως ὁ Ἰωσήφ.

Οὗτος ἀπὸ μικρὸς εἶχε μεταφερθῇ αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ μετὰ τῶν γνωστῶν μας τριῶν παίδων προσελήφθη εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἐμορφώθη καταλλήλως καὶ ἔλαβε σπουδαῖα ἀξιώματα.

Εἰς τὸν βασιλεῆα Ναβουχοδονόσορα τὸν Β' ἐξήγησεν ἐν σπουδαῖον ὄνειρον. Ὁ βασιλεὺς εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον του ὑψηλὸν ἄγαλμα μὲ κεφαλὴν

χρυσήν, στῆθος καὶ βραχίονας ἀργυροῦς, κοιλίαν καὶ μηροὺς χαλκοῦς, κνήμας σιδηρᾶς καὶ τοὺς πόδας μέρος μὲν ἀπὸ σίδηρον, μέρος δὲ ἀπὸ πηλόν. Εἰς μέγας λίθος ἐκύλισεν ἑξαφνα ἐκ τοῦ πλησίον ὄρους, ὁ ὁποῖος κατέρριψε καὶ συνέτριψε τὸ ἄγαλμα καὶ ἐξηφάνισεν ὅλα τὰ ὑλικά, ἐνῶ ὁ λίθος ἔγινεν ὄρος καὶ κατέλαβεν ὅλην τὴν γῆν.

Ὁ Δανιὴλ ἐξήγησεν ὡς ἐξῆς τὸ ὄνειρον:

Ἡ χρυσὴ κεφαλὴ ἦτο ἡ βασιλεία τοῦ Ναβουχοδονόσορος, τὸ ἀργυροῦν μέρος τοῦ ἀγάλματος ἦτο ἡ κυριαρχία τῶν Περσῶν ἐπὶ τοῦ Βαβυλωνιακοῦ Κράτους, τὸ χαλκοῦν ἦτο ἡ κατάκτησις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τὸ σιδηροῦν ἡ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία διηρημένη εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν κράτος. Ὁ λίθος ἦτο ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τοῦ ὁποῖου ἡ βασιλεία θὰ ἐξηπλοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πράγματι ὅλα αὐτὰ συνέβησαν.

Τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν κυρίαρχοι ἦσαν οἱ Μῆδοι, ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Δαρεῖος διώρισε τὸν Δανιὴλ γενικὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν διοικητῶν τοῦ Κράτους. Ἡ μεγάλη αὐτὴ τιμὴ ἔκαμε ἄλλους ἀξιωματικούς τοῦ κράτους νὰ φθονήσουν τὸν Δανιὴλ καὶ ἐσκέφθησαν ἓνα τρόπον διὰ νὰ φονεύσουν αὐτόν. Εἰσηγγήθησαν λοιπὸν εἰς τὸν Δαρεῖον νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα καὶ νὰ διατάσῃ, ὅπως ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας ὅλοι οἱ ὑπῆκοοι τοῦ κράτους μὴ ζητήσουν τίποτε οὔτε ἀπὸ τὸν Θεόν, οὔτε ἀπὸ ἄνθρωπον παρὰ μόνον ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ὁ Δανιὴλ ὅμως τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν προσηύχετο καὶ ἐζήτηε ἀπὸ τὸν Θεὸν ὅ,τι ἐνόμιζε πρέπον. Ἐνῶ λοιπὸν οὗτος προσηύχετο συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του καὶ κατηγγέλθη εἰς τὸν Βασιλέα. Ὁ Δαρεῖος διέταξε τότε νὰ ριφθῇ ὁ Δανιὴλ ἐντὸς τοῦ λάκκου τῶν λεόντων. Τὰ ἄγρια ὅμως θηρία δὲν ἐπείραζον διόλου τὸν ἅγιον Προφῆτην. Ἄγγελος Κυρίου ἐφύλαττεν αὐτόν. Ὁ Δαρεῖος ἐπληροφορήθη τὸ θαῦμα, ἡλευθέρωσε τὸν Δανιὴλ καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν λάκκον τοὺς ἐχθροὺς του. Ἐξέδωκεν ἐπίσης διαταγὴν νὰ σέβωνται ὅλοι τὸν Θεὸν τοῦ Δανιὴλ.

Ὁ Δανιὴλ προσεφῆτευσεν τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσία. Ὠνόμαζε τὸν Χριστὸν « Ὑῖὸν τοῦ ἀνθρώπου », διότι εἶδε τὸν Κύριον ἐν ὁράματι ὡς ἄνθρωπον. Προεῖπεν ἀκόμη ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἐσταυρώνητο 490 περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ διατάγματος διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ (453 π.Χ.) ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος.

Ἀπέθανεν εἰς βαθύτατον γῆρας. Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν εἰς τὰς 17 Δεκεμβρίου.

Τροπάριον τῶν τριῶν Παίδων καὶ τοῦ Δανιὴλ

Ἦχος δ'

« Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα! Ἐν τῇ πηγῇ τῆς φλογός, ὡς ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως, οἱ ἅγιοι τρεῖς παῖδες ἠγάλλοντο· καὶ ὁ Προφήτης Δανιὴλ, λεόντων ποιμὴν, ὡς προβάτων, ἐδείκνυτο. Ταῖς αὐτῶν ἱκεσίαις, Χριστέ ὁ Θεός, σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν ».

6. Οἱ ἐλάσσονες Προφῆται

α') Ὡσηῆ

Ὁ προφήτης Ὡσηῆ ἦτο υἱὸς Βεερέῃ τινος. Ἐξῆσεν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὸν Η' αἰῶνα. Ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἦτο πολὺ μορφωμένος, διότι ἐγνώριζεν καλῶς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἰσραὴλ, τὸ δὲ βιβλίον του εἶναι ἀξιόλογον καὶ ἐξ ἐπόψεως λογοτεχνικῆς.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ ἐνυμφεύθη τὴν Γῶμερ, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέκτησε τρία τέκνα. Ὁ Προφήτης συνήθιζε νὰ ἐπισκέπτεται τὰ Ἰσραηλικά ἱερά καὶ μάλιστα κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς, ὅποτε πρὸς τὰ συγκεντρωμένα πλήθη ἀπήγγειλε τὰς προφητείας του.

Μὲ ποῖον τρόπον ὁ Ὡσηῆ ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα δὲν γνωρίζομεν. Τὸν Προφήτην αὐτὸν ἐνδιαφέρει πολὺ ἡ θρησκευτικὴ κατάστασις, ἡ ὁποία εἶναι τὸ κέντρον τοῦ κηρύγματός του. Ὁ Ὡσηῆ ὀργίζεται διότι ὁ λαὸς λατρεῖ τὰ εἰδῶλα καὶ κηρύττει ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρείας μὲ δύναμιν καὶ θάρρος. Προεφήτευσεν, ὅτι ὁ Σωτὴρ θὰ προέλθῃ ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαυὶδ. Μέσα εἰς τὴν ὥραιαν προφητείαν του εὐρίσκομεν τὴν ὥραιαν διδασκαλίαν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Θεὸς ζητεῖ ἀγάπην ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ ὄχι θυσίας.

Ἀγάπη καὶ ὄχι θυσίαι

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ' 1 — 6 *

Ὁ λαὸς 1) Ἐμπρὸς ᾧς ἐπιστρέψομεν εἰς τὸν Θεόν, διότι αὐτὸς ἐσπάραξε καὶ θὰ μᾶς θεραπεύσῃ, ἐπλήρωσε καὶ θὰ μᾶς ἐπιδέσῃ.

* Βα σ. Βέλλα: « Ἐρμηνεία Π. Διαθήκης. Τὸ δωδεκαπρόφητον » Ἐκδ. Ἀστέρος, Ἀθῆναι 1947.

2) Μετὰ δύο ἡμέρας θὰ μᾶς ἀναξωογονήσῃ, κατὰ τὴν τρίτην θὰ μᾶς ἐγείρῃ καὶ θὰ ζήσωμεν ἐνώπιόν του.

3) Ἄς προσπαθίσωμεν νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεόν. Ἐὰν τὸν ἀναζητήσωμεν, θὰ τὸν εὕρωμεν καὶ θὰ ἔλθῃ τότε εἰς ἡμᾶς ὡς βροχή, ὡς νερό, τὸ ὅποῖον εὐφραίνει τὴν γῆν.

Ὁ Θεός :

- 4) Τὶ νὰ σοῦ κάμω Ἐφραΐμ,
τὶ νὰ σοῦ κάνω Ἰούδα!
Ἡ ἀγάπη σας εἶναι νεφύδιον πρωϊνόν,
ὡς δρόσος, ἡ ὁποία ταχέως παρέχεται.
- 5) Ἀνήγγειλα διὰ τῶν προφητῶν,
ἐγνωστοποίησα διὰ τῶν λόγων τοῦ στόματός μου
- 6) ὅτι ἀγάπην ἐπιθυμῶ καὶ ὄχι θυσίας,
γνῶσιν Θεοῦ καὶ ὄχι ὀλοκαυτώματα.

β') Ἀμὼς

Ὁ προφήτης Ἀμὼς ἔζησε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Πατὴρ τοῦτου ἦτο ἡ Θεοκᾶ, μικρὰ πόλις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα. Κατὰ τὸ ἐπάγγελμα ὁ Ἀμὼς ἦτο ποιμὴν. Ἴσως εἶχεν ἰδικὰ του ποίμνια. Ἦτο ἐπίσης καλλιεργητὴς συκομορεῶν. Ἐν τούτοις εἶχε μόρφωσιν καὶ κρίσιν. Αἱ προφητεῖαι του εἶναι γεγραμμέναι εἰς ὠραίους στίχους.

Ἐκλήθη εἰς τὸ προφητικὸν ἀξίωμα, διὰ νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ.

Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προφητικῆς του δράσεως ὁ Θεὸς δι' ὁράσεως γνωρίζει εἰς αὐτὸν τὴν ἐπερχομένην καταστροφὴν εἰς τὸ Ἰσραὴλ. Μία ἀκρις ἀναφαίνεται ἐν ὁράσει κατατρώγουσα ὅλην τὴν χλόην τῆς γῆς Ἰσραὴλ. Ἐντρομος ὁ Προφήτης, ἀλλὰ καὶ πλήρης ἀγάπης πρὸς τὸν λαόν, παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ σώσῃ τὸν λαόν του. Πράγματι ἡ καταστροφὴ δὲν ἐπέρχεται. Ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν μετανοεῖ. Δευτέρα καὶ τρίτη ὁρασις ἀναγκάζουν τὸν Προφήτην νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ κηρύξῃ πρὸς τὸν λαόν, ἀλλὰ ὁ λαὸς μένει ἀμετανόητος καὶ ἡ καταστροφὴ ἐπέρχεται.

‘Ο Ἀμὼς προεφήτευσεν, ὅτι κατὰ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Κυρίου θὰ ἐγίνετο σκότος καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἀναστηθῇ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.

Ἰδοὺ οἱ λόγοι τῆς προφητείας του:

‘Η ἡμέρα ἐκείνη

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η', 9 — 10 *

9) Καὶ θὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην — λόγος τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ— θὰ κάμω νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος ἐν τῇ μεσημβρίᾳ, καὶ θὰ ἐπιφέρω σκότος εἰς τὴν γῆν ἐν πλήρει ἡμέρᾳ.

10) καὶ θὰ μεταβάλω τὰς ἐορτάς σας εἰς θρῆνον, καὶ πάντα τὰ ἄσματά σας εἰς κοπετόν, καὶ θὰ κάμω νὰ φορέσετε ὅλοι περὶ τὴν ὁσφὺν σάκκον καὶ ὅλοι τὴν κόμην νὰ ἀποκόψητε. Τὸ ὅλον θὰ εἶναι θρῆνος μονογενοῦς, τὸ δὲ τέλος ὡς ἡμέρα πικρά.

γ') Μιχαίας

Ἐζήσε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Ἡ διδασκαλία του στρέφεται ἐναντίον τῶν διεφθαρμένων ἀνωτέρων τάξεων τῆς ἐποχῆς του. Καὶ αὐτὸς ἦτο ποιμὴν. Συμπαθεῖ πολὺ τὰς καταπιεζομένας καὶ πτωχὰς τάξεις. Εἰς τὰς προφητείας του ἀναφέρει, ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ γεννηθῇ ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Χριστὸς ὑπῆρχε πρὸ πάντων τῶν αἰώνων.

Εἰς ἐν σημεῖον τῆς προφητείας του ὁμιλεῖ διὰ τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ, διὰ τὴν νέαν δηλαδὴ θρησκείαν, τὴν ὁποίαν θὰ ἰδρῶσῃ ὁ Χριστὸς.

‘Η νέα Ἱερουσαλήμ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ', 1 — 4 **

- 1) Κατὰ τὰς ἐσχάτας ἡμέρας
θὰ εἶναι τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
θεμελιωμένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὄρεων
καὶ ὑψηλὸν ὑπὲρ τὰ βουνά,
λαοὶ δὲ πρὸς αὐτὸ θὰ τρέχουν
καὶ θὰ πορεύονται ἔθνη πολλὰ λέγοντα:

* Β α σ. Β έ λ α: "Ενθ' ἀνωτέρω.

** "Ενθ' ἀνωτέρω.

- 2) Ἐμπρός ᾧς ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Θεοῦ
καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ,
διὰ τὰ μᾶς διδάξῃ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ
καὶ βαδίσωμεν εἰς τὰς τρίβους αὐτοῦ,
διότι ἐκ τῆς Σιών θὰ προέλθῃ διδασκαλία
καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ.
- 3) Τότε θὰ κρίνῃ μεταξὺ λαῶν πολλῶν
καὶ θὰ δικάζῃ μεταξὺ ἐχθρῶν ἰσχυρῶν
τότε θὰ μεταβάλουν τὰ ξίφη των εἰς ἄροτρα
καὶ τὰ δόρατά των εἰς δρέπανα.
Δὲν θὰ ὑψώγῃ ἔθνος κατ' ἄλλον ἔθνον· τὸ ξίφος
Οὐδὲ θὰ ἐξασκοῦνται πλέον εἰς τὸν πόλεμον.
- 4) Ἀλλ' ἕκαστος θὰ καθίσῃ ὑπὸ τὴν ἄμπελόν του
καὶ ὑπὸ τὴν συκὴν του, χωρὶς κανεὶς τὸν τρομάζῃ.
Τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ εἶπε ταῦτα.

δ') Ἰωήλ

Ο προφήτης Ἰωήλ ἦτο υἱὸς τοῦ Βαθουήλ καὶ ἔζησε τὸν Θ' αἰῶνα π.Χ. Αἱ προφητεῖαι του περιστρέφονται περὶ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν Ναὸν καθὼς καὶ περὶ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. Ὁ Ἰωήλ φαίνεται ὅτι εἶχε μόρφωσιν τινα. Εἰς τὴν διδασκαλίαν του λέγει ὅτι προτιμωτέρα τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ. Πονεῖ διὰ τὰς συμφορὰς τοῦ λαοῦ καὶ πιστεύει ὅτι μόνον ὁ Θεὸς δύναται νὰ σώσῃ αὐτοὺς.

Προεφήτευσε τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν Δευτέραν Παρουσίαν καὶ τὴν Μέλλουσαν Κρίσιν.

Ἡ ἔκχυσις τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ', 1 — 5 *

- 1) Μετὰ ταῦτα θὰ συμβῶσιν (τὰ ἐξῆς)
Θὰ ἐκχύσω τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα
καὶ θὰ προφητεύσουν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,

* Β α σ. Β ἑ λ λ α: "Ενθ' ἄνωτέρω.

οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια θὰ ἐνυπνιάζονται
καὶ οἱ νεανίαι ὑμῶν ὁράσεις θὰ βλέπουν.

- 2) Ἀκόμη δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις θὰ ἐκχύσω τὸ πνεῦμα μου.
- 3) Καὶ θὰ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τῇ γῇ·
αἶμα καὶ πῦρ καὶ στήλας καπνοῦ.
- 4) Ὁ ἥλιος θὰ μεταβληθῇ εἰς σκότος
καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα
πρὶν ἢ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τοῦ Θεοῦ,
ἡ μεγάλη καὶ φοβερά!
- 5) Καὶ θὰ συμβῇ πᾶς, ὅστις ἐπικαλεσθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, θὰ σωθῇ·
διότι ἐν τῷ ὄρει Σιών καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ θὰ γίνῃ σωτηρία, ὥς
εἶπεν ὁ Θεός.

ε') Ὁβδιού

Εδρασε τὸν Θ' αἰῶνα π.Χ. Μόνον τὸ ὄνομά του μᾶς εἶναι γνωστόν.
Ἐκ τοῦ βιβλίου του συμπεραίνουμεν, ὅτι κατήγετο ἐκ τοῦ βασιλείου
τοῦ Ἰούδα. Διδάσκει εἰς τὰς προφητείας του, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος
καὶ ἀποδίδει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα του. Προεφήτευσεν ὅτι ἡ βασιλεία
τοῦ Χριστοῦ δὲν θὰ ἔχῃ τέλος.

Ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου (Ὁβδιού 15) *

15 Διότι ἐγγὺς εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου
ἐναντίον ὅλων τῶν λαῶν!
Καθὼς ἔπραξες θὰ κάμουν εἰς σέ·
τὰ ἔργα σου θὰ ἐπαναπέσουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου!

στ') Ἰωνᾶς

Ο προφῆτης Ἰωνᾶς ἔζησε κατὰ τὸν Η' αἰῶνα π.Χ. Σταλεῖς ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ νὰ κηρύξῃ εἰς τὴν πόλιν Νινευτ τῆς Ἀσσυρίας, τὴν με-

* Ἀθ. ν. Χασιτούπη: "Ἐνθ' ἀνωτέρω.

τάνοιαν, δὲν ὑπήκουσεν. Ἐπεβιβάσθη εἰς πλοῖον καὶ ἔφυγε. Τὸ πλοῖον κατελήφθη ὑπὸ τρικυμίας καὶ ὁ Ἰωνᾶς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὡς ὑπαίτιος, ἐπειδὴ παρήκουσε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Θαλάσσιον κῆτος κατέπιε τὸν Ἰωνᾶν καὶ μετὰ τρία ἡμερονύκτια, κατόπιν προσευχῆς, ἐξῆλθεν οὗτος σῶος ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους. Τὸ γεγονός αὐτὸ συμβολίζει τὴν τριήμερον ταφὴν καὶ ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου.

Ἀμέσως κατόπιν ὁ Ἰωνᾶς μετέβη εἰς τὴν Νινευὶ καὶ ἐκήρυξε καὶ μετενόησαν οἱ Νινευῖται.

Ἡ προσευχὴ τοῦ Ἰωνᾶ ἐντός τῆς κοιλίας τοῦ κήτους.

« Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς Κύριον τὸν Θεόν μου, καὶ εἰσήκουσέ μου· ἐκ κοιλίας ᾄδον κραυγῆς μου ἤκουσας φωνῆς μου. ἀπέρριψάς με εἰς βάθην καρδίας θαλάσσης καὶ ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με· πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλθον. Καὶ ἐγὼ εἶπα· ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου· ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου; περιεχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκύκλωσέ με ἐσχάτη, ἔδυν ἡ κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων. κατέβην εἰς γῆν, ἣς οἱ μοχλοὶ αὐτοῖς κάτοχοι αἰώνιοι, καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωὴ μου, πρὸς σέ Κύριε ὁ Θεός μου. ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυχὴν μου τοῦ Κυρίου ἐμνήσθην καὶ ἔλθοι πρὸς σέ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν τὸν ἅγιόν σου. φλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῇ ἔλεον αὐτῶν ἐγκατέλιπον· ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ὅσα ἠδξάμην ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ Κυρίῳ » (Ἰωνᾶ β', 3 - 10)

ζ') Ναοὺμ

Ὁ προφῆτης Ναοὺμ κατήγετο ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἔζησε κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα π.Χ. Διαπνέεται ὑπὸ φλογεροῦ πατριωτισμοῦ καὶ ὁμιλεῖ μὲ μεγάλῃν ἀγάπῃν διὰ τὴν πατρίδα του.

Προεφῆτευσεν τὴν καταστροφὴν τῆς Νινευὶ καὶ τοῦ Ἀσσυριακοῦ κράτους.

Εἶπεν ἐπίσης ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον θὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χαρὰν εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ
Ψηφιδωτὸν τῆς Μονῆς Δαφνίου (ΙΑ' αἰῶν)

Προφητεία κατὰ τῆς Νινευῖ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' 1 (Κατὰ τοὺς Ο')

Ἴδον ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες εὐαγγελιζομένου καὶ ἀπαγγέλλοντος εἰρήνῃν· ἑόρταζε, Ἰούδα, τὰς ἑορτάς σου, ἀπόδος τὰς εὐχάς σου, διότι οὐ μὴ προσθήσωσιν ἔτι τοῦ διελθεῖν διὰ σοῦ εἰς παλαίωσιν. Συντετέλεσται, ἐξῆρται.

(Ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ)

Ἴδον ἐπὶ τῶν ὀρέων τρέχει ὁ ἀγγελιοφόρος,
ὁ ὅποιος εὐαγγελίζεται σωτηρίαν.
Ἐόρταζε τὰς ἑορτάς σου, Ἰούδα,
ἐκπλήρωσε τὰς ὑποσχέσεις σου,
διότι ὁ ἐξολοθρευτὴς δὲν θὰ διέλθῃ πλέον διὰ σοῦ,
αὐτὸς θὰ καταστραφῇ ὀλοσχερῶς.

η') Ἀββακούμ

Ο Προφῆτης Ἀββακούμ ἔζησε περὶ τὸ 600 π.Χ. Τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ διῆλθεν εἰς ἐποχὴν εἰρήνης καὶ εὐτυχίας διὰ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Ἦτο μορφωμένος καὶ εἶχε μελετήσει τοὺς πρὸ αὐτοῦ Προφῆτας. Προεῖπε τὴν καταστροφὴν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ Βαβυλωνιακοῦ κράτους.

Ὁ Ἀββακούμ δέχεται τὸν Θεὸν ὡς τὸν ἀπόλυτον δεσπότην τῆς φύσεως, προαιώνιον, ἀθάνατον, ἅγιον καὶ μόνον κύριον τῆς ἱστορίας. Ἐτόνιζεν ἐπίσης ὅτι ὁ « δίκαιος ἐκ τῆς πίστεως ζήσεται ».

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' 4—6 *

- 4) Ἴδον ὁ ἀσεβὴς θὰ πέσῃ
ὁ δίκαιος ὁμῶς διὰ τῆς πίστεώς του θὰ ζήσῃ.
- 5) Πράγματι θὰ ἐξοντωθῇ ὁ δυναστής
καὶ ὁ ὑπερήφανος ἀνὴρ δὲν θὰ παραμείνῃ,
- 6) διότι τὴν ψυχὴν του κατέστησεν, ὡς ὁ Ἄδης, ἀκώρεστον
καὶ ὡς ὁ θάνατος, δὲν χορταίνεται.

* Β α σ. Β έ λ λ α : "Ενθ' ἄνωτέρω.

θ') Σοφονίας

Ο προφήτης Σοφονίας ἦτο υἱὸς Χουσί τινος καὶ ἔδρασε κατὰ τὸν Ζ' π. Χ. αἰῶνα. Καταφέρεται ἐναντίον τῆς εἰδωλολατρείας καὶ καλεῖ τὸν λαὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Βεβαιώνει τὸν λαὸν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ διακηρύττει τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας, διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ὁ θρίαμβος τῆς Σιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 14 — 18 *

- 14) Ὑψωσε φωνὴν χαρᾶς, θύγατερ Σιών!
κραυγὴν ἀγαλλιάσεως, Ἰσραὴλ!
Χαῖρε καὶ τέρπον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου,
θύγατερ Ἱερουσαλήμ!
- 15) Ὁ Κύριος ἤρε τὴν καταδίκην, ἣ ὅποια σὲ ἐβάρυνεν,
ἔστρεψεν ὀπίσω τὸν ἔχθρόν σου.
Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ Κύριος, εἶναι εἰς τὸ μέσον σου·
δὲν θὰ ἴδῃς πλέον κακόν.
- 16) Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ εἶπουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ·
« μὴ φοβοῦ, Σιών!
Ἄς μὴ παραλύσουν αἱ χεῖρες σου!
- 17) Κύριος ὁ Θεός σου εἶναι εἰς τὸ μέσον σου,
πολεμιστὴς νικηφόρος!
Θὰ ἀνασκιρτᾷ ἀπὸ χαρὰν διὰ σέ
καὶ θὰ σέ ἀνανεώσῃ διὰ τῆς ἀγάπης Του,
θὰ ἐνθουσιᾷ διὰ σέ μὲ κραυγὰς χαρᾶς.
- 18) ὥς κατὰ τὰς ἡμέρας ἐορτῆς ».

ι') Ἀγγαῖος

Ο Προφήτης Ἀγγαῖος ἔζησε τὸν ΣΤ' π. Χ. αἰῶνα. Ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας καὶ μετὰ τοῦ Προφήτου Ζαχα-

* Ἀ θ α ν. Χ α σ τ ο ῦ π η : Ἐνθ' ἀνωτέρω.

ρίου ἐπὶ βασιλείῳ τῶν Περσῶν Δαρείου τοῦ 'Υστάσπου' παρώτρυνε τὸν 'Ιουδαϊκὸν λαὸν νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ, διότι ἡ ἀνοικοδόμησις εἶχε διακοπῇ ἕνεκα τῆς ἀντιδράσεως τῶν Σαμαρειτῶν. Καταρθώνει τέλος νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν.

Ἡ μέλλουσα δόξα τοῦ Ναοῦ ('Αγγαίου β' 1-9*)

1) Τὸν ἑβδομον μῆνα, στὴν 21ην τοῦ μηνὸς ἐγένετο ὁ ἐξῆς λόγος πρὸς τὸν 'Αγγαῖον, τὸν Προφήτην. 2) Εἰπὲ πρὸς τὸν Ζοροβάβελ τὸν υἱὸν τοῦ Σαλαθιήλ, τὸν διοικητὴν τῆς 'Ιουδαίας καὶ πρὸς τὸν 'Ιησοῦν, τὸν υἱὸν τοῦ 'Ιωσαδέκ, τὸν 'Αρχιερέα καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὑπολοίπους τὰ ἐξῆς. 3) Τίς μεταξὺ ὑμῶν ἀπέμεινεν, ὅστις εἶδεν τὸν ναὸν τοῦτον ἐν τῇ προτέρᾳ δόξῃ; τί δὲ τώρα βλέπετε; δὲν φαίνεται οὗτος εἰς τὰ ὄμματά σας ὡς μηδὲν; 4) Καὶ τώρα ἔχε θάρος, Ζοροβάβελ... 'Εχε θάρος, 'Ιησοῦ, υἱὲ τοῦ 'Ιωσαδέκ, 'Αρχιερεῦ. 'Εχε θάρος, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λαοῦ... καὶ ἐργασθῆτε, διότι ἐγὼ εἶμαι μαζί σας... τὸ πνεῦμα μου θὰ παραμείνῃ ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν. Μὴ φοβεῖσθε, 6) διότι τάδε λέγει ὁ Κύριος ὁ Θεός. 'Ακόμη μία φορὰ — ὀλίγον (χρόνον) — καὶ θὰ σείσω τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν. 7) Καὶ θὰ σείσω πάντα τὰ ἔθνη, ὥστε οἱ θησαυροὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν νὰ ἔλθουν καὶ θὰ πληρώσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης... 8) Εἰς ἐμὲ ἀνήκει ὁ ἄστυς καὶ εἰς ἐμὲ ὁ χρυσός... Μεγαλυτέρα θὰ εἶναι ἡ μέλλουσα δόξα τοῦ οἴκου τοῦτον ἀπὸ τὴν πρώτην... καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦτον θὰ χαρίσω τὴν εἰρήνην.

ια') Ζαχαρίας

Ὁ προφήτης Ζαχαρίας ἦτο ἱερεὺς. 'Αφωσιώθη εἰς τὸ νὰ παρηγορῇ τὸν λαὸν καὶ νὰ δίδῃ θάρος καὶ νὰ προτρέπη αὐτὸν εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν. Οὗτος προανήγγειλε πολλὰ σημεῖα τοῦ βίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ, ὠμίλησε διὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἰσόδον του εἰς 'Ιερουσόλυμα ὡς εἰρηνικοῦ βασιλέως, διὰ τὴν προδοσίαν τοῦ 'Ιούδα, διὰ τὰ τριάκοντα ἀργύρια καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ προσφέρῃ θυσίαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸν ἑαυτὸν του.

* Βα σ. Βέλλα: "Ενθ' ἀνωτέρω.

Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος εἰς Ἱεροσόλυμα

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ' 9 *

- 9) Χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών,
φύναζε ἀπὸ χαρὰν, θύγατερ τοῦ Ἰσραήλ.
Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται πρὸς σέ,
δίκαιος καὶ νικητῆς οὗτος,
ταπεινὸς καὶ ἐπιβαίνων ἐπὶ ὄνου
καὶ δὴ ἐπὶ πώλου, ἐπὶ νεαροῦ ὄνου.

Περὶ τῶν τριάκοντα ἀργυρίων

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ' 12 (Κατὰ τοὺς Ο')

«Καὶ ἔστησαν τὸν μισθὸν μου τριάκοντα ἀργυροῦς.

καὶ ἔλαβον τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς καὶ ἐνέβαλον
αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον Κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον».

ιβ') Μαλαχίας

Ο Μαλαχίας εἶναι ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν προφητῶν τῆς Π.Δ. Ὑστερα ἀπὸ αὐτὸν δὲν ἀνεφάνη ἄλλος Προφήτης εἰμὴ μόνον ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής. Τὸ ἔργον των εἶχε τελειώσει. Αὐτὸς ὁ ἴδιος μάλιστα ὁ Μαλαχίας προεῖπε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Προδρόμου. Ὁ Μαλαχίας διεκήρυξεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ στείλῃ τὸν Χριστὸν εἰς τὸν κόσμον. Εἶπεν ὅτι νέα θυσία καθαρὰ θὰ ἀντικαταστήσῃ τὰς συνειθισμένας θυσίας τοῦ λαοῦ. Ἡ θυσία αὕτη ἦτο ἡ Σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Θεία Εὐχαριστία.

Ἡ ἔλευσις τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Προδρόμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' 1 — 4 **

1. «Ἰδοὺ θὰ στείλω τὸν ἄγγελόν μου διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν ὁδὸν ἔμπροσθέν μου. Καὶ αἰφνιδίως θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν του ὁ Κύριος, τὸν

* Ἐνθ' ἀνωτέρω.

** Ἀθαν. Χαστούπη: Ἐνθ' ἀνωτέρω.

ὁποῖον ζητεῖτε· καὶ ὁ ἄγγελος τῆς Διαθήκης, τὸν ὁποῖον ἐπιθυμεῖτε, ἰδοὺ ἔρχεται », λέγει ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων.

2. Τὶς δύναται νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἐλευσεώς του καὶ τὶς δύνανται νὰ σταθῇ, ὅταν ἐμφανισθῇ; Διότι αὐτὸς εἶναι ὡς πῦρ χωνευτοῦ
.....

3. Θὰ καθαρῶσιν τοὺς υἱοὺς τοῦ Λευὶ καὶ θὰ τοὺς ἀποκαθάρῃ ὡς χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ θὰ προσφέρουν εἰς τὸν Κύριον θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ.

4. Τότε θὰ εἶναι εὐάρεστος εἰς τὸν Θεὸν ἡ θυσία τοῦ Ἰουδα καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ ὡς κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν καὶ κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους.

7. Ὁ προφήτης Ἑλίας

(1^η Βασιλ. ιζ' - ιθ')

Ὁ Προφήτης Ἑλίας ἦτο εἷς ἐκ τῶν ἀγιωτέρων Προφητῶν τοῦ Ἰσραήλ, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἀσεβῆ βασιλέα Ἀχαάβ νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ διὰ τὴν κακὴν του διαγωγὴν καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν του. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἀχαάβ περιεφρόνησε τὰς συμβουλὰς τοῦ Προφήτου καὶ τὸν ἠπείλει μάλιστα, ὅτι θὰ τὸν θανατώσῃ, ὁ Ἑλίας εἶπεν εἰς αὐτόν. « Ὁρκίζομαι ἐδῶ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, ὅτι δὲν θὰ βρέξῃ, οὔτε θὰ δροσίσῃ εἰς τὸ βασίλειόν σου, ἕως ὅτου θὰ παρακαλέσω ἐγὼ τὸν Θεὸν νὰ παύσῃ ἡ ξηρασία ». Τρία ὁλόκληρα ἔτη δὲν ἔπεσεν οὔτε σταγὼν βροχῆς εἰς ὅλον τὸ βασίλειον καὶ ὁ λαὸς ἀπέθνησκε τῆς πείνης. Ὁ κακὸς αὐτοῦ βασιλεὺς εἶχε σύζυγον χειροτέραν ἀπ' αὐτόν τὴν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία τὸν παρέσυρεν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν. Ἐντρομοὶ καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἀνεζήτουν τὸν Προφήτην. Τέλος ὁ Ἑλίας, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ἀχαάβ, ὁ ὁποῖος μόλις τὸν εἶδεν ἐθύμωσε πολὺ.

— Ἐσὺ, λοιπόν, — τοῦ εἶπε — προξενεῖς τόσα κακὰ εἰς τὸ βασίλειόν μου;

— Ὁχι ἐγὼ — ἀπήντησεν ὁ Προφήτης — ἀλλ' ἐσὺ ὁ ἴδιος καὶ σὺ καὶ ὁ λαὸς πάσχετε, διότι ἐγκατελείψατε τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ὁ Ἡλίας εἶχε συναντήσει εἰς τὰ Σαρεπτά τῆς Φοινίκης μίαν πτωχὴν χήραν μετὰ τὸν υἱὸν τῆς. Πρόθυμος ἡ γυναῖκα αὐτῇ, παρὰ τὴν πείναν καὶ τὴν δυστυχίαν, ἐφιλοζήνησε τὸν Προφῆτην μετὰ τὸ ὀλίγον ἄλευρον καὶ ἔλαιον, τὰ ὅποια εἶχε. Θαῦμα ὅμως ἐγένινεν ἐκ μέρους τοῦ Προφήτου καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἄλευρον δὲν ἐτελείωσαν μέχρι τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβρεξε καὶ ἡ γῆ ἤρχισε νὰ ἀποδίδῃ καρποὺς. Καὶ δευτέρον θαῦμα ἔκαμεν ὁ Προφήτης εἰς τὴν οἰκίαν τῆς πτωχῆς αὐτῆς γυναικὸς. Ἀνέστησε τὸν υἱὸν τῆς, ὁ ὅποιος εἶχεν ἀποθάνει.

Πολλὰ καὶ μεγάλα θαύματα ἔκαμεν ὁ Προφήτης Ἡλίας καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖται μέγας. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ θαῦμα, τὸ ὅποιον ἔκαμε τὸν Ἀχαάβ καὶ τὴν Ἰεζάβελ νὰ θυμώσουν πολὺ ἐναντίον τοῦ Προφήτου, ἦτο ἡ θυσία ἐπὶ τοῦ ὄρους Καρμηλίου τὴν ὁποίαν ἔκαμε, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὸ ψεῦδος τῆς ειδωλολατρείας.

Ἐξήτησε νὰ σφάζουν δύο μόσχους. Τὸν ἓνα θὰ ἐθυσίαζεν ὁ Ἡλίας καὶ τὸν ἄλλον οἱ ἱερεῖς τοῦ ψευδοῦς Θεοῦ Βάαλ. Ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνάψουν φωτιά. Ἡ φωτιά θὰ ἤρχετο ἐξ οὐρανοῦ διὰ τῆς προσευχῆς. Ἐὰν ὁ Βάαλ ἦτο ἀληθὴς Θεός, θὰ εἰσήκουε τὴν προσευχὴν τῶν ἱερέων του καὶ θὰ ἔρριπτε φωτιάν καὶ θὰ ἐγένετο ἡ θυσία. Ἐὰν πάλιν ὁ Θεὸς τοῦ Ἡλίας ἦτο ἀληθὴς, θὰ ἔρριπτε φωτιάν εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Ἡλίας.

Εἰς τὸν λαὸν ἤρρεσεν ἡ πρότασις αὐτῇ τοῦ Ἡλίας καὶ ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ τοιοῦτοτρόπως.

Οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ ἔσφαζαν τὸν μόσχον, τὸν ἔθεσαν ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα καὶ ἤρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὸν Βάαλ ὅλοι μαζί. Ἀλλὰ οὔτε φωνή, οὔτε ἀκρόασις! Ἐτρεχαν, ἐχόρευαν γύρω ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ τίποτε, διότι τοιοῦτος Θεὸς δὲν ὑπῆρχεν.

Τότε ὁ Ἡλίας ἐκάλεσε τὸν λαὸν νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ. Ἐτοποθέτησε τὸ κρέας καὶ τὰ ξύλα καὶ διέταξε νὰ ρίψουν ἄφθονον ὕδωρ. Τὸ ὕδωρ ἐπλημμύρισε τριγύρω διὰ νὰ μὴ νομίσῃ κανεὶς ὅτι ὑπῆρχε φωτιά κρυμμένη.

—Κύριε! — εἶπε τότε ὁ Ἡλίας — Σὺ εἶσαι ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαάκ καὶ τοῦ Ἰακώβ. Σὲ παρακαλῶ ἐπάκουσόν μου καὶ ἀπόστειλον πῦρ ἐξ οὐρανοῦ διὰ νὰ γίνῃ ἡ θυσία καὶ νὰ γνωρίσουν σήμερον ὅλοι, ὅτι Σὺ εἶσαι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἐγὼ δούλος σου καὶ ὅτι ὅλα αὐτὰ γίνονται κατ' ἐντολήν σου.

Δὲν ἐπρόλαβε νὰ εἶπῃ τὰς τελευταίας λέξεις ὁ Ἡλίας καὶ φωτιὰ δυνατὴ ἦλθεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσε καὶ τοὺς λίθους ἀκόμῃ.

Μόλις ὁ λαὸς εἶδε τὸ θαῦμα αὐτό, ἐπίστευσεν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ἀφοῦ ὁ Ἡλίας εἶδεν, ὅτι μετενόησαν, προσηυχήθη εἰς τὸν Θεόν καὶ ἔβρεξεν. Ὁ λαός, ὁ ὁποῖος εἶδε καὶ τὸ θαῦμα αὐτὸ ἐδόξασε τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς ἡξίωσεν αὐτὸν νὰ ἀναληφθῇ εἰς τὸν οὐρανὸν χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ θάνατον. Ἡ ἀνάληψις του ἐγίνε πλησίον τοῦ Ἰορδάνου. Ἐνῶ ἀνέβαιnen ἐπάνω ἐπὶ πυρίνου ἄρματος, ἔρριψε τὴν μηλωτὴν του εἰς τὸν μαθητὴν του Προφῆτην Ἐλισσαῖον, ὁ ὁποῖος μὲ αὐτὴν ἔκαμε διάφορα θαύματα.

Τὴν μνήμην του ἐορτάζομεν εἰς τὰς 20 Ἰουλίου.

Ἀπολυτίκιον Προφῆτου Ἡλιοῦ

Ἦχος δ'

Ὁ ἔνσαρκος Ἀγγελος, τῶν προφητῶν ἡ κρηπὶς, ὁ δεύτερος πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ, Ἡλίας ὁ ἔνδοξος, ἄνωθεν καταπέμψας Ἐλισσαίῳ τὴν χάριν, νόσους ἀποδιώκει καὶ λεπροὺς καθαρίζει· διὸ καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτὸν βρῦει ἰάματα.

8. Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς ἀντιλήψεις τῶν Προφητῶν

Η διδασκαλία ὅλων σχεδὸν τῶν προφητῶν ἔχει ὡς κέντρον τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ ἀπόλυτος κύριος τοῦ σύμπαντος. Ἡ δύναμις Του φθάνει παντοῦ, εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς τὸν Ἀδην, εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης. Ὁ Θεὸς προκαλεῖ τὸν σεισμόν, τὸν σκοτασμόν τοῦ ἡλίτου, ἀποστέλλει τὸν καυστικὸν ἄνεμον, κατακρατεῖ τὴν βροχὴν, ἐπιφέρει τὴν πείναν καὶ τὴν ἀσθένειαν, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἀπομακρύνωνται ἀπ' αὐτόν. Ὅλη ἡ φύσις τρέμει καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ χάνεται, ὅταν ὁ Θεὸς ὀργισθῇ. Πρὸ πάντων ὁμῶς εἶναι Θεὸς δίκαιος.

Ὁ Θεὸς τῶν προφητῶν δὲν εἶναι μόνον Θεὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅπως ἐπίστευον οὗτοι. Εἶναι Θεὸς παγκόσμιος διευθύνων τὰ πάντα. Ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ Θεοῦ τίποτε δὲν γίνεται. Ὁ Παντοδύναμος καὶ Παγκόσμιος Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρών.

Εἶναι τὸ ἀπόλυτον ἠθικὸν Ὁν. Αὐτὸς ἔθεσεν τὰς ἠθικὰς ἀξίας. Ἡ παράβασις τῶν ἠθικῶν νόμων, κατὰ τοὺς Προφῆτας, ἐπιφέρει ἄμεσον τιμωρίαν. Παραδέχονται ἀκόμη οἱ Προφῆται, ὅτι ὁ ἠθικὸς νόμος εἶναι ἔμφυτος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τοῦτο ὅλοι σχεδὸν οἱ Προφῆται καυτηριάζουν τὰ ἠθικὰ παραπτώματα τῆς ἐποχῆς των καὶ προλέγουν τὴν καταστροφὴν, ἣ ὁποία θὰ ἐπέλθῃ ἕνεκα τῆς ἀμαρτίας.

Κατὰ τοὺς Προφῆτας, οἱ ἄρχοντες εἶναι ἐπίσης ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν λαῶν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τὸ σπουδαιότερον ὅμως καὶ τὸ πλεόν ἐνδιαφέρον σημεῖον τῆς διδασκαλίας ὅλων σχεδὸν τῶν Προφητῶν, οἱ ὅποιοι ἔζησαν ἑκατοντάδας ἔτη πρὸ Χριστοῦ, εἶναι ὅτι προεφήτευσαν τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, ὡς Αὐτρωτοῦ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Τόσον ζωηρῶς δὲ ὠμίλησαν καὶ ἔγραψαν περὶ τοῦ Μεσσίου, ὥστε νὰ νομίζῃ κανεῖς, ὅτι πρῶτον εἶδον καὶ κατόπιν ἔγραψαν τὰ γεγονότα.

Ἡ διδασκαλία των γενικῶς πλησιάζει τὸ ὕψος τῆς διδασκαλίας τῆς Κ. Διαθήκης, διότι αἱ ἀντιλήψεις των περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς σχεδὸν συμπίπτουν μὲ τὰς ἀντιστοίχους ἀληθείας τῆς Κ. Διαθήκης καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θεωροῦνται ἀπεσταλμένοι τοῦ Θεοῦ.

Τὸν ὑπὸ τῶν Προφητῶν λοιπὸν προκατηγγεγμένον Σωτῆρα καὶ Αὐτρωτὴν θὰ γνωρίσωμεν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Κ. Διαθήκης.

Απὸ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πανάγαθος Δημιουργὸς μας ἐξεδίωκεν ἐκ τοῦ Παραδείσου τοὺς πρωτοπλάστους, ἕνεκα τῆς παρακοῆς, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπεφάσιζε νὰ ἀποστείλῃ ὡς Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου, τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Τὴν ἀπόφασίν Του αὐτὴν ἐγνώρισεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους. Ἀργότερα τὴν ἐπανελάβε μετὰ τὴν προφητείαν, τὴν ὁποίαν εἶπεν ὁ Νῶε πρὸς τοὺς υἱοὺς του.

Ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς ἐπίσης τοὺς Πατριάρχας Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ ἐπανελάβεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς των θὰ προέλθῃ ὁ Μεσσίας. Αὐτὸ τὸ ἐπροφήτευσεν καὶ ὁ Ἰακώβ λέγων, ὅτι ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ τετάρτου υἱοῦ του Ἰούδα θὰ προέλθῃ ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν.

Εἶδομεν ἀκόμη, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξέλεξε τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν διὰ νὰ παρασκευάσῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν κόσμον καὶ διὰ τοῦτο ἐγνώρισάμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ὑποδουλωσίν του εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπέκτησε, κατὰ Θεῖαν Πρόνοιαν, ὡς ἀρχηγὸν τὸν Θεόπτην Μωϋσῆν διὰ νὰ ἀπελευθερωθῇ.

Ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε τὸν λαὸν διὰ μέσου τῆς ἐρήμου πρὸς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας. Πλῆθος θαυμάτων ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ διαθρέψῃ καὶ προστατεύσῃ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Πολλάκις ἐτιμώρησεν αὐτοὺς διὰ τὴν ἀποστασίαν καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ συνεχώρησε καὶ ἐπροστάτευσεν πάλιν αὐτοὺς, κατόπιν μετανοίας αὐτῶν. Ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸν Νόμον, μετὰ τὴν ἐντολὴν νὰ τηρήσουν αὐτὸν πρὸς τὸ καλὸν των.

Ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Κριτὰς καὶ Βασιλεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸν Προφῆτην καὶ Βασιλέα Δαυτὶδ, ὁ ὁποῖος προεφήτευσεν εἰς τοὺς ψαλμοὺς του τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίας καὶ μάλιστα ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Ἐγνώρισάμεν πολλὰ παραδείγματα πίστεως καὶ πρὸ πάντων τὴν κατορθῶναι ἢ βαθεῖαν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν.

Τέλος, διὰ τῆς ἀποστολῆς τῶν Προφητῶν, προανηγγέλθη ὁριστικῶς ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἡ ἔλευσις αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον. Ἦλθε δὲ ὁ Σωτὴρ εἰς τὸν κόσμον τὸ 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, εἰς τὴν πλέον δύσκολον στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ εἰδωλολατρικαὶ θρησκείαι εἶχον κάταπέσει εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἀνθρώπων ὥς μὴ δυνάμεναι οὐδὲν νὰ προσφέρουν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλὰ καὶ ἡ μόνη τότε ἀληθινὴ θρησκεία τῶν Ἰουδαίων εἶχε παραμορφωθῇ ὑπὸ τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων καὶ εἶχεν οὕτω καταστῇ θρησκεία μόνον τῶν τύπων. Οὕτω ἡ ἀνθρωπότης ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν ἀναμενόμενον Μεσσίαν, ὥς τὸν μόνον ἱκανὸν νὰ λυτρώσῃ αὐτὴν ἐκ τῶν δεινῶν τῆς ἁμαρτίας.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Παλαιά Διαθήκη. Μετάφρασις τῶν Ο', "Εκδοσις Ζωῆς

Μπρατσιώτου Π. α) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Π.Δ. (1937)
 β) Συμβολαὶ εἰς τὴν βιβλικὴν ἱστορίαν (1918)
 γ) Ἑβραίων παίδων ἀγωγή (1920)
 δ) Ἡ γυνὴ ἐν τῇ Ἱερᾷ Βίβλῳ (1923)
 ε) Ἑβδωμήμεροντολογικὰ μελετήματα (Α 1926 ,
 Β 1927).
 στ) Αἱ ᾠδαὶ τῶν ἀναβαθμῶν (1928)
 ζ) Ἡ κοινωνιολογικὴ σημασία τῆς Π.Δ. (1928)
 η) Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας (1956)

Βέλλα Βασιλείου α) Τὰ τέκνα παρ' Ἰσραὴλ (1932)
 β) Θεὸς καὶ Ἱστορία ἐν τῇ Ἰσραηλιτικῇ Θρη-
 σκειᾷ (1934)
 γ) Θρησκευτικαὶ προσωπικότητες τῆς Π.Δ.
 τεύχη 4 (1935)
 δ) Ἑρμηνεία τῆς Π.Δ. (Τὸ Δωδεκαπρόφητον)
 ε) Ἡ Ποίησις τῆς Π.Δ. (1948)
 στ) Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν Π.Δ. (1950)
 ζ) Ἡ Ἀγία Γραφή σὲ εἰκόνες (1950)
 η) Ἀπάνθισμα ρητῶν τῆς Π.Δ. (1951)
 θ) Ὁ σεισμὸς ἐν τῇ Π.Δ. (1955)
 ι) Ἑκκλησιαστικὰ ἀναγνώσματα τῆς Π.Δ.
 (1955)
 ια) Χρονολογικοὶ πίνακες τῆς Ἰσραηλιτικῆς Ἱ-
 στορίας (1956)

Τρεμπέλα Παναγ. Τὸ Ψαλτήριον μετὰ συντόμου ἐρμηνείας (1955)

Χαστούπη Ἀθαν. Παλαιὰ Διαθήκη (Μετάφρασις τῶν Ο'. Μετάφρα-
 σις διωρθωμένου ἑβραϊκοῦ κειμένου κλπ.)

Καλλινίκου Κων. Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἱερὸν Ψαλτῆρα.

Παπαπαναγιώτου Κ. Βιβλικὲς ἱστορίαι καὶ βιβλικὰ τραγούδια (1954).

Κωνσταντίνου Θ. Οἱ Ψαλμοὶ τοῦ Δαυτῆδ.
(ποιητικὴ μετάφρασις) 1947

Γιαννακοπούλου Ἰωήλ Π. Διαθήκη κατὰ τοὺς Ο' (Κείμενον — Ἑρμ.
παράφρασις — Σχόλια κ.λ.π.) 1960

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

1. Ὁ Παλαιὸς τῶν ἡμερῶν
2. Ὁ δίκαιος Νῶε κρατῶν τὴν κιβωτὸν
3. Ὁ δίκαιος Μελχισεδέκ
4. Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ
5. Ὁ Μωϋσῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ
6. Ὁ Προφῆτης Ἱερεμίας
7. Ὁ Προφῆτης Ἡσαΐας
8. Ὁ Προφῆτης Ἡλίου
9. Ὁ Προφῆτης Ἰεζεκιήλ
10. Ὁ Χάρτης τῆς Παλαιστίνης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ν.Ε.

α) 'Αγία Γραφή — 'Ιερὰ Παράδοσις	5	5
β) Παλαιὰ Διαθήκη	6	6
Περιεχόμενον καὶ σπουδαιότης	6	6
Βιβλία καὶ συγγραφεῖς	6	6
Γλῶσσα καὶ μεταφράσεις	8	8

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ : 'Η ἀποκάλυψις τὸν Θεοῦ ἐν τῇ Δημιουργίᾳ

1. 'Ο Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ὁρατοῦ κόσμου	11	11
2. 'Ο Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀοράτου κόσμου	13	13
3. 'Ο Θεὸς δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου	15	15
4. Περὶ τῆς ἡθικῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων	17	19
5. Τὸ πρωτευαγγέλιον	20	22
6. "Αβελ καὶ Κάιν	22	24
7. 'Ο κατακλυσμὸς	24	26
8. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε	26	28
9. Γεωγραφικὴ ἐξέτασις τῆς Παλαιστίνης	27	29

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ : 'Η ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ ἔργου τῆς Θείας Οἰκονομίας πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ : 'Η ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν πατριαρχῶν 'Αβραάμ, 'Ισαάκ καὶ 'Ιακώβ

1. 'Αβραάμ	30	32
2. 'Ισαάκ	32	34
3. 'Ιακώβ	35	39
4. 'Ιωσήφ	40	44
5. 'Ο 'Ιωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα	42	46
6. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ 'Ιωσήφ εἰς τὴν Αἴγυπτον	43	47
7. 'Η ἀναγνώρισις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν	44	48
8. 'Ο 'Ιακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον	45	49

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Μωϋσέως, τῶν διαδόχων αὐτοῦ
καὶ τοῦ Νόμου τοῦ παιδαγωγούντος εἰς Χριστόν

Π.Ε. Ν.Ε.

1. Ἡ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Αἰγύπτῳ	47	51
2. Ὁ Μωϋσῆς	49	55
3. Ἡ διάβασις τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Τὰ θαυμαστὰ γεγονότα τῆς ἐρήμου	51	57
4. Ὁ Δεκάλογος	54	60
5. Ἡ ὀρησκειτικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν	55	61
6. Ἡ ἡθικοκοινωνικὴ ζωὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν	57	63
7. Προφητεία τοῦ Μωϋσέως περὶ τοῦ Σωτῆρος	59	65
8. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ	61	67
9. Κατάκτησις καὶ διανομὴ τῆς γῆς Χαναάν	63	69

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν Κριτῶν καὶ Βασιλέων

1. Οἱ Κριταὶ	65	73
2. Δεββώρα	66	74
3. Γεδεὼν	67	75
4. Ἰεφθά	71	79
5. Σαμψὼν	72	80
6. Ἡλὲι καὶ Σαμουὴλ	74	82
7. Οἱ Βασιλεῖς	77	85
8. Σαούλ	77	85
9. Δαυὶδ	79	87
Ψαλμὸς Η΄	82	92
Ψαλμὸς ΡΘ΄	83	93
10. Σολομών	84	94
11. Ἡ διαίρεσις εἰς δύο βασιλεία καὶ ἡ καταστροφή των ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων	87	97
12. Ἡ Βαβυλώνιος αἰχμαλωσία	88	98
13. Ἡ Παλαιστίνη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν καὶ τὸ τέλος τῆς αἰχμαλωσίας	90	100
14. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας	92	102
15. Οἱ Μακκαβαῖοι	94	104
16. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τοὺς Ρωμαίους	96	106

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ : Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ δι' ἄλλων εὐσεβῶν ἀνθρώπων

1. Ἰώβ	98	110
2. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ	100	112
3. Ροῦθ	103	115
4. Ἐσθὴρ	105	117
5. Ἰουδῖθ	108	120
6. Τωβίτ	109	121

	Π.Ε.	Ν.Ε.
1. Οἱ Προφῆται	112	124
2. Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας	113	127
3. Ὁ Προφήτης Ἱερεμίας	115	129
Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν θρῆνων τοῦ Ἱερεμίου	117	131
4. Ὁ Προφήτης Ἰεζεκιήλ	119	133
5. Ὁ Προφήτης Δανιήλ	121	135
6. Οἱ ἐλάσσονες Προφῆται	123	137
α') Ὡσηὲ	123	137
β') Ἀμὼς	124	138
γ') Μιχαίας	125	139
δ') Ἰωήλ	126	140
ε') Ὀβδιού	127	141
στ') Ἰωνᾶς	127	141
ζ') Ναούμ	128	142
η') Ἀββακούμ	129	145
θ') Σοφονίας	130	146
ι') Ἀγγαῖος	130	146
ια') Ζαχαρίας	131	147
ιβ') Μαλαχίας	132	148
7. Ὁ Προφήτης Ἡλίας	133	149
8. Αἱ περὶ Θεοῦ καὶ ἡθικῆς ἀντιλήψεις τῶν Προφητῶν	135	151
Ἀνακεφαλαίωσις	137	153
Πηγαὶ καὶ βοηθήματα	139	155
Εἰκόνες καὶ χάριτες	140	156

Ἡ πρώτη στήλη τῶν σελίδων ἀναφέρεται, ἐκ παραδρομῆς, εἰς τὰς παλαιὰς ἐκδόσεις, ἡ δὲ δευτέρα εἰς τὴν παροῦσαν.

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

0020556303

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

*Έκδοσις Ζ' 1970 (V) - Άντίτυπα 100.000 - Σύμβασις 2030/11-4-70
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ : Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : Ι. ΚΑΜΠΑΝΑΣ Ο.Ε.

